

انحصار دخانیات

بخش اول: مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی و سنا

مهم ترین قوانین راجع به انحصار دخانیات

از سال ۱۳۰۷ لغایت ۱۳۴۷

انجمن تشکیلاتی نمایندگان و نمایندگان کابینه و سنا

دبیرخانه انجمن تولید کنندگان وارد کنندگان و صادر کنندگان محصولات دخانی

زمستان - ۹۸

فهرست مطالب

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی و سنا در خصوص برخی قوانین راجع به انحصار دخانیات از تاریخ ۱۳۰۷ لغایت ۱۳۴۷

ردیف	شماره جلسه	تاریخ جلسه مجلس شورای ملی / سنا	موضوع (دستور جلسه)	شماره صفحه
۱	جلسه ۳۵ دوره ۷	صورت مجلس روز دوشنبه ۲۷ اسفندماه ۱۳۰۷ مطابق ۶ شوال المکرم ۱۳۴۷	مذاکرات نسبت به خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به انحصار دخانیات و تصویب چهار ماده آن	۱
۲	جلسه ۳۶ دوره ۷	صورت مجلس روز سه شنبه ۲۸ اسفندماه ۱۳۰۷ مطابق ۷ شوال المکرم ۱۳۴۷	مذاکرات در اطراف خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به انحصار دخانیات	۲۷
۳	جلسه ۳۷ دوره ۷	صورت مجلس روز چهارشنبه ۲۹ اسفندماه ۱۳۰۷ مطابق ۸ شوال المکرم ۱۳۴۷	بقیه شور نسبت به خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به انحصار دخانیات و تصویب قانون مزبور	۴۸
۴	جلسه ۶۸ دوره ۸	صورت مشروح مجلس روز سه شنبه ۱۹ بهمن ۱۳۱۰ (شوال ۱۳۵۰)	شور لایحه اصلاح قانون دخانیات	۵۳
۵	جلسه ۷۱ دوره ۸	صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۵ اسفند ۱۳۱۰ (شوال ۱۳۵۰)	بقیه شور اول لایحه اصلاح قانون دخانیات	۷۸
۶	جلسه ۷۴ دوره ۸	صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۱۰ (ذیقعه ۱۳۵۰)	شور ثانی لایحه اصلاح قانون انحصار دخانیات	۹۳
۷	جلسه ۷۶ دوره ۸	صورت مشروح روز پنجشنبه ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ (ذیقعه ۱۳۵۰)	تصویب لایحه اصلاح قانون دخانیات	۱۲۰
۸	جلسه ۱۱۴	صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۱۹ آبان ماه ۱۳۱۱ (۱۰ رجب ۱۳۵۱)	شور و تصویب لایحه اصلاح قانون انحصار دخانیات	۱۲۳
۹	جلسه ۶۸ دوره ۱۸	صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه چهارم آذر ماه ۱۳۳۳	سؤال آقای رضا افشار راجع به قانون انحصار دخانیات و جواب آقای وزیر دارایی	۱۲۸
۱۰	جلسه ۲۲۶ (دوره ۱۸)	صورت مشروح مذاکرات مجلس صبح روز یکشنبه ۲۷ اسفند ماه ۱۳۳۴	پیشنهاد تبصره الحاق به لایحه بودجه سال ۳۵ کشور	۱۳۲

۱۱	جلسه ۲۸۰ دوره ۲۱	صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۹ تیر ماه ۱۳۴۵	شور اول گزارش کمیسیون داریی راجع به اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات	۱۳۵
۱۲	جلسه ۳۰۰ (دوره ۲۱)	صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه (۱۹) آبان ماه ۱۳۴۵	طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون داریی راجع به اصلاح ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات و ارسال به مجلس سنا	۱۴۰
۱۳	جلسه ۱۷۸ (دوره ۴)	مشروح مذاکرات مجلس سنا دوشنبه سیام آبان ماه ۱۳۴۵	شور اول لایحه اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات	۱۴۲
۱۴	جلسه ۱۸۰ (دوره ۴)	مشروح مذاکرات مجلس سنا روز دوشنبه چهاردهم آذر ماه ۱۳۴۵	تصویب قانون اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات و اعاده به مجلس شورای ملی	۱۴۷
۱۵	جلسه ۳۱۳ دوره ۲۱	صورت مشروح مذاکرات مجلس ملی روز یکشنبه ۲۷ آذرماه ۱۳۴۵	طرح تصویب گزارش کمیسیون داریی دائر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی اصلاح ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات و ابلاغ به دولت	۱۴۹
۱۶	جلسه: ۲۰۰ دوره ۴	مشروح مذاکرات مجلس سنا روز دوشنبه یازدهم اردیبهشت ماه ۱۳۴۶	تصویب لایحه نحوه مصرف یا نابود کردن مواد دخانیه قاچاق	۱۵۱
۱۷	جلسه: ۱۳ دوره ۵	مشروح مذاکرات مجلس سنا دوشنبه یازدهم دی ماه ۱۳۴۶	شور اول لایحه لازم الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای	۱۵۶
۱۸	جلسه: ۱۶ دوره ۵	مشروح مذاکرات مجلس سنا دوشنبه دوم بهمن ماه ۱۳۴۶	لایحه لازم الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران برای شور دوم	۱۶۱
۱۹	جلسه: ۲۰ دوره ۵	مشروح مذاکرات مجلس سنا دوشنبه بیست و سوم بهمن ماه ۱۳۴۶	تصویب قانون لایحه لازم الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران	۱۶۵
۲۰	جلسه: ۴۳ دوره ۵	مشروح مذاکرات مجلس سنا چهارشنبه نهم مرداد ماه ۱۳۴۷	اعلام وصول لایحه اساسنامه شرکت دخانیات ایران از مجلس شورای ملی	۱۶۷
۲۱	منبع			۱۶۸

مقدمه:

در نگاه اول مشروح پارلمان بخشی از تاریخ قانون گذاری هر کشور تلقی می شود. اما مسیری که از ایده اولیه تا قانون م صوب طی می شود حقایقی را آشکار می سازد که از پژوهشگر تا مجری و اشخاص موضوع قانون به مقید آن هستند و ناگزیر از رجوع به آن خواهند بود. روش تفسیر قانون بر اساس مذاکرات حین قانون گذاری به تفسیر تاریخی مشهور است که برای ج ستجو در مبانی و تفکرات حاکم بر قانون، ناگزیر گفتگوها و استدلال های نمایندگان در دفاع یا رد و یا اصلاح پیش نویس قانون را باید در نظر گرفت.

جمع آوری مقررات مرتبط و اسناد تاریخی صرف نظر از فواید کاربردی و پژوهشی می تواند علاوه بر حفظ و نگهداری سوابق و گذشته هر صنف و صنعتی به اطلاعات و دانش مربوطه که قطعا در تصمیم گیری های آتی موثر است، عمق و تجربه اعطا نماید.

در این میان از آنجا که اساسنامه پیشین شرکت دخانیات ایران به تصویب کمیسیون های مجلسین شورای ملی و سنا ر سیده و مشروح مذاکرات کمیسیون ها ضبط و منتشر نمی شود لذا دسترسی به مشروح مذاکرات اساسنامه پیشین شرکت دخانیات ایران میسر نشد. اساسنامه مذکور از اسناد مهم انحصار دولتی دخانیات محسوب می شود و با ت صویب آن ب بسیاری از اح کام قانون انحصار دخانیات تعدیل و تغییر یافته که با رجوع به مذاکرات نمایندگان بسیاری از سوالات و ابهامات در خصوص محدوده انحصار و چگونگی اجرای آن قابل پاسخگویی بود.

به هر حال در این بخش مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی و سنا در خصوص برخی قوانین راجع به انحصار دخانیات از تاریخ ۱۳۰۷ لغایت ۱۳۴۷ که از سایت کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی به نشانی www.ical.ir استخراج شده، تدوین گردیده است. در بخش دوم این مجموعه که در دست نگارش است و بزودی تکمیل و تقدیم خواهد شد، به ت تحقیق و توضیح مواد قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات (مصوب ۱۳۱۰) پرداخته ایم.

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی، دوره ۷

جلسه: ۳۵

صورت مجلس روز دوشنبه ۲۷ اسفندماه ۱۳۰۷ مطابق ۶ شوال المکرم ۱۳۴۷

فهرست مطالب:

۱- تصویب مرخصی آقایان همراز و آقا شیخ جواد بهبهانی

۲- مذاکرات نسبت به خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به انحصار دخانیات و تصویب چهار ماده آن

۳- مذاکرات نسبت به لایحه حقوق منتظرین خدمت

رئیس- تصویب شد. خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به دخانیات مطرح است.

(به شرح آتی خوانده شد)

خبر از کمیسیون قوانین مالیه به مجلس مقدس شورای ملی راجع به انحصار دخانیات.

کمیسیون قوانین مالیه لایحه نمره ۴۴۶۶۱ دولت را راجع به انحصار دخانیات با حضور نماینده دولت تحت شور و مذاقه قرار داده و با توافق نظر دولت به شرح ذیل راپورت آن را تنظیم و تقدیم مجلس مقدس می نماید.

ماده اول- از تاریخ تصویب این قانون حق و رد و صادر کردن و خرید و فروش و تهیه و نگهداری و حمل و نقل اجناس دخانیه و انواع کاغذ سیگار در کلیه مملکت منحصر به دولت است و این انحصار موسوم به انحصار دولتی دخانیات خواهد بود نگهداری و به کار انداختن ادوات توتون بری مختص به مؤسسه انحصار است و هیچ کسی بدون اجازه مؤسسه مزبوره حق آن را نخواهد داشت و مؤسسه انحصار باید کلیه ادوات موجوده توتون بری که اجازه نگهداری و به کار انداختن آن را به کسی نداده است با اجازه داده و بعد سلب نموده از صاحبان آنها به قیمت عادله خریداری نماید.

ماده دوم- مبالغ ذیل به عنوان حقوق انحصار به اجناس دخانیه تعلق می گیرد.

اولاً- دخانیات محصول داخلی

توتون سیگار و سایر اجناس دخانیه که با توتون سیگار بریده می شود و توتون چپق نیم کوب که در سیگار با جیکاره کشیده می شود از قرار یک من سه تومان.

ب- توتون چپق اشنو سلوانه حرمی... لاهیجان ساوجبلاغ و توتون های مشابه آن.

سال اول ۵ قران

سال دوم ۸ قران

سال سوم ۱۲ قران

ج- توتون چپق سنندج کرمانشاهان محال ساوجبلاغ و توتون‌های مشابه آن.

سال اول ۳ قران

سال دوم ۵ قران

سال سوم ۸ قران

د- توتون چپق سقز و بانه - همدان - دهخوارقان نهاوند - تویسرکان اطراف طهران و توتون‌های مشابه آن

سال اول ۲ قران

سال دوم ۳ قران

سال سوم ۵ قران

ه- دمار سیگار ۲ قران

و- کلیه اقسام تنباکو

سال اول ۱/۵ قران

سال دوم ۲ قران

سال سوم ۳ قران

ز- چوب قلیانی ۱ قران

ثانیاً- انواع توتون و سیگارهای خارجی و اقسام کاغذ سیگار صدی پنجاه از قیمتی که وارد شده یعنی مجموع قیمت و حقوق گمرکی که پرداخت شده است.

ماده سوم- کلیه مالکین اجناس دخانیه مکلفند همه ساله اولاً مقدار محصول برداشتی خود را اظهار نمایند.

ثالثاً- پس از آن که اجناس آنها قابل حمل و استفاده تجارتي گردید به انبارهایی که دولت معین می‌کند حمل و وارد کنند و حمل آن به انبارهای مؤسسه نباید بیش از شش ماه از تاریخ برداشت محصول طول بکشد.

ماده چهارم- در هر جا نسبت به آن نوع از اجناس دخانیه که دولت حق انحصار خود را مجرا داشته یعنی خرید و تهیه و فروش و غیره را خود در دست گرفته مالکین مکلفند اجناس خود را به مؤسسه انحصار دخانیات بفروشند و قیمت را مؤسسه انحصار نقداً پرداخت خواهد نمود در سال اول اجرای این قانون حداقل قیمت خرید اجناس دخانیه میزان متوسط قیمت‌های معمول در پنج ساله اخیر قبل از اجرای این قانون بر طبق دفاتر تجار با ملحوظ داشتن کرایه خواهد بود و از سال دوم اجرای انحصار به بعد همه ساله مؤسسه انحصار دخانیات با در نظر گرفتن وضعیت بازار نرخ سال جدید را تعیین و یک ماه قبل از برداشت محصول در هر محل اعلان خواهد نمود.

ماده پنجم- دولت مجاز است با اخذ حقوق انحصار مذکوره در ماده ۲ از صاحبان اجناس دخانیه تهیه و تجارت یک قیمت با تمام اجناس دخانیه را به موجب جواز مخصوص آزاد نماید.

ماده ششم- هر گاه جنس دخانیه بعد از پرداخت عوارض مقرر در این قانون با تضمین آن (به وسیله وجه نقد یا سند یا ضمانت معتبر یا مال الضمانه) برای صدور به خارج حمل شود پس از ارائه تصدیق صدور از اداره مربوطه عوارض مأخوذه با وسائل متضمن مذکور در فوق مسترد خواهد شد.

ماده هفتم- صاحبان توتون سیگار و انواع سیگارهای موجود در تاریخ تصویب این قانون مکلفند صورت موجودی خود را اظهار نمایند تا به قیمت عادلانه از آنها خریداری شود - یا با اخذ حقوق انحصار مذکور در ماده ۲ جواز تجارت آزاد آن داده شود در صورتی که توتون سیگار موجود در تاریخ تصویب این قانون مالیات معمول قبل از اجرای این قانون را تأدیه نموده باشد فقط مابه‌التفاوت مالیات پرداخت شده و حقوق انحصار دریافت خواهد شد.

تبصره- کلیه سیگارهای پیچیده و تا بیست من توتون سیگار بریده حاضر برای مصرف از تأدیه مابه‌التفاوت مالیات معمول سابق و حقوق انحصار معاف خواهد بود.

ماده هشتم- مجازات متخلف از مفاد مواد ۱ و ۳ و قسمت اول ماده ۴ این قانون و همچنین مجازات هر نوع قاچاق که در موضوع دخانیات ارتکاب شود همان است که برای مرتکبین قاچاق مقرر است.

ماده نهم- برای سرمایه مؤسسه انحصار دخانیات مجلس شورای ملی مبلغ دو میلیون تومان اعتبار به وزارت مالیه اعطا می‌نماید.

ماده دهم- به وزارت مالیه اجازه داده می‌شود که برای مخارج اداری سال اول مؤسسه انحصار دخانیات مبلغی را که از صدی ده عوائد سالیانه دولت از آن مبلغ تجاوز نماید مصرف نماید.

ماده یازدهم- قانون مالیات دخانیات مصوب ۶ میزان ۱۳۳۳ و قانون اصلاح مالیات دخانیات مصوب ۲۷ حوت ۱۳۰۳ ملغی است.

ماده دوازدهم- وزارت مالیه مجاز است مبالغی را که در سنوات ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ بابت مالیات‌های مقرر به موجب قانون اصلاح قانون مالیات دخانیات مصوب ۲۷ اسفند ۱۳۰۳ به طور عمومی موقوف‌المطالبه گذارده است قطعاً به تخفیف منظور دارد.

ماده سیزدهم- وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون و تهیه نظامنامه آن است.

رئیس- به قراری که خاطر آقایان مطلع است این لایحه یک شوری است و به فوریت اولش رأی گرفته شده است.

مذاکره در کلیات است. آقای یاسایی

یاسایی- بنده عرضی ندارم.

رئیس- آقای محمودرضا

محمودرضا- عرضی ندارم.

فیروزآبادی- بنده هم اجازه خواسته‌ام.

رئیس- شما مؤخرید. آقای طاهری

دکتر طاهری- عرضی ندارم.

رئیس- آقای احتشامزاده

یک نفر از نمایندگان- نیستند.

رئیس- آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی- بنده امیدوارم ان شاءالله یک روزی برسد که عایدات مشروح دولت ایران به هزار میلیون برسد...

بعضی از نمایندگان- ان شاءالله

رئیس- آقای فیروزآبادی یک قدری تأمل بفرمایید. عده کافی نیست.

(در این موقع چند نفر از آقایان نمایندگان وارد مجلس شدند)

رئیس- بفرمایید.

فیروزآبادی- بنده امیدوارم ان شاءالله یک روزی برسد که عایدات مشروح دولت ایران به مرز میلیون برسد اما امروز بنده عقیده ندارم که ما دیگر تحمیل جدیدی به این مردم بکنیم بلکه عقیده‌ام این است که هر تحمیل جدیدی که به مردم بکنیم به ضرر ما تمام می‌شود نه به نفع ما برای این که مردم فقیرند و بی‌چیزند و روزبه‌روز بر فقر و فاقه آنها افزوده می‌شود ملت که فقیر شد همه قسم ضرر برای دولت دارد دول خارج که فرضاً مثل فرانسه با دیگری که سالی هزار میلیون، دو هزار میلیون عایدات دولت‌شان است برای چیست؟ برای این است که ملت آنها صاحب ثروتند، برای این که معادن آنها مستخرج است برای این که صنایع و فلاحات‌شان هر چه دارند در رواج است و در اعلی مرتبه ترقی است اما ما آنها را داریم و در صدد اصلاح آنها برنمی‌آییم. بارها عرض کرده‌ام که مثلاً ما هنوز یک کارخانه آهک‌سازی نداریم، هیچ نداریم همه روزه هم می‌آییم اینجا و تعریف می‌کنیم که همه چیز داریم ولی بنده عرض می‌کنم که هیچ چیز نداریم برای این که چیز آن است که عایدی پیدا کند نه این که عایدی را از اشخاص بگیریم و صرف این چیزها بکنیم. عایدی آن است که فرضاً از این کوه‌ها در بیاوریم، صنایع‌مان را همه روزه تشویق کنیم، فلاحات‌مان را تشویق کنیم و از این چیزها هر چه در بیاوریم عایدی مملکت است و سایر چیزها را بنده عایدی نمی‌دانم بلکه در واقع تکدی به زور می‌دانم و بنده به این اندازه بودجه که داریم هر چند متأسفانه رأیی که دیروز داده شد به یک بودجه بود که شش، هفت کرور تومان باقی داشت که از سال‌های بعد باید بدهیم در صورتی که ما همیشه باید در صدد برآییم که منابع عایدات خودمان را آباد کنیم و از آنها عایدی بگیریم و به هر کاری که می‌خواهیم بزنیم اما در صورتی که امروز آن قدر مردم فقیرند یک مالیات جدیدی بنده عقیده ندارم به هیچ عنوان به هیچ قسمی به مردم تحمیل بکنیم. دیشب یک عده خدا می‌داند ساعت سه و نیم از شب گذشته با حال وحشتناکی آمدند سراغ ما گفتم خوب شما هم وحشت نداشته باشید بر قیمت اضافه می‌کنید و از مردم می‌گیرید گفتند آخر چه می‌شود و چه می‌شود بعد با یک ترتیبی بالاخره رفتند. غرضم این است که ما باید همه روزه در تزبید عواید بگوییم اما از راه‌های مشروع نه از راه گرفتن از مردم. یکی دیگر این که اینجا نوشته است که دو میلیون اعتبار داده می‌شود ما دیگر پول نداریم مبلغی هم باز دیروز مقروض شدیم خوب این دو میلیون اعتبار محلش کجا است و از کجا گرفته می‌شود در صورتی که سه میلیون و نیم کسر داریم. به این ملاحظه بنده با این لایحه مخالفت دارم هر چند از آقایان هم امیدواری دارم ولی با این امیدواری آقایان با عقیده من همراهی نمی‌کنند و من باز عقیده خودم را عرض می‌کنم.

رئیس- آقای آقاسیدیعقوب

آقاسیدیعقوب- باز نهایت تأسف خودم را اظهار می‌دارم که در یک موضوعی با حضرت آقای فیروزآبادی اختلاف نظر پیدا کردم مسائل سیاسی مثل مسائل اجتهادی است مسائل اجتهادی ایراد بر یکدیگر نیست هر کس یک ادله در نظرش هست مطابق آن ادله عقیده خودش را اظهار می‌کند. بعد از آن که به فرمایش خودتان دیروز ما آمدیم در اینجا یعنی در مجلس شورای ملی و در کمیسیون بودجه تشخیص دادیم که یک مخارجی برای مملکت هست از حیث امنیه: از حیث صحیه از حیث معارف از حیث استقلال و حیثیات خارجه‌اش یک مخارجی دارد و این را مجلس شورای ملی تشخیص داد و حکومت کرد حکومتش این بود که نود و هشت رأی به آن بودجه داد وقتی که این خرج را برای مملکت لازم دید ناچار است بیاورد راهی برای جبران این خرج پیدا کند و برای جبران این خرج به عقیده بنده این راه بهترین راه است زیرا اینجا وضع مالیات بر یک چیزی می‌شود که از فصول معیشت است اگر وضع مالیات بر یک چیزی بود که بر اصول معیشت و زندگانی توده تحمیل می‌شد بنده کاملاً مخالف بودم و می‌گفتم حتی از صحیه و شاید از معارف که امر لازمی است از آنها تنزل کنیم و جای کسر را از آنجا پر کنیم ولی این یک موضوعی است که اگر اصل دخانیات هم از بین برود یک سمی از مملکت گرفته شده است. آقای فیروزآبادی شما که اهل قلیان نیستید الحمدالله سینه‌تان صاف است و نمی‌دانید ولی ماها می‌دانیم که اصل این دخانیات چه سمی است برای صحت مزاج مردم و صحت حال مردمی که دارای افکار عالیه و استقامت فکر هستند و استقامت در کار دارند. اگر ما مالیات را به قدری در این تنباکو و توتون وضع کنیم که به کلی هم توتون و تنباکو از بین برود و عوضش زراعت‌های دیگر بکنیم خیلی خوب است زیرا این یک

جنسی نیست که اگر از دست ما برود بگوییم در اساس زندگانی ما یک تزلزلی پیدا شده است پس این عایدات یک طوری است که وضع مالیات بر اصول معیشت نیست و ما محتاج به آن نیستیم. این یک چیزی است که به اصطلاح متجددین لوکس و به اصطلاح بنده و جنابعالی تفریح و تجمل است و به عقیده بنده هر قدر از این راه ما بتوانیم جبران خرج مان را بکنیم خیلی خوب است. بنده خیلی مایل بودم که آقای وزیر مالیه در این مقام بیایند و لایحه وضع مالیات را بر چیزهایی که زندگانی ما را از زندگانی بسیط خارج کرده است و برده است و به یک زندگانی پر تکلف در معیشت بیاورند. اینها یک چیزهایی است که در اصول معیشت ما هیچ مداخلت ندارد حالا چسبیده اند سرت را همچو کن پایت را همچو بکن. هر چه مالیات بر این قبیل چیزها وضع شود و خرج امنیه و صحیه و معارف بشود و صرف شرافت و حیثیت مملکت و آبرومندی ملت و مملکت بشود نباید هیچ مخالفت بکنیم. نظر به این دو مقدمه که عرض کردم و دیروز مجلس شورای ملی حکومت کرد که ما این مخارج را لازم داریم یعنی نود و هشت رأی داد که ما این مخارج را لازم داریم پس ناچار است این مخارج را جبران کند و بهترین راه جبران هم این است که مالیات را بر یک چیزهایی وضع کنند که در اصول معیشت توده مداخلت ندارد. حالا در بعضی مواد یک اصلاحاتی لازم است چنانچه اعضاء محترم مجلس هم در فراکسیون تشریف داشتند و عرض کردم بنده نظر دارم اصلاحاتی بشود ولی در اصل و اساس مسئله اکثریت هم رأی می دهد و البته مخالفی هم نیست.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی می گیریم به ورود در شور مواد آقایی که موافقند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده اول قرائت می شود.

(به مضمون سابق خوانده شد)

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده موافقم.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - موافقم.

بعضی از نمایندگان - مخالفی نیست.

رئیس - رأی می گیریم به ماده اول آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم

(به شرح سابق قرائت شد)

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده موافقم.

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - بنده خواستم سؤال کنم که در قسمت (ب) که می‌نویسد توتون چپق اشنو سلوانه جرمی با جرمی این دو محل گویا اصلاً موهوم است و محل معلومی نیست شاید اشتباه شده باشد برای این که به طوری که تحقیق شد اسم این دو محل را کسی نشنیده و ممکن است پس از تصویب مجلس اسباب زحمت بشود شاید اسم دیگری بوده است و از قلم افتاده یا در طبع اشتباه شده باشد خوب است این موضوع توضیح داده شود که در آتیه اسباب زحمت نشود.

وزیر مالیه - بعضی از آقایان هم به بنده مراجعه کردند و سؤال کردند که آیا اینجا اشتباهی در طبع شده است یا نه؟ بنده برای این که یک جواب قطعی داده باشم از ایشان خواهش کردم که صبر کنند تا یک توضیحاتی بخواهم خود بنده آنچه به خاطر می‌آید سلوانه است ولی ممکن است اشتباهی هم شده باشد به هر صورت الان تحقیق می‌کنم و اطلاع می‌دهم. در هر حال ممکن است آقایان به ماده رأی بدهند و قبل از این که به کلیات رأی گرفته شود اگر اصلاحی لازم باشد بنده اینجا عرض می‌کنم که اصلاح شود.

رئیس - آقای اورنگ

اورنگ - بنده فقط خواستم از آقای مخبر استفسار کنم که این چوب قلیانی میانه قلیان است؟ یکی یک قران است؟ یکمن یک قران است؟ یک یکشاهی است؟

بعضی از نمایندگان - میانه قلیان نیست. جنس تنباکو است.

اورنگ - جنس تنباکو است؟ این را دلم می‌خواست توضیح بدهند.

مخبر - چوب قلیانی جنس تنباکو است و یک تنباکوی مخصوصی است که در بعضی جاها هست و در آنجاها معروف به چوب قلیانی است و یکمن یک قران است.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - بنده نسبت به یک جمله این ماده به عنوان مخالفت می‌خواهم عرض کنم اینجا یک چیزهایی است که از توتون سیگار و چپق و تنباکو استخراج می‌شود که حتی الامکان باید سعی کرد از تجارت آن و داخل شدن آن در توتون‌ها ممنوع شود در صورتی که این قانون به طریقی وضع شده است که آن را ترویج می‌کند. یکی دمار سیگار از آن چیزهایی است که داخل شدن آن در توتون خیلی بد است و بنده خواستم عرض کنم این مبلغی که اینجا برای آن معین شده باعث ترویج آن و تخریب و فساد

جنسی می‌شود و بنده معتقدم که دولت موافقت کند. پنج قران بشود که استعمال این جنس از بین برود. دیگر چوب قلیانی که او هم همین حال را دارد وقتی که ارزان شد ترویج می‌شود و باعث فساد جنس است و بنده معتقدم مبلغی هم به آن علاوه کنند.

وزیر مالیه - این نظری که آقای شریعت‌زاده اظهار فرمودند به عقیده بنده علی‌الاصول صحیح است و خود بنده هم در پیشنهاد اولی که از طرف دولت تقدیم کردم نرخ دمار و چوب قلیانی از این بیشتر بود. ولی از آن طرف یک نکته‌ای است که باید به آن توجه کرد مخصوصاً راجع به دمار سیگار این دمار سیگار یک چیزی است که دفع نمی‌شود قابل دفع نیست چیزی نیست که ما بگوییم نکارند این یک چیزی است که در هر برگ توتون هست و برای این که از این قسمت مردم یک استفاده‌هایی کرده باشند آن را داخل یک توتون‌هایی می‌کنند و مصرف می‌کنند و این عادت بوده است. آقایان هم در کمیسیون با بنده مذاکره کردند بعد هم با رفقای دیگر در خارج مذاکره کردیم توافق نظر به این ترتیب حاصل شد و چون توافق نظر حاصل شد این کار را کردیم و بنده میل ندارم که این مطلب دوباره تجدید شود و یک صورت دیگری پیدا کند و از آقای شریعت‌زاده هم تمنی می‌کنم در این ترتیب با بنده موافقت بفرمایند چون به این ترتیب با رفقا در خارج توافق حاصل شده است دیگر تغییری درش داده نشود.

رئیس - آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - بنده مخالفتم در این ماده راجع به توتون سیگار است که یکمن سه تومان مالیات برایش معین شده است در هر امری بنده عقیده‌ام این است که در ابتدا مطلب را سهل و ساده بگیرند که برای مؤدیان مالیات سنگین نباشد و سهل‌القبول باشد بعد اگر خواستند بیفزایند مسئله دیگری است سال اول سه تومان خیلی زیاد است بنده در اصل هم مخالفم ولی چاره ندارم این است که معتقدم لااقل این سه تومان را کم بکنند و پانزده قران کافی است.

رئیس - آقای روحی

روحی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای ضیا

ضیا - عرضی ندارم.

رئیس - آقای ناصری

ناصری - عرضی ندارم.

رئیس - آقای طالش خان

طالش‌خان - عرض کنم بنده از آقای مخبر سؤالی دارم نوشته شده است راجع به توتون چیق سال اول پنج قران دوم هشت قران سوم دوازده قران سال چهارم را دیگر معین نکرده‌اند می‌خواهم ببینم دیگر بیشتر نخواهد شد؟ اگر می‌شود سال بعد را هم معین کنند.

مخبر- در لایحه دولت چهار سال و پنج سال هم معین شده بود ولی در کمیسیون این طور توافق نظر حاصل شد که در سه سال این مبلغ اضافه شود و بعد از سال سوم دیگر این مطلب قطعی شود و بعد به همان میزانی باشد که در سال سوم گرفته شده.

رئیس- آقای حاج امین

حاج میرزا حبیب الله امین- یک اصلاح عبارتی است که لازم است عرض کنم. اینجا می نویسد انواع توتون و سیگار و سیگارهای خارجه و اقسام کاغذ سیگار صدی پنجاه از قیمتی که وارد شده. بعد نوشته شده یعنی مجموع قیمت و حقوق گمرکی که پرداخت شده و باید نوشته شود از مجموع قیمت...

وزیر مالیه- اینجا مقصود این بود که معین شود قیمتی که وارد شده درش پرداخت حقوق گمرکی هم هست یعنی اگر یک سیگار خارجی وارد می شود این صدی پنجاه که معین شده است حقوق گمرکی هم که در سر حد می دهد آن را هم روی سایر مخارج بکشند و از کلیه قیمت صد پنجاه بگیرند.

بعضی از نمایندگان- مذاکرات کافی است.

پورمحسن - بنده مخالفم.

رئیس- بفرمایید.

پورمحسن- اعتراض بنده در این ماده در دو قسمت است یکی در قسمت (ب) و یکی در قسمت (و) در لایحه پیشنهادی دولت پنج سال مقرر داشته و آخرین قیمت را ده قران قرار داده بودند. در اینجا در خبر کمیسیون قوانین مالیه خواسته اند یک ارفاقی قائل شوند به عکس تضییق قائل شده اند سه سال معین کرده و آخرش را دوازده قران. خواستم آقای مخبر توضیحی در این باب بدهند. یکی هم در قسمت (و) راجع به تنباکو که در نقاط مختلف ایران مثل توتون چپق معتادین محصول همان جا را مصرف می کنند. آقای وزیر مالیه هم در فراکسیون وعده فرمودند راجع به این موضوع توجهی بفرمایند مثلاً در عراق، نهاوند، ملایر، بروجرد، قسمت عمده معتادین محصول همان جا را استعمال می کنند و قیمتش از پانزده تومان و بیست تومان تجاوز نمی کند در خروار و برای اقسام تنباکوهای تمام مملکت در اینجا یک قیمت معین کرده اند و فرقی بین تنباکوی خوب و بد نگذاشته اند و این خودش یک تکلیف شاقی است هم بر زارع و هم بر مصرف کننده.

رئیس- رأی می گیریم به کفایت مذاکرات آقایانی که مذاکرات را کافی می دانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. پیشنهادها قرائت می شود.

(به شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد آقای آقاسیدیعقوب.

پیشنهاد می‌کنم قسمتی از ماده دوم پانصد دینار اخذ شود.

آقاسید یعقوب - قسمت (ز)

اورنگ - اینجا ندارد می‌فرمایید اضافه شود.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - خواستم آقای مخبر توجه بفرمایند این قسمت اینجا چوب قلیانی است این که آقای شریعت‌زاده فرمودند عرض می‌کنم اصل این تنباکو وقتی که بلند می‌شود یک چوبی در وسط آن تنباکو هست یعنی یک ساقه‌ای است که این علیحده است و آن را داخل در برگ نمی‌کنند. فقرا و کسانی که نمی‌توانند پول برگ بدهند همان ساقه را می‌کوبند و می‌کشند همان فقرایی که طرف رحم هستند. ای اس که چون اساساً قیمتش کم است و دور هم انداخته می‌شود. بنده خودم وقتی قلیان کش بودم مواظب بودم که آن چوب‌ها را از میان تنباکو خارج کنم و اصلاً این چوب را از میان تنباکو خارج می‌کنند اصلاً تنباکو را خراب می‌کند و کمتر جایی است که این چوب کوبیده شود و داخل تنباکو شود این چوبی است که دور می‌اندازند اگر بنا باشد یکم یکم قران از آن بگیریم خیلی زیاد است اگر آقای مخبر هم توجه بفرمایند که یکم دهشاهی گرفته شود بهتر است.

مخبر - آقای آقاسید یعقوب اساساً خودشان می‌دانند آقای شریعت‌زاده عقیده‌شان این بود که پنج قران گرفته شود برای این که این قسمت از بین برود ولی چون نمی‌شود از بین برود و باقی می‌ماند این است که بین دو عقیده این طور در نظر گرفتند که همان یک قران باشد و چون در این قانون یک توافق نظری حاصل شده به عقیده بنده خوب است پیشنهادشان را استرداد بفرمایند.

وزیر مالیه - راجع به آن توضیحی که آقای طاهری خواستند بنده تحقیق کردم سلوانه و جرمی در محل است در نزدیکی اشنو دهات مخصوصی است از دهات اشنو و باید همین طریق نوشته شود سلوانه و جرمی.

آقاسید یعقوب - مسترد می‌دارم.

پیشنهاد آقای یاسایی

بنده پیشنهاد می‌کنم در ماده دو بعد از سال سوم (به بعد) اضافه شود.

رئیس - آقای یاسایی

یاسایی - عرض شود به طوری که این ماده تنظیم شده مثل این است که از سال سوم به بعد دیگر تمام می‌شود این بود که بنده پیشنهاد کردم (به بعد) اضافه شود.

مخبر - بنده هم قبول می‌کنم.

پیشنهاد آقای فیروزآبادی

بنده پیشنهاد می‌کنم که در قسمت الف در عوض سه تومان پانزده قران نوشته شود.

رئیس - آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - عرض کردم اولاً بنده با همه اینها مخالفم ولی لایدرک کمه لایترک کله. این سه تومان که اینجا نوشته شده است به عقیده بنده یکمن سه تومان در ابتدا بر قراری یک مالیاتی خیلی زیاد است پس بهتر این است حالا از سه تومان پایین بیاورند و اگر هم می‌خواهند اضافه کنند ابتدا این مالیات خیلی زیاد و اجحاف است به این ملاحظه بنده پانزده قران پیشنهاد کردم.

رئیس - رأی گرفته می‌شود. آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می‌دانند قیام فرمایند.

(چند نفر برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد.

پیشنهاد آقای ضیا

پیشنهاد می‌شود قسمت (ز) راجع به چوب قلیانی حذف شود.

رئیس - آقای ضیا

آقا سید ابراهیم ضیا - بنده اصلاً نظری راجع به حذف این قسمت نداشتیم ولی چون یک قدری مبهم است و ممکن است در هر جایی یک تغییری بشود و اسباب اشکال مردم فراهم شود خواستم آقای وزیر با آقای مخبر یک توضیح جامعی بدهند تا در صورتجلسه بماند و در موقع تنظیم نظامنامه مطابق آن عمل شود. اینجا آقای اورنگ راجع به این قسمت قدری مذاکره کردند ولی جوابی که از طرف آقای مخبر داده شد مقنع نبود. مراد از چوب قلیانی چوبی است که از برگ تنباکو عمل می‌آید و بعد مورد استفاده می‌شود یا چوبی است که از آن میانه قلیان ساخته می‌شود؟ ممکن است این قضیه را در اصفهان یک جور تعبیر کنند در شیراز یک جور دیگر. در اطراف شیراز یک جور و اگر این یک لفظی است که در خراسان یا جای دیگر برای یک جنس به خصوص اطلاقی می‌شود توضیح بهتری بدهند و بنده هم ممکن است پس از آن توضیح پیشنهاد خودم را مسترد بدارم.

مخبر - همان طوری که عرض کردم چوب قلیانی یک قسم تنباکویی است و شاید همان طور هم که آقای آقاسیدیعقوب فرمودند باشد و در هر کجا هم گفته شود می‌دانند چیست و اصطلاح اداری است و هیچ جای تردید و اشتباه هم نیست ما بین اداره و مردم معمول است و تا به حال هم معمول بوده است و چندین سال اداره عمل کرده و مالیات هم از آن گرفته و همان طور که در سابق معمول بوده حالا هم عمل می‌شود و همان طور که آقای آقاسیدیعقوب بیان کردند از تنباکوهای خیلی پست است و هیچ جای اشکال هم نیست.

ضیا - به این توضیحی که از طرف آقا داده شد بنده پیشنهاد خودم را مسترد می‌دارم.

پیشنهاد آقای آقاسیدیعقوب

آقاسید یعقوب- در این موضوع آقایان هم مستحضرند در فراکسیون هم صحبت شد. اینجا آمده‌اند جنس پست و اعلی را تمام یک میزان قرار داده‌اند در آنجا هم ما صحبت کردیم بنا شد آقای وزیر مالیه در این باب یعنی این طور که گفته شد که نظر خواهند کرد بنده نمی‌فهمم چرا جنس پست و جنس عالی هر دو عوایدش باید مساوی باشد از این جهت بنده پیشنهاد کردم حذف شود و اگر آقای وزیر مالیه در این باب یک نظر روشنی اتخاذ فرموده‌اند بفرمایند که بنده هم مستحضر شوم.

وزیر مالیه- یک اصلی که در این قانون انحصار دخانیات تعقیب شده است و در نتیجه یک تجربیات مفصلی بوده است این است که ما تنباکو یا توتون را از حیث خوبی و بدی و متوسطی طبقه‌بندی نکنیم چرا؟ برای این که این طبقه‌بندی یک اشکالات لایتناهی بین مأمورین دولت و تجار و مردم ایجاد می‌گردد چون این طبقه‌بندی به ترتیب اعلی و متوسط و پست در قانون سابق هم بود و تمام بدبختی‌های قانون سابق هم همین طبقه‌بندی بود و تمام دردسرهایی که ایجاد شد از همین طریق بود پس تنها منطقی که باقی می‌ماند این است که ممکن است به ما گفته شود همان طوری که برای توتون چپق شما یک طبقه‌بندی جغرافیایی کرده‌اید یعنی یک نقاطی که توتونش بهتر است اسم برده شده و گرانتر نوشته شده و یک چیزهایی که بدتر است ارزان‌تر نوشته شده چرا برای تنباکو این کار را نمی‌کند؟ بنده هم به آقایان قول داده بودم که در این باب یک تجدیدنظر و مطالعه بکن. تجدیدنظر و مطالعه هم کردم تحقیق هم کردم. وضعیت جغرافیایی توتون و توتون‌کاری غیر از تنباکو است این تقسیم برای تنباکو ممکن نیست برای این که گفته می‌شود یعنی اشخاص بصیر می‌گویند بعضی از آقایان اطلاع دارند و تصدیق می‌کنند که ممکن است حتی در یک ده (نه در یک بلوک) دو قسم سه قسم تنباکو باشد پس نمی‌شود از روی تقسیم جغرافیایی‌ها تمام نقاط را تشخیص بدهیم به علاوه یک نکته در نظر گرفته شده که آن نکته کاملاً نظر را تأمین می‌کند و آن این است که این نرخی که در نظر گرفته شده پست‌ترین نرخ‌ها است سی شاهی که برای تنباکو معین شده است یک نرخی است که تحمیل نمی‌شود پس ممکن است بگویند یک تنباکویی باشد که قیمتش از سی شاهی ارزان‌تر باشد و این خیلی نادر است به علاوه اگر آقایان یک قدری توجه بفرمایند بنده مسئله را حل می‌کنم اینجا همه ذهن آقایان متوجه بر این است که این یک مالیاتی است که ما از زارع می‌گیریم این طور نیست ما به زارع در قسمت تنباکو کاری نداریم چنانچه نظر دولت این است و ما این حق را از تاجری که تنباکو خریده و می‌برد می‌فروشد اخذ می‌کنیم آن تاجری که تنباکوی حکان را که منی فلان قدر قیمت دارد سی شاهی به ما می‌دهد خوب همان تاجر آن تنباکوی ارزان‌تر را هم ضررش را تحمل کند این اشکالی ندارد.

آقاسید یعقوب- بنده استرداد می‌کنم.

پیشنهاد آقای مؤید احمدی

در قسمت (و) بنده پیشنهاد می‌کنم تنباکوی وسط یکمن دهشاهی و تنباکوی اعلی یکمن دو قران و به همین میزان و تناسب تا سال سوم ارتقا نماید.

مؤید احمدی- توضیحی که آقای وزیر مالیه فرمودند بنده را قانع نکرد تنباکو خیلی اختلاف قیمت دارد تنباکو در ایران از یکمن چهار تومان هست تا یکمن سی شاهی اگر چنانچه بنا باشد همه اینها مالیات متساوی بدهند البته این مطابق عقل نیست حالا می‌فرمایند از حیث عمل اشکال دارد اگر از حیث عمل اشکال دارد ممکن است مقرر بفرمایند تنباکوهایی که از یکمن سه قران کمتر قیمت دارد معاف باشد و الا این معنی ندارد که تنباکویی که یکمن سی شاهی قیمتش است سی شاهی تنباکوی یکمن چهار تومان آن هم سی شاهی بدهد.

مخبر- چنانچه مکرر توضیح داده شده از حیث طبقه‌بندی راجع به تنباکو عموم آن اشخاصی که دخیل در کار هستند آنها عقیده‌شان در این بود که طبقه‌بندی نشود به واسطه این که اصلاً طبقه‌بندی یک حربه و نسبی است که اسباب جنگ و اختلاف بین مأمورین دولت و مردم ایجاد می‌کند مأمور دولت یک جور تشخیص می‌دهد مردم جور دیگر اظهار می‌کنند و بالاخره همه روزه بین مأمورین دولت و مردم یک اختلافاتی تولید می‌شود و هر روز اسباب زحمت برای ما پیش می‌آید از این نقطه نظر بود که دولت قبول کرد طبقه‌بندی از بین برود قانون سابق که پیشنهاد شده بود طبقه‌بندی بود ولی به مضارش که برخوردند این طور قرار شد که طبقه‌بندی را بردارند در قسمت توتون چون خیلی از حیث قسمت جغرافیایی مشخص و معلوم است و یک اختلافات بینی ندارد و از حیث عمل هم مدت‌ها است عملی شده نسبت خوب و بد توتون یک محل را نسبت به محل دیگر می‌توان معین کرد اما تنباکو را از حیث محل و جغرافیایی نمی‌توان تشخیص داد به جهت این که در فارس تنباکوی خیلی اعلی است که به فرمایش آقا تنباکوی یکمن چهار تومان است یکمن سی شاهی هم هست این بود که ما نتوانسته‌ایم یک طبقه‌بندی بین تنباکو از حیث محل قائل شویم به علاوه بین آقایانی که در فراکسیون تشریف داشتند این مسائل کاملاً قطعی شده و رأی گرفته شده است و چون در فراکسیون قطعی شده بنده نمی‌توانم این پیشنهاد را قبول کنم و از آقا هم خواهش می‌کنم که به همین ترتیبی که در لایحه نوشته شده است موافقت بفرمایند و پیشنهاد خودشان را مسترد فرمایند.

رئیس- رأی می‌گیریم به پیشنهاد آقای مؤید احمدی آقایان موافقین قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس- تصویب نشد.

پیشنهاد آقای شریعت‌زاده

پیشنهاد می‌کنم برای انواع توتون چپق حقوق انحصار دریافت شود سال اول یکمن دو قران سال دوم یکمن یازده قران سال سوم یکمن بیست قران سال چهارم یکمن بیست و پنج قران سال پنجم یکمن سی قران.

شریعت‌زاده- پیشنهادی را که بنده کردم از نقطه‌نظر یک دلایلی است که لازم است آقایان مخصوصاً آقای وزیر مالیه توجه فرمایند این ترتیبی که این خبر تنظیم شده است موجب می‌شود که تجارت داخلی سیگار وضعیت‌اش بد می‌شود و بالاخره جامعه به طرف عادت به کشیدن چپق سوق داده می‌شود این است که برای انواع توتون این حق را بنده قائل شدم و با حق انحصاری که برای سیگار بسته شده لازمه‌اش این است و به علاوه این توتون انواعش جزء زوائد زندگانی است یعنی اگر در یک مملکتی افرادش عادت به توتون نداشته باشند تأثیری در مزاج‌شان و زندگانی خصوصی‌شان ندارد از نقطه‌نظر تجارت خارجی هم که در این خبر پیش‌بینی شده است که حق انحصاری هر قسم اگر صادر شود پس بدهند پس باید در داخله مملکت از توتون چپق حق انحصاری سنگینی گرفته شود و از اقسام دیگر یک حق کمی که مردم از استعمال در قسمت اول خودداری کنند و قسمت دوم یعنی قسمت ارزان را تعقیب کنند به علاوه یک قسمت دیگر این است که تجار توتون و سیگار هم دچار زحمت خواهند شد به این جهت بود که بنده این پیشنهاد را کردم.

وزیر مالیه- پیشنهاد آقای شریعت‌زاده خیلی به نفع خزانه است در هر حال منطق‌شان هم ممکن است تا اندازه‌ای درست باشد ولی به طوری که قبلاً عرض کردم با این ترتیبی که فعلاً مطرح است توافق حاصل شده است بنده که نمی‌توانم این پیشنهاد را

قبول کنم و استدعا می‌کنم آقای شریعت‌زاده هم با این ترتیبی که تنظیم شده است و توافق حاصل شده است موافقت بفرمایند و پیشنهادشان را مسترد فرمایند.

شریعت‌زاده - استرداد می‌کنم.

پیشنهاد آقای مفتی

پیشنهاد می‌کنم در قسمت (ج) بعد از کلمه ساوجبلاغ (مکری) علاوه شود.

مفتی - پیشنهاد بنده واضح است لازم به توضیح نیست ساوجبلاغ دو تا است برای رفع اشتباه باید نوشته شود ساوجبلاغ مکری این است غرض بنده.

رئیس - آقای عدل

عدل - بنده با این ترتیب موافقم اضافه کردن این کلمه عیب ندارد همان طور که فرمودند ساوجبلاغ دو تا است و اگر کلمه مکری هم اضافه شود خیلی خوب است.

مخبر - بنده هم قبول می‌کنم.

پیشنهاد آقای فرهنگد

بنده پیشنهاد می‌کنم در ماده دو قسمت (ز) نوشته شود چوب تنباکوی قلیانی.

مخبر فرهنگد - عرض کنم با توضیحاتی که داده شده بنده تصور می‌کنم در موقع اجرا برای مأمورین و مردم یک اشکالاتی فراهم شود برای این که صورت مشروح مذاکرات را نه مأمورین دولت می‌خوانند و نه مردم اطلاع دارند چوب قلیانی را تصور می‌کنند میانه قلیان است این است که برای جلوگیری از این اشتباه بنده این پیشنهاد را کردم.

مخبر - این فرض را که آقا فرمودند گمان می‌کنم یک فرض محالی باشد چوب قلیان تنباکو غیر از چوبی است که در میانه قلیان باشد.

(همهمه نمایندگان)

عراقی - شما این فرمایش را می‌کنید ولی مأمورین این حرف را نمی‌زنند. قبول کنید والا ما رأی می‌دهیم.

وزیر مالیه - اجازه می‌فرمایید.

رئیس - بفرمایید.

وزیر مالیه - این اعتراضی را که آقای مخبر کردند صحیح است زیرا چوب قلیان را می‌شود چوب قلیان گفت ولی تصدیق بفرمایید که هیچ کمیسیونی هیچ مجلسی نمی‌آید این را در ردیف توتون و تنباکو قرار دهد میانه قلیان را کسی جز توتون و تنباکو حساب نمی‌کند با وجود این برای این که فرض بکنند که ما یک اشکالی می‌خواهیم بکنیم قبول می‌کنم که نوشته شود چوب تنباکوی قلیانی.

پیشنهاد آقای پورمحسن

بنده پیشنهاد می‌کنم ماده دو به طریق لایحه دولت رأی گرفته شود.

پورمحسن - بنده عرایض خودم را عرض کردم و آقای مخبر جوابی ندادند از این جهت بنده پیشنهاد کردم که لایحه دولت که با انصاف و موااسات نوشته شده رأی گرفته شود.

وزیر مالیه - در این قسمت بنده مکرر عرض کرده‌ام ولی اگر به آن جواب قانع نمی‌شوند بنده تقصیری ندارم گویا نظر آقا متوجه به یک نقطه به خصوص است که در قانون اسم برده نشده در صورتی که بنده عرض کردم که در قانون برای همه جا تقسیم جغرافیایی تنباکو غیرممکن است به این ملاحظه بنده از آقا تمنا می‌کنم به همین ترتیبی که در قانون نوشته شده است موافقت بفرمایند در آن قسمت هم که می‌فرمایید خبر کمیسیون با آن پیشنهاد اولی فرق دارد دولت با موافقت کمیسیون در یک پیشنهادهای جدیدی که یک قسمتش کسر شده و یک قسمتش علاوه شده مراجعت کرده و نتیجه‌اش همین ترتیبی است که ملاحظه می‌فرمایید و این یک عمل معمولی است که همیشه در کمیسیون‌ها بین دولت و اعضاء کمیسیون هست.

پورمحسن - بنده مسترد می‌دارد.

مخبر - اجازه می‌فرمایید در این قسمت برای این که سوء تفاهمی نشود استدعا می‌کنم این اصلاحات را مرقوم دارند که بعد اسباب اشکال نشود در قسمت ب که نوشته شده است لاهیجان ساوجبلاغ مقصود محل ساوجبلاغ است در اینجا باید محل ساوجبلاغ نوشته شود و در قسمت ج محل برداشته شود و ساوجبلاغ مکرری نوشته شود.

رئیس - بنابراین رأی گرفته می‌شود به ماده دو با اصلاح عبارتی آقای مخبر و افزودن پیشنهاد آقای مفتی و آقای فرهنگد آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم

(به شرح ذیل قرائت شد)

ماده سوم - کلیه مالکین اجناس دخانیه مکلفند همه ساله اولاً مقدار محصول برداشتی خود را اظهار نمایند ثانیاً پس از آن که اجناس آنها قابل حمل و استفاده تجارتي گردیده به انبارهایی که دولت معین می‌کند حمل و وارد کنند و حمل آن به انبارهای مؤسسه نباید بیش از شش ماه از تاریخ برداشت محصول طول بکشد.

بعضی از نمایندگان- این ماده اصلاح شده است.

مخبر- بله این ماده اصلاح شده‌اش را هم تقدیم می‌کنم.

(ماده مزبور به شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۳ کلیه اجناس دخانیه را باید در ظرف شش ماه پس از برداشت محصول به انبارهایی که دولت معین کرده است وارد نمایند.

رئیس- دولت هم همین عقیده را داشته است؟

وزیر مالیه- بلی با موافقت دولت بوده است.

رئیس- آقای یاسایی

یاسایی- بنده عرضی ندارم.

رئیس- آقای طاهری

طاهری- بنده هم عرضی ندارم مقصودم این بود که ماده اصلاح شده است.

رئیس- آقای آقاسیدیعقوب

آقاسیدیعقوب- بنده عرضی ندارم.

رئیس- رأی گرفته می‌شود به ماده سوم به ترتیبی که اخیراً پیشنهاد شده آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. ماده چهارم

(به شرح ذیل قرائت شد)

ماده چهارم- در هر جا نسبت به آن نوع از اجناس دخانیه که دولت حق انحصار خود را مجری داشته یعنی خرید و تهیه و فروش و غیره و خود در دست گرفته مالکین مکلفند اجناس خود را به مؤسسه انحصار دخانیات بفروشند و قیمت را مؤسسه انحصار نقداً پرداخت خواهد نمود در سال اول اجرای این قانون حداقل قیمت خرید اجناس دخانیه میزان متوسط قیمت‌های معموله در پنج سال اخیر قبل از اجرای این قانون بر طبق دفاتر تجار با ملحوظ داشتن کرایه خواهد بود و از سال دوم اجرای انحصار به بعد همه ساله مؤسسه انحصار دخانیات با در نظر گرفتن وضعیت بازار نرخ سال جدید را تعیین و یک ماه قبل از برداشت محصول در هر محل اعلان خواهد نمود.

آقاسیدیعقوب - در اینجا اولاً یک اصلاح عبارتی لازم دارد بنده توجه آقای مخبر و آقای وزیر مالیه را به اصلاح عبارتی جلب می‌کنم بعد هم در آخر ماده عرض دارم در اینجا نوشته (در هر جا نسبت به آن نوع از اجناس دخانیه که دولت حق انحصار خود را مجری داشته یعنی خرید و تهیه و فروش و غیره را خود در دست گرفته) این کلمه و غیره را بنده مکرر عرض کرده‌ام که یک کلمه مبهمی است و اسباب زحمت می‌شود این کلمه و غیره به عقیده بنده باید برداشته شود. باز می‌نویسد مالکین مکلفند اجناس خود را به مؤسسه انحصار دخانیات بفروشند و قیمت را مؤسسه انحصار نقداً پرداخت خواهد نمود) در اینجا این پرداخت خواهد نمود هم معنی ندارد و باید نوشته شود پرداخت نماید باید در مقابل بفروشند پرداخت نماید باشد و در آخر هم اینجا آقای وزیر مالیه کمک کنند نوشته است (همه ساله مؤسسه انحصار دخانیات با در نظر گرفتن وضعیت بازار نرخ سال جدید را تعیین و یک ماه قبل از پرداخت محصول در محل اعلان خواهد نمود) بنده عقیده‌ام این است که در موقع شروع کردن به این عمل نظر اطلاق تجارت را هم آن اداره انحصار در نظر بگیرد چون این می‌رود روی مسائل اقتصادی اگر دولت موافقت کند که با در نظر گرفتن وضعیت بازار و مشورت کردن با اطلاق تجارت هم افزوده شود چون اطلاق تجارت کاملاً مواظب است در وضعیت تجارب و زراعت و از این حیث خوب است نظر اطلاق تجارت را هم اضافه کنیم که حقیقتاً آن قدم‌های اقتصادی را که در نظر آقای وزیر مالیه هم هست کاملاً برداشته باشیم این است عقیده بنده.

وزیر مالیه - عرض کنم که قسمت اول فرمایشات نماینده محترم را که راجع به اصلاح عبارتی بود بنده چون درست ملتفت نشدم آقای مخبر بعد قبول می‌کنند یا رد می‌کنند راجع به قسمت اخیر که راجع به تعیین قیمت و موضوع مشورت و مشاوره با اطلاق تجارت است البته از نقطه نظر اساس کاملاً صحیح است اطلاق تجارت در این قبیل قضایا ممکن است نظریاتش کمک کند و صائب باشد علی‌الخصوص که نظرش مشورتی خواهد بود مخصوصاً پایه و اساس اطلاق تجارت برای این طور چیزها است که نظر مشورتی داشته باشند و البته همین طور که ملاحظه می‌فرمایید این هیچ اشکالی در اصل موضوع وارد نمی‌کند فقط اینجا یک تذکری بنده می‌خواهم بدهم و بعد هم می‌خواهم از آقا تقاضا کنم که روی آن اصلی که دو مرتبه بنده تذکر دادم عجلتاً از ذکر این مطلب در اینجا اصراف پیدا کنند و علتش هم این است که هیچ آقایان مسبوق هستند که در هیچ موقعی که قانون انحصار از مجلس گذشته چنانچه قوانین دیگری هم از مجلس گذشته ما نتوانسته‌ایم در بادی امر انحصار را به معنی حقیقی اجرا کنیم. ما مدت‌هایی است در قسمت انحصار تریاک به جواز دادن گذرانیدیم این قانون هم همین طور خواهد شد پس این اشکال تا موقعی که جواز داده می‌شود وارد نیست برای این که نرخ بازار اصلاً معین نیست و آزاد است تاجر و زارع خودشان مطابق معمول قدیم می‌خرند و می‌فروشند و ما هیچ مداخله در این قسمت نداریم و البته وقتی این مطلب مورد پیدا می‌کند که ما انحصار را به یک صورت صحیح عملی در بیاوریم آن وقت تصدیق می‌فرمایید که یک تجربیاتی در کار است که آن تجربیات ممکن است یک اصلاحات دیگری را هم در قانون الزام کند به همین جهت به این طریق با طریق دیگری چنانچه بعضی از آقایان هم پیشنهاد کردند که یک قیمت ثابتی معین شود و قبول نشد خاطر آقایان هست که در این زمینه مذاکرات مفصل هم در خارج کردیم و بالاخره چون فعلاً تشخیص این مسائل ضروری نیست و بعد از این که تجربه کردیم بهتر می‌توانیم این قسمت را حل کنیم بنابراین آقایان موافقت کردند که به این صورتی که هست باشد و بنده هم از آقا تمنا می‌کنم در صورتی که نظرشان هیچ مزاحمتی ندارد به اصل مطلب همین طور قبول بفرمایند.

یاسایی - عرض می‌شود در ماده چهارم قسمت اخیرش راجع به تعیین نرخ و این که اصل انحصار را دولت بخواهد اجرا کند به نظر بنده با مفاد ماده پنج یک تبیینی دارد آقای مخبر توجه فرمایند در اینجا در ماده چهارم نوشته می‌شود در هر جا دولت حق انحصار را عملی کرد نرخ معین می‌کند ماده ۵ این است که دولت مجاز است که جواز این تجارت را بدهد فرض کنید در گیلان این حق انحصار را آزاد کرد و در طهران انحصار کرد بنده تصور می‌کنم از نقطه نظر معاملات و تجارت اشکالاتی بیش بیاید و ظاهراً این تناقض هست مثلاً اگر دولت در گیلان حق انحصار را قبلاً عملی کرد و نرخ را معین کرد آنجا مجبور می‌شوند مطابق نرخ که دولت معین کرده است بفروشند و در طهران اگر جواز داده شود این مشکل است و آن وقت دیگر آزادی معنی نخواهد داشت برای این که نرخ که دولت در گیلان معین کرده است آن مأخذ می‌شود و طهران هم ناچار است از آن تبعیت کند و یک تأثیر مهمی در معاملات دارد بنده چون یقین دارم که دولت ماده پنج را بیشتر اجرا خواهد کرد از نقطه نظر عمل چندان اشکالی نمی‌بینم ولی ظاهر قانون به نظر بنده دارای یک تبیینی است و این لغت هر جا این اشکال را تولید کرده اگر فراز اول این ماده این طور نبود و به طور ساده‌تر بود بنده خیال می‌کنم که تعارضی نداشت ولی ظاهراً این تعارض را دارد.

وزیر مالیه - بنده گمان نمی‌کنم تعارضی در اینجا باشد زیرا عبارت ماده این است (در هر جا نسبت به آن نوع از اجناس دخانیه) اصل نظر نوع اجناس است ملاحظه فرمایید مثلاً اگر شما در گیلان انحصار را عملی کردید گیلان محصولش توتون سیگار است و طبعاً اگر شما در گیلان که مرکز عمومی توتون سیگار است انحصار را عملی کردید در هر جای دیگر هم توتون سیگار کاشته شود شما آن انحصار را عملی می‌کنید ولی فرض فرمایید شما اگر آمدید و این انحصار را خواستید نسبت به تنباکو عملی کنید و عملی هم گردید آن وقت آیا اگر شما تنباکو را انحصار کردید نسبت به انحصار توتون سیگار تعارضی می‌شود؟

یاسایی - خیر.

وزیر مالیه - پس به عقیده شما اشتباه سر کلمه هر جا است چون نوشته شده است در هر جا که نسبت به آن نوع اجناس دخانیه و این هر جا گمان می‌کنم این اشتباه را تولید کرده است اما این هر نوع که در اینجا نوشته شده است گمان می‌کنم این اشتباه را رفع کند چون ما سه نوع اجناس دخانیه داریم توتون سیگار - توتون چپق - تنباکو و اصلاً این منطقی نیست که فکر بشود که نسبت به توتون چپق بعضی جاها این انحصار را عملی کردید یا نسبت به توتون سیگار به تفاوت نقاط انحصار را عملی کردید طبعاً اگر در یک جنسی انحصار را شما خواستید عملی کنید نسبت به تمام آن جنس در هر کجا باشد انحصار را عملی می‌کنید.

یاسایی - هر جا نمی‌خواهد هر نوع باید باشد.

وزیر مالیه - و اگر صلاح بدانید بنده بیشتر در عبارتش مطالعه می‌کنم که ببینم نسبت به هر یک باشد بهتر است یا نسبت به آن نوع بهتر.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای پورمحسن

پورمحسن - عرض بنده را آقای آقاسیدیعقوب بیان فرمودند.

رئیس - آقای فولادوند

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - فقط ایشان هستند که اجازه خواسته‌اند بفرمایید.

فولادوند - مقصود عرض بنده این است که در قسمت تنباکو چون آقایان می‌دانند که اینها اکثر اقسامش مال نهانند و تویسرکان و گلپایگان و خوانسار است که قیمت آن یکمن دو قران الی دو ریال است و بیشتر خریدار ندارد و اگر چنانچه بخواهند این مالیات از دست زارع مطالبه شود قیمت آنها با مبلغی که می‌گیرند تکافو نمی‌کند اما بنده که خدمت حضرت والا عرض کردم فرمودند این قسمت محرز است که از رعیت مطالبه نمی‌شود و از خریدار مطالبه می‌شود و از مصرف‌کننده گرفته می‌شود. بله در صورتی که اینها آزاد باشند بفروشند و پس از آن که فروخته از خریدار مطالبه شود همین طور است.

ولی در این قسمت ماده سوم نوشته: کلیه اجناس دخانیه را باید در ظرف شش ماه پس از برداشت محصول به انبارهایی که دولت معین کرده است وارد نمایند. وقتی که اینها را در ظرف شش ماه حمل کردند به انبارها موظفند که مالیات آنها را بدهند آن وقت بفروشند چنان که الان نظایر آن خیلی هست در خیلی انبارها هست که تنباکو و توتون دو ساله و سه ساله و چهار ساله که مالیاتش زیاده‌تر بوده و خریدار نداشته الان هم موجود است و خریدار ندارد حالا عقیده بنده این بود که اگر موافقت می‌فرمودند این قسمت اجناسی که قیمتی ندارد در دست رعیت آزاد باشد پس از آن که فروختند به هر قیمتی که شد آن وقت مالیات را از خریدار بگیرند اما اگر اینها حمل به انبار بشود همین طور سابقه دارد دو سال و سه سال در انبار می‌ماند و به همین قیمت مالیات هم فروخته نمی‌شود این هم برای رعیت ضرر دارد و هم دولت از این کار فایده نمی‌برد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادها قرائت می‌شود.

(به شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می‌کنم آخر ماده چهار این قسم نوشته شود: و از سال دوم اجرای انحصار به بعد همه ساله به میزان قیمتی که در سال اول خریداری شده خواهد خرید.

رئیس - آقای حاج میرزا حبیب‌الله امین

حاج میرزا حبیب‌الله امین - راجع به خرید وی دولت در ماده چهارم نوشته.

رئیس - خواهش می‌کنم اینجا تشریف بیاورید.

امین (در محل نطق) - توجه بفرمایید حضرت والا در سال اول برای خرید دولت یک میزان معین شده که بایستی قیمت متوسط پنج ساله اخیر را معین کنند و از روی آن قیمت دولت بخرد چون قیمت پنج ساله اخیر با یک دقت و زحمتی ثابت می‌شود و باز باید سال‌های بعد همه ساله به دفاتر تجار مراجعه کنند وضعیت بازار دنیا را در نظر بگیرند آن وقت هم خودتان دچار زحمت

می‌شوید و هم تصور می‌کنم یک چیز عادلانه نباشد و بالاخره خوب است دولت هر نوع تصمیمی که می‌گیرد و هر نوع وضعیتی را که در نظر می‌گیرد نسبت به نرخ جنس همان را مأخذ قرار دهد به این جهت بنده پیشنهاد کردم که پس از آن که در سال اول قیمت پنج سال اخیر معین شد البته یک قیمت ثابتی خواهد بود سال‌های بعد همه ساله به طور ثابت به قیمت سال اول دولت بخرد این پیشنهاد شده است.

وزیر مالیه - بنده انتظار نداشتم بعد از آن توضیحاتی که عرض کردم آقای امین‌التجار که خودشان کاملاً از ترتیب همه قسم اطلاع دارند این پیشنهاد را بفرمایند فعلاً این تعیین قیمت تا موقعی که جواز داده می‌شود اصلاً مورد ندارد مگر الان در قسمت تریاک ما قیمت تعیین کرده‌ایم در صورتی که قانون مقرر کرده که دولت هر وقت انحصار کرد می‌تواند قیمت معین کند ما که نکرده‌ایم خود زارع با تاجر یا بنکدار و غیره که با همدیگر معامله می‌کنند قیمت می‌کنند پس ما تا جواز می‌دهیم برای تجارت در داخله یا در خارجه اصلاً تعیین قیمت لزوم ندارد و هر موقعی که خواستیم این کار را بکنیم که عرض کردم تا آن موقع ممکن است ما یک تجربیات دیگری هم پیدا کنیم و یک اصلاحاتی در قانون بکنیم.

امین - مسترد می‌کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای دهستانی

(به شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد می‌کنم در اول سطر سوم در ماده چهارم به قرار ذیل نوشته شود.

مالکین مکلفند اجناس خود را به موعد مقرر در ماده سه به مؤسسه انحصار بفروشند و مأمورین مؤسسه هم مکلف خواهند بود که بدون هیچ گونه عذر در موقع مقرر خریداری نموده و قیمت آن را نقداً بپردازند الی آخر.

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - این ماده چهار مالکین را مکلف می‌کند که جنس خودشان را در یک موعد معینی به مؤسسه بفروشند و از طرفی هم می‌نویسد که قیمت آن را مؤسسه انحصار نقداً پرداخت خواهد کرد ولی ممکن است اینها جنس را برندارند که قیمت آن را نقداً بدهند ولی پس از شش ماه علاوه بر این که صاحب جنس پول جنس را نگرفته است یک چاروادار طلبکاری هم برای خودش فراهم کرده است نظیر این قسمت الان در طهران موجود است. اداره ارزاق یک مقداری جنس مردم را الان توقیف کرده و مردم بیچاره در این موقع دچار اشکال شده‌اند شاید مؤسسه انحصار هم بگوید انبار نداریم جا نداریم عجلتاً بگذارید بعد از چندی آن وقت در حقیقت هم رفع احتیاج فروشنده نشده و پول جنس را نگرفته است و هم یک طلبکاری برای آن بدبخت درست شده این بود که بنده پیشنهاد کردم همان طوری که زارعین مکلف هستند مأمورین هم در پرداخت قیمت مکلف باشند.

مخبر - عرض کنم این قسمت که آقای دهستانی فرمودند اگر عبارتی را که نوشته دقت بفرمایند نوشته نقداً پرداخت نماید گمان می‌کنم نقداً این نباشد که پس از مدتی بپردازند. بعد هم این عبارت ماده را استدعا می‌کنم این ترتیبی که عرض می‌کنم اصلاح بفرمایند که برای رأی اشکال نشود در سطر اول نسبت به هر یک از انواع اجناس دخانیه و در سطر سوم بعد از مالکین مکلفند یک «آن نوع» اضافه شود در سطر چهارم پرداخت خواهد نمود «نماید» شود.

رئیس- رأی می‌گیریم به ماده چهارم با اصلاحاتی که از طرف آقای مخبر شد. آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد.

وزیر مالیه- اگرچه بین شور قانون است و شاید مرسوم نبوده است که یک مذاکره دیگری بشود ولی چون موضوع یک موضوعی است که وقت هم برایش تنگ است بنده یک تذکری می‌دهم. چون وعده کرده بودم در ضمن مذاکرات یک لایحه برای تصویب یک مبلغ اعتبار برای پرداخت حقوق منتظرین خدمت تقدیم کنم بنده آورده‌ام گمان می‌کنم آقایان همه موافق هستند و البته بهتر این است که این وجه شب عید داده شود یک جلسه هم بیشتر نداریم که فردا است. بنده شخصاً چون یک آدم دیسیپلینه‌ای هستم چون در فراکسیون طرح نشده تقاضای فوریت نمی‌کنم ولی اگر آقایان موافقت کنند و تقاضای فوریت کنند بنده حاضرم.

(لایحه مزبور به شرح ذیل قرائت شد)

با نهایت احترام به استحضار خاطر آقایان نمایندگان می‌رساند نظر به این که اعتبار حقوق انتظار خدمت سال ۱۳۰۷ به اتمام مصرف شده و چیزی از آن باقی نیست که بتوان حقوق ماه‌های آخر سال منتظرین خدمت را پرداخت نمود لهذا دولت لازم دید در این موقع که لایحه تجدید اعتبار حقوق انتظار خدمت را تقدیم مجلس محترم می‌نماید خاطر محترم آقایان نمایندگان را به اشکالات زیادی که قانون مصوب ۲۴ بهمن ۱۳۰۶ در ضمن عمل برای دولت ایجاد نموده است متوجه سازد.

تا زمانی که پرداخت حقوق انتظار خدمت مطابق ماده ۲۸ و ۲۹ قانون استخدام کشوری معمول بوده و عده منتظرین خدمت وزارتخانه‌ها به صدی پنج محدود بوده است ترتیب پرداخت حقوق انتظار خدمت به مراتب منظم‌تر و اعتبار منظور در بودجه هم وفا به انجام مقصود می‌نمود ولی بعد از اجرای قانون ۲۴ بهمن ۱۳۰۶ که قید صدی پنج از میان برداشته شد در حقیقت هم وزارتخانه‌ها و ادارات دولتی به ازدیاد عده منتظرین خدمت دعوت شدند و هم منتظرین خدمت سراغ کار نرفته و در نتیجه بعد از چند ماه اجرای قانون اخیر عده منتظرین خدمت طوری رو به تضعیف می‌رود که چند ماه به آخر سال ۱۳۰۷ مانده اعتبار حقوق انتظار خدمت بالمره تمام شده و اگر به همین منوال بگذرد دور نیست که در سال ۱۳۰۸ دو برابر اعتبار امسال هم کفایت پرداخت حقوق انتظار خدمت را نکند.

با مقدمات معروضه فوق اینک ماده واحده ذیل را پیشنهاد و استدعای تصویب می‌نماید.

ماده واحده- برای پرداخت حقوق انتظار خدمت سال ۱۳۰۷ مجلس شورای ملی معادل ۴۰ هزار تومان اعتبار اضافی از محل منابع تعهد نشده و صرفه‌جویی‌های بودجه عمومی سال ۱۳۰۷ تصویب و به وزارت مالیه اجازه می‌دهد محاسبه سال ۱۳۰۷ را بابت حقوق انتظار خدمت برای هر مدتی که اعتبار مزبور وفا نماید خاتمه بدهد.

تبصره ۱- ترتیب پرداخت حقوق انتظار خدمت از ابتدای سال ۱۳۰۸ به بعد مطابق دو ماده ۲۸ و ۲۹ قانون استخدام کشوری معمول و مقررات ماده دوم قانون مصوب ۲۴ بهمن ۱۳۰۶ ملغی خواهد بود.

تبصره ۲- مستخدمین کشوری و قضایی منصوب یا منتظر خدمت وزارتخانه‌ها و مؤسسات مستقل دولتی که از تاریخ تصویب این قانون تا انتهای سه ماه در مرکز و شش ماه در خارج از مرکز تعرفه خدمت خود را با تصدیق وزارتخانه با مؤسسه مربوطه تکمیل

نکرده و به موجب رسید رسمی تسلیم وزارت مالیه ننموده‌اند دیگر مدارک خدمت آنها دارای اعتبار نخواهد بود. رئیس‌الوزراء - وزیر مالیه

رئیس - آقایان نجومی، اعتبار، لاریجانی و جمعی از رفقا تقاضای فوریت کرده‌اند فوریت مطرح است. آقای وثوق

آقاسید مرتضی وثوق - موافقم.

رئیس - آقای نجومی

نجومی - موافقم.

رئیس - آقای دکتر سنک

دکتر سنک - موافقم.

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - موافقم.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - اولاً در پیشنهاد کردن این لایحه یک ترتیبی واقع شد که رعایت نظامات لوايح نشد در صورتی که آقایان هم خیلی علاقه داشتند که حقوق منتظرین خدمت داده شود. لوايح را که جزء دستور می‌کنند باید اول رأی به خروج دستور موضوع مطرح شده بگیرند بعد رأی بدهند داخل در آن لایحه بشوند (این را نفهمیدم چه شد) آن وقت بعد از آن رأی به فوریت‌اش گرفته شود. این عقیده اساسی من که بعد از اینها در مسائل یک قدری رعایت نظامات را بکنیم. ما مشغول شور در قانون دخانیات هستیم آن وقت آقای وزیر مالیه در وسط شور این لایحه را می‌دهد و آن لایحه از جریان طبیعی خودش می‌افتد در صورتی که باید رأی داده شود که این از دستور خارج شود و وارد آن بشویم این اولاً و ثانیاً آقایانی که توجه دارند در این لایحه ملاحظه بکنند ملتفت بشوند بنده با تبصره اول و دوم کاملاً موافقم و می‌دانم شماها موافق نیستید بنده کاملاً عقیده دارم که این کار باید از یک جایی قطع شود و بیش از این منتظر خدمت درست نشود می‌دانم شما موافق نیستید و رأی نمی‌دهید بنده عقیده‌ام این است که ما عصری در کمیسیون بودجه می‌رویم آقای وزیر مالیه تشریف می‌آورند این لایحه را نگاه کنیم بعد به مجلس بیاوریم و قبل از عید هم تمام شود.

رئیس - آقای نجومی

نجومی - فرمایش آقا البته یک قسمتش صحیح است اما علت این که با فوریتش موافقت کردیم و بنده طرفدار فوریتش بودم راجع به همان اظهاری بود که آقای وزیر مالیه کردند اولاً وقتی آقایان موافقید به این که حقوق منتظرین خدمت داده شود البته وصلت به شب عیدشان بدهد بهتر است کمیسیون بودجه هم یک فردا بیشتر نخواهد بود شاید آنجا هم یک اختلاف نظرهایی پیدا بشود و این که ما می خواهیم به شب عید وصلت بدهد آن مقصود حاصل نشود اینجا هم بنده یک چیزی در این لایحه نمی بینم که در مجلس نتواند حل بشود اجازه بدهید این لایحه مطرح شود البته نظری هم در هر قسمتی دارید بفرمایید که لااقل به شب عیدشان وصلت بدهد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

(بعضی گفتند کافی نیست)

رئیس - آقای محمدولی میرزا

محمدولی میرزا - در این که اگر منظور آقای وزیر مالیه و چهل هزار تومان اعتبار خواسته شود بنده هم موافقم چهل هزار تومان اعتبار بخواهند دیگر قانون استخدام را مخلوط نفرمایند به علاوه در کمیسیون بودجه این موضوع سابقه دارد. در آنجا بحث کردیم آقای وزیر مالیه وعده دادند که این قضیه را با اطلاع کمیسیون بودجه اصلاح کنند آن وقت یک مرتبه این لایحه در اینجا عرض اندام می کند. بنده عرض می کنم اگر چنانچه برای خاطر مستخدمین است و شب عید است بنده موافق هستم باید به آنها یک حقوقی برسد مخالفتی ندارم ولیکن با این که در اینجا می خواهند با این دو تبصره یک مرمت و اصلاحاتی در قانون استخدام بکنند بدون این که به کمیسیون بودجه برود بنده جداً مخالفم.

وزیر مالیه - اجازه می فرمایید بنده خیلی متأسفم که عدم توجه به این ماده شاید وقت ما را دارد تلف می کند و اگر این کار را کرده بودیم شاید چند ماده دیگر هم از قانون دخانیات می گذشت. این را آقای محمدولی میرزا باید خوب و روشن بدانند که این مواد و تبصره ها اصلاً از همدیگر قابل تفکیک نیست به هیچ وجه و بنده نمی توانم موافقت کنم با سمت وزارت مالیه به این ترتیبی که امروز جریان دارد حقوق به منتظر خدمت داده شود و کارخانه منتظر خدمت درست کنی دائر باشد و آن وقت پول مملکت از مالیات بده گرفته شود و به طبقه منتظر خدمت داده شود بنده اگر موافقت می کنم به این که یک وجهی پرداخته شود برای این است که می دانم یک اشخاصی هستند پریشان و مستأصل و به آنها باید یک موافقت هایی بشود زیرا آنها تقصیری ندارند که ما یک روزی که حساب هایی می کردیم آمدیم بی مطالعه قانون استخدام و صدی پنج را به هم زدیم بعد یک تأسیس دیگری کردیم و در عمل دیدیم آن تأسیس مثل یک سیل بنیان کنی می آید مالیه مملکت را خراب می کند پس اگر شما با آن موافقید با این که فعلاً یک چیزی به اینها داده شود آن دو تبصره هم هست و الا بنده هم عرضی ندارم و عجله هم ندارم بفرستید به کمیسیون بگذارید برای سال نو هر قدر دلتان می خواهد مطالعه کنید ما مطالعات مان را کامل کرده ایم و این نتیجه یک مطالعات کاملی است حالا آقایان اگر بخواهید مطالعات بکنید بنده عرضی ندارم باشد برای بعد.

رئیس - آقایان فهیمی ملک زاده و جلایی و جمعی از آقایان تقاضا کرده اند که سلب فوریت شود و به کمیسیون برود.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - اولاً فرمایشات عتاب‌آمیز آقای وزیر مالیه را جهتش را ندانستم برای این که کارخانه منتظر خدمت ساختن را ما که نساخته‌ایم وزارتخانه‌ها ساختند...

وزیر مالیه - شما کمک کنید ببندیم.

فهیمی - ما می‌خواهیم این کار را بکنیم اجازه بفرمایید همین کار را می‌کنیم. پیشنهادی که بنده کردم راجع به این بود که قسمت اول ماده مطرح بشود تبصره‌ها رجوع شود به کمیسیون. قسمت اول فرمایشات‌تان این بود که ما می‌خواهیم برای رعایت حال منتظرین خدمت در شب عید یک اظهار موافقتی با آنها کرده باشیم آقایان هم با یک حرارت فوق‌العاده مطرح شدنش را موافقت کردند فوریت‌اش را هم تقاضا کردند بعد یک دو ماده از آن زیر درآمد که مطلب از آن نظریه خارج شد اینها با هم منافات دارد آن چهل هزار تومانی که پیشنهاد فرمودید برای منتظرین خدمت مطابق همان قانونی که در هذالسنه بوده باید داده شود. از بابت سنه آتیه به طوری که در کمیسیون بودجه هم با خودتان مذاکره شد قرار شد یک اصول جدیدی را در نظر بگیریم هم از برای محدود کردن عده منتظرین خدمت هم از برای تأدیه حقوق آنها قرار بود که موادی راجع به لایحه بودجه که به کمیسیون خواهند آورد که بعد باید بیاید در مجلس مطرح شود در این موضوع موادی را ذکر بفرمایند که در اینجا مطرح و تصویب شود الان هم حاضریم باید هم یک محلی قرار گذاشت که دیگر منتظر خدمت دولت نشود با نظر آقای وزیر هم موافق بودیم که از اول ۱۳۰۸ این درب را محکم باید بست در طرز پرداخت هم قانون سابق را که در بودجه سال ۱۳۰۷ ذکر شد موافق شدیم که باید آن را ملغی کرد و یک مد جدیدی را در نظر گرفت و حتی راجع به صدی پنج هم مذاکره شد که باید یک حدی از برای ممنوع ساختن یک عده که سنوات خدمت‌شان خیلی کم است فکر کرد همه اینها را پیش‌بینی کردیم اما این دو قسمت مستلزم این مذاکرات نیست در صورتی که الان پس فردا شب عید است و خودشان با یک نظر رأفت و شفقتی خواستند با منتظرین خدمت رفتار کنند پس اجازه بفرمایید همان قسمت اولی را که اشاره فرمودید یعنی تصویب چهل هزار تومان برای حقوق آنها تصویب شود در مجلس و آن دو قسمت را به کمیسیون بودجه مراجعه کنند ما هم موافقت می‌کنیم که در مواد قانون بودجه آن اصلاحاتی که باید بشود می‌شود بعد به مجلس خواهد آمد البته تا آخر فروردین تا وقتی که این قانون بگذرد ما که حقوق به آنها نخواهیم داد دست دولت هم باز است و در مضیقه نخواهد بود ولی اگر محتاج بشود به مراجعه به آن مواد این قسمت اول هم که اعتبار چهل هزار تومان باشد معوق می‌ماند و آن رأفتی که خواستید به آنها بکنید به عمل نمی‌آید.

وزیر مالیه - عرض کنم که بنده متأسفانه با نتیجه فرمایشات رفیق محترم خودم آقای فهیمی مخالفم و در طرزی هم که پیشنهاد می‌کنند بنده مخالفم بنده تقاضای فوریت در این لایحه نکردم فردا هم مجلس است آقایان همه موافق بشوند امروز عصر برود به کمیسیون بودجه در آنجا مطرح بشود فردا بیاید اگر نظر داشته باشید که قبل از عید به آنها برسد بنده اطمینان می‌دهم حتی قبل از ابلاغ هم به مجرد گذشتن بنده از اعتبارات موجوده این کار را می‌کنم. این از حیث پرداخت اما تفکیک آن را هم بنده قائل نیستم و مخصوصاً از آقای فهیمی تقاضا می‌کنم هر وقت از این جور کلاه‌ها می‌خواهند درست کنند فکر بنده را هم بفرمایند.

رئیس - اشخاصی که تقاضای فوریت کرده‌اند احساس می‌شود که خودشان عدول کرده‌اند اگر توافق شود همین پیشنهاد اخیر را بفرستیم به کمیسیون عصری کمیسیون بودجه تشکیل می‌شود و در آنجا مطالعه شود بعد مطرح شود. ماده پنجم قرائت می‌شود.

یک نفر از نمایندگان - چطور شد.

رئیس- قضیه معلق بود بنده عرض کردم به کمیسیون برود آقای وزیر مالیه از یک طرف و آقایانی که خودشان تقاضای فوریت کرده بودند حرفی نداشتند خود لایحه هم اصولاً بدون تقاضای فوریت به مجلس آمده بود عمل به معمول کردیم به کمیسیون فرستادیم.

(ماده پنجم به شرح ذیل قرائت شد)

ماده ۵- دولت مجاز است با اخذ حقوق انحصار مذکوره در ماده ۲ از صاحبان اجناس دخانیه تهیه و تجارت یک قسمت با تمام اجناس دخانیه را به موجب جواز مخصوص آزاد نماید.

رئیس- آقای شریعت زاده

شریعت زاده- موافقم.

رئیس- آقای یاسایی

یاسایی- بنده در تفسیر عملی کلمه مجاز نمی دانم آقای وزیر مالیه چه نظری دارند و چه جور عمل خواهند کرد. واقعاً همان طوری که ما از این کلمه در نظر داریم عمل خواهند کرد و دولت مکلف است این عمل را بکند یا این که تقاضا کردند اختیار با دولت است که هر طور بخواهد این کار را انجام دهد. خواستم توضیحی بدهند که مطلب معلوم باشد.

وزیر مالیه- البته عمل ما معنی الفاظ را تغییر نخواهد داد «مجاز» است به معنی «مجاز» است به معنی «مکلف» نیست ولیکن عملها ممکن است روی «مجاز است» باشد که جواز داده شود اما معنای «مجاز است» سر جای خودش باقی است.

بعضی از نمایندگان- مذاکرات کافی است.

رئیس- پیشنهاد آقای اورنگ قرائت می شود.

(به شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم که در ماده پنجم به جای لفظ دولت مجاز است دولت مکلف است گذارده شود.

رئیس- آقای اورنگ

اورنگ- همه آقایان تصدیق دارید...

ملک آرایبی- معلوم نیست...

اورنگ- معلوم می شود که بهترین قوانینی که بنا بر اطلاعات بنده به مجلس آمده است یکی این قانون است دلیلی هم پرواضح است با این که از من بهتر مستحضری که مالیات بر جنس مضرى گذارده می شود که استعمالش از هر نقطه نظر برای افراد مضر

است بیش از من هم کسی عشق به قلیان ندارد پس عرض می‌کنم راجع به این جزء از مسئله قابل بحث نیست که من بگویم این قانون خیلی خوب است و این مالیات خیلی خوب است ولیکن این قانون حاوی دو معنی است. دو مطلب در این قانون است یکی گذاردن مالیات بر جنس دخانیات...

وزیر مالیه - مالیات نیست انحصار است و تاکس انحصار.

اورنگ - بسیار خوب زارع نداریم تاکسی است و انحصار مورد بحث ما نیست. مسئله دوم این که یک خلقی مشغول این کسب هستند و دولت هم این مسئله را حس کرده است در ماده پنج لفظ «مجاز است» را که گذارده است. دولت مجاز است که تاکس خودش را دریافت کند و فروش و تهیه این جنس را با فروش و تدارک و تهیه این جنس را برای افرادی که این تاکس را می‌دهند آزاد بگذارد فکر کرده است که یک افراد خیلی زیادی مشغول این کسب هستند نخواسته است که باب این معنی را بر روی خلق مسدود کرده باشد و دست مردم را از روی این کسب کوتاه کرده باشد حالا که دولت خودش این معنی را حس کرده است و این باب را برای مردم باز گذارده من فقط تقاضایم از آقای وزیر مالیه این است که برای موافقت بیشتری با خلق و کسبه‌ای که مشغول کسب این جنس هستند یک موافقت زیادتری کرده باشند به جای لفظ مجاز است دولت را مکلف بکنند که اگر تاکس خودش را موافق ماده دو گرفت آن وقت جواز آزادی را مکلف باشد که به آن کاسب بدهد این بود حاصل پیشنهاد بنده اعتقاد این است یک قدت مختصرتری از طرف آقای وزیر مالیه در این مسئله بشود. اگر قابل قبول است با بنده موافقت بفرمایند.

وزیر مالیه - قابل قبول نیست و بنده هم قبول نمی‌کنم.

رئیس - رأی می‌گیریم به قابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانی که قابل توجه می‌دانند قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی می‌گیریم به ماده پنجم آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهادی از طرف آقایان کازرونی و فیروزآبادی راجع به ختم جلسه شده است (نمایندگان - صحیح است) جلسه فردا سه ساعت قبل از ظهر دستور بقیه شور در قانون انحصار دخانیات.

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی، دوره ۷

جلسه: ۳۶

صورت مجلس روز سه شنبه ۲۸ اسفندماه ۱۳۰۷ مطابق ۷ شوال المکرم ۱۳۴۷

فهرست مطالب:

۱- مذاکرات در اطراف خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به انحصار دخانیات

(مجلس یک ساعت و نیم قبل از ظهر به ریاست آقای دادگر تشکیل گردید)

(صورت مجلس روز دوشنبه بیست و هفتم اسفند ۱۳۰۷ را آقای اورنگ قرائت نمودند)

غایبین جلسه ۳۴ - غایبین با اجازه آقایان: شمیرانی - حیدری - رهبری - آشتیانی - کیانوری - ارباب کیخسرو شاهرخ - تیمورتاش - مجد - آخوند - همراه

غایبین بی اجازه آقایان: میرزا حسن خان وثوق - الفت - موقر - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - محمدتقی خان اسعد - آقا رضا مهدوی - حاج حسین آقا مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک

دیرآمدگان با اجازه آقای: نجومی

دیرآمدگان بی اجازه آقایان: شریعت زاده - مقدم

غایبین جلسه ۳۵ - غایبین با اجازه آقایان: شمیرانی - حیدری - آشتیانی - گنجه - ارباب کیخسرو شاهرخ - تیمورتاش - محمد آخوند - همراه

غایبین بی اجازه آقایان: میرزا حسن خان وثوق - کیانوری - الفت - موقر - حاج رحیم آقا - میرزا ابوالفضل - محمدتقی خان اسعد - آقا رضا مهدوی - حاج حسین آقا مهدوی - شیخ علی مدرس - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک

دیرآمدگان با اجازه آقایان: زوار - نیا

دیرآمدگان بی اجازه آقایان: نجومی - شریعت زاده - دکتر امیر اعلم - قوام

رئیس - برای این که رأی بگیریم به صحت صورت مجلس عده به قدر کافی نیست لذا این را مؤخر می داریم.

ضیاء - بنده راجع به صورت مجلس عرض دارم.

رئیس - بعد به شما نوبت می دهم.

رئیس - آقای دیبا

طباطبایی دیبا - چون مطابق نظامنامه مجلس کمیسیون‌های مجلس باید هر دو ماه راپورت اقدامات خود را تقدیم مجلس کنند این است که بنده راپورت چهار ماهه کمیسیون عدلیه را تقدیم می‌کنم و از مقام محترم ریاست هم تقاضا می‌کنم در صورتی که صلاح باشد طبع و توزیع شود و در یک موقع مناسبی هم در مجلس قرائت شود بهتر است.

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - عرض بنده راجع به صورت مجلس بود.

رئیس - فعلاً آن قضیه مسکوت ماند (خطاب به آقای دیبا) باز هم فرمایشی دارید.

طباطبایی دیبا - خیر.

رئیس - ماده شش قانون انحصار دخانیات مطرح است.

(به مضمون ذیل خوانده شد)

ماده ۶- هر گاه جنس دخانیه بعد از پرداخت عوارض مقرر در این قانون یا تضمین آن (به وسیله وجه نقد یا سند یا ضمانت معتبر با مال الضمانه) برای صدور به خارجه حمل شود پس از ارائه تصدیق صدور از اداره مربوطه عوارض مأخوذه یا وسائل تضمین مذکور در فوق مسترد خواهد شد.

رئیس - آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - بنده اینجا یک اعتراض عبارتی دارم که بنده عبارت را نمی‌فهمم اینجا نوشته بعد از پرداخت عوارض مقرر در این قانون یا تضمین آن به وسیله وجه نقد (یا تضمین آن به وسیله وجه نقد) بعد از عبارت پرداخت حقوق مقرر تقریباً اینجا معنی ندارد گمان می‌کنم عبارت (به وسیله وجه نقد) دیگر زیادی است و عبارت (بعد از پرداخت عوارض مقرر در این قانون یا تضمین آن به واسطه سند یا ضمانت معتبر یا مال الضمانه) باید باشد و عبارت (به وسیله وجه نقد) مورد ندارد.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

مرتضی قلی‌خان بیات (مخبر کمیسیون قوانین مالیه) - عرض کنم پرداخت این عوارض به ترتیب می‌شود یکی وجه نقد است یکی سند است یکی ضمانت معتبر است با مال الضمانه به این سه ترتیب پرداخت این عوارض تأمین می‌شود. اینجا نوشته شده پرداخت عوارض هر گاه به یکی از این ترتیبات تضمین شد و بعد به خارجه حمل شد در موقعی که به خارجه حمل می‌کنند اگر وجه نقد داده وجه نقدش را اگر سند یا مال الضمانه داده سند و یا مال الضمانه‌اش را هر چه داده همان را مسترد می‌کنند.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - بنده موافقم اجازه می‌فرمایید؟

رئیس - بفرمایید.

آقاسید یعقوب - عرض کنم ما اینجا یک عوارضی مطابق ماده دوم به اجناس دخانیه قرار داده‌ایم ولی اگر این جنس دخانیه را به خارجه حمل کنند آن عوارض مسترد می‌شود. اصل موضوع این است. اگر بخواهیم این جنس را به خارجه حمل کنیم چون باید تشویق بکنیم از امتعه خودمان این عوارض را باید ازش برداریم چطور؟ به این ترتیب این جنس دخانیه الان در مملکت عوارض مقرر را با پول نقد داده با این که وجه الضمانه یا ضامن معتبر داده است وقتی که این جنس را از سر حد پهلوی قصر شیرین خارج کند آن پول با آن وجه الضمانه یا آن سند و ضامن معتبری که داده است بهش برمی‌گردانند. این دیگر اشکالی ندارد.

فیروز آبادی - اشکال عبارتی دارد اینجا می‌نویسد (بعد از پرداخت عوارض مقرر) بعد دو مرتبه می‌نویسد یا تضمین آن به وسیله وجه نقد دیگر عبارت. به وسیله وجه نقد بعد از پرداخت عوارض مقرر جا ندارد درست دقت بفرمایید.

مخبر - اگر دقت بفرمایند این دو قسمت است. یک وقت مالیاتی پرداخته بدون این که ضمانتی داده باشد پس از این که عوارض را پرداخت خیال داشت اینجا مصرف کند ولی نکرد برد به سر حد و خواست حمل کند به خارج در آن صورت آن وجهی که داده بهش رد می‌شود. این یک صورت که عوارض را وجه نقد داده یک صورت هم این است که وسائل سه‌گانه که عرض کردم یا به وسیله ضمانت معتبر با مال الضمانه تضمین کرده این جنس را وقتی که برد به سر حد هر کدام از این ترتیبات را انجام داده باشد در سر حد دومرتبه به او مسترد خواهد شد.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - ماده هفتم قرائت می‌شود چون عده کافی نیست نمی‌توانیم به ماده شش رأی بگیریم.

(ماده هفت به مضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۷ - صاحبان توتون سیگار و انواع کاغذ سیگارهای موجود در تاریخ تصویب این قانون مکلفند صورت موجودی خود را اظهار نمایند تا به قیمت عادلانه از آنها خریداری شود یا با اخذ حقوق انحصار مذکور در ماده ۲ جواز تجارت آزاد آن داده شود. در صورتی که توتون سیگار موجود در تاریخ تصویب این قانون مالیات معمول قبل از اجرای این قانون را تأدیه نموده باشد فقط مابه‌التفاوت مالیات پرداخته شده و حقوق انحصار دریافت خواهد شد.

تبصره - کلیه سیگارهای پیچیده و تا بیست من توتون سیگار بریده حاضر برای مصرف از تأدیه مابه‌التفاوت مالیات معمول سابق و حقوق انحصار معارف خواهد بود.

رئیس - آقای سالار لشگر

سالار لشگر - موافقم.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - بنده مخالفم اینجا آقای مخبر محترم را توجه می‌دهم به یک نکته قانونی مسلم خصوصاً قانونی که راجع به اخذ یک عوایدی است. مسلماً در هر جایی قانون را نباید عطف به ماسبق کرد. بنده دو سال پیش از این مالیات داده‌ام و توتون خودم را گذرانده‌ام و حالا اینجا مانده است در صورتی که این جنس از عوارض دولتی که باید بهش تعلق بگیرد گذشته و من کار خودم را کرده و اطاعت از قانون کرده‌ام و حالا داخل در سنه ۳۰۸ هستم و مال سیصد و شش و سیصد و هفت را مطابق قانون مملکتی پرداخته و اطاعت کرده‌ام و حالا تنباکو در خانه من مانده است دیگر نباید معترض من شوند. مثلاً یک کیسه تنباکوی مثال از شیراز برای بنده آورده‌اند و مالیاتش را هم آنجا داده‌اند حالا مأمور می‌آید می‌گوید این تنباکو باید مالیات بدهد در صورتی که من مطابق قوانین مربوطه مالیات این کیسه تنباکو را داده‌ام و اطاعت از قوانین جاریه کرده‌ام حالا مابه‌التفاوت بین مالیات تنباکویی که مالیات آن را داده‌ام با حقوق انحصاری که حالا بر جنس آتیه قرار می‌گذاریم بدهم؟! بنده نسبت به این جزئیات مخالفم ولی اجناسی که مالیاتش داده نشده است مسلماً مشمول قانون انحصار است و باید عوارض انحصاری را بدهد نسبت به اجناسی که محصول امسال است و تحت نظر زارع و مالک است البته مشمول قانون انحصار است و بنده ایرادی ندارم اما آن اجناسی را که مدتی است مالیاتش را داده‌اند از قبیل تنباکو و سایر اجناسی که ما این عوارض را بر آن قرار داده‌ایم و قبض مالیه در دستشان است و از عوارض دولتی خارج شده است دیگر حالا ما دو مرتبه بیاوریم آن را تحت نظر بگیریم بنده عقیده‌ام این است که قانون خیلی در اینجا قهرمانیت دارد و خوب است آقایان هم موافقت بفرمایند نسبت به اجناس موجوده که در سنوات گذشته مالیاتشان را داده‌اند صرف‌نظر شود ولی نسبت به آن اجناسی که مالیاتشان را نداده‌اند اعمال شود چون در اینجا تصریح دارد که باید مابه‌التفاوت را بدهد این است که بنده مخالفم نهایت در اینجا خیلی هم که توجه کنیم دخلی برای خزانه دولت ندارد که ما در اینجا همچو مته به خشخاش بگذاریم و ذره‌بین بگذاریم و کاوش کنیم و مردم را در زحمت بیندازیم خیر ما در اینجا عالی‌جنابی نکنیم و از آن چیزی که مالیات خودش را داده است صرف‌نظر کنیم این است عقیده بنده دیگر بسته است به نظر اکثریت مجلس.

مخبر - این قسمتی که آقای آقاسید یعقوب فرمودند عطف به ماسبق است به عقیده بنده در اینجا عطف به ماسبق نیست به جهت این که اگر یک چیزی مصرف شده باشد و حالا ما بخواهیم ارزش مالیات بگیریم آن اعتراض عطف به ماسبق وارد است ولی این جنس مصرف نشده و موجود است و وقتی که یک مالیاتی وضع می‌شود اگر تبعیض کنیم به عقیده بنده برای عده از تجار و کسبه مضر است. به جهت این که اگر مصرف شده بود و ما بخواهیم بگوییم آقا این چیزی را که تو مصرف کرده‌ای مابه‌التفاوتش را بده البته این عطف به ماسبق بود و همان طور که فرمودند قهرمانیت بود ولی این یک چیزی موجودی است ملاحظه بفرمایید ند نفر تاجر در این کار تجارت هنگفتی می‌کنند یکی سرمایه فوق‌العاده دارد چند تایی دیگر مایه‌شان روزبه‌روزی است آن کسی که سرمایه فوق‌العاده دارد یک مقدار کلی از این اجناس را خریده و مالیاتش را هم داده است و در دکاش است یک کسی هست که روزبه‌روز زندگی می‌کند و روزبه‌روز می‌رود می‌خرد و مالیاتش را هم می‌دهد و مصرف می‌کند آن وقت رقابت این شخص که صاحب یک مقدار کلی جنس است و مالیاتش را پرداخته با آن اشخاصی که حالا می‌خواهند مالیات بدهند طوری می‌شود که این قسمت را به کلی از بین می‌برد به جهت این که تمام داد و ستد تجارت‌مان منی تفاوت قیمت دارد می‌تواند منی دو تومان را منی یک تومان فایده ببرد و یک تومان به ضرر بفروشد و سایر تجار و کسبه را در زحمت بیندازد در این صورت چون جنس موجود است به نظر بنده عطف به ماسبق نیست و از طرفی هم رعایت اشخاص بی‌بضاعت است که در این کار می‌خواهند کسب کنند و گمان می‌کنم اگر خود آقای آقاسید یعقوب هم توجه بفرمایند متقاعد شوند و پیشنهادشان را مسترد بدارند.

رئیس - آقای عدل

عدل - موافقم.

فیروزآبادی - بنده در اینجا دو نظر دارم. همیشه با مردم دولت باید موافقت و مراقت بکند. عقیده‌ام این است که این ماده به کلی حذف شود. در آخر این ماده است که از حینی که این قانون در مجلس شورای ملی تصویب می‌شود مالیات و مابه‌التفاوت آن را باید بدهند در صورتی که حقیقتاً خیلی مشکل است و مردم دچار زحمت خواهند شد و خوب است از تاریخ تصویب دو سه ماه مهلت به مردم بدهند که در ظرف این مدت هر کس هر چه دارد به مصرف برساند و بعد از آن که آن اجناس سابق به مصرف رسید راجع به چیزهای بعد بیایند و این قانون را درباره آنها اجرا و اعمال نمایند چون هر چه دولت در این خصوص و در این نوع امور شخصی با مردم مسامحه و مساهله به عمل آورد و اسباب آسایش آنها را فراهم آورد بیشتر به صرفه مملکت تمام می‌شود نه به ضرر مملکت این است که بنده عقیده دارم که این ماده را حذف کنند و سه ماه هم مهلت بدهند که هر کس هر چیزی دارد به مصرف برساند و بعد از این سه ماه هر کس هر چه گیرش آمد از محصول توتون بعد از سه ماه این قانون را به موقع اجرا بگذارند.

عباس میرزا - در این ماده آقای فیروزآبادی که عقیده‌شان راجع به رفاهیت حال مردم است و می‌فرمایند حذف شود بنده عرض می‌کنم برعکس وجود همین ماده اسباب رفاهیت حال تجار و مردم خواهد بود اولاً در ظرف مدت سه ماه که آقا پیشنهاد فرمودند در مدت سه ماه توتون موجود که در پیش تجار توتون فروش به مصرف فروش نمی‌رسد بعد از سه ماه هم مثل حالا است. ثانیاً اگر شما حقیقتاً بخواهید رعایت حال مردم را بفرمایید البته متوجه خواهید بود که اگر تأثیری هم در گرانی توتون داشته باشد آن توتون فروش از جیب خودش که نخواهد پرداخت همان قدر گران خواهد فروخت و بالاخره واقعاً یک ظلمی می‌شود به عموم مردم و یک رعایت خاصی شده است نسبت به تجار توتون فروش و حال آن که شما نظرتان رفاهیت حال عموم است پس این قضیه نظر شما را بهتر تأمین می‌کند تا آن پیشنهادی که می‌فرمایید. مطابق این ماده اساساً به تاجر و به زارع تحمیلی وارد نمی‌شود بلکه این تحمیل بر عامه مصرف‌کنندگان است به نسبت مصرف‌شان و هر قدر توتون گران‌تر بشود مصرف‌کننده می‌دهد و قیمت آن هم بالاخره مطابق نرخ خواهد بود که این قانون معین می‌کند و مالیاتش را می‌گیرد و تصور می‌کنم اگر آقای آقاسید یعقوب هم توجه بفرمایند می‌بینند که این هیچ ظلمی نیست و تأثیر این قانون فقط گرانی قیمت توتون است و آرا هم مصرف‌کنندگان می‌دهند و البته آن توتون‌هایی هم که موجود است مابه‌التفاوت را می‌دهند و از جیب‌شان نمی‌دهند که آقا دلسوزی می‌کنید که تحمیل بر مردم می‌شود لذا بنده عقیده‌ام این است که مطابق ماده خوب است مابه‌التفاوت گرفته شود و آقای فیروزآبادی هم موافقت بفرمایند تا فواید انحصار منحصر به یک عده محدود توتون فروش نشود (چون منظور آقا از سه ماه مهلت این است) به علاوه در ظرف این سه ماه نه منظور آقا به عمل می‌آید و نه فایده برای انحصار دارد و نه توتون‌هایی را که در دکه توتون‌فروش‌ها است به مصرف فروش خواهد رسید در هر حال این ماده یکی از مواد خوب این قانون است و خوب است آقا موافقت بفرمایند.

آقاسیدمرتضی وثوق - آقای آقاسید یعقوب یک فرمایشاتی فرمودند که بنده خیلی متشکرم از ایشان. عرض کنم از توتون‌ها سابق مالیات گرفته‌اند از توتون‌های فعلی و موجود هم می‌خواهند مازاد را بگیرند ولی در موقعی که آقای وزیر مالیه این قانون را آوردند به مجلس شورای ملی در آنجا تصریح شده بود که از تاریخ تقدیم این لایحه عوارض مالیاتی را بگیرند و بعد در تمام ولایت آقایان تجار که جنس توتون و تنباکو داشتند تمام را مالیه توقیف کرد. بعد تلگرافاتی از تجار آمد البته آقایان نمایندگان هم دارند از آن تلگرافات بنده هم از قزوین داشتم. بعد رفتم در وزارت مالیه به آقای وزیر مذاکره کردم بالاخره یک متحدالمالی صادر کردند که صورتی از اجناس موجوده را از تجار توتون بگیرند و رفع توقیف بشود حالا ما یک اشکالی داریم اینجا پس از تصویب این قانون آن

صورت‌هایی که سابق از تجار گرفته‌اند و رفته‌اند توقیف کرده‌اند بعد رفع توقیف شده یک مقدارش را از زمان رفع توقیف تا به حال فروخته‌اند و حال آن که در دست ادارات مالیه صورت توقیف است ولی تاجر توتون فروش فروخته سیگار فروش پیچیده و فروخته ده من بیست من صد من دویست من. حالا بعد از آن که این قانون گذشت ادارات مالیه از تجار مطابق آن صورت مطالبه می‌کنند و این قضیه اسباب زحمت فراهم می‌کند و بنده تقاضا می‌کنم که آقای مخبر همان طور که در تبصره خودشان قبول کردند و بیست من را معاف کردند اینجا یک چیزی هم اضافه نمایند که این قبیل توتون و سیگارهایی که یک مقدارش مصرف شده دیگر مأمورین مالیه حق نداشته باشند مالیات مطالبه نمایند.

مخبر- این فرض آقای وثوق فرض عملی نیست به جهت این که در ماده نوشتیم صاحبان توتون و سیگار موجود در تاریخ تصویب این قانون آن هم تا بیست من تخفیف داده شده برای توتون بریده و کلیه سیگارهای پیچیده پس این منظور آقا تأمین شده و ماده نوشته است که موجود در تاریخ تصویب و هر چقدر هم از زمان دادن صورت تا تاریخ تصویب مصرف کرده باشند اصلاً جزو این نیست که شما فرض و تصور را می‌فرمایید آن گذشته و رفته و ممکن نیست صورت قبلی را وزارت مالیه از آنها مطالبه کند. مطابق جنس موجود می‌گیرد.

جمعی از نمایندگان- کافی است مذاکرات.

رئیس- پیشنهادات قرائت می‌شود.

(پیشنهاد آقای دهستانی این قسم قرائت شد)

بنده پیشنهاد می‌کنم در آخر ماده ۷ سطر پنجم بعد از کلمه نموده باشد نوشته شود معاف خواهد بود و از کلمه فقط الی آخر ماده حذف گردد.

دهستانی- عرض بنده همان بود که آقای آقاسید یعقوب هم فرمودند. مطلب این است که ما یک قانونی وضع کردیم و مردم هم مطابق آن قانون عمل کردند ما باید طوری بی‌طرفانه قضاوت کنیم که اسباب زحمت مردم فراهم نشود برای این که اگر مالیاتی که سابقاً پرداخته شده مطابق آن قانون بیشتر از این قانون امروز بود مابه‌التفاوت را ما به آنها برمی‌گردانیم البته خیر پس حالا هم اگر تفاوتی دارد راجع به گذشته دیگر از آنها چیزی مطالبه نکنند و از این به بعد باشد به طوری که بنده اطلاع دارم تقریباً یک عشر از توتون و تنباکوهای این مملکت را مالیات گرفته‌اند و نه قسمت دیگرش در انبارها موجود است و به همان نظری که عرض کردم اگر مالیات آنها کمتر می‌شد چیزی به آنها پس داده نمی‌شد حالا هم خوب است چیزی از آن گذشته‌ها مطالبه نکنند و از این به بعد مطابق این قانون مالیات بگیرند و آنهایی که مالیات داده‌اند مابه‌التفاوت را ازشان نگیرند.

مخبر- بنده در این قسمتدر جواب اظهارات آقای آقاسید یعقوب عرض کردم گویا آقای دهستانی توجه نفرمودند و الا همان طور که عرض کردم یک عده از تجار معتبر یک مقدار زیادی توتون دارند و اینجا اگر بنا باشد از تادیه مابه‌التفاوت معاف باشند به سایر تجار و کسبه یک صدمات زیادی می‌رسد (صحیح است) و یک عده از بین می‌روند ما باید طوری بکنیم که مردم تجار کسبه عموم یکی باشند و البته اگر این نظرمان باشد باید همه به تساوی مالیات بپردازند و یک جور از مردم مالیات بگیرند که به هیچ کس زحمت و ضرری وارد نیاید.

رئیس- قبل از این که رأی بگیریم به پیشنهاد آقای دهستانی.

دهستانی - استرداد می‌کنم.

رئیس - رأی می‌گیریم به ماده ششم چون عده کافی نبود اخذ رأی به ماده ششم مانده حالا رأی می‌گیریم آقایان موافقین قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد آقای بروجردی

رفیع - راجع به صورت مجلس هم رأی گرفته شد.

رئیس - آن فوت نمی‌شود بعد هم می‌شود رأی گرفت.

(پیشنهاد بروجردی این قسم قرائت شد)

جزء اخیر از ماده ۷ را به این قسم اصلاح می‌کنم. در صورتی که توتون سیگار موجود در تاریخ تصویب این قانون مالیات معمول پس از اجراء این قانون را تادیه نموده باشد حقوق انحصار دریافت نخواهد شد.

بروجردی - دفاعی که از این لایحه شد و اظهاراتی که آقای آقاسید یعقوب فرمودند و آقای بیات جواب دادند بنده را قانع نکرد. علت وضع این لایحه نسبت به گذشته که نیست علت این است آن عایداتی که سابقاً داشته و داده به جای خود باشد و از این به بعد را مطابق این قانون بگیرند و دلیل ندارد که تجار این قدر هم مالیات مابه‌التفاوت را بدهند. یک مالیاتی برای دخانیات وضع شده بوده است و مردم هم از آن قرار پرداخته‌اند و نمی‌شود گفت تقصیر برای آن کسی است که مالیات را پرداخته و جنس خودش را در انبار نگه داشته یا فروش نرفته و مانده است و امروز چون یک قانونی وضع شده دو مرتبه یک مالیاتی از صاحب مال بگیرند و این برای مردم اسباب خسارت می‌شود و بنده پیشنهاد کردم چون قانون نمی‌تواند در مقابل خودش اثر بکند و پس از آمدن یک قانونی نمی‌شود حکم آن را در گذشته هم اجرا کرد از این جهت پیشنهاد کردم آن جنس‌های گذشته که مالیات را داده‌اند حقوق انحصار ازشان دریافت نشود.

رئیس - آقای عدل

عدل - این قانون مالیات نیست. انحصار است. یک مالیاتی گرفته شده باشد فرضاً امروز که دولت می‌خواهد انحصار بکند انحصار بهر آن چیزی که حاضر است تعلق می‌گیرد آنچه که موجود است و فرق نمی‌کند. به علاوه این مسئله را از ولایات هم اتفاقاً تلگراف کرده‌اند تلگرافات‌شان در کمیسیون هم موجود است که مخصوصاً در آن تأکید کرده‌اند توتون موجودی که مالیاتش را پرداخته است داخل در این انحصار باشد برای این که خیلی اشخاص احتکار کرده‌اند و دست سایرین خالی مانده است مخصوصاً تلگرافات داریم که توجه کمیسیون را جلب کرده است که به این اجناس موجود هم تعلق می‌گیرد.

رئیس - رأی گرفته می‌شود به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای بروجردی آقایان موافقین قیام فرمایند.

(دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس- قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای وثوق قرائت می‌شود.

(این قسم خوانده شد)

بنده پیشنهاد می‌کنم که در تبصره ماده ۷ اضافه شود جنس موجود در تاریخ تصویب این قانون باید مابه‌التفاوت را تادیه نماید.

آقا سید مرتضی وثوق- عرض کنم که بنده این پیشنهاد را که کردم در تعقیب آن مذاکرات مقصودم این بود که آن صورت‌هایی را که ادارات مالیه دارد از تجار از روی آن صورت مطالبه نکند آنچه موجود دارند ازشان مطالبه کنند و ماده این را نمی‌رساند.

وزیر مالیه- عرض کنم که مالیه صورت خیلی دارد اما صورت‌های مالیه که سندیت و قانونیت ندارد. چیزی که سندیت دارد قانون است قانون مصوب مجلس شورای ملی است قانون هم می‌نویسد موجود در تاریخ تصویب این قانون دیگر بنده نمی‌فهمم آقا چطور می‌فرمایند ماده این را نمی‌رساند؟ از تاریخ تصویب این قانون یعنی چه؟ یعنی صورت‌ها هر چه راجع به موجودی توتون است تأثیر ندارد و هر چه در تاریخ تصویب قانون موجود است قانون آن را شامل می‌شود.

آقا سیدمرتضی وثوق- مسترد کرد.

رئیس- موافقین با ماده هفتم قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. ماده هشتم

(این قسم قرائت شد)

مجازات مختلف از مفاد مواد (۱ و ۳) و قسمت اول ماده ۴ این قانون و همچنین مجازات هر نوع قاچاق که در موضوع دخیانیت ارتکاب شود همان است که برای مرتکبین قاچاق مقرر است.

رئیس- آقای آقاسیدیعقوب

آقاسیدیعقوب- آقای وزیر مالیه کاملاً مستحضرند که اخیراً قانون شدیدی از برای قاچاق گذشت و خیلی هم بنده که یکی از اعضاء کمیسیون عدلیه بودم خیلی به این مسئله علاقه‌مند هستم ولی در اینجا سه ماده است که می‌خواهیم قانون قاچاق شامل آنها شود.

ماده ۳- مکلف کرده بود تجار و صاحبان توتون را که تا تاریخ شش ماه باید جنس‌شان را وارد اداره انحصار بکنند و تحویل بدهند. خوب اگر آمدیم و شش ماه نشد و هفت ماه از تاریخ برداشت محصول گذشت و آمد جنس را تحویل داد آن وقت با آن قانون قاچاق به آن شدت را درباره آن اجرا کنیم و دو سال او را حبس کنیم و چقدر جریمه؟ این خیلی است. بنده عقیده‌ام این است که آقای وزیر مالیه توجه بفرمایند نسبت به قاچاق کردن ماده اول یعنی قاچاق کردن تنباکو و توتون که انحصار دولت است بنده عرضی ندارم و هر کس مکلف است تنباکو و توتون خود را به اداره انحصار بفروشد اگر نفروخت مجازات بشود. در ماده چهارم هم

ملاحظه بفرمایید ماده چهارم که اصل‌المواد است و حقیقتاً این ماده اگر عملی و اجرا بشود ما می‌توانیم جلوی قاچاق را بگیریم اگرچه ماده چهارم بعد اصلاح شد ولی عنوانش این است که مکلف است جنس را بفروشد به اداره انحصار یعنی چه؟ یعنی به غیر از انحصار به دیگری نفروشد. ماده اول هم حقوق انحصاری را می‌دهد به دولت. این دو ماده بسیار خوب. اما در ماده سوم حکم را می‌برد روی مالکین. همان جور که در فراکسیون هم آقای وزیر مالیه نظراتان هست عرض کردم ماده سوم بعد که اصلاح شد مالکین اجناس دخانیه را مکلف می‌کند که (روح عرض بنده اینجا است) اگر در ظرف شش ماه ندهد حکم قاچاقچی را دارد. خوب اگر آمد و هفت ماه شد قاچاق است؟ به این که نمی‌شود گفت قاچاق کرده است. قاچاق کدام است؟ قاچاق آن است که ببرد مال دولت را و بفروشد اگر هشت ماه گذشت و آورد و یک جوری واقع شد فرس‌ماژور هم نشد که ما بگوییم فرس‌ماژور مستثنی است یا مهلت باید قرار بدهیم که داخل در قانون جزای عمال دولتی است حقیقتاً یک قدم بزرگی است برای دولت در اینجا در این مورد هر دو طرف را باید ملاحظه کرد و آقایان وزیر مالیه و مخبر خوب است توجه کنند و ملاحظه بکنند و طوری بکنند که مردم اسباب زحمت‌شان نشود و این ماده سیم را از ردیف قاچاق خارج کنیم زیرا که عنوان قاچاق خیلی مهم است البته اگر مال دولت را برد به غیر از اداره انحصار فروخت این قاچاق است ولی غیر از این که قاچاق نیست ماده سیم را نباید جزو قاچاق قرار داد این است که بنده در این جزئش اشکال دارم.

وزیر مالیه - ماده سیم همین طور که نماینده محترم اظهار کردند اصلاح شد در اصلاحی که شده است عنوان قانون این است که جنس باید در فلان مدت وارد انبار بشود اما آقا خوب در نظر دارند اصل فلسفه این کار برای این است که نظر ما بر این است که اصلاً خریدارانی هستند که می‌روند جنس را از زارع می‌خرند و نگاه می‌دارند برای نظریاتی و نظر ماده این بوده است آن کسانی که می‌روند از زارع می‌خرند آنها مسئول آوردن جنس به انبار دولت باشند قانون و ماده به شکل اولی که نوشته شده بود مثل این بود که مالکین اجناس دخانیه در هر حال باید اجناس خود را به انبارهای دولتی تسلیم نمایند بعد نوشتیم صاحبان اجناس دخانیه مکلفند اجناس خود را در ظرف فلان مدت به انبار دولتی تسلیم نمایند بالاخره وقتی شما مقرر کردید که باید در یک موعده مقرر وارد انبار شود اگر نشد مسئول این کیست؟ جنس خودبه‌خود که وارد انبار نمی‌شود. باید یک کسی جنس را وارد انبار کند. ما نخواستیم زارع را مسئول این کار قرار دهیم به این واسطه مطلب را به طور کلی نوشتیم ولی بالاخره یک کسی باید مسئول این کار باشد و یک مجازاتی هم برای کسی که تخلف می‌کند لازم است نظر دیگر آقای آقاسید یعقوب این بود که این مجازات از برای تخلف سنگین است اگر یک کسی جنس را از زارع خرید و آن وقت قاچاق کرد به حکم کلی و عمومی مشمول قانون قاچاق هست ولی اگر خرید و قاچاق نکرد و دیرتر از موعده مقرر آورد این را آقا می‌فرمایند قاچاقچی حساب کردن و مجازات شدید قاچاق را به او تحمیل کردن خوب نیست اگر می‌فرمودند برای او چه مجازاتی لازم است ممکن بود درش بحث کنیم ولی اگر بخواهند بفرمایند که هیچ مجازاتی برای او لازم نیست دیگر قانون هیچ وقت در عمل معنی پیدا نمی‌کند چون هر مطلبی که در قانون مقرر می‌شود تخلفش باید مجازات داشته باشد می‌خواهد این مجازات پیش‌بینی شده در قانون قاچاق باشد می‌خواهد یک مجازات مخصوص دیگری باشد به عقیده بنده اگر بخواهیم فعلاً داخل این بشویم که یک مجازات‌های مخصوصی برای این کار معین کنیم شاید دچار اشکال بشویم از آن طرف آقا باید این را در نظر بگیرند که قانون وقتی سخت بود یکی از تأثیراتش این است که بیشتر مردم را به اجرای آن قانون وامی‌دارد. اگر یک مجازاتی است که متناسب به موضوع نیست آن آدم بیشتر سعی می‌کند که مسئول آن مجازات شود. بنده چیزی را که خیال می‌کنم بشود جمع کرد این است که این طور بگوییم که (مجازات متخلف از مواد ۱ و قسمت اول ماده ۴ این قانون و همچنین مجازات هر نوع تخلف از این قانون) آن وقت ماده ۳ بالاخص ذکر نشده ولی چون یکی از مواد این قانون است مجازاتی باید برایش قائل شد. حالا اگر آقایان یک نظر دیگری دارند بفرمایند بنده هم یک مطالعه بیشتری می‌کنم شاید این را بشود طور دیگری اصلاح کرد.

رئیس - آقای یاسایی

یاسایی - بنده هم نظرم همان بود که آقای آفاسید یعقوب اظهار کردند و چون پیشنهاد خواهد شد فعلاً عرضی ندارم.

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده در قسمت مجازات متخلفین از این قانون نظریاتی دارم و تقاضا می کنم آقای وزیر مالیه توجه بفرمایند. در اینجا به طور اطلاق متخلفین از ماده ۱ و ۳ و قسمت اول ماده ۴ محکوم قوانین راجع به قاچاق شده اند یعنی همان مجازات در دوره آنها مجری است. در این ماده یک اشکالات اساسی وارد است که هم از حیث جنبه عمل قابل نقد است و هم از حیث عدالت. در ماده اول موضوع انحصار خرید و فروش است که به دولت اختصاص داده شده است. البته این صحیح است یعنی اگر کسی آن را نقض کند قاچاق است. قسمت دوم مربوط است به فروش و تسویه ادارات توتون بری. این قسمت قابل نقد است برای این که اگر کسی جرمی داشته باشد در صورتی که استعمال کنند مسئول است ولی اگر کسی دولت توتون بری داشته باشد اگر بی مورد بفروشد محکوم مجازات قاچاق باشد این چیز عجیبی است. بنده با این قسمت موافق نیستم قسمت دیگر که مربوط به ماده سوم است دو جزء است یکی مقدار است به وسیله اظهارنامه و یکی دیگر تسلیم تبصره های دولتی است. بنده عقیده ام این است چیزی که می تواند موضوع قاچاق واقع شود نقض ماده اول است که فروش قاچاق جنس است. اگر کسی جنس خودش را نخواهد امسال بفروشد یعنی مطالعات اقتصادی کرده دیده است اگر سال دیگر بفروشد بهتر است و آن وقت اگر نگه می دارد این شخص را نمی توان محکوم به قوانین قاچاق نمود زیرا عملی که تطبیق بشود به جرم از او سر زده است بنابراین فقط توضیح این که در صورت نقض مال انحصار بدون مجوز قانونی مرتکب محکوم به قوانین قاچاق است این کافی است. ماده چهارده هم قسمت اولش مشمول همین نقد است برای این که می گوید باید به آن قیمت بفروشد اگر نفروخت و خواست در انبار خودش نگه دارد سال دیگر بفروشد و مدت شش ماه منقضی شود این آدم مرتکب قاچاق نشده و به موجب هیچ اصلی این عمل قابل مجازات نیست. البته این نظریاتی که بنده عرض کردم من باب جلب توجه دولتی است که با او موافق هستم و میل دارم که آنها قوانینی را که پیشنهاد می کنند طوری مقرون با عدالت و توأم با عمل باشد که منشأ مشکلاتی برای خودشان نشود که بعد بیایند و تقاضای اصلاح کنند.

وزیر مالیه - آقای شریعت زاده اعتراض فرمودند به این که ماده مجازاتی مشمول یک مسائلی می شود که آنها قاچاق نیست این اعتراض ایشان ممکن است از دو جنبه بحث شود یکی این است که چرا یک موضوعی که قاچاق نیست محکوم به جرم قاچاق می شود و یک صورت دیگرش هم بحث دارد که مجازات مقرر در مورد قاچاق برای یک چنین جرمی سنگین است به نظر بنده در قسمت اولی اعتراض آقا وارد نیست برای این که اگر پیشنهاد کننده قانون خودش تشخیص نداده بود که مجازات های مقرر برای قاچاق شامل این جرائم نمی شود اصلاً این را پیشنهاد نمی کرد قسمت آخر ماده را ملاحظه بفرمایید می گوید مجازات متخلف از مواد ۱ و ۳ و قسمت اول ماده ۴ این قانون و همچنین مجازات هر نوع قاچاقی که در موضوع دخانیات ارتکاب شود همین است که برای مرتکبین قاچاق مقرر است. اگر پیشنهاد کننده قانون متذکر این بود که آن مجازات شامل یک قسمت از ماده ۱ و ۳ و یک قسمت اول ماده ۴ نمی شود این را به طور اختصاص ذکر نمی کرد همین قدر می گفت قاچاق کننده دخانیات جزایش همان است که در قانون قاچاق مقرر است پس خواسته است عمداً یک جرمی برخلاف این قانون را که جنبه قاچاق به معنای حقیقی ندارد به موجب یک ماده مخصوصی این اهمیت را بدهد که در ردیف قاچاق قرارش ندهد و مشمول مجازات های سخت مقرر در قانون قاچاق بکند. پس این بحث امسولی و بحث ولی در این ماده وارد نیست زیرا به تصریح گفته شده است که مجازات متخلف از مواد ۱ و ۳ و قسمت اول ماده ۴ این قانون مشمول فلان و فلان است می خواهد این قاچاق باشد می خواهد نباشد. البته این جرائم فی حد

نفسه قاچاق نیست چون اگر فی حد نفسه قاچاق بود محتاج به این توضیح و تصریح نمی‌شد. اما آمدیم سر قسمت ثانی که ببینیم آیا مجازات مقرر در قانون قاچاق برای قاچاق در مورد ارتکاب یک جرائمی برخلاف مقررات این قانون که قاچاق نیست فی حد نفسه زیاد است یا زیاد نیست در اینجا بنده خدمت نماینده محترم تذکر می‌دهم که البته ما وقتی یک قانونی می‌گذاریم قائل هستیم که این قانون کاملاً اجرا شود. قانون انحصار برای این است که دیگر کسی نتواند آلات و ادوات توتون‌بری که انحصار شده است استعمال کند یا در توی خانه خودش نگاه دارد چون قانون گفته منحصر است وقتی قانون گفت این منحصر است تو باید بفروشی و پولش را بگیری آقا گفتند وقتی این اسبابش را نگاه داشت و رفت توتون‌بری کرد که طبعاً مشمول قانون قاچاق هست لازم نیست شما ذکر کنید اما فرض کنیم اسباب را نگاه داشت و توتون‌بری هم نکرد در صورتی که قانون گفت تو این اسباب را نگاه ندارد و این اسباب را ببر بفروش به طرف مقابل هم گفتند تو پولش را بده به قیمت عادلانه باید فکر کرد دید چرا نگاه داشته است؟ ناچار اگر نگاه داشت با نیت این است که قاچاق کند و اگر تا آن وقتی که شما به جرم نگاه داشتن این شخص را می‌آورید و نگه می‌دارید قاچاق نکرده مانع از این نیست که این نیت را داشته باشد و الا نگاه نمی‌داشت. پس ما باید این کار را هم ببریم و به پایه قاچاق برساییم و مجازاتش را هم همان طور کنیم برای این که آن شخص تشویق نشود به نگهداری مجازات هر چه سخت‌تر باشد منع و ردش بیشتر است. همچنین ملاحظه فرمایید قسمت اول ماده ۴ مقرر داشته است که اگر دولت انحصار را عملی کرد نسبت به آن جنس الزام می‌کند که او را بیاورند بفروشند خوب اگر این را نیاورد بفروشد البته مجرد نفروختن قاچاق نیست اما تخلف از قانون انحصار هست. اگر این را نگاه داشت در خانه خودش و نیاورد و نفروخت این را اگر ما بگوییم به موجب قانون ما این را مثل قاچاق تلقی می‌کنیم و مجازات قانون قاچاق را بر او وارد و شامل می‌کنیم عیبش کجا است؟ برای این که این شخص بالاخره باید این جنس را بفروشد. این فکر را نکنید که ما فعلاً قانون انحصار را به موجب جواز عمل می‌کنیم. فکر این را نکنید که این ماده برای یک روزی است که قانون انحصار برقرار شده باشد

اگر قانون انحصار برقرار شد قانون انحصار الزام می‌کند فروش را یکی از آقایان در ضمن اظهاراتشان فرمودند شاید این را نگه دارد سال بعد بفروشد اولاً چرا ما قانون انحصار را اصلاً وضع کنیم چرا نگذاریم جنس دخانیه هم مثل یک چیز دیگر به اختیار خود مالک باشد هر وقت بخواهد بفروشد هر وقت نمی‌خواهد بفروشد طبعاً وقتی شما اصل انحصار را تصدیق کردید و وارد شدید روی این اصل که می‌آیید برخلاف عادت جاریه برای یک مصلحتی یک الزاماتی به مردم می‌کنید البته انحصار برخلاف آزادی است آزادی معنایش این است که هیچ کس به حق من به ملک من مال التجاره من کار نداشته باشد من محصول خودم را مال التجاره خودم را هر جور دلم می‌خواهد معامله می‌کنم ولی وقتی شما آمدید و الزام کردید که من باید با مال التجاره محصول خودم مطابق یک مقررات مخصوصی رفتار کنم این مقررات لازمه‌اش این است که در همان سال به صورت اجرا درآید و همان طور که عرض کردم عمل ما امروز این طور نیست برای این که ما بر طبق جواز عمل می‌کنیم و برطبق جواز عمل می‌کنیم این مسائل بی‌موقع است ولی قانون را وقتی می‌نویسیم باید کامل نوشت و پیش‌بینی آن موقع را باید کرد به عقیده بنده در این زمینه هم که البته قابل بحث است همان طور که آقای شریعت‌زاده فرمودند ممکن است گفت این ارتکاب را چرا برایش یک مجازات دیگری غیر از مجازات قاچاق به طوری که متناسب با این ارتکاب باشد ما پیش‌بینی نکنیم این قابل بحث است ولی به عقیده بنده اگر این ارتکاب را ما شدیدتر قرار دهیم اولاً نسبت به این جریان قانون تأثیرش بیشتر است به علاوه برای خود اشخاص هم بهتر است و برای این که آنها به واسطه مجازات شدید احتراز می‌کنند از این که خودشان را در مورد مجازات بگذارند اینجا بنده استفاده می‌کنم تتمه جواب‌هایی که به آقای آقاسید یعقوب نسبت به این قسمت عرض کردم عرض کنم. با نظر ایشان بنده موافقت می‌کنم برای این که تأخیر در تسلیم در سر موعد اگر شش ماه نتوانست برساند و شش ماه و بیست روز رساند یا شش ماه و پنج روز این چند روز تأخیر فی حد نفسه جرمی نیست که بشود آن جرم را به درجه قاچاق رساند چه کار بکنیم؟ برای این کار بنده موافقت خواهم کرد در موقع پیشنهادها توافق نظر آقای مخبر را هم جلب کرده‌ام که ۳ را از اینجا برداریم آن وقت آقایان یک تبصره اینجا رأی بدهند که ما این تبصره را در همین ماده بگذاریم یا اگر مانع نظامنامه نداشته باشد بعد از رأی گرفتن به ماده برای تخلف از ماده ۳ برای

تأخیر در رساندن به شرطی که از حدود سه ماده بالاخره تجاوز نکند یک مجازات دیگری را قائل می‌شویم از قبیل مثلاً اخذ نصف قیمت همان جنس به طور جریمه آن وقت این عادلانه‌تر می‌شود یک تخلفی کرده در مقابل آن تخلف یک جرم مخصوصی را برایش قائل می‌شویم که به مجازات قاچاق که خیلی شدید است نرسد.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - استدلالاتی که آقای وزیر مالیه فرمودند از این حیث که حائز جنبه مطالعاتی است قابل ملاحظه است ولی وقتی که ما می‌خواهیم این مسائل را تطبیق کنیم با مسائل مستفد از این مواد انتقاداتی که بنده کرده وارد است. به نظر بنده بعضی از این مسائل هست که به هیچ وجه نمی‌شود محکوم قوانین و مجازات‌های قاچاق کرد مجازات مطابق قوانین مصوبه رد جنس قاچاق شده و تأدیه دو برابر ضرر دولت و حبس تأدیبی است اگر یک کسی جنس خودش را دیرتر بدهد یا بگوید من این جنس را دیرتر می‌خواهم بفروشم یا سال دوم می‌خواهم بفروشم آن قاچاق نیست امتناع از اجرای قانون نکرده و ضرری هم متوجه خزانه دولت نشده. بنابراین بنده معتقدم اگر از نقطه نظر اجرای قانون و برای حفظ یک نظریات و مقاصدی معتقد به یک مجازاتی باشند یک مجازات دیگری همان طور که خودشان فرمودند معین نکنند. در موضوع ماده چهارم هم به نظر بنده اشکالی که بنده کردم وارد است هیچ محل تردید نیست و اگر دولت در نظر دارد که قانون دخیات حتماً اجرا شود باید سعی کند که طرز اجرا طوری باشد که مقصود دولت تأمین شود به علاوه هیچ تصور نمی‌رود که وقتی یک اشخاصی بخواهند از متاعی که عمل آورده‌اند استفاده کنند خرید و فروش برای آنها ممنوع باشد و بدون یک جهتی به یک کسی که می‌گوید به یک ملل اقتصادی پنج خروار جنس خودم را امروز نمی‌خواهم بفروشم و چهار ماده دیگر می‌خواهم بفروشم نمی‌شود گفت اصولاً و بر طبق یک دلیلی مستحق یک مجازاتی است. در هر صورت خود آقای وزیر مالیه حاضر شدند برای یک اصلاحاتی در این ماده و اگر اصلاحات و پیشنهاداتی بشود بنده موافقم.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - پیشنهادی از آقای فیروزآبادی رسیده قرائت می‌شود.

(به این مضمون قرائت شد)

بنده به عنوان تبصره در آخر ماده ۸ پیشنهاد می‌کنم.

تبصره - اشخاصی که از محصول خودشان تا یک من تبریز توتون و تا سه من تبریز تنباکو جهت مصرف خودشان داشته باشند معارف خواهند بود و از تعرض مصون هستند.

رئیس - آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - بنده از آنجایی که دیدم دولت میل ندارد اسباب زحمت مردم فراهم شود خصوص اسباب زحمت رعایا این پیشنهاد را کردم که اشخاصی که خودشان می‌کارند و عمل می‌آورند در مملکت تا یک من توتون و سه من تنباکو اگر جهت مصرف شخصی خودشان لازم داشته باشند کسی معترض آنها نشود و بی جهت اسباب زحمت برای آنها فراهم نکند و هر روز یک نفر مأمور دولت به بهانه این که در فلان خانه یک من توتون یا دو من تنباکو قاچاق شده نرود در خانه مردم و اسباب زحمت شود به این ملاحظه

بنده پیشنهاد کرده‌ام که اشخاصی که برای مصرف خودشان در منازلشان یک من توتون یا سه من تنباکو دارند اینها از تعرض مصون باشند. گمان می‌کنم ان شاءالله قبول بفرمایند.

رئیس - رأی گرفته می‌شود به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای فیروزآبادی آقایانی که قابل توجه می‌دانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد.

وزیر مالیه - بنده متوجه این پیشنهاد نشدم تا جواب عرض کنم و هیچ کدام از آقایان هم متذکر نشدند توضیحی در این باب ندادند ولی لازم است عرض کنم که این پیشنهاد ریشه این قانون را خراب می‌کند برای این که همین مصونیت یک من دو من و پنج من به کلی ریشه این قانون را خراب می‌کند و موجب قاچاق می‌شود و وسائل کنترل میسر نیست و به هیچ وجه هم قابل اصلاح نیست.

رئیس - بر فرض این که نظر آقای وزیر مالیه هم قابل توجه شد لهذا امروز نمی‌شود در آن بحث کرد خود ماده مراجعه می‌شود به کمیسیون.

وزیر مالیه - اجازه می‌فرمایید.

رئیس - بفرمایید.

وزیر مالیه - اگر این طور است بنده عرضی ندارم ولی در آخر وقت بنده ناچارم تقاضا کنم که یک جلسه هم فردا تشکیل شود تا این خبر دو مرتبه برگردد و مطرح شود.

رئیس - آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - اگر اجازه می‌فرمایید بنده یک راهی به نظر می‌رسد.

رئیس - بفرمایید.

آقاسید یعقوب - عرض می‌کنم مانعی ندارد امروز مطرح شود زیرا از مخبر سؤالی نشد. این کار هم سابقه دارد اگر نظر آقایان باشد در دوره پنجم نظیر این قضیه واقع شد و رئیس از مخبر سؤال نکرد بعد رأی گرفتند آن وقت خود رئیس اظهار کردند که چون از مخبر سؤال نشده از این جهت دوباره مطرح می‌شود. آقای شریعت‌زاده هم پیشنهاد کننده بودند ممکن است به سوابق مراجعه بفرمایید در هر حال به عقیده بنده سابقه مجلس این است و بنده هم خواستم سابقه را عرض کنم.

رئیس - عرض می‌کنم مخبر خودشان باید جواب بدهند الزام و اجباری در کار نیست که از ایشان سؤال بشود. سکوت هم یکی از رل‌های مخبر است در هر حال ما ناچاریم برای تعقیب این مطلب فردا را هم جلسه بکنیم.

وزیر مالیه - باقی مواد ممکن است قرائت و مطرح فرمایید.

رئیس - ماده نهم قرائت می‌شود.

(به شرح ذیل خوانده شد)

ماده نهم - برای سرمایه مؤسسه انحصار دخانیات مجلس شورای ملی مبلغ دو میلیون تومان اعتبار به وزارت مالیه اعطا می‌نماید.

رئیس - آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - بنده اینجا می‌خواهم از آقای وزیر مالیه یک سؤالی بکنم و عرض کنم پریروز ما هر چه داشتیم رأی دادیم. هشتاد میلیون ما به بودجه رأی دادیم و یک مبلغی هم بدهکار شدیم قروض داریم. حالا این دو میلیون اعتبار را از کجا می‌آورند. خوب است این مسئله را توضیح بدهند که بنده ملتفت شوم.

وزیر مالیه - بنده نمی‌دانم آقای فیروزآبادی این اطلاعاتی را که اینجا اظهار می‌فرمایند از چه منابعی تحصیل می‌کنند. کی خدمت ایشان عرض کرده که ما چیزی نداریم و قرض داریم. بنده خیلی تعجب دارم از این مسئله در اینجا اظهاراتی که می‌شود باید قائل شد که در خارج یک تأییراتی دارد. این هشتاد کرور قرض که آقا اشاره می‌فرمایند همچو رقمی از کجا آوردند؟! یک قروضی بود که سالیان دراز است این مملکت دارد و همه ساله هم آن را می‌پردازد و نزدیک هم هست تمام شود. این مسئله چه ربطی به این اظهار و با این وضعیت فعلی دارد؟! این که می‌فرمایید با این وضعیت فعلی که ما داریم قرض بالا می‌آوریم هیچ همچو چیزی نیست. بنده این مطلب را تکذیب می‌کنم. این اظهارات ممکن است یک سوءتفاهم‌هایی در خارج تولید کند. من می‌دانم که آقا هیچ قصد و منظوری ندارید ولی آن اشخاصی که قصد و غرض دارند این اظهارات شما را می‌گیرند و یک چیزهایی در خارج برایش درست می‌کنند و یک تغییراتی برایش قائل می‌شوند که برای منافع اقتصادی این مملکت مضر است. شما که این قدر علاقه‌مند به اقتصادیات هستید نباید کمک کنید به این مسئله که در تمام دنیا مملکت شما را مقروض و بی‌چیز معرفی کنند. برعکس امروزه وضعیت مالی‌مان از بزرگترین ممالک دنیا نسبت به خودمان بهتر است. وقتی که نسبت و وضعیت ما را با دیگران بسنجند ملاحظه می‌فرمایید که وضعیت مالی ایران امروزه در دنیا نظیر ندارد (**نمایندگان** - صحیح است) پس چرا ما باید سوءتفاهم تولید کنیم؟! اما در اصل موضوع که می‌فرمایید این اعتبار از کجا داده می‌شود معنی این اعتبار این است که دو میلیون را از یک جایی برمی‌دارند و برای یک کار معینی می‌دهند. بلکه معنایش این است که این اعتبار به این مؤسسه داده می‌شود که هر وقت احتیاج پیدا کرد با تصویب این قانون بتواند بگیرد و بعد هم پس بدهد. این یک خرجی نیست بلکه یک سرمایه‌ای است چنانچه در قانون انحصار تریاک هم مطلب همین طور بود و به همین ترتیب عمل شد همیشه مؤسسه انحصار تریاک صد هزار و دویست هزار تومان می‌گیرد تریاک می‌خرد و بعد می‌فروشد و قرض را پس می‌دهد این حساب جاری است و چنانچه ملاحظه می‌فرمایید در بودجه هم در قسمت جمع و خرج هیچ به حساب نیامده زیرا خرج نیست و فقط یک اعتباری است که می‌دهند برای این که یک مؤسسه متاعی را بخرد و بعد هم پس بدهد. پس این هیچ اشکالی ندارد.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی گرفته می‌شود به ماده نهم. آقایانی که تصویب می‌کنند قیام فرمایند.

(جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دهم

(این طور قرائت شد)

ماده دهم - به وزارت مالیه اجازه داده می شود که برای مخارج اداری سال اول مؤسسه انحصار دخانیات مبلغی را که از صدی ده عوائد سالیانه دولت از آن مبلغ تجاوز ننماید مصرف نماید.

رئیس - مخالفی نیست (گفته شد خیر) رأی گرفته می شود به این ماده آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده یازده

(به این مضمون خوانده شد)

ماده یازدهم - قانون مالیات دخانیات مصوب ۶ میزان ۱۳۳۳ و قانون اصلاح مالیات دخانیات مصوب ۲۷ حوت ۱۳۰۳ ملغی است.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - عقیده بنده این است که یک کلمه اینجا اضافه شود. نوشته شود پس از تصویب این قانون ملغی است. اگر آقای مخبر قبول بفرمایند بد نیست.

مخبر - گمان می کنم عبارت در خود ماده هست البته تا این قانون تصویب نشود آن قانون مبلغی نخواهد بود و محتاج نیست.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی گرفته می شود به ماده یازدهم. آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده ۱۲

(به عبارت آتی خوانده شد)

ماده ۱۲ - وزارت مالیه مجاز است مبالغی را که در سنوات ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶ و ۱۳۰۷ و بابت مالیات های مقرر به موجب قانون اصلاح قانون مالیات دخانیات مصوب ۲۷ اسفند ۱۳۰۳ به طور عمومی موقوف المطالبه گذارده است قطعاً به تخفیف منظور دارد.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقاسید یعقوب - بنده با آقای مخبر هم صحبت کردم و قرار شد که عوض کلمه مجاز (مکلف) نوشته شود آقای وزیر مالیه هم عرض بنده را تصدیق فرمودند کلمه «قطعاً هم نمی خواهد وزارت مالیه مجاز است باید نوشته شود «مکلف است»

وزیر مالیه - بنده قبول می کنم که به جای «مجاز است» مکلف است نوشته شود.

مخبر - بنده هم همین طور قبول می کنم.

رئیس - دیگر مخالفی نیست. (اظهار شد خیر) پیشنهاداتی رسیده قرائت می شود.

(به شرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم در آخر ماده ۱۲ اضافه شود و قبوضی که از بابت تخفیف و موقوفه المطالبه قبل از این تاریخ از اشخاص گرفته اند به آنها مسترد بدارند.

(مجد ضیایی)

رئیس - آقای مجد ضیایی

مجد ضیایی - این چیزی که در قانون نوشته شده اسباب زحمت مردم را فراهم می آورد مقصود بنده این است که اسباب زحمت مردم فراهم نشود. زیرا در طهران ممکن است تحت کنترل در بیاید ولی در خارج و سایر جاها اسباب زحمت خواهد شد.

مخبر - به طوری که ملاحظه می فرمایید یک قانونی است که در مجلس شورای ملی می گذرد فرضاً قبض هم باشد تأثیری ندارد وقتی که این قانون گذشت البته قبوض گذشته را می دهند و حاجت به ذکر نیست.

رئیس - رأی گرفته می شود به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای مجد ضیایی. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای مخبر فرهمند.

(به شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد می‌کنم در ماده دوازده به جای کلمه وزارت مالیه مجاز است نوشته شود وزارت مالیه مکلف است و در آخر ماده نیز اضافه شود و اسناد تجار را دولت به صاحبان آنها مسترد دارد.

رئیس - آقای مخبر فرهمند

مخبر فرهمند - قسمت اول را آقای مخبر قبول فرمودند در قسمت دوم هم مانعی ندارد که قبول بفرمایند که اسناد تجار را به ایشان مسترد دارند که اسباب زحمت فراهم نشود.

وزیر مالیه - بنده نمی‌دانم این علاقه مفرط به این اسناد از کجا پیدا شده و از چه بابت است. این اسناد را به دولت از چه بابت داده‌اند فرض بفرمایید از بابت تفاوت مالیات توتونی که استعمال کرده است یک سندی داده البته وقتی که این قانون از مجلس گذشت آن سند هر چه باشد باطل است و دیگر معنی ندارد. اگر اسناد معمولی باشد پس می‌دهد و اگر جزو آن اسنادی است که در اداره باید باشد پس نمی‌دهد ولی بر طبق این قانون حکم الغاء آن را خواهد داد چنانچه اساساً این ترتیب معمول و مرسوم هم هست و در این مورد هم دولت همین کار را خواهد کرد و اشکالی ندارد ما نباید برای یک کار مخصوصی یک رژیم و قاعده قبضی و قباضی که در مملکت معمول است به هم بزنیم.

رئیس - رأی گرفته می‌شود به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای فرهمند. آقایان موافقین قیام فرمایند.

(چند نفری برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. آقای افسر

افسر - بنده می‌خواهم عرض کنم این که مجلس رأی نمی‌دهند برای این است که با اصل موضوع موافق نیست بلکه برای این است که محتاج نمی‌داند و قضیه را واضح می‌داند.

رئیس - پیشنهاد آقای اعتبار

(به شرح آتی خوانده شد)

بنده اصلاح ذیل را به ماده دوازده پیشنهاد می‌کنم به جای قطعاً منظور دارد قطعاً صرف‌نظر نمایند گذاشته شود.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - این عبارت که در ماده نوشته شده به عقیده بنده مورد ندارد. تخفیف کم کردن است از این جهت بنده نوشته‌ام عبارت تخفیف را بردارند. کلمه قطعاً هم نمی‌خواهد.

وزیر مالیه - خوب است آقایان توجه بفرمایند که وقتی یک قانونی که از مجلس گذشت و یک مالیاتی را قانون مقرر کرد صاحبان آن جنس مکلف هستند مطابق آن قانون مالیات خودشان را بپردازند. فرض می‌کنم وزارت مالیه یک قسمتش را گرفته و یک

قسمتش را به آنها استمهال کرده ولی امروز که شما یک قانونی می‌گذرانید اصلاحات را نباید از دست داد. این یک قانونی است که در موقع خودش رسمیت دارد. مقصود این است که نسبت به آن مالیات سابق باید تخفیف بدهند. چرا آن قانون یادتان رفته است.

اعتبار - بنده استرداد می‌کنم.

رئیس - رأی می‌گیریم به ماده دوازده با تبدیل کلمه مجاز است به مکلف است که آقای مخبر و وزیر قبول فرمودند آقایان موافقین قیام فرمایند.

(عده کثیری قیام کردند)

رئیس - تصویب شد. ماده سیزده ۱۳

(به شرح ذیل خوانده شد)

ماده ۱۳ - وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون و تهیه نظامنامه آن است.

رئیس - رأی می‌گیریم به این ماده موافقین با این ماده قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. دو فقره ماده الحاقیه رسیده قرائت می‌شود.

(به شرح ذیل خوانده شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد می‌نمایم.

ماده الحاقیه - دولت باید از عایدات انحصار توتون و سیگار شش نفر از شاگردهای گیلانی و مازندرانی را که دوره متوسطه را تمام کرده باشند برای تحصیل فلاحت به اروپا اعزام دارد. محمود رضا

رئیس - آقای محمودرضا

محمودرضا - اولاً مقصود بنده از تقدیم این پیشنهاد رعایت جنبه محلی و احساسات ولایتی نبود بلکه چون گیلان و مازندران دو ایالت فلاحتی و زراعتی هستند و همه آقایان هم علاقه دارند شاید خود آقای وزیر مالیه هم در این عقیده با بنده شریک باشند که با وضعیت امروزه فلاحت که از روی اصول قدیمه زراعت و فلاحت می‌شود هیچ وقت فلاحت آن ترقی و رونقی که باید پیدا کند نمی‌کند و البته این وضعیت فعلی زراعت باید اصلاح شود و در این موقع خیلی مناسب است که از گیلان و مازندران که دو ایالت فلاحتی است و اطلاع فلاحتی دارند با رأی دادن این قانون اقلأ شش نفر از آنها را در سال به اروپا اعزام دارند که اصول امروزه فلاحت را یاد بگیرند.

وزیر مالیه - بنده این نظر نماینده محترم را تصدیق می‌کنم و کاملاً موافقم به هر وسیله که هست یک اشخاصی را همه ساله از محصلین خودمان به اروپا بفرستیم تا در یک قسمت‌های فنی و فلاحی تحصیلات کند ولی مکرر این را در ضمن مطالب به عرض رسانده‌ام که با تجربه کردن و تخصیص دادن عوائد به مخارج بنده موافق نیستم و این یک اصلی است که موافق صلاح و صرفه نیست آقایان در نظر دارند که یک اعتبار و قانونی که یک بودجه و اعتبار مهمی از مجلس گذشت مبنی بر این که سالی چند نفر محصل به اروپا فرستاده شود بنده کاملاً با آقا موافقم اگر هر سال بر آن بودجه بیفزاییم و عده بیشتری را بفرستیم بنده با این نظر کاملاً موافقم که وزارت معارف از این به بعد که شاگرد می‌فرستد رعایت این قسمت را هم بکند یعنی اشخاصی را که می‌فرستد مواظب باشد که در قسمت خودشان مطلع باشند و اشخاصی که از یک تحصیلاتی اطلاع دارند آنها را بفرستند مثلاً برای زراعت چای اگر از گیلان شاگرد فرستاده شود البته بهتر و مقدم است این نظر البته در مورد خودش باید مراعات شود ولی به عقیده بنده گنجاندن این مسائل در مواد قانونی که هیچ ربطی با آن ندارد مناسب نیست و بنده خیلی متشکر می‌شوم اگر آقای محمودرضا پیشنهاد خودشان را مسترد بدارند و بعد هم خود بنده با نظر ایشان مساعدت خواهم کرد زیرا با اصل فکر موافقم.

محمودرضا - چون منظور بنده تأمین شد پس می‌گیرم.

رئیس - ماده الحاقیه دیگر پیشنهادی آقای عدل

(به این عبارت خوانده شد)

ماده الحاقیه ذیل را پیشنهاد می‌کنم.

مؤسسه انحصار به علاوه خریداری کلیه ادوات موجوده توتون‌بری که در ماده اول مذکور است مکلف است کلیه ادوات و ماشین‌های کاغذبری و صحافی کاغذ سیگار را که اجازه نگهداری و به کار انداختن آنها را به کسی نداده یا اجازه داده و بعد سلب نموده از صاحبان آنها به قیمت عادله خریداری نماید. عدل

وزیر مالیه - این توضیح نمی‌خواهد.

مخبر - چون این قسمت را در نظر بود که در ماده که مربوط به قیمت اسباب‌های توتون‌بری نوشته شده نوشته شود و از قلم افتاده بود حالا که ایشان پیشنهاد کرده‌اند بنده قبول می‌کنم و این ماده، ماده سیزده می‌شود و ماده سیزده به منزله ماده چهارده می‌شود.

رئیس - نمره گذاری را بعد درست می‌کنیم. رأی می‌گیریم به این ماده الحاقیه آقایان موافقین قیام فرمایند.

(جمع قیام کردند)

رئیس - تصویب شد. پیشنهاد آقای ناصری

(به شرح ذیل خوانده شد)

به وزارت مالیه اجازه داده می‌شود سالی دوازده هزار تومان از محل اعتبار توتون برای ترویج توتون ایران در بازارهای خارجه خرج نمایند.

رئیس - آقای ناصری

ناصری - یکی از نظریات دولت این است که محصول کلیه ایران را در خارجه به فروش رسانده و رواج دهد و این منظور هم البته حاصل نمی‌شود مگر با اعطای یک مبلغ اعتبار از این جهت بنده این پیشنهاد را تقدیم کرده‌ام.

وزیر مالیه - این نظر آقای ناصری کاملاً صحیح است ولی این کار جزء مخارج انتفاعی خود دولت است و به عقیده بنده ممکن است بیش از این مبلغ اعتبار برای این کار داده شود بیش از این لازم باشد و ما نباید حالا محدود کنیم به این مبلغ. این کار را نماینده محترم باید با نظر خود دولت باقی بگذارند تا ما در ضمن تجربه در سال آینده و در بودجه سال آتی هر چه لازم باشد خرج کنیم و البته در حدود بودجه خودمان هر چه بتوانیم خرج می‌کنیم و امسال هم در حدود اعتباری که داریم مخارج می‌کنیم.

ناصری - منظور بنده تأمین شد مسترد می‌دارم.

رئیس - ماده الحاقیه دیگر

(به شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد می‌کنم که دولت مکلف است در قسمت توتون و تنباکوهای که از سنوات ماضیه برای پرداخت مالیات در انبارهای خود دارد و صاحبان آنها به واسطه نداشتن مشتری قادر به پرداخت آنها نگردیده‌اند مطابق مقررات این قانون حق انحصار را دریافت و معمول دارند. فولادوند

رئیس - آقای فولادوند

فولادوند - همان طوری که عرض کردم یک مقداری از تنباکوها در انبارهای دولت موجود است که به واسطه نداشتن مشتری و معادل با قیمت تکافو نکرده باقی مانده و در این قانون در ماده دوازده می‌نویسد دولت مالیات‌هایی که به موجب انحصار قانون دخیات ۱۳۰۵ به عنوان موقوف‌المطالبگی - باقی گذاشته آنها را تخفیف قرار می‌دهند حالا غرض این است که اگر مالیه هم با آنها همین معامله را می‌کند بنده پس می‌گیرم در این قسمت موافقت بفرمایند که اینها یک طوری بشود که کارشان تکافو بکند قیمت اصل خود تنباکو با مالیات.

وزیر مالیه - عرض کنم بنده اصلاً مقصود آقای فولادوند و پیشنهادشان را ملتفت نمی‌شوم برای این که اگر آقا می‌خواهند ما را مجبور کنند که انحصار را حتماً در آن قسمت عملی کنیم این صلاح نیست و اگر می‌خواهید بگویید که آن ماده را که ما قطعاً تخفیف منظور می‌داریم این یک استثنایی داشته؟ این که استثنایی نداشته است پس در این صورت بنده نمی‌دانم کدام شق ثالثی در اینجا ایجاد گردیده. این نظر آقا هیچ وارد نیست و بنده نفهمیده‌ام.

رئیس - رأی می‌گیریم به پیشنهاد آقای فولادوند آقایانی که تصویب می‌کنند قیام فرمایند.

(چند نفر برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. خبر کمیسیون قوانین مالیه نسبت به قسمتی که قابل توجه شده و مذاکره در کلیات و رأی قطعی می ماند برای بعد. اگر آقایان تصمیم فرموده اند که صبح کارها را تمام بفرمایید پس صبح فردا سه ساعت به ظهر جلسه بشود.

بعضی از نمایندگان - عصر خوب است جلسه شود.

رئیس - آقای عراقی

عراقی - آقایانی که می فرمایند عصر جلسه شود خوب است یک قدری توجه بفرمایند به این قضیه که این لایحه باید برود به کمیسیون و از آنجا دوباره راپورتی به مجلس برگردد دولت هم باید مدافعات خودش را بکند امروز هم عصر آقایان گرفتاری دارند و الان هم متجاوز از نیم ساعت از ظهر گذشته تا برویم ناهار بخوریم و برگردیم خودش عصر است. پس بهتر این است که جلسه فردا صبح سه ساعت به ظهر باشد تا کارها سیر طبیعی خودش را بکند منتهی جلسه را ادامه نمی دهیم و فقط این قانون را می گذرانیم.

رئیس - در تأیید فرمایشات آقای عراقی لازم است عرض کنم که بر طبق متمم ماده ۲۳ نظامنامه داخلی این گونه اصلاحات را امروز نمی شود رأی گرفت بنابراین این قانون علی کل حال امروز مطرح نخواهد شد و اجباراً می ماند برای روز دیگر. بنابراین جلسه فردا اجباری است.

بعضی از نمایندگان - صحیح است.

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی، دوره ۷

جلسه: ۳۷

صورت مجلس روز چهارشنبه ۲۹ اسفندماه ۱۳۰۷ مطابق ۸ شوال المکرم ۱۳۴۷

فهرست مطالب:

۱- تصویب مرخصی آقای آقا شیخ عبدالرحمن صالحی

۲- بقیه شور نسبت به خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به انحصار دخانیات و تصویب قانون مزبور

۳- مذاکره نسبت به خبر کمیسیون بودجه راجع به پرداخت حقوق منتظرین خدمت و تصویب قانون مزبور

۴- قرائت خبر کمیسیون بودجه راجع به پاره‌ای تغییرات که در بودجه وزارت داخله در نظر است و کسب نظر مجلس و مذاکراتی در اطراف آن

۵- استقراع اسامی نمایندگان برای شرف یابی به حضور اعلیحضرت همایونی در موقع نوروز

۶- قانون انحصار دولتی دخانیات

۷- قانون اعتبار اضافی برای پرداخت بقیه حقوق سال ۱۳۰۷ منتظرین خدمت و تعیین طرز پرداخت حقوق انتظار خدمت از سال ۱۳۰۸

(مجلس یک ساعت و سه ربع قبل از ظهر به ریاست آقای دادگر تشکیل گردید)

(صورت مجلس سه‌شنبه ۲۸ اسفندماه را آقای مؤید قرائت نمودند)

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد. یک فقره خبر از کمیسیون عرایض رسیده است قرائت می‌شود.

(به مضمون ذیل خوانده شد)

نماینده محترم آقای آقا شیخ عبدالرحمن لرستانی به واسطه کسالت مزاج و انجام امورات شخصی و بعضی پیش‌آمدها تقاضای شش ماه مرخصی از تاریخ ۱۵ فروردین ۱۳۰۸ نموده کمیسیون تقاضای معزی الیه را تصویب و اینک خبر آن تقدیم می‌گردد. مخبر کمیسیون سیدمرتضی وثوق.

رئیس - آقای زوار

رئیس - آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - بنده متأسفم که مثل آقای آقاشیخ عبدالرحمن شخصی به واسطه گرفتاری‌های شخصی یا گرفتاری‌های نوعی مجبور شده‌اند که تشریف ببرند سرخانه و زندگی‌شان به جهت اصلح بعضی کارها و این خیلی اسباب تأثر بنده است زیرا بنده در مجلس خیلی دلخوش بودم به ایشان ولی از آنجایی که مجبورم در این قبیل امورات مخالفت کلی بکنم گرچه با شخص ایشان مخالفتی نداشتم ولی چون در این امورات مخالفت کلی دارم مجبورم مخالفت خودم را اظهار کنم به این جهت مخالفم.

آقا سید مرتضی وثوق (مخبر کمیسیون عرایض) - آقای فیروزآبادی مخالفتی نکردند که بنده جواب عرض کنم بلکه اظهار تأسف کردند از تشریف بردن آقای آقاشیخ عبدالرحمن ولی بعضی پیش آمده‌ها برای ایشان شده است و همه آقایان مستحضرند که ایشان مجبورند بروند.

رئیس - رأی گرفته می‌شود. آقایانی که مرخصی ایشان را تصویب می‌کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر کمیسیون قوانین نسبت به ماده هشت انحصار توتون قرائت می‌شود.

(به شرح ذیل خوانده شد)

خبر از کمیسیون قوانین مالیه به مجلس شورای ملی. کمیسیون قوانین مالیه پیشنهاد آقای فیروزآبادی را مطالعه نموده نظر به اینکه عملی نمیداند ماده هشت را به ترتیب ذیل تصویب و پیشنهاد می‌نماید.

ماده هشتم - ا- مجازات هر نوع قاچاق که در موضوع دخانیات ارتکاب شده همان است که برای مرتکبین قاچاق مقرر است.

ب- تخلف از قسمت دوم ماده اول و ماده ۱۳ موجب ضبط کلیه ادوات مصرحه در دو ماده مذکور است.

ج- تخلف از مفاد ماده ۳ موجب الزام به تحویل دادن تمام جنس و اخذ نصف قیمت آن از مؤسسه انحصار خواهد بود.

وزیر مالیه - اجازه می‌فرمایید؟ در کمیسیون در ضمن اینکه مطالعه در پیشنهاد آقای فیروزآبادی می‌شد خواستیم اعتراضات دیگری که از حیث قسمت مجازاتی در این ماده شده بود آنها را هم تأمین کرده باشیم. خاطر محترم آقایان هست که بعضی از آقایان نمایندگان مخصوصاً آقای شریعت‌زاده راجع به اینکه مجازات قاچاق مجازات خیلی شدیدی است و بعضی از این ارتکاب‌ها قاچاق نیست (و در مرحله اول و مقدماتی واقع می‌شود) توافق کامل ندارد به این واسطه به طوری که ملاحظه می‌فرمایید در قسمت (ب) و در قسمت (ج) برای دو سه موردی که در قانون بود یک مجازات مخصوصی که سبک‌تر و راحت‌تر باشد پیش‌بینی شد و بنده هم موافقت کردم ولی چون این از مراحل مقدماتی است و باید از قاچاق هم ممانعت شود و اگر بنا بود مطابق قانون عمومی قاچاق عمل شود مجازات خیلی شدید می‌شد این بود که ما مجازات سبک‌تری قایل شدیم. در قسمت پیشنهاد آقای فیروزآبادی هم دلایلی خدمت‌شان عرض شد حالا نمی‌دانم قانع شده باشند یا نه؟ ولی امیدوارم اقناع شده باشند زیرا اگر بنا باشد

به اسم زارع یا به اسم دیگری یک من دو من سه من را معاف کنیم برای صدهزار من‌ها این ترتیب پیش خواهد آمد و باید ما یک مارک خصوصی تهیه کنیم که تشخیص بشود این مال زارع است یا نه؟

یک اصلاح عبارتی هم این‌جا هست. در قسمت اول ماده هشت نوشته شده است هر نوع قاچاق که در موضوع دخانیات ارتکاب شده اگر نوشته شود (واقع شود) سلیس‌تر است خدمت آقایان هم عرض کردم آقایان اعضای کمیسیون قوانین مالیه هم موافقت دارند.

رئیس - آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - بنده روز گذشته نظر به عقیده خودم که ما باید هر چه می‌توانیم ارفاق و ملاحظه اهل این مملکت را بکنیم به خصوص فلاحین فقیر که اسباب تشویق فلاحت بشود آن پیشنهاد را کردم. حالا با مطالعه با بی‌مطالعه هر چه بود آن پیشنهاد قبول هم شد یک توضیحی دادند و نواقصی در آن تصور کردند در صورتی که قول بدهند یک ترتیبی نشود که فردا اسباب زحمت فلاحین شود بنده حرفی ندارم و بنده نه توتون کارم نه تنباکو کار بنده گندم کارم نه از توتون اطلاعی دارم نه از تنباکو غرضم این بود که عرض کردم حالا اگر این‌طور صلاح می‌دانند که اسباب آسایش مردم را فراهم کنند مخصوصاً فلاحین را بنده هم عوضی ندارم و مخالفی ندارم.

رئیس - آقای عدل

عدل - موافقم.

رئیس - آقای آقاسیدیعقوب

آقاسیدیعقوب - عرض کنم این فرمایشی که آقای فیروزآبادی فرمودند باز تکلیف را معین کردند. آقای وزیر مالیه یک ادله ذکر کردند اگر چنانچه ادله آقای وزیر مالیه یک ادله ذکر کردند اگر چنانچه ادله آقای وزیر مالیه ایشان را اقناع کرده باشد باید از پیشنهاد خودشان صرف‌نظر بفرمایند اگر هم اقناع نشده باشند باید تکلیف مقام ریاست معلوم باشد چون مجلس یک رأی داد و کمیسیون آن را قبول نکرد حالا که کمیسیون قبول نکرده همان‌طور که آقای وزیر مالیه فرمودند البته اگر این زارع مشخص و معلوم بود هم ایشان و هم ماها موافقت می‌کردیم ولی یک جوری است که این ترتیب باب را باز می‌کند و یک قاچاق‌هایی می‌شود که اسباب زحمت و مرارت مردم بیشتر می‌شود. این است که بنده کاملاً با این ماده که دولت پیشنهاد کرده و کمیسیون هم قبول کرده است موافقم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - رأی گرفته می‌شود به ماده هشتم. آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. مذاکرات در کلیات است. آقای فیروزآبادی

فیروزآبادی - بنده به همان رویه خودم عرض کردم با تمام این قبیل امورات مخالفم چرا؟ به جهت این که وقتی در آنها مخالفت کردم دولت مجبور می شود از راه های دیگر عایدات مشروع تر و بیشتری تهیه کند. بنده به کلی عقیده ندارم از مردم دیگر امروزه مالیات جدیدی بگیریم. عقیده دارم ما دولت را وادار بلکه مجبور کنیم که در صدد استخراج معادن در بیاید چون ما معادن زیاد داریم و خدا شاهد است که من دلم می سوزد بدون استفاده بماند. ما در این مملکت به وسیله کارخانجات خیلی می توانیم استفاده کنیم. مثلاً یک کارخانه کازرونی شنیده ام در اصفهان آمده و الآن متجاوز از هزار نفر در آن کار می کنند و استفاده می نمایند خوب چرا این قسم کارخانجات در مملکت ما احداث نشود؟ چرا از معادن مان استفاده نکنیم و به مردم تحمیل کنیم؟ خدا شاهد است بنده خیرخواه این مملکت و مردم و غلط افراد این مملکت می باشم نمی خواهم کسی از کسی رنجش پیدا کند. عقیده ام این است همیشه بین ملت و دولت و سلطنت دوستی و مودت باقی باشد. میل ندارم در این مملکت و بخشی باشد. این تحمیلاتی که همه روزه به مردم می شود باعث فقر و پریشانی و رنجش مردم می شود به این جهت بنده با این ترتیبات مخالفم. هر چند رأی داده می شود به این قانون ولی امیدوارم دیگر از این قبیل لوایح به مجلس نیاید و در عوض لوایحی راجع به استخراج معادن و آوردن کارخانجات و تشویق فلاحین و تشویق صنایع بیاید.

رئیس - آقای عدل

عدل - عرض شد عقیده آقای فیروزآبادی البته قابل تقدیس است. ایشان مقصودی که دارند البته از بابت خیرخواهی است. ولی اینکه می فرمایند یک منابع بهتری هست مکرر این مسئله مذاکره شده است مالیاتی که دولت می گذارد با انحصاری که برقرار می کند برای احتیاجی است که در یک موقعی برای او پیدا می شود و حالا هم دولت که این قانون را به مجلس آورده است این را صلاح دانسته است و حالا هم در شرف تصویب است خوب است آقا هم موافقت بفرمایند بعد اگر یک مالیات های بهتری در نظر دارند که برای مردم رفاهیتش بیشتر باشد ممکن است پیشنهاد فرمایند و دولت آن را قبول کند و این را لغو نماید اهمیتی ندارد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

وزیر مالیه - اجازه بفرمایید قبل از این که رأی گرفته شود توضیحی بدهم. در اینجا دیروز یک اصلاحی شد. اولاً در ماده دوم در قسمت اول نوشته شده است راجع به توتون سیگار از قرار یک من سه تومان و در قسمت های بعد یک من تکرار ندارد و البته همه جا عطف به قسمت اول می شود. حالا اگر ممکن است اضافه شود بفرمایید اضافه نمایند اگر هم ممکن نیست این توضیح را دادم که معلوم باشد مقصود یک من است یک اصلاح دیگری که شد این بود که در قسمت (ب) بعد در سال سوم کلمه (به بعد) اضافه شد البته عین این اصلاح باید در قسمت (ج) و در قسمت (د) و در قسمت (ه) و در قسمت (و) هم بشود و در آنجاها چون سال سوم دارد و (به بعد) را ندارد اگر لازم است اضافه شود اجازه بفرمایید اضافه شود.

رئیس - همان طور که خودتان تذکر دادید به طوری که در قسمت اول نوشته شده است قسمت های دیگر هم معطوف به آن است ولی معهذاً برای رعایت احتیاط که بعد اشکال ایجاد نشود اضافه می کنیم موافقین با قانون انحصار ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ و شماره آرا به عمل آمده هشتاد ورقه سفید و یک ورقه کبود تعداد شد)

اسامی موافقین - آقایان: مولوی - خطیبی - اسکندری - ذوالقدر - افسر قوام - اسدی - علی خان اعظم - خواجوی - امیر دولتشاهی - طباطبایی دیا - اسفندیاری - ملک آرای - طباطبایی - وکیللی - دیوان بیگی - محمدولی میرزا - شریفی - ضیا - ماکویی - سیدمرتضی وثوق - احتشامزاده - اعتبار - طاهری - شهداد - فتوحی - فرهمند - کازرونی - حکمت - گنجهای - دکتر

لقمان - صادقی - نجومی - سید کاظم - محمدعلی میرزا دولتشاهی - فهیمی - سید یعقوب - مؤیداحمدی - بزرگ‌نیا - دکتر
سنگ - قاضی‌نوری - نوبخت - حبیبی - طلوع - ایزدی - حاج سید محمود - دبستانی - ایل خان - حسن علی میرزا دولتشاهی -
فولادوند - مسعودی - لاریجانی - زوار - شیخ محمدجواد - عمادی - میرزا یانس - جمشیدی - مقدم - قراگوزلو - عباس میرزا
پالیزی - افخمی - مسعود - رفیع - کلالی - هزارجریبی - یاسایی - دهستانی - شمیرانی - مصباح فاطمی - جلایی - ناصری -
روحی - امیر اعلم - عدل - دربانی - ملک‌مدنی - مفتی - حاج میرزا حبیب‌الله امین - جهانشاهی - ساکینیان

مخالف - آقای: فیروزآبادی

رئیس - عده حاضرین نود و هشت نفر. قانون انحصار دخانیات به اکثریت هشتاد رأی تصویب شد.

مشروح مذاکرات مجلس ملی، دوره ۸

جلسه: ۶۸

صورت مشروح مجلس روز سه‌شنبه ۱۹ بهمن ۱۳۱۰ (۲ شوال ۱۳۵۰)

فهرست مذاکرات

(۱) تصویب صورت مجلس

(۲) شور لایحه اصلاح قانون دخانیات

(۳) موقع جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یک ساعت و سه ربع قبل از ظهر به ریاست آقای دادگر تشکیل گردید.

صورت مجلس روز سه‌شنبه دوازدهم بهمن ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

۲) سامی غایبین جلسه قبل که صورت مجلس خوانده شده است

غایبین با اجازه - آقایان: مفتی - میرزا محمد خان وکیل - حبیبی - آصف - اقبال

غایبین بی‌اجازه - آقایان: تیمور تاش - مخبر فرهمند - دکتر امیر اعم - اسفندیاری - میرزا صادق خان اکبر - آشتیانی - اعظم زنگنه - طباطبایی وکیلی - حاج حسین آقا مهدوی - حسنعلی میرزا دولتشاهی - مصدق جهانشاهی - طهرانی - عبدالحسین خان دیبا - امیرحسین خان ایلخان - حکمت - حسینقلی خان نواب - قوام - حاج غلامحسین ملک

دیر آمدگان بی‌اجازه - آقایان: مولوی - حاج میرزا حبیب‌الله امین - حاج تقی وهاب‌زاده - بوشهری - مجد ضیایی - آقا زاده - سبزواری - مسعود ثابتی - شریعت‌زاده - محمد ناصر خان قشقایی.

{۲- شور لایحه اصلاح قانون دخانیات}

رئیس - خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به اصلاح قانون انحصار دخانیات طبع و توزیع شده است مذاکره در کلیات است. آقای ملک مدنی

ملک مدنی - این لایحه دخانیات را در کمیسیون قوانین مالیه آقایان اعضا کمیسیون اصلاحات زیادی کردند و البته با آن لایحه که دولت تقدیم مجلس کرده خیلی تفاوت دارد ولی به عقیده بنده یک قسمت‌های دیگری هم هست که لازم است اینجا تذکر داده شود و اصلاحات هم بشود برای این که این انحصار را خود دولت اجرا نمی‌کند و به دست اشخاص خارج و تجار واگذار می‌کند و به طوری که در عمل مشاهده شده ما باید اداره انحصار را اینجا مکلف کنیم که یک قیمت قطعی برای جنس دخانیات در قانون معین

شود که تاجر مجبور باشند روی آن قیمت خرید کنند (یک نفر از نمایندگان- صحیح است) برای این که در عمل مشاهده شده اشباه این انحصار به یک محظورات و مشکلات برخورد. اگر خود دولت این انحصار را اجرا می‌کرد به عقیده بنده هیچ جای نگرانی نبود زیرا دولت علاقه‌مند است که مراعات حال زارع و مالک را کرده باشد البته این انحصار دخانیات و این مالیات مستقیماً بر مصرف کننده تحمیل می‌شود هر قدر این مالیات را زیاد کننده آن کسی که مصرف می‌کند باید بر او تحمیل مالیات بشود ولی چون خود دولت این انحصار را اجرا نمی‌کند و موجبات اجرای آن برایش فراهم نیست و واگذاری کند به یک عده تاجر و اشخاص دیگر این است که باید در قانون پیش‌بینی شود که آن دست‌هایی که دولت انحصار را به آنها واگذار می‌کند آنها نتوانند سوء استفاده کنند به این معنی که حالا بنده مثال می‌آورم دولت برای تنباکو و توتون یک نرخ معین کرده البته این نرخ را از تاجر می‌گیرد و اختیار به تاجر می‌دهد که در ولایات مختلف خرید کند تاجر هم مخصوصاً امسال در جاهای مختلف بنده اطلاع دارم با هم تبانی کرده‌اند آن قیمتی که بالاخره به طور کنکور سابق خرید می‌کردند از آن کمتر شده زارع بیچاره یک زراعتی را با زحمت تهیه می‌کند مجبور هم هست که در یک ماه معینی و در یک مدت معینی این را به انبار اداره انحصار بیاورد و تحویل بدهد خریداران هم یک چند نفر اشخاص معین هستند و بعد هم آن زارع بیچاره قروضی دارد که برای تهیه این زراعت رفته پول را قرض کرده با یک فرع معینی که همه آقایان مطلع هستند در اغلب این نقاط جزء بانک نیست که زارع یا مالک بتواند برود آنجا وجهی را که برای زراعت خودش می‌خواهد تهیه بکند با یک فرع خیلی نازلی و مجبور هستند از سرمایه‌های محلی با فرع‌های سنگین تومانی یک عباسی و پنج شاهی تهیه کند و بیاورد و بعد از آن که تهیه کرد آورد به آن قیمتی که برای او تمام شده تاجر خریداری نمی‌کند و مجبور هم نیست که خرید کند زیرا اختیار دست خودش است و می‌گویند این در انبار بماند هر وقت آن قیمت نازلی که من تعیین کردم حاضر شد بیايد به من بفروشد در کمیسیون قوانین مالیه آقایان اعضا تشریف داشتند یک وقتی بنده را دعوت کرده بودند در یکی جلسات آنجا بنده عرض کردم که در نتیجه تجربه که از اشباه این انحصار حاصل کردیم باید در این موقعی که این لایحه انحصار دخانیات به مجلس آمده پیش‌بینی کنیم که نظایر پیش آمدی که الان شده و اقدام برای حل آن شده واقع نشود و آن البته قضیه تریاک است که همه آقایان مسبقاً ما باید کاری بکنیم که این محصولی که بالاخره یک قسمت زیاد مردم از آن استفاده می‌کنند به مرور طوری نشود که نصف آن زراعت از بین برود. تنباکو و توتون در اکثر ولایات یک قیمت خیلی نازلی داشت به مرور در نتیجه رقابت‌هایی که بود قیمتش بالا رفته بود و این لایحه به عقیده بنده اگر چنانچه قیمت قطعی درش معین نشود نرخ توتون را به مرور پایین می‌آورد در صورتی که اگر سابق زارع برای زراعت توتون فرضاً بیست تومان خرج می‌کرد امروز ناچار است چهل تومان خرج کند از نقطه نظر گرانی عمله از نقطه نظر عوارضاتی که تهیه شده و کمیسیون آن موقع موافقت کردند آقای وزیر مالیه هم تشریف داشتند که این نظر را عرض کردم که یا خودتان این انحصار را اجرا کنید ما هم حرفی نداریم چون مجلس شورای ملی و عامه به دولت و حسن نیت دولت اعتماد دارد یعنی همان طبقه زارع را دولت مکلف است نگهداری کند ولی شما که خودتان اجرا نمی‌کنید ما در عمل هم مشاهده کردیم این انحصار و اختیار را شما از مجلس می‌گیرید یعنی دولت به نام خودش می‌گیرد و در ضمن حق دارد که به دیگران هم واگذار کند چون آقای وزیر مالیه هم تشریف آورده‌اند بنده می‌خواهم قسمت اول عرایض را به طور اختصار تکرار کنم که آقای وزیر مالیه هم متوجه شوند اشخاص خارج نمی‌خرند بالاخره الزامی هم ندارند و او بالاخره خریدار است و می‌داند که خریدار این جنس هم منحصرأ خودش است می‌گذارد تا خرواری صد و پنجاه تومان را صد تومان بخرد بنده عرض کردم ما باید در قانون نرخ سه ساله اخیر را معین کنیم از روی دفاتر تاجر و در این قانون ذکر شود که تاجر کمتر از آن نرخ حق خرید نداشته باشد حالا اگر زیاده‌تر بخواهد بخرد ما حرفی نداریم اما اگر کمتر خواست بخرد ملزم باشد که با این قیمت خریداری کرده باشد این یک قسمت عرایض بنده یک قسمت دیگر هم این است که اصولاً به قدری این مالیات را سنگین کرده‌اند که هیچ تناسب ندارد بنده نمی‌دانم اداره انحصار نظرش این است که چقدر بر هر من تنباکو عوارض وضع کرده باشد خوب است آقای وزیر مالیه اینجا توضیح بدهند این قیمتی که اینجا معین کرده اغلب این قیمت‌ها دو سه برابر قیمتی است که فعلاً خرید و فروش می‌شود (افسر- بعضی جاها پنج برابر) به عقیده بنده هر قدر هم که می‌فرمایند بر مصرف کننده تحمیل می‌شود ولی بنده عرض می‌کنم باز یک تأثیری هم برای زارع و آن کسی که این زراعت را عمل می‌آورد خواهد داشت خوب است طوری ما در

نظر بگیریم که اگر بخواهیم مالیات هم وضع کنیم یک تناسبی داشته باشد منتهی یک برابر آن. مثلاً یک توتونی است که خرواری صد تومان قیمت دارد یک من یک تومان به آن مالیات بگذارند. فرض کنید یک تنباکوی بروجردی یا صفحات خراسان که آقایان مسبوق هستند یک من دو قران سی شاهی قیمت دارد آن وقت یک من هفت قران مالیات معین کردن سنگین است عقیده بنده این است که می‌خواهم عرض کنم موافقت بفرمایند چون این قانون شور اولش است وقتی به کمیسیون برمی‌گردد یک عده را مجدداً آنجا دعوت کنند ما هم یک نظریاتی که داریم بگوییم و آنجا مجدداً اصلاح شود یک نکته دیگر که می‌خواستم در اختتام عرایضم عرض کنم این است که هیچ فرقی قائل نشده‌اید بین تنباکوی شیرازی که یک قیمت خیلی زیادی دارد با تنباکوی طبرس و نهاوند و بروجرد (یک نفر از نمایندگان- شیراز هم یک من سی شاهی دارد) اینها هر سه را یک قیمت معین کرده‌اید در صورتی که آن قیمتش خیلی زیادتر است و این نازل‌تر است هر قسمتی را باید مطابق قیمت خودش و استعداد خودش برای آن مالیات وضع کرده این نظریات بنده بود که خواستم اینجا عرض کنم و امیدوارم مورد توجه آقای وزیر مالیه بشود و در شور ثانی اصلاح شود.

وزیر مالیه- این لایحه دخانیات که به مجلس آورده‌ایم از سر تا پا یک لایحه جدیدی نیست تمام لایحه قدیم دخانیات است با بعضی تغییرات که داده شده و آقایان ملاحظه خواهند فرمود لذا نسبت به بعضی موادش مثل این که تنباکو را چند طبقه بکنند چنان که در قانون سابق هم نبوده تجدیدنظر کردن اسباب نظر اشکالات موجوده می‌شود. این قانونی که ما به مجلس آوردیم اگر آقایان ملاحظه کنند در لایحه دولت نظر به این بود که طبقه‌بندی توتون را موقوف کنیم و برای تمامش یک مالیات معین کنیم برای این که اشکالات زیادی برای مردم و مالیه موجود است ولی بعد از خیلی گفت و گوها در کمیسیون که اگر آقای ملک تشریف داشتند ملاحظه می‌فرمودند که این صحبت‌هایی که اینجا می‌شود به اضعاف مضاعف در کمیسیون شده و در تدقیق و تحقیق شده و هر جا که ما ملاحظه کردیم دیدیم یک اشکالی برای مردم هست و زحمتی برای مردم دارد و اصلاحش ممکن است اصلاح کردیم و قبول کردیم. اما در اصل مسأله مالیات این که فرمودند این دو سه مسأله می‌شود یکی این است که اصلاً خوب است یک چیزی بر مالیات موجوده اضافه کنیم یا نکنیم که البته لایحه اصل علت غایبش از میان می‌رود البته منظور این است که علاوه بر این که بعضی اشکالات موجوده رفع شود و بعضی چیزهای غیر قانونی بشود مثل انبارداری و غیر آن که اشتباهاً در قانون سابق ذکر نشده بود و اینجا نوشته شده که آنچه اخذ می‌شود قانونی بشود علاوه بر اینها البته یک منظور عمده هم زیادی عایدات است که عایدات زیاد بشود این را آقایان خودشان می‌دانند محتاج به توضیح زیاد بنده نیست ملاحظه کنید اگر ما بنا باشد هر چیزی که بر عایدات مملکت اضافه می‌کنیم بگوییم بر مردم تحمیل نشود که نمی‌شود البته وقتی عایدات اضافه می‌شود یک تحمیل جدیدی بر مردم می‌شود خود به خود که دفینه پیدا نمی‌کنیم منتها تحمیلات جدید یا قدیمه یعنی گرفتن چیزی از مردم را باید حتی‌الامکان طوری کرد که آن چیزهایی که زحمتش کمتر است و حصولش سهل‌تر است و بارش سنگین‌تر نیست حتی‌الامکان در این رویه و در این میزان و در این مبنی باید کار کرد که تحمیل زیادی بر مردم و مملکت نشود ولی البته مخارج ما سال به سال زیاد می‌شود و قطعاً هم باید زیاد بشود هیچ تصور پذیر نیست که مخارج ما عقب برود و کم بشود برای این که مملکت در راه ترقی است و هر چه نداشتیم تأسیس می‌کنیم ثبت اسناد در این مملکت ده سال بیست سال قبل از این وجود نداشت بسته به یک کهنه قباله بود که آدم از جیبش در آورد و یکی هم یک قباله دیگر آن وقت دعوی کنند ببینند حق با کدام است حالا سند مالکیت اسباب راحتی مردم می‌شود البته عدلیه‌ها در ولایات وجود نداشت پست بایستی روز به روز وسعت بگیرد سجل احوال وجود نداشت علاوه بر این به اینها هم نمی‌توانیم قناعت کنیم مدارس هر سال زیاد می‌شود هر سال مرتباً صد نفر شاگرد جدید به خارجه می‌فرستیم و مسلماً باید هر سال عایدات بیشتری پیدا کنیم این قابل بحث نیست اگر قابل بحث بود بنده در این باب یک ساعت صحبت می‌کردم و درست برای همه توضیح می‌دادم ولی می‌دانم آقایان اهل سیاست و شریک دولت هستند در حل و عقد امور دولتی و تنها فکر تنباکوی طبرس را نمی‌کنند و تمام امور را روی هم می‌سجند این است که یک چیزی خواسته شده بر عایدات مملکت اضافه شود آن طور که ما نوشته بودیم شاید دو سه برابر بیشتر عاید می‌شد و این در کمیسیون بعد از خیلی بحث‌ها و

صحبت به حداقلی که دیگر از آن کمتر نمی‌شود پایین آورده شده و حتی اگر صریح عرض کنم آن درجه که در کمیسیون رسید ابتدا دولت نمی‌توانست موافقت کند ولی برای این که توافق حاصل شود ما هم موافقت کردیم به شرط این که دیگر چانه نزیم یعنی این را به حدی رسانده‌ایم که دیگر نمی‌شود درش حرف زد اما مسأله که فرمودید راجع به تاجر و این چیزها اینجا دو سه موضوع است بعضی ممکن است که این عقیده را داشته باشند که خوب است دولت همه را بخرد از مردم یکی ممکن است بگوید که خوب است دولت یک قیمت و نرخ معین کند که تاجر به آن میزان بخرد یکی بگوید خوب است آزاد کنند که هر قیمتی که بخواهند بخرند اولاً در آزادی آن چیزی که زیاد می‌کنند یعنی هر تحمیل جدیدی که می‌شود به مصرف کننده می‌شود به خود زارع و تاجر تحمیل زیادی نمی‌شود بلکه هیچ نمی‌شود و در این موضوعات دیده شده این که آقایان اشاره فرمودند که قیمتش دو قران یا سه قران است و سه تومان ارزش می‌گیرند اگر مصرف دارد قیمتش دلیل چیزی نمی‌شود همین توتون سیگار که سه تومان می‌گیرند یک وقتی یک قران می‌گرفتند و گویا سی شاهی یا دو قران می‌خواستند بکنند تاجر آمدند و گفتند که از میان می‌رود در صورتی که از میان نمی‌رود و زیاد هم شده و هیچ طور هم نمی‌شود چون بر همین چیزها است که باید مالیات تحمیل کرد و الا بنان که نباید مالیات تحمیل کرد به ماکولات به گوشت که نباید تحمیل کرد این است که در آزادی تجارت یعنی وقتی تاجر می‌خرد و می‌فروشند همان قانون عرضه و تقاضا که طبیعت ایجاد کرده و کاملاً طبیعی است آن را در مأخذ صحیحش نگاه خواهد داشت اگر یک تاجری مال زارع را ارزان می‌خرد زارع نگاه می‌دارد به یک تاجری که یک قران می‌خرد می‌فروشد تا به حد طبیعتش برساند ولی ممکن نیست بلکه محال است که دولت به چیزهایی که در مملکت به فروش می‌رسد بین افراد مملکت یک نرخ بگذارد مخصوصاً برای چیزهای تجارتي عمده شاید برای بعضی ماکولات شهری بلدیها یک نرخ قرار بدهند ولی برای تمام چیزهای مملکت به چیت و ماهوت و همه این چیزها که استعمال می‌کند یک نرخ بگذارد که مثلاً تاجر پنبه را این قدر بخرد حبوبات را این قدر بخرد کتیرا را این قدر بخرد آخرش جز صدمه به تجارت فایده ندارد تجربه شده است که به هیچی وجه ممکن نیست برای خرید تجارت دولت نرخ معین کند عملی نیست یا ممکن است یک فکر دیگری باشد که خود دولت بخرد البته اگر انحصار عملی و فعلی جاری می‌شد و ممکن بود برای دولت این کار را بکنند می‌کرد و به مردم هم خودش بخرد و نه صلاح مردم برای این که اولاً دولت وسایل را ندارد و سرمایه زیادی می‌خواهد برای ضبط و ثبت انبارداری و اینها مأمورین و مستخدمین بی‌حساب و ادارات جدیدی می‌خواهد که الان وسایلی فراهم نیست و در این صورت این برای دولت خوب نیست وقتی دولت می‌خواهد داخل شود بعضی جاها را بخرد و بعضی جاها را نخرد این مداخله دولت به زحمت خود زارع تمام می‌شود و به آنها هم فایده نمی‌دهد برای دولت هم فایده ندارد لهذا ما در ترتیب خرید و فروش و معامله که جاری است دخالتی نمی‌کنیم و تغییر اساسی در قانون نمی‌دهیم قانون همان است که بوده است جز این که جریمه و جزا و مجازات قاچاق و اینها را مضبوط و مرتب کرده است و بعضی چیزهای جزئی که در نظامنامه‌ها بوده است قانونی کرده است و البته برای توتون و تنباکو و اینها یک ترتیبی داده است که هم عایدات دولت زیاد می‌شود و هم تحمیل زیادی به مردم نمی‌شود.

رئیس - آقای افشار

میرزا حسین خان افشار - قبل از این که بنده وارد اصل مطلب شوم بی‌مورد نمی‌دانم این نکته را عرض کنم که نقص بزرگی که از ترتیب قوانین ما به نظر می‌رسد عدم ثبات و تغییرات متوالیه آنها است بنده می‌خواهم این را درست بفهمم که آیا در موقع پیشنهاد از طرف دولت و یا در موقع تصویب از طرف مجلس درست در اطراف قوانین دقت نمی‌شود و یا این که این مسأله ناشی از بی‌ثباتی ما است که عمر قوانین ما کوتاه بوده و هر دو سال یک مرتبه قوانین ما دچار تغییر و تبدیل می‌شود و البته مضرات اجتماعی و اقتصادی این قضیه به قدری روشن است که بنده نمی‌خواهم این را شرح داده و باعث تصدیع خاطر مبارک نمایندگان محترم بشوم کافی است این را عرض کنم که در نتیجه این مضرات نه تنها اکثریت قاطع مردم ابداً از وظایف قانونی خود اطلاع ندارند بلکه مجریان قانونی که مأمورین جزء دولت هستند آنها نیز از وظایف قانونی بی‌بهره هستند در ۱۳۰۷ یک قانونی راجع به

دخانیات گذشت که ۱۳۰۹ دو مرتبه همان قانون مورد اصلاح واقع شد امسال نیز مجدداً یک لایحه دیگری در این موضوع پیشنهاد می‌شود اگر درست دقت شود به طوری که خود آقای وزیر مالیه هم فرمودند این لایحه نسبت به قانون جدید هیچ فرق اساسی ندارد هر دو به اسم و به تحت عنوان انحصار یک مالیات‌های گزافی تحمیل محصول دخانیات می‌کند منتهی تغییری که در قانون جدید نسبت به قانون سابق مشاهده می‌شود همین اضافه کردن مالیات توتون چپق و تنباکو است و به نظر بنده تنها نکته که در این لایحه ضعیف به نظر می‌رسد همین نکته است زیرا به طوری که خاطر مبارک نمایندگان محترم مستحضر است توتون چپق و تنباکو سال به سال در مملکت کمتر مصرف می‌شود و همه ساله مردم بیشتر توجه به کشیدن سیگار دارند قلیان که به کلی کشیدنش از میان رفته (اورنگ - استغفرالله) چپق هم به تدریج از مصرفش کاسته می‌شود به طوری که زارعین توتون چپق به طوری که بنده اطلاع دارم برای فروش محصول خود کاملاً در زحمت هستند تا این که پول ما نسبت به سابق پنجاه در صد قیمت خود را کم کرده است یعنی تومانی که سابق ده قران قیمت داشت حالا تقریباً پنج قران سابق شده معذالک زارعین توتون چپق عوض این که سابق پوطی پنجاه تومان محصول خودشان را می‌فروختند بنده حساب کردم در قسمت غرب و آذربایجان حالا در حدود سه تومان هم نمی‌توانند برسانند و حتی اغلب زارعین هم که با خود بنده صحبت کردند تصمیم گرفته‌اند دست از این زراعت بکشند و زراعت دیگری را پیشه خود قرار دهند به طوری که خود بنده از زراعت و تجارت این محصول اطلاع دارم و با تجار و زارعین صحبت کرده‌ام اگر این لایحه که در کمیسیون قوانین مالیه هم اصلاح شده با این گزافی مالیات به تصویب برسد کاملاً یک قسمت اعظم زراعت توتون چپق (افسر - و تنباکو) از بین رفته و زارعین آن کاملاً بی‌پا خواهند شد و چون در این موقع بحران اقتصادی که در سر تا سر ایران حکم‌فرما است و مخصوصاً زارعین بدبخت و فلاحین نمی‌دانند به چه وجه محصول خودشان را بفروشند به نظر بنده اگر این لایحه به تصویب برسد به منزله حکم اعدام یک سلسله زارعین ایران می‌باشد ممکن است در جواب گفته شود که این مالیات تحمیل بر زارعین نبوده و به مصرف کنندگان تحمیل می‌شود ولی کاملاً صرف اشتباه است زیرا اولاً توتون چپق را اشخاص متمول و بابضاعت نمی‌کشد اشخاص بی‌بضاعت و رعایا صرف می‌کنند به طوری که همه آقایان مستحضرند (افسر - صحیح است) و هیچ وقت این نوع اشخاص طاقت تحمل این مالیات را ندارند فلان رعیت بدبختی که سالیانه خیلی منافع جزئی و قلیلی عاید او می‌شود به هیچ وجه نخواهد توانست اضافه عایداتی برای مصرف توتون خودش بپردازد و از طرف دیگر به طوری که آقای ملک مدنی هم با آن زبان فصیح فرمودند تجار در موقع خریداری توتون مالیات را به زارعین تحمیل می‌کنند چون می‌دانند که جنس آنها خریدار زیادی ندارد و برای این که تجار ضرر هم نکنند مجبورند مالیات را تحمیل بر زارعین کنند و این قضیه را خود بنده در غرب آذربایجان کاملاً مشاهده کردم توتونی که پوطی شش تومان قبل از قانون انحصار دخانیات فروخته می‌شد امروز به سه تومان هم کسی از زارعین خریداری نمی‌کند و به طوری است که اغلب زارعین آن طرف‌ها تصمیم گرفتند که دست از این زراعت بکشند از طرف دیگر از نقطه نظر مالیات‌گذاری هم این طرز به نظر بنده صحیح نیست برای این که باید یک محصولی را پایه مالیات قرار داده که آن محصول رونقی داشته باشد و سال به سال بر مقدار مصرف آن افزوده شود در صورتی که این محصول یعنی توتون و تنباکو یک محصولی است که سال به سال از مصرف آن کاسته شده و بسیار از آن رو به زوال و کساد است البته یک چنین جنس را مورد مالیات گزاف قرار دادن از نقطه نظر مالیات‌گذاری هم صحیح نیست زیرا که بودجه دولت را در روی یک اساس متزلزلی قرار می‌دهد و حقیقتاً هم نمی‌شود پیش‌بینی کرد که عایدات دولت از این نقطه نظر چه خواهد شد و بنده تصور می‌کنم اگر این مالیات را به ترتیبی که پیش‌بینی شده در این لایحه به تصویب برسد نه تنها دولت اضافه عایداتی نخواهد داشت بلکه نسبت به زمان سابق عایدات دولت کمتر خواهد شد پس از این نقطه نظر و از نقطه نظر حفظ زارعین بدبخت ایران که کاملاً محتاج به تقویت دولت هستند بنده تقاضا می‌کنم از آقای وزیر مالیه که این لایحه را مسترد بفرمایند و اگر احتیاج دارند به اضافه مالیات یک محصول دیگری را مورد مالیات قرار دهند که هم آن محصول پایه‌اش محکم‌تر باشد و هم از بین نرود.

مخبر - نماینده محترم یکی از شکایات‌شان این بود که قوانینی که ما وضع می‌کنیم ثبات و دوامی ندارد و در حال تحول است در صورتی که خوب بود تصدیق می‌فرمودند که یکی از محاسن کار این است که قوانینی را که وضع می‌کنیم و به عمل واگذارش

می‌کنیم اگر معایب و مفاسد و مضرتهای درش دیدیم تجدیدنظر کنیم و اصلاحش کنیم و اگر چنانچه ما نظریه آقا را بخواهیم تأیید کنیم بایستی همان طور به قهقرا برگردیم و ببینیم این حالت قهقرا به کجا منتهی می‌شود. از طرف دیگر فرمودند این قانون با قانون سابق تفاوتی ندارد مگر در مالیات پس اگر تفاوت ندارد پس این تزلزل و تردید مورد نداشت که فرمودند می‌فرمایند که مالیات را زیاد کرده‌اند بنده گمان نمی‌کردم بعد از بیاناتی که آقای وزیر محترم فرمودند که احتیاجات مبرم مملکتی ایجاب می‌کند که ما یک اضافه عایداتی را تحمیل کنیم و مطالعاتی هم که کرده‌اند هیچ راهی به دست‌شان نیامد مگر این که در مالیات غیر مستقیم که تحمیل بر فرد فرد مردم است و فشارهای زیادی ندارد و مخصوصاً توتون و تنباکو یک چیزهایی نیست که از لوازم حیاتی مردم باشد این را اضافه کنند و اگر چنانچه آقا عقیده دارند که مالیات ما همان قدر که بوده باشد بایستی در مقابلش هم بگوییم هیچ اصلاحاتی لازم نداریم در حالی که هر یک از ما از یک طرف می‌گوییم نواقص معارفی داریم از یک طرف ادارات عدلیه می‌خواهیم و همچنین سایر مؤسساتی که جدیداً پیدا شده ما برای محل انتخاب خودمان از دولت مطالبه می‌کنیم هزار جور مخارج فوق‌العاده دیگر هم هست خوب بود نماینده محترم در عین این که شکایت داشتند چرا مالیات زیاد شده یک محلی نشان می‌دادند که دولت از آن محل جبران بکند می‌فرمایند که قیمت توتون و تنباکو نسبت به قبل از انحصار تنزل کرده در صورتی که همین اظهار را در کمیسیون کردند و رئیس اداره انحصار آقای مؤسس خان بر طبق احصائیه که داشتند و مدارکی که نشان می‌دادند مدلل داشتند که قیمت نسبت به سابق زیادتر شده (بعضی از نمایندگان- این طور نیست اشتباه کرده‌اند) این اظهاری بود که کردند و اگر چنانچه در یک نقطه نباشد ممکن است در نقاط دیگر باشد و در هر صورت بنده البته یک احصائیه جامعی ندارم که می‌توانم مدلل بدارم که تنباکوی گرمسیر تنباکوی فارس نسبت به سابق و همچنین سایر توتون و تنباکوها نسبت به قبل از قانون انحصار قیمتش علاوه شده یا کمتر شده اما دولت یک همچو احصائیه نشان می‌دهد و ادعا می‌کند که قیمتش علاوه شده و ثابت می‌کند در هر صورت البته خیلی چیزها است ترقی می‌کند و خیلی چیزها تنزل می‌کند و این بسته به عرضه و تقاضا و احتیاج مردم است. می‌فرمایند این لایحه سبب می‌شود که زراعت توتون و تنباکو از میان برود و مردم بیشتر اعتیاد به کشیدن سیگار پیدا می‌کنند (افشار- این طور نگفتم) به نظرم همچو فرمودید (افشار- همه زراعتش از میان می‌رود) (افسر- مباحثه نکنید) در هر صورت بنده عرض می‌کنم بر فرض این که مردم سابق قلیان می‌کشیدند و در آتیه سیگار بکشند یا چپق می‌کشیدند سیگار بکشند اگر هم این طور باشد، باشد چه عیب دارد. ما بیاییم و به مردم بگوییم یا یک قانونی وضع کنیم که هر کس چپق می‌کشد من بعد هم به چپق خودش باقی باشد یا قلیانش را به سیگار تبدیل کند!! لازم نیست که ما یک همچو کاری بکنیم بنده گمان می‌کنم که این قانون هم هیچ صدمه به زارع و تاجر وارد نمی‌کند (دشتی- سر خودتان این طور نیست). در اینجا که راجع به قسمت تاجر خودتان هم با اظهارات بنده موافقت فرمودید که بنده عرض کردم شکایتی که تاجر می‌کنند به کلی در این موارد بی‌مورد است به واسطه این که تاجر این را می‌خرد به یک قیمتی به یک قیمت اضافه‌تری باید بفروشد زارع هم مادامی که خریدار دارد البته زراعت می‌کند و تا حالا هم ندیده‌ایم که نکسی در زراعت تنباکو و توتون و غیره پیدا شده باشد.

رئیس- آقای روحی

روحی- بنده به عکس بعضی از همکارانم (که شاید این حرف هم بر آنها گران بیاید) با ایجاد و وضع مالیات مخالف نیستم ولی چه طرز مالیاتی همان طوری که دنیا وضع می‌کند نه این طوری که ما وضع می‌کنیم البته ملتی که می‌خواهد ترقی کند مخارج دارد و مسلماً دولت که مالیات می‌گیرد خودش که صرف فضول عیشش نمی‌کند صرف جامعه و مردم می‌کنند برای خوشبختی و سعادت که بتوانیم ما از برای دولت یک عوایدی بدهیم که مملکت ما را مثل سایر ممالک دنیا آبادان کند ولی بدبختانه این مالیات‌هایی که ما این چند دوره وضع می‌کنیم همه متوجه ضعفا و فقرا و بدبخت‌ها است حالا شاید قبول نکنند بعضی‌ها گمان می‌کنند که در این مملکت آن قدرها سرمایه نیست ولی هر چیز البته به تناسب است از روی تناسب است. عرض کنم قسمت سرمایه‌دار مالیاتی که باید حقاً بدهند نمی‌دهند جهت آن که مراجعه بدهید به سایر جاهای دنیا از صدی پنجاه و پنج تا شاید صدی سی مردمان سرمایه

دار در سال از اصل عایداتشان حساب می‌کنند و به دولت مالیات می‌دهند اینجا را ما حساب کنیم یک قسمت مالیاتی است که به جهت قند و شکر است که رعیت است مالیات قند و شکر را هیچ کسانی که چیزدار هستند نمی‌دهند شاید در روز دو تا چایی هم نخورند شیر بخورند ولی این رعیت یا آن عمله بدبخت صبح نانش را با سه تا چای می‌خورد سه شاهی به دولت می‌دهد ملاحظه بفرمایید این را وقتی که تناسب بگیرند با فلان سرمایه‌دار متمول آن متمول به هیچ وجه نمی‌دهند و این ترتیبی را که دولت در نظر گرفته است به عقیده بنده خوشایند نیست بنده موافق رفقا هستم و موافقم که مردم حقاً بایستی مالیات بدهند ولی باید از کسانی گرفت که عایدات زیاد دارند شما یک نفر سرمایه‌دار پیدا کنید که چپق بکشد به بنده نشان بدهید بنده هم حاضرم چپق بکشم ولی تمام این رعیت‌ها و بدبخت‌ها چپق می‌کشند و ما داریم این مالیات را به آنها تحمیل می‌کنیم و بنده عقیده‌ام این است که البته دولت باید فکر کند و منبع عایدات را پیدا کند و از آن مالیات بگیرد و بنده خودم شخصاً حاضرم که تا صدی چهل و پنج هم رأی بدهم که از عایداتش حقاً بایستی مالیات بدهد زیرا آن شخص از امنیت مملکت از تمام جهان مملکت فایده می‌برد و باید حقاً پول بدهد مالیات بدهد که مملکت آباد شود در بعضی مواقع هم که مالیات‌ها را تخفیف می‌دهند باز از رعایا گرفته می‌شود خاطر می‌آید که از اواخر دوره ششم بود دولت مالیات سرانه و اغنام را تخفیف داد و بنده خواستم در آن موقع پیشنهاد بدهم به حدی جنجال کردند آقایان ذی‌علاقه نگذاشتند که کسی حرف بزند و آن قانون گذشت ولی امروز طوری شده است که تمام آقایان مالکین این مالیات را از رعایاشان می‌گیرند پس این چه تخفیفی است که دولت داده معلوم می‌شود این تخفیفی است که دولت به مالک داده نه به رعیت پس حالا این قسم مالیات‌ها را وضع می‌کنند دولت باید سهم مالک و زارع را معین کند نه این که به هم تعدی کنند حالا راجع به اصلاحاتی که در این قانون هست عرض کنم که هر چیزی را که ما بیاوریم یک مالیاتی ازش بگیریم و یک قراری برای آن بگذاریم ضرر آن متوجه زارع می‌شود که عمل می‌آورد مالیات تریاک را هر چه دولت زیاد می‌کند تاجر ارزان‌تر می‌خرد اینجا هم نتیجه این می‌شود که تاجر این تنباکو یا این توتون را اگر یک من یک تومان می‌خریده حالا یک من چهار قران می‌خرد و آن رعیت به کلی از بین می‌رود و نتیجه معکوس است در همه جای دنیا یک ترتیب روی و انحصار دخانیات هست و عمل می‌کند ولی دولت حالا می‌گوید که ما نمی‌توانیم این انحصار را عملی کنیم بنده نمی‌دانم چطور دولت با تمام سرمایه‌اش با تمام اختیارش نمی‌تواند این انحصار را عملی کند این چه حرفی است این ترتیبی که فعلاً هست ترتیب انحصار نیست انحصار آن است که خود دولت تمام محصول را در نظر بگیرد خودش بخرد، خودش بفروشد و عمل بیاورد و تقسیم کند بین مردم با یک منفعت کم الان سیگار را ببیند چقدر گران می‌فروشند سیگار فروش‌ها تا حرف هم بزنیم می‌گویند باید فلان قدر مالیات بدهیم و حال آن که تناسب فروش او و مالیاتی که می‌دهد به هیچ وجه قابل مقایسه نیست یک نفر سیگار فروش را ملاحظه بفرمایید از یک تاجری که شصت سال زحمت کشیده سرمایه‌اش بیشتر است آخر تا کی تا چه وقت مردم باید گران بخرند الان هم همین طور می‌شود این مالیاتی که وضع شد در مجلس بر می‌دارند توتون و تنباکو را می‌خرند یک من دو قرانی و یک مالیاتی هم به دولت می‌دهند آن وقت چند برابر آن مالیاتی که می‌دهند قیمت برای آن معین می‌کنند مالیات بر عایدات هم نمی‌دهند اگر آخر سال هم بگویند که صدی بیست صدی سی از این عایدات‌تان به دولت بدهید ما حرفی نداریم ولی چیزی نمی‌دهند این مطلب را باید درش بحث کنیم و یک ترتیبی برای آن مقرر شود. عرض کنم یک مسأله دیگر را که بنده می‌خواستم معلوم شود مسأله قیمت است این قیمت خرید را دولت باید توجه کند و هر ساله معین کند که رعیت یک من چند به تاجر باید بفروشد اگر معین نکنیم واقعاً یک ظلمی کرده‌ایم به آن کسانی که این محصول را عمل می‌آورند من نمی‌دانم آقای وزیر مالیه که بیش از همه دلسوزی به حال جامعه دارند و من حقاً حق می‌دهم که بیش از همه ماها ایشان دلسوزی دارند مردم نوازی بکنند و در کمیسیون در شور دوم به هر ترتیبی که هست قیمت را معلوم کنند یا سال به سال بنده هم عرضی ندارم یا برای پنج سال معین کنند یا برای چهار سال معین کنند که معلوم شود رعیت یک من چند بفروشد اگر این ترتیب را معین کنند طوری می‌شود که رعیت تکلیفش معلوم می‌شد و الا خریدار به هر قیمتی که دلش می‌خواهد می‌خرد و وقتی هم حرف بزنند می‌گویند مالیات می‌دهیم و بعد هم آن جنس را می‌آورند و شش برابر می‌فروشند بلکه باید برای خریدار هم قیمت معین کنند که چه مقدار بفروشند و یک قراری برایش داد و یک ترتیبی معین کرد که بی‌انصافی نکنند بله اگر ما پابند اخلاق بودیم که کاسب ما تا آن حد قانع بود آن یک چیزی بود ولی

ماشاءالله هر چه نفع بیشتر بشود باز هم قانع نیستند این هم یک عرض بنده عرض دیگر بنده این است که در این لایحه فرقی بین تنباکوی پست و تنباکوی خوب گذارده نشده تنباکوی یزد یک من دو قران قیمت دارد ولی تنباکوی حکام فارس یک من پنج تومان شش تومان قیمت دارد تمام اینها مساوی یکدیگر مالیات بدهند موافق عدالت نیست این را باید یک ترتیبی داد و محل را درنظر گرفت که مالیات آنها را با هم فرق داشته باشد روی هم رفته استدعا دارم از آقایان محترم اعضا کمیسیون و هم شخص محترم آقای وزیر مالیه که یک توجهی بکنند به عرایض ما که یک قانونی از مجلس بیرون بدهیم که هم تحمیلی به مردم بدبخت نباشد و دولت هم فعلاً آن مقداری که برای مخارج مملکتی می‌خواهد تحصیل کرده باشد به دست بیاورد و این نگرانی‌ها از بعضی جهات مرتفع شود.

وزیر مالیه - مطالبی را که آقا فرمودند در مرحله اول آنها را جواب عرض کردم راجع به قیمت ممکن است دولت یک قیمتی را معین کند این یک مسأله کلی اساسی است که ربطی به توتون ندارد اگر بنا باشد خریداران یعنی تجار با هم تباری داشته باشند باز قیمت تغییر می‌کند و این که حالا انحصار نیست خرید و فروش است انحصار این است که می‌گوید من این قیمت می‌خرم ولی وقتی که انحصار نبود چند نفر خریدار هستند آن یکی یک قیمتی می‌خرد آن یکی بیشتر می‌خرد آن دیگری یک چیزی زیادتر می‌دهد تا این که به قیمت حقیقی می‌رسد اما آمدم و تمام خریداران با هم تباری کردند و شدند مثل وجود واحد این برای هر چیزی ممکن است برای پنبه هم ممکن است برای کتیرا هم ممکن است برای حبوبات هم ممکن است برای روغن هم ممکن است پس برای هر چیزی دولت باید قیمت معین کند که تجار از آن کمتر نخرند اصلاً تجار را چطور می‌شود مجبور کرد که از این قیمت کمتر نخرند اصلاً تجار ممکن است نخرند خرید و فروش در مملکت آزاد است این بسیار کار مشکلی است و به نظر بنده عملی نمی‌آید آن شرحی که آقای روحی در باب مالیات بر عایدات و اینها فرمودند به جای خودش صحیح است و خودشان مسبوق هستند که برای مالیات بر عایدات تقریباً آن قدر در ابتدا مقاومت بوده است که حالا دولت یک قدمی توانسته است بردارد ولی البته به تدریج باید درست شود و مالیات عادلانه و حقیقی و منصفانه همان است که بر عایدات مردم تعلق بگیرد ولی راهش را باید پیدا کرد که اسباب زحمت و اشکال فوق‌العاده برای مردم و دولت نشود در همان وقت که گفتند دفاترشان را نگاه نکنند برای این بود و حالا معلوم می‌شود که خیلی‌ها راضی هستند که دفاترشان را نگاه کنند که کمتر بدهند و آخرش به آنجا برسد که مردم از این آبروی موهوم وحشت نکنند و آبروی حقیقی پیدا کنند و آن وقت معلوم خواهد شد که عایدات حقیقی چه مقدار است که دولت زیاد و کم بگیرد و هم برای مردم عادلانه‌تر باشد این مسأله البته در جای خودش صحیح است یک چیز دیگری را که باید عرض کنم و این را در جواب آقای افشار باید گفت که این صحبت در اینجا خیلی تکرار خواهد شد و گفته می‌شود و یک حسابی ندارد که این مالیاتی که حالا هست اگر یک شاهی هم بر این مالیات علاوه کنند این زراعت به کلی معدوم می‌شود بنده می‌گویم که اگر دو برابر این را هم بگذرایم زراعت محو نمی‌شود ما ملاحظه کردیم که یک من هم کم نمی‌شود ما حساب این را کردیم و به مجلس آوردیم و دوازده نفر اعضا کمیسیون هم بودند که سر رشته هم داشتند و علاقه‌مندی هم داشتند خود ایشان هم بودند و این مقدار حداقلی است که معین شده و دولت راضی به این مقدار نبوده بالاخره به یک جایی نرسد که دولت مجبور شود لایحه را پس بگیرد این مقدار قبول شد که عایدات دولت زیاد بشود و مالایطاق هم نباشد ما هر چه از این بابت لازم بود و ممکن بود قبول کردیم و موافقت حاصل کردیم و یقین داشته باشید و من ضمانت می‌کنم که پس از یک سال زراعت کمتر نشود و در کمیسیون گفتیم که اگر کمتر بشود دولت خودش می‌خرد و بعد دیدیم که یک ملاحظاتی بود که دولت نباید دخالت بکند این بود که موقوف کردیم ولی یقین دارم که هیچ کم نمی‌شود و مراعات‌هایی که لازم است شده است.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای مؤید احمدی با کفایت مذاکرات مخالفند بفرمایید.

مؤید احمدی - به عقیده بنده این لایحه یک قسمت‌های خیلی مهمی دارد و با قانون سابق هم چندان فرق ندارد الا در یک نکته‌هایی که بر مالیات‌ها علاوه شده و به واسطه ابتلائات و اطلاعات محلی که هر یک از ماها داریم عقیده بنده این است که آقایان اجازه بدهند که یک قدری بیشتر صحبت شود.

رئیس - آقایانی که مذاکرات را کافی می‌دانند قیام فرمایند.

(چند نفری برخاستند)

رئیس - معلوم می‌شود کافی نیست. آقای افسر

افسر - در ضمن مذاکرات گاهی عباراتی شنیده می‌شود که از موضوع تقریباً خارج است ولیکن جزء موضوع می‌آید و یک چیزهایی نسبت داده می‌شود به مجلس در صورتی که هیچ وقت این طور نبوده است مجلس در این بیست و پنج سال برای این که احتیاجات دولت را می‌دانسته است و احتیاجات دولت را عملی می‌دانسته است و مایل بوده است به ترقیات هیچ وقت کوتاهی در مالیات‌گذاری نکرده لوایحی که از طرف دولت در ادوار مختلفه آمده قبول شده و خیلی نادر گمان می‌کنم یک یا دو فقره راجع به مالیات تمبر بر همه چیز بود که از مجلس پس گرفته شد و اصلاح شد و بعد به اشکال دیگری آوردند و الا تمام مالیات‌ها را مجلس قبول کرده و همه را تصویب کردند چنانچه پانزده کرور مالیات ۳۲۵ که ملاحظه فرمایید اگر امروز مقایسه فرمایید با تمام عوارض شاید قریب صد و بیست کرور می‌شود این مطلب اشتباه نشود و نباید در ضمن مذاکرات باشد خیر ما هم حفظ‌الصحه می‌خواهیم هم ادارات می‌خواهیم هم قشون می‌خواهیم هم معارف می‌خواهیم و می‌دانیم که پول از آسمان هم پیدا نخواهد شد و باید همین مردمی که هستند این مالیات را بدهند در این مسأله هیچ کس اشکالی ندارد این را جزء مطلب هیچ کس تکرار نکند ردش را نگیرند و این که فرمودند راجع به مالیات تنباکوی طبس یک کسی حرف می‌زند یا یک جای دیگر را حرف می‌زند از باب این نیست که بنده وکیل محلی هستم یا این که سالار مؤید وکیل طبس است از طبس حرف می‌زند یا امیراعلم از شاهرود ما وکیل همه جا هستیم از طرف همه مملکت اما اطلاعات محلی غیر از این که اهل آن محل باشد آدم نمی‌تواند آن اطلاع را داشته باشد بنده راجع به توتون رشت اطلاع ندارم باید از وکلای رشت بپرسم آنها باید تنباکوی خراسان را از بنده بپرسند اگر صحبت محل می‌شود نه این است که ما بخواهیم بالاخص از محل خودمان حرف بزنیم خیر برای همه مملکت حرف می‌زنیم ولی چون این قسمت را بیشتر اطلاع دارم راجع به آن صحبت می‌کنم. این که می‌فرمایند مالیات که اضافه شده مقدار زراعت کم نشده خیر این طور نیست بپرسید مخصوصاً بنده از رئیس انحصار پرسیدم در مشهد علاوه بر اطلاعات خودم که هزار و سیصد خروار تا هزار و پانصد خروار طبس تنباکو داشته است سابقاً ولی پارسال صد و پنجاه خروار داشته است ارداق هر چه که داشته است در سال‌های سابق ولی پارسال و پیرار سال یعنی این دو سه ساله به قدر ربع و خمس که پیش داشته کمتر شده است بنده از گیلان اطلاع ندارم نمی‌دانم زیاد شده است یا کم تنباکوی بروجرد و سمت غرب هم همین طور و بعضی از آقایان می‌فرمایند که به یک من یک قران رسیده است الان تمام تنباکوهایی که در بعضی جاهای خراسان است مخصوصاً در قانیات که بنده اطلاع دارم بهترین تنباکوی قانیات تنباکوی شارخس است که خرواری پانزده تومان است بهترین تنباکوی طبس خرواری بیست تومان است خاف است خرواری پانزده تومان است سبزوار حمایی است خرواری ده تومان است ارداق خرواری هشت تومان است بیارجمند خرواری ده تومان ترشیز و تربت تمام این جاها ده و دوازده و پانزده تومان است ملاحظه فرمایید تریاک را که در نظر گرفته بودیم برای براندختنش و در صدد مالیات نبودیم تحدید اسمش را گذارده بودند روز اول که این کار برای آن بود که کم بشود و مالیات هم زیاد بدهد الان چقدر است مالیاتش یک من سی و دو تومان مالیات می‌دهد و یک من هیجده تومان قیمت آن است که بالاخره مثلاً صدی صدی چهل مالیات می‌دهد یا صدی صدی شصت اما درباره تنباکو نوشته‌اند از ۱۳۱۱ یک من پنج قران مالیات بدهد این

تنباکو که خرواری هشت تومان است خرواری پنجاه تومان می‌شود این صدی پانصد هیچ سم قاتلی را تا به حال چنین مالیاتی برش نگذاشته‌اند ما عرض نمی‌کنیم که مالیات نگذارید البته دولت برای ترقیات مملکت مالیات وضع بکند ما از هر زودتر قبول می‌کنیم در کلیاتش مخالفت نمی‌کنیم مگر اصلاحاتی در جزئیاتش بکنیم به طوری که تجربه داریم اصلاح شود اما این قیمتی که باید تنباکو مالیات بدهد هیچ متناسب نیست اگر از تنباکو باید مالیات گرفته شود لااقل به تناسب گرفته شود الان چهار، پنج دوره است که این مالیات آمده از ۱۳۳۳ تا به حال قانون دخانیات چهار، پنج مرتبه تغییر یافته و هیچ کدام به تناسب مالیات گرفته نشده است و یک اشکالی بر اشکالات سابق افزوده شده است و ما می‌خواهیم لااقل یک اشکالی حالا بر تنباکو نیفزاییم و الا می‌دانیم که این قانون همان قانون سابق است ملاحظه کنید که این تنباکو و توتونی که از خارج وارد می‌شود صدی پنجاه مالیات می‌دهد بسیار خوب ما هم حسن استقبال می‌کنیم از این صدی پنجاه ولی ملاحظه بفرمایید برای تنباکو چه مقدار مالیات معین شده است اینجا هم بیایید حد وسط قیمت پنج سال اخیر را معین کنید و صدی پنجاه هم برای این مالیات معین شود و به علاوه یک تنباکویی که یک من یک تومان است همین مالیات را می‌دهد و آن تنباکویی که یک خرواری ده تومان است همین یک من پنج قران را می‌دهد و باید یک تناسبی برای این قائل شویم و عجب این است که یک فرقی بین تنباکو و توتون هست برای توتون باز یک درجاتی قائل شده‌اند که توتون کجا و کجا چه جور ولی به تنباکو که رسیده‌اند همه را متحدالشکل کرده‌اند و یک لباس مالیاتی برش پوشانده‌اند بالاخره تنباکو که تقصیر ندارد و برادر توتون چپ و سیگار است آن را هم یک نسبتی برای مالیاتش معین کنند بنده نمی‌دانم تقصیر تنباکو چه بوده اگر از قدما بوده که مشغول متروک شدنش هستند و بنده نمی‌دانم که علت چیست و باید یک ترتیبی بفرمایید که متناسب باشد صدی پنجاه کم است صدی شصت باشد بنده حرفی ندارم ولی بالاخره یک تناسبی باید بین قیمت تنباکو و مالیاتش باشد عقیده بنده این است که اگر دقت بکنند آقای وزیر مالیه و این اصلاحاتی بکنند و یک مبنای متناسب قائل شوند ما هم موافق هستیم و اشکالی هم نداریم ولی ما می‌بینیم که یک تناسبی قائل نشده‌اند و این هم که نوشته‌اند از ۱۳۱۱ به ۱۳۱۱ که الان چهل روز بیشتر باقی نمانده این چهل روز هم تا وقتی که قانون تصویب بشود و تلگرافشان از مرکز برود تمام می‌شود و برای ۳۱۱ یک من پنج قران مالیات صدی پانصد باید بدهند و ما این را خیلی غیر متناسب می‌دانیم و تقاضا داریم که یک تناسبی قائل شوید چون مقصودتان برانداختن تنباکو که نیست عرض کردم الان جاهایی که کم شده است حاضر است جاهایی که ایشان اطلاع دارند زیاد شده است بفرمایند در هر حال کم شده است همین صدی پنجاه که عرض کردم بنده حرفی ندارم بیشتر هم بدهند ولی بایستی یک نواخت و از روی یک تناسبی بدهند و همین ارداق که عرض کردم پارسال هر چه تحقیق کردیم که آیا می‌شود چیز دیگر در آنجا زراعت کرد معلوم شد ممکن نیست چون سنگزار و ریگزار است آخر اینها از بین می‌روند تصدیق بفرمایید که همان طور که تمام ابنای این مملکت و تمام افراد این مملکت از تمام مؤسسات این مملکت به طور تساوی بهره‌مند می‌شوند مالیات را هم باید به یک تناسب بدهند اگر یک کسی تنباکو کاشت تقصیری کرده اگر توتون کاشت تقصیر نکرده بنده دلیلی برای این نمی‌دانم.

وزیر مالیه - بنده اول عرض کردم اگر توجه فرموده بودید عرض کردم که یکی از مفاسد عمده این قانون این بود که طبقه‌بندی داشت و ما خواستیم طبقه‌بندی از میان برود تنباکو که اصلاً طبقه‌بندی هم نداشت (افسر - ما مخالف بودیم) و تا حالا هم جاری بود و هیچ وقت هم ما در آن قسمت هیچ اشکالی نشنیدیم اگر چنانچه مصرف تنباکو و به قول معروف تنباکوی وسط در بعضی ولایات کم شده این به واسطه این است که خود تنباکو و خود قلیان‌کشی در حال انحطاط و زوال است خصوصاً تنباکوهای بد آنهایی هم که تنباکو می‌کشند اشخاص محترم غالباً معروف است تنباکوی شیراز و حکان می‌کشند این تنباکوها را کمتر می‌کشند تنباکو و توتون شاید هر سال یک مقداری مصرفش کمتر می‌شود و سیگار زیاده‌تر می‌شود طبیعت این کار را کرده است تنباکویی هم که به خارجه می‌رود البته بیشتر تنباکوی اصفهان است تنباکوی پست و شاه‌رود و طبس به خارجه نمی‌رود اصل خود این کار یک اشکالاتی داشت اصل خود طبقه‌بندی یک اشکالاتی برای اداره انحصار فراهم کرده بود فرض کنید توتون یک جایی یک مالیاتی داشت و توتون جای دیگر مالیات دیگری داشت مثلاً توتون سقز را می‌بردند به سنندج و از آنجا خارج می‌کردند این کار

اشکال زیادی تولید کرده بود و برای این کار در کمیسیون مفصلاً صحبت کردیم ولی بالاخره برای این که مردم به آن ترتیب طبقه بندی عادت کرده‌اند و حالا شاید برای‌شان سخت باشد آقایان در این باب خیلی اصرار فرمودند و اهتمام داشتند که از میان نرود بنده هم بالاخره قبول کردم حالا بیاوریم دوباره برای تنباکو طبقه‌بندی کنیم خیلی اسباب اشکال می‌شود خودتان می‌فرمایید شاه‌رود با طبس یا جاهای دیگر که نزدیک طبس است (مال شاه‌رود را عرض نمی‌کنم) جاهایی که نزدیک هم هستند فرق قیمت دارند پس همین اشکالات پیش می‌آید این را که فرمودید که فلان چیز ارزشش با مالیاتش باید تناسب داشته باشد همین مقدار است که تا حالا جاری بوده و چیز زیادی هم ما اضافه نکرده‌ایم ولی چون در آخرش می‌فرمایند که ما قبول داریم و حرفی نداریم که مالیات دولت به همین ترتیب وصول شود اگر در این باب ما متفق بشویم که مالیات دولت به همین ترتیب وصول شود و اشکال زیادی برای اداره انحصار نباشد بنده حرفی ندارم ممکن است پیشنهاد بفرمایید در کمیسیون دقت کنیم خودتان هم تشریف بیاورند ولی حالا که ما می‌خواهیم یک عیب را رفع کنیم طوری نشود که یک اشکال دیگری به ما تحمیل شود.

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - بنده تصور می‌کنم بیشتر اشکالاتی که در کلیه قوانین پیدا می‌شود در یک موضوع است و آن این است ما یک اسمی می‌گذاریم برای قانون و یک قصدی هم برای اجرای آن داریم اما در حین عمل آن قصد را اجرا نمی‌کنیم مثلاً قانون انحصار دخانیات اسمش قانون انحصار است منحصر است به دولت لکن در همین قانون اجازه می‌دهیم به دولت که عجالتاً انحصار نیست چون این کار پیش می‌آید این اشکالات درست می‌شود حالا بنده نمی‌دانم وسایلی را دارند یا نه اگر دولت می‌توانست مثل تمام ممالک دنیا یک اداره رژی تشکیل بدهد و دخانیات را انحصار بدهد به خودش این اشکالات مرتفع می‌شد (جمشیدی - صحیح است) لکن این کار را نمی‌کنند اسمش را می‌گذارند قانون انحصار دخانیات ولی در ماده سوم می‌نویسند مادام که این انحصار اجرا نشده این شکل باشد وقتی این طور شد این اشکالات تولید می‌شود. این یک موضوع اساسی است که اگر دولت حقیقتاً بتواند مطابق قانون انحصار رفتار کند هیچ اشکالی ندارد هر طور دلش می‌خواهد رفتار کند مثلاً ملاحظه بفرمایید قانون انحصار قند و شکر را که دولت خودش اجرا کرده است هیچ کس حرف نمی‌زند برای این که به لوازم انحصار عمل می‌شود ولی ما اینجا اسمش را می‌گذاریم انحصار ولی عملی نمی‌شود عرض کنم این یک موضوع اساسی بود که بنده می‌خواستم تذکر بدهم که این اشکالات از کجا شروع می‌شود مثلاً ملاحظه بفرمایید در ماده اول این قانون تذکر داده شد که تمام ماشین‌ها را دولت بخرد و تا حالا اجازه می‌داد ماشین‌ها باشد تجاری آمده‌اند سرمایه‌های خودشان را فرستاده‌اند یک کارخانه‌جاتی آورده‌اند اینجا تا حال هم دولت به آنها اجازه می‌داد کار بکنند لکن این قانون آمده است اینها را از این کار ممنوع کرده و اجازه داده می‌شود دولت بخرد خرید آن هم اجباری است که به کلی سلب سلطنت کرده است از مالکین که خود اداره انحصار مقوم بفرستد و بخرد اگر حاضر نشد اگر نخواست بفروشد ممکن است بی‌کار بیندازد و نخواهد بفروشد می‌خواهد مهرش کند و بیندازد آنجا چه اجباری دارد که بفروشد خوب این را بگذاریم کنار یک نکته را که آقای روحی تذکر دادند آخر هم فرمودند که ما مخالف با وضع مالیات نیستیم و این جور تلقی نشود که ما مخالف وضع مالیات هستیم ما که از دولت تقاضا داریم معارف را وسعت بدهد ثبت اسناد را همه جا وسعت بدهد دایره قضایی را وسعت بدهد صحنه مملکت را در همه جا وسعت بدهد خوب البته بایستی عایداتی هم برای دولت وضع کنیم ولی البته عایداتی هم برای دولت وضع کنیم ولی البته باید آن عایدات متناسب باشد با آن جنسی که ازش ما می‌خواهیم مالیات بگیریم ولی چون محتاج به پول هستیم بیاوریم مالیات وضع کنیم برای یک چیزی که آن ضررش به عقیده بنده بیشتر است چطور مثلاً؟ در کرمان ما دو سه محل داریم که تنباکو دارد یکی راور است که سر راه خراسان است و تنباکوپیش خرواری بیست تومان قیمت دارد یک جایش هم اندوه جرد است که یک بلوکی است که تنباکوپیش یک من سی شاهی قیمت دارد می‌فرمایید که زراعت کم نمی‌شود خوب خودتان تصور بفرمایید یک تنباکوبی که سی شاهی قیمتش باشد یک من پنج قران ازش مالیات بگیرند این چطور کم نمی‌شود؟ می‌فرمایید تنباکو دارد موقوف می‌شود و اعیان و اشراف هم که می‌کشند تنباکوی حکان می‌کشند بلی طهران را

ملاحظه بفرمایید همین طور است ولی آن دهاتی را در نظر بگیرید که عادت کرده به تنباکو یک من سی شاهی که حالا باید هفت قران بکشد وقتی که هفت قران شد نمی‌خرد و وقتی نخريد زراعت نمی‌کنند می‌فرمایید چیز دیگر زراعت نکنند تشریف نبرده‌اید آنجا ببینید غیر از این تنباکو چیز دیگری نمی‌شود زراعت کرد در آن جاها این زراعتش است اگر چیز دیگری داشت که جانشین آن بکند می‌کرد ولی چیز دیگر جانشین این نمی‌شود یک آبی دارد یک هوایی دارد که غیر از این تنباکو چیز دیگر عایدش نمی‌شود حالا که مالیات را سنگین کردید دیگر نمی‌کارد و وقتی نکاشت گرسنه می‌ماند آن هم سر بار دولت ضرر دولت است فرق نمی‌کند هم مالیاتش به دولت ضرر وارد می‌سازد و قیمت تنباکو هم به زارع و کاسب ضرر می‌شود و فقط اشکالی که آقای وزیر مالیه فرمودند و بنده هم تصدیق می‌کنم که آن اشکال وارد است آن مسأله طبقه‌بندی است ولی یک راه عملی دارد و بنده یاد دارم قانون دوره هفتم هم که می‌گذشت باز بنده مخالفت کردم و بنده عراضی کردم وزیر مالیه وقت در جواب بنده دفاع کردند که چون انواع تنباکو زیاد است و هر شهری یک قسم تنباکو دارد ما نمی‌توانیم برای هر کدام یک قانونی وضع کنیم و کار مشکلی می‌شود ولی یک راه عملی دارد به عقیده بنده دولت روی تنباکوهایی گران قیمت یک مالیاتی وضع کرده‌اند بنده مخالف با آنها نیستم لکن باید یک رعایتی به این فقرایی که اسم برده شد بکنند که تنباکوهایی که خرواری از چهل تومان پنجاه تومان کمتر است قیمتش آن را معاف کنند و تنباکوهایی که از پنجاه تومان بالاتر قیمت دارد مطابق این قانون مالیات بدهند و الا طبقه‌بندی را بنده تصدیق می‌کنم مشکل است چون انواع تنباکو در دهات مختلفه مختلف است و هر جا یک قسم تنباکو دارد و اگر بخواهیم برای هر جایی یک قسم مالیات وضع کنیم ممکن نیست و عملی نیست همچنان که در توتون دچار اشکال شده‌اند و بنده اطلاع دارم و اسباب زحمت رعایا می‌شود ولی معین کنید که تنباکوهایی که تا یک من چهار قران قیمتش است معاف کنید ممکن است به احصائیه رجوع کنید تنباکوهایی ارزان قیمت خیلی کم است و ضرر چندان به دولت وارد نمی‌آید و از طرفی آنهایی که گران قیمت است این مالیات را بدهند و واقعاً یک چیز دیگر هم هست درست است همان طور که آقای وزیر مالیه فرمودند باید از اشیاء تفننی مالیات گرفت و نمی‌شود صرف‌نظر کرد از آن طرف این را ملاحظه بفرمایید تا تنباکوی حکان که یک من ده تومان قیمت دارد هست تنباکوی یک من دو قران را مالیات ببندیم یک چیز درستی در نمی‌آید (کازرونی) - تنباکوی حکان یک من پنج تومان (است) پنج تومان قیمتش باشد تنباکوی شیراز خوب یک من سه تومان چهار تومان قیمتش است و هفت قران مالیات می‌دهد و تنباکوی بد یک من سه قران است اینها مطابق هم مالیات بدهند این مطابق انصاف و عدالت نیست. به عقیده بنده باید تنباکوی ارزان قیمت را معاف کرد و به تنباکوی دیگر به تناسب یک مالیاتی افزود.

رئیس - آقای وثوق

وثوق - نماینده محترم در ضمن فرمایشات‌شان فرمودند که اگر دولت به معنی اخص انحصار رفتار می‌کرد برای مردم بهتر بود. بنده می‌خواهم نقطه‌نظر ایشان را بفهمم که چه مقصودی داشتند یعنی اگر دولت به معنای حقیقی انحصار عمل می‌کرد تحمیل بر زارع کمتر می‌شد؟ یا بر مصرف کننده تحمیل می‌شد؟ بالاخره در ماده چهار دولت معین کرده است که از برای نرخ توتون و تنباکو یک قیمتی را معین کند و این قیمت را تاجر می‌خرد برای این که نتواند به زارع اجحاف کند مخصوصاً ما در کمیسیون در این باب یک جلسه مذاکره کردیم که نرخ را یک طوری معین کنند که نسبت به زارع اجحاف نشود وزیر مالیه هم موافقت کردند که نرخ را هر سال معین کنند مطابق وضع حاصل و نرخ بازار به طوری که هیچ وجه خسارتی به زارع وارد نیاید و بعد هم مالیات را نسبت به آن وضع کنند. دولت امروزه به واسطه یک محظوراتی نمی‌تواند خودش عمل کند ولی تاجر از روی آن نرخی که دولت معین می‌کند می‌خرد و به زارع هم به هیچ وجه من الوجوه تحمیلی وارد نمی‌آید. اگر نظر این است که گرانی مالیات بر زارع است آن طوری که ما در کمیسیون مذاکره کردیم نسبت به زارع هیچ تحمیلی نیست و اگر چیزی هم باشد به مصرف کننده است این که فرمودند همان طوری که انحصار در قند و شکر است در اینجا هم باشد بنده گمان می‌کنم و آزاد می‌گذارد هر یک از تاجر هر قدر قند و شکر میل دارند می‌خرند و می‌آورند. در آنجا به معنی حقیقی انحصار نیست. تمام این داستان‌ها برای این بود که نرخ معین

شود وقتی که دولت نرخ را معین کرد دیگر برای زارع تحمیلی نیست. فرض بفرمایید در قیمتی که امسال معین کرده‌اند برای حاصل توتون یا تنباکو و اعلان کرده‌اند بفروشدند یا تاجر می‌خرد که هیچ و اگر تاجر نخريد گرچه به واسطه صحبت‌هایی که آقای وزیر مالیه کردند ما نخواستیم در لایحه رسماً ذکر شود ولی البته اگر یک توتونی ماند در یک انباری و تاجر نخريد خود دولت به طوری که آقای وزیر مالیه شفاهاً در کمیسیون فرمودند خریداری خواهد کرد. پس از این حیث هم نسبت به زارع تحمیلی نیست. اما راجع به تنباکو فرمودند تنباکوهایی که کم قیمت است یا تنباکوهایی که قیمتش زیاده‌تر است باید فرق داشته باشد و مالیات را یک جور قرار دادن تحمیل است گر چه صورت ظاهر همین است که می‌فرمایید ولی تنباکوهایی که گران قیمت است این قدر نیست شاید خیلی کم است آنهایی که مال اصفهان است غالباً مصرف خارجی دارد. مال شیراز هم از پنجاه خروار تجاوز نمی‌کند تمام چیزهایی که هست در مملکت تنباکوهای ارزان قیمت است و این که می‌فرمایند مالیاتش سی شاهی بوده حالا می‌شود هفت قران این طور هم نیست اگر به قانون ملاحظه بفرمایید مالیاتش سه قران بوده که حالا می‌شود پنج قران و سنوات بعد می‌شود هفت قران نه این که یک مرتبه از سی شاهی به هفت قران ترقی کند به طوری که فرمودید چون این طور که فرمودید در نظر جلوه می‌کرد و البته خیلی اجحاف بود که از سی شاهی یک مرتبه مالیات را بیاورند به هفت قران ولی در قانون قبل (۳۰۷) سه قران بوده و در اینجا از سه قران به پنج قران ترقی کرده و در سنوات بعد می‌رسد به هفت قران در این صورت به عقیده بنده همان طوری که آقای وزیر مالیه فرمودند طبقه‌بندی تنباکو برای هر محلی (چون در محل هم تنباکوی پست قیمتش با تنباکوی نسبتاً خوب تفاوت دارد) اگر بنا شود که طبقه‌بندی برای تنباکو قائل شویم باید در هر محلی که زراعت تنباکو دارد چندین طبقه قائل بشویم و برای هر طبقه هم یک مالیات مخصوص قائل شویم و تصدیق می‌فرمایید که این طور طبقه‌بندی کردن برای تنباکو با اختلاف قیمتی که دارد خیلی اسباب اشکال می‌شود و برای دولت هم مشکل است به عقیده بنده این شور اول این قانون است و آقایان هر نظریاتی داشته باشند کمیسیون و خود آقای وزیر مالیه با نظریاتی که صحیح و نسبت به مردم مفید باشد موافقت خواهند کرد البته تشریف بیاورند به کمیسیون و در آنجا حاضر شوند و اظهار بفرمایند و در کمیسیون حل شود و صحبت شود. (مذاکرات کافی است)

رئیس - رأی می‌گیریم به ورود در مواد آقایانی که موافقت دارند قیام فرمایند.

(جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده اول قرائت می‌شود:

ماده اول - حق وارد و صادر کردن و خرید و فروش و تهیه و نگهداری حمل و نقل اجناس دخانیه و انواع کاغذ سیگار و متفرعات آن در کلیه مملکت منحصر به دولت است و این انحصار موسوم به انحصار دولتی دخانیات خواهد بود و همچنین حق نگهداری و به کار انداختن ادوات توتون بری و ماشین‌های کاغذ بری و صحافی کاغذ سیگار و گیلز ریزی و ماشین‌های سیگار پیچی و متفرعات آن مختص به مؤسسه انحصار است.

مؤسسه انحصار حق خواهد داشت کلیه ادوات و ماشین‌های مذکور در فوق را که اجازه نگهداری و به کار انداختن آنها را به کسی نداده و همچنین ادوات و ماشین‌هایی را که اجازه نگهداری و به کار انداختن داده و بعد سلب نموده از صاحبان آنها گرفته و قیمت آنها را بپردازد. خریداری ماشین و ادوات مذکور بر طبق تقویم دو نفر مقوم از طرف مؤسسه انحصار و صاحب مال خواهد بود و در صورتی که صاحب مال حاضر به قبول تقویمی که شده است نباشد مؤسسه انحصار مجاز خواهد بود قیمت ماشین و ادوات مذکوره را معادل مبلغی که صاحب مال در اظهارنامه گمرکی تعیین نموده به اضافه صدی ده از بابت منافع وارد کننده با منظور داشتن

تنزل قیمتی که در نتیجه به کار انداختن آنها تا موقع خریداری حاصل شده به صاحبان آنها پرداخته و ادوات و ماشین‌های مزبوره را ضبط نماید.

رئیس - آقای رهنما

رهنما - آقای وزیر مالیه نمی‌دانم کجا تشریف بردند کاش اینجا تشریف داشتند و مذاکرات را می‌شنیدند (یکی از نمایندگان - بیرون جلسه رفتند الان مراجعت می‌کنند) مسأله قانون انحصار دخانیات اساساً و اصولاً چه از نقطه نظر جنبه مالیاتیش و چه از نقطه نظر این که از این راه دولت می‌خواهد یک چیزی بر اضافه عایدات خودش بیفزاید هیچ ضرر و زیانی به مردم از نقطه نظری که گفته شد وارد نمی‌آید. ولی اساساً طرز عمل این مسأله مورد بحث است. اینجا سه نفر از نمایندگان هر یک نظری اظهار کردند نظریات تقریباً خیلی دور از هم بوده یکی از نمایندگان فرمودند هر چه مالیات وضع شود بشود. این نظری است که ممکن است یک نماینده یا هر کسی داشته باشد که اصولاً با مالیات موافق باشد از نقطه ازدیاد مخارج دولت و ترقیاتی که مملکت می‌خواهد بکند (افسر صحیح است) این نظر بنده است این یک عقیده است. این عقیده در مقابل این است که خیر درست است که هر چه مالیات زیادتر گرفته شود دست دولت را باز می‌کند برای پاره اقدامات ولی چون این مالیات از یک منبعی گرفته می‌شود که از آن منبع جمعی باید زندگی کنند و سرشار شوند بنابراین مضر است. این هم عقیده مقابل یکی از نمایندگان لایحه خواندند یا اظهار کردند (گویا آقای افشار بودند) فرمودند ضعفا و زارعین از بین می‌روند این قسمت را هم آقای وزیر مالیه جواب دادند که از بین نمی‌روند. حقیقتاً هم همین طور است مسأله توتون سیگار چیزهایی بود که مربوط به عادت باشد این یک چیزی نیست که به سهولت با یک قانون و یا سه قران مالیات از بین برود. این ممکن نیست شاید وزیر مالیه ایران حاضر باشد فرضاً به مملکت خودشان و وطن خودشان این کار را بکند ولی دنیا که این کار را نمی‌کند شما هر وقت سیگارتان را خوب کردید (همان سیگاری که زارع تهیه می‌کند) جای دیگر می‌خرند مثل این که در همین ایران سیگار مصر اینجا می‌آید و مصرف می‌شود حالا باید عرض کنم خودم چه نظری دارم گفت نه این و نه آن پس خودت چه نظری داری (یک حکایتی است که مناسب نیست بنده در اینجا عرض کنم) بنده در طرز این عمل عقیده اساسی دارم. معتقدم که بایستی مالیات باشد بهترین مالیات‌ها هم همین است برای این که هر جا را بگیری نفع است اگر بکشند نفع است اگر نکشند هم نفع است برای این که این مالیات بر لوکس است و بر یک چیز زائدی گذاشته شده بر عادت بدی گذاشته شده حالا این عادت بد را ممکن است یک اشراف داشته باشد ممکن است یک نفر رنجبر داشته باشد خوب اگر رنجبر یک عادت بی‌معنی داشته باشد که چیق می‌کشد و برای خودش هم مضر است ولی می‌کشد در اینجا یک نفر از نمایندگان اظهار کردند که اگر خود دولت بکند انحصار دست خود دولت باشد خیلی خوب است و ما حرفی نداریم (گویا آقای ملک مدنی بودند) چون دست دولت نیست ما مخالفیم اینجا صحبت‌های زیادی شد بنده می‌گویم این کار مثل هر کار حتی المقدور باید کاری کرد که توسط شرکت‌ها انجام شود کار انحصار توتون هرچه باشد کلیه کارهایی که وضعیتش با مردم و تجارت است هر چه دولت خودش را کنار بکشد و این را بگذارد دست شرکت‌های داخلی یا خارجی خیلی خوب است خیلی هم متعصب نباید بود که صدی صدش را اکیسون دخلی باشد نه داخلی و خارجی هم داخل باشند طوری نمی‌شود اگر تازه صدی صدش را هم خارجی داخل کند تازه به هیچ جای ما ضرر وارد نمی‌شود و در هر حال این را بدهند در دست شرکت‌ها خوب این چه فایده دارد؟ اولاً اینجا آمده‌اند و دو میلیون اعتبار داده‌اند و اجازه می‌خواهند که دو میلیون وزارت مالیه بدهد انحصار که اداره انحصار با این دو میلیون مشغول کار شود. این را باید اعتراف کنیم که مملکت ما دارای یک سرمایه هنگفتی نیست که برای هر کاری دولت خودش بیاید و بتواند پیش‌قدم شود آقا این چیست این شرکت تلفن - دو میلیون بگذاریم برای این کار آن چیست؟ شرکت انحصار سه میلیون بگذاریم برای آن فرض کنید (دشتی - ذغال سنگ) بلی ذغال سنگ پانصد هزار تومان بگذاریم آنجا - معدن شمشک: پانصد هزار تومان بگذاریم آنجا - خیابان سازی: یک سرمایه هم بگذاریم آنجا - ما یک سرمایه محدودی داریم (هر مملکتی این طور است

اختصاص به ایران ندارد) و این سرمایه را در تمام شئون زندگی مردم وارد کردن و در کار وزارتخانه‌ها و زندگانی اداری و همه جا وارد کردن این صلاح نیست هیچ جای دنیا هم این کار را نمی‌کنند

سایر ممالک هم سعی می‌کنند که حتی المقدور کارها را از دست مردم نگیرند و کاری می‌کنند که مردم سرمایه‌شان به کار بیفتد انرژی‌شان به کار بیفتد عمل‌شان به کار بیفتد توانایی‌شان به کار بیفتد فکر شرکت باشند از شرکت استفاده ببرند نتیجه شرکت را که دیدند همه تشویق می‌شوند دیگران هم تشویق می‌شوند و بالاخره مملکت آباد می‌شود. مثلاً در هفت هشت سال قبل بنده یادم می‌آید در تمام خیابان‌های یکی از شهرهای اروپا (پاریس بود بله پاریس بود) عکس یک نفر را دیدم که می‌خواستیم با تلفن صحبت کند اتفاقاً عکس شخص خیلی چاق و تنومندی را کشیده بودند اینجا آقایان و کلاً آدم خیلی چاقی نداریم که بر بخورد که آن پا ایستاده بود و عرق می‌ریخت و هی می‌گفت هالو وزیرش نوشته بودند که اگر می‌خواهید از این حالت بدبختی خلاص شوید تلفن را از دست دولت بگیرید. این طور پروپا کاند می‌کردند برای این که می‌خواستند تلفن پاریس دست دولت نباشد و حتی المقدور مؤسسات دست دولت نباشد و دست خود مردم باشد تا خود مردم مستقلاً علاقه‌مند باشند حالا بیاییم سراغ این کار که موضوع انحصار باشد. البته اگر وزارت مالیه بیايد و به یک شرکتی واگذار کند و این شرکت را تشویق بکند و این دو میلیونی را که می‌خواهد اینجا مصرف کند این را با دومیلیون تومان دیگر که صرف چیزهای دیگر می‌کند صرف لوله‌کشی طهران بکند و لوله‌کشی طهران را درست بکند و این را هم بدهد به یک شرکت دیگری و به او بگوید تو درست کن خیلی بهتر است امروز کارهای ما یک پیشرفت مخصوصی کرده خوب ما امروز از نقطه نظر صحنه یک زحمتی می‌کشیم و یک مریض خانه درست می‌کنیم ولی از طرف دیگر از حیث آب در خانه‌های مردم زندگانی مردم همه متزلزل است. همه مریض همه ناخوش وسیله هم ندارند و وسایل صحنه هم به جایی نمی‌رسد و این برای این است که ما اساس کار را محکم نکرده‌ایم. در اینجا ما باید به بینیم که چکار می‌کنیم دولت خودش با این دو میلیون مستقیماً انحصاری تشکیل دهد؟ این آقا بد است می‌خواهد به شرکت واگذار کند؟ البته باید بدهد حالا آمدیم سر قیمتش - خیلی نظریات هست بعضی‌ها نظر دارند که قیمتش زیاد است و باید کم شود این هم بسیار خوب است یک نظری است. و این یک چیز مهمی در هر حال نیست. برای چه مهم نیست برای این که فرضاً سه قران و ده شاهی که شده چهار قران خیلی مهم نیست برای این که موقعی مهم است که جعبه سیگار شما بتواند با جعبه توتون عبدالله یا جعبه توتون سامسون رقابت کند این کارها را با دست خودمان یعنی این اداره تنباکو نمی‌شود انجام داد آقا. این یک اداره خوب منظم حسابی می‌خواهد. سرمایه می‌خواهد. بازار دنیا را باید نگاه کند آن وقت اگر ده پوت این را آنجا می‌فروختند باید در این فکر باشند ده هزار قوطی در خارج بفروشند و همین طور هم باید فرض می‌کنید انحصار دخانیات که در ترکیه هست یا سیگار عبدالله که در مصر است همه‌اش را به مصری می‌فروشد؟ شاید ده یکش را به مصری نمی‌فروشد و به سایر ممالک می‌فروشند ما باید این شکل رفتار کنیم. بنده نمی‌دانم در این قسمت نظر آقای وزیر مالیه چیست؟ ولی اصولاً باید فکر ایشان هم متوجه به این قبیل مسائل باشد برای این که طرز فکر ایشان را هم ما می‌شناسیم اگر مانعی دارد خوب است بفرمایند مانعش چیست که مسأله روشن شود و برای آتیه این را در نظر بگیرند که حتی المقدور این کارها را به دست مردم و شرکت‌ها بدهند. سرمایه اگر نیست در مردم تولید می‌شود در نتیجه سعی و عمل. از روز اول هیچ کس پول نداشته کار کرده پول پیدا کرده اگر هست به واسطه عمل و کوران و نفع بردن و استفاده کردن و این که یک مالیخولیای گذشته را از دماغ‌شان خارج کردن آن سرمایه را به کار و جریان بیندازند در ایران (مملکت ما) یک طوری شده است که یک سرمایه‌داری که صد هزار تومان که سرمایه‌اش است وقتی که ازش می‌پرسند جواب می‌دهد چیزی نیست هفت هشت هزار تومان است. ولی در اروپا مردم سعی می‌کنند که اگر صد هزار تومان دارند پانصد هزار تومان نشان دهند.

این طرز فکر ما است در ایران. ما بانک درست می‌کنیم. این بانک ملی یا ناسیونال چیست؟ ما سعی می‌کنیم خودش مدیرش اداره اش می‌زش به یک شکل فلاکت بار باشد. ولی آنها سعی می‌کند که بانک سیصد میلیون فرانک سرمایه‌اش است بگوید چهار صد

میلیون فرانک (دپو) دارم. در بروشور بانک شاهنشاهی می‌نویسد چهارده میلیون لیره استرلینگ من سرمایه دارم پس این یک مسائلی که ما باید در نظر بگیریم (وئوق- این لایحه دخانیات است) در اینجا آقای وئوق زیر زبانی قرقری کردند.

وئوق - عرض کردم این لایحه دخانیات است در این قسمت ها بفرمایید.

رهنما - آقا بنده در ماده اول می‌توانم در کلیات یک لایحه صحبت کنم. از کلیات یک لایحه مقصود این است که به نظریات همدیگر آشنا شویم (وئوق - صحیح است به نظریات جنابعالی ایرادی ندارم) و الا شما که موافق هستید موافقت بکنید که انحصار باشد به دست دولت باشد یا به دست اشخاص. مقصود این است که این قبیل قوانین را باید طوری تدوین کرد که با زندگانی مردم تماسی پیدا نکند و کاری به زندگی خصوصی مردم نداشته باشد نه این که روز به روز مردم مقید کنیم و تحت فشار بیاوریم حالا اگر آقای وزیر مالیه توضیح دارند بدهند و شما هم اگر دلایلی دارید بفرمایید.

وزیر مالیه (آقای تقی‌زاده) - وقتی که یک قانونی در مجلس وضع می‌شود البته مطالب زیادی مستقیم و غیر مستقیم به میان می‌آید که بحث می‌شود. و مطالب خواه مستقیم و مربوط باشد خواه غیرمستقیم بحثش عیبی ندارد. مسائلی اصولی بحث می‌شود که اگر برای این مطلب فایده‌اش کم باشد برای سایر مطلب فواید کلی دارد.

از این لحاظ است که در این بحث اصولی که آقای رهنما در اینجا طرح کردند قبل از این که جواب عرض کنم ابتدا به یک کلمه عرض می‌کنم که بنده صد در صد با ایشان موافقم البته هر نوع تشویق و تقویتی که ممکن است باید کرد. دست را گرفتن و بلند کردن سرمایه دادن معافیت دادن هر نوعی که ممکن است باید کرد که سرمایه نشو و نما پیدا کند و تجارت مملکتی رونق پیدا کند. این عقیده دولت است و در این مملکت بیشتر از سایر جاها باید بشود. اما این را باید اول عرض کنم بعد یک شرحی راجع به همین مطلب عرض کنم. اول می‌خواهم در خود عرض کنم که این ماده اول تکرار همان ماده اول قانون سابق است که ملاحظه فرموده‌اید و ما انحصار جدیدی نیاورده‌ایم در خود ماده تغییری عیبی علتی حاصل نشده و یکی دیگر هم آن دو میلیون که خواسته شده برای مصارف نیست برای سرمایه نیست که آدم بخرد یا بفروشد و فایده ببرد و اگر لازم باشد که دولت بخرد یا بفروشد باید خودش سرمایه داشته باشد. ولی البته اگر این سرمایه را غیر از عایدات دولتی و غیر از وجوه دولتی از جای دیگر از وجوه معین دیگری ممکن بود پیدا کرد و در یک شرکتی گذاشت ما هیچ مخالفتی نداشتیم و ما در این قبیل کارها هیچ مضایقه نداریم و نه تنها مضایقه نداریم بلکه بنده صریح عرض می‌کنم دولت مایل است همین مؤسساتی که دولت دست رویش گذاشته و می‌خواهد دست‌شان را بگیرد و بلند کند و منظم کند اگر مردم بخواهند بخرند با کمال میل صاحبان سهام حاضر است بفروشد ولی این صحبت‌ها در واقع یک دردی است که دردهای دیگر را به جنبش می‌آورد بنده نمی‌خواهم چون خودم جزء هستم یک مطالبی را عرض کنم که توی روزنامه یا مقاله بحث سیاسی یا اساسی باشد - همه آقایان می‌دانند که با کمال میلی که دولت به این کار دارد که سرمایه ملی را تقویت کند در این مملکت یکی از بدبختی‌ها این است گرچه نباید به این علنی بگوییم ولی همه دنیا می‌دانند که تاجر ایرانی و سرمایه‌داران ایرانی در این مدت مدید نه با هم می‌خواهند شریک شوند و نمی‌خواهند به ترتیب مدرن و مطابق زمان عمل و روز و آن جوری که در دنیا معمول است کاری بکنند و نمی‌خواهند به آن چیزی که به خارج می‌فرستد مثلاً سه من خاک نریزد این محال است راجع به حالا این عرض را نمی‌کنم که یک چیزی برخلاف عقیده ملی باشد زیرا الحمدالله شروع شده و چیزهای خوب هم عمل می‌آورند - ولی خیال می‌کند از هر حاصلی که بیرون می‌برد از هر جایش که بتواند بزند از گونیش اگر بتواند می‌زند یا قدری خاک تویش بریزد یا قدری چیز قلب لایش بگذارد از همه چیزش می‌خواهد بزند حتی در آن دکانش هم خیال ندارد صندلی بگذارد و می‌خواهد آن را هم منفعت کند کار مرتب مدرن اینها نیست.

پس چطور این کارها باید بشود. دولت بالاخره چاره نداشت جز این که بیاید و در بعضی جاها یا شریک شود یا خودش وارد شود. دولت چون منورترین مردم مملکت است (در هر حال هم باید باشد) معتقد است که مطابق ترتیب اصول اصلی و مطابق ترتیب و اسلوب زمان باید هر چیزی را عمل بیاورد و درست کند و بدهد دست خود مردم و هر کس بخواهد که شریک شود اگر می‌خواهد حقیقتاً بخواهد بخرد دولت با کمال میل حاضر است. عرض بنده نتیجه‌اش باید بهبودی اوضاع باشد بنده نمی‌خواهم پروپاگاندی بر ضد ترتیب تجارتنی خودمان بکنم زیرا بحمدالله ترتیب هم دارد خوب می‌شود. ولی چون در مرکز مملکت وقتی که حرفی گفته می‌شود همه جا می‌رسد نتیجه عرض بنده این می‌شود که آن خیال قدیم هر ترتیب قدیم و فکر قدیمی که مردم خیال می‌کردند از هر چیزی باید ببرد حتی از لباسش حتی از دکانش که در یک چاله چوله در یک کوچه بنشیند این باید از میان برود. و یک کاری باید بکند که نتیجه‌اش این شود که خشکه‌بار قدیمی منی دو تومان در خارجه به فروش می‌رسد و خشکه‌باری که الان به ترتیب جدید عمل می‌آورند منی ۶ تومان هفت تومان به فروش می‌رسد. برای این که پاک است تمیز است. شما وقتی که پوست بره‌تان را به خارجه می‌فرستید اگر مطابق اصول صحی عمل نیاورده باشید و گمرک‌خانه آنجا آتش می‌زنند. اگر کتیرا را قاطی کند و خیلی خوب و پاکیزه نباشد وقتی که دست رویش بگذارد کثافت و چرک و اینها ازش بلند شود وقتی که یک دفعه خریدند دیگر نمی‌خرند اگر قالی را یک جایش با نخ یک جایش با پشم و اینها باشد فقط رویش را آرایش بدهند و بفرستند این باعث زوال و نکس امتعه ملی می‌شود و این خیانتی است به مملکت (صحیح است) از این جهت الان شروع شده وزارت اقتصاد ملی تأسیس کرده‌اید. سه قسمت کرده‌اید اداره صنعت و فلاح و تجارت درست کرده‌اید علاوه بر این دولت از پول خودش (که به قول ایشان نباید بکند و دست گذارده) کارخانه قندسازی درست کرده و نخ ریزی و کارخانه فلان درست شده وقتی که مردم به ذوق آمدند و با هم شرکت کردند و دارند هم می‌کنند.

بوشهری - نمی‌گذاشتند بکنند آقا

وزیر مالیه - آن وقت مال خوب عمل می‌آورند و ثانیاً این مال خوب را با مال بد قاطی نمی‌کنند و روز به روز سرمایه ملی ترقی می‌کند و دولت هیچ قصدی ندارد حالا در واقع عذر و بهانه هم برای این کار نیست همین مسأله توتون را که فرمودید یا چیزهای دیگر حالا انحصار تجارت داریم و توتون مصر ممکن است اینجا آورده شود یا مال سایر ممالک اینجا فروخته شود ولی وقتی که ما سیگار خوب داریم (این است که باید سیگار خوب عمل آورد) می‌توانیم به مشتریان خودشان بفروشیم به دیگران هم بفروشند پس نه تنها برای سرمایه ملی و شرکت داخلی هیچ مخالفتی نداریم حتی به طوری که در روزنامه‌ها نوشته‌اند آقایان مسبوقند ما مضایقه از این هم نداشتیم که با یک سرمایه کمپانی خارجی داخل مذاکره شویم و شدیم و اکثر شرایطش با ما مساعد باشد حاضر می‌شدیم اسباب و آلات جدید بیاورند و ماشین آلات بیاورند و به ترتیب جدید درست کنند ولی به واسطه این که شرایطشان موافق مقاصد ما نبود سر نگرفت و الا ما هیچ حرفی نداشتیم و موافقیم عملی شود. ما در هر کار راه وسط برویم بعضی آقایان می‌فرمایند اصلاً هیچ شرکت درست نشود بعضی‌ها می‌گویند دولت اصلاً دخالت نداشته باشد یکی می‌گوید همه را دولت باید اداره کند یکی هم راه متوسط است که الان در واقع دولت راجع به انحصار فعلی عمل می‌کند. البته اصولاً این یک انحصاری است ولی اگر یک شرکتی درست شود و سرمایه به راه بیفتد که این را به طرز خوبی عمل بیاورد دولت حاضر است مالیاتش را بگیرد و به هیچ وجه دیگر کاری نداشته باشد این بود که می‌خواستیم عرض کنم این ماده اول که نوشته (انحصاری) است تکرار به همان عبارت ماده سابق است و انحصار جاری است و این دو میلیون پول که خواسته می‌شود برای موقعی است که اگر بخرد ماشین‌ها را بخرد یا توتون را بخرد و بفروشد چون در جاهایی هم هست که عمل آوردن توتون هم مفید است چون همان طور که بعضی از آقایان شکایت داشتند و می‌گفتند اگر تجار بدانند که غیر از خودشان خریدار دیگری نیست ممکن است تبانی کرده و نرخ را بالا و پایین بیاورند ولی وقتی که دولت اختیار و اعتبار داشته باشد می‌تواند داخل شود و صد هزار تومان یک جا بخرد و با خرید خودش قیمت و نرخ را بالا ببرد و مردم هم اسیر یک دسته که تبانی کرده‌اند نشوند. این برای این است.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - آقای کلالی

امیر تیمور کلالی - عرض کنم خلاصه مطلب و جان کلام را آقای وزیر مالیه در ضمن بیانات آقای ملک مدنی بیان فرمودند که مقصود از این لایحه ازدیاد عواید دولت است. از این قسمت بنده عرضی ندارم اما یک قسمت فرمودند که ما برای ازدیاد عایدات مملکت که نمی‌توانیم دفینه پیدا کنیم بنده عرض می‌کنم حضورشان خیر دفینه را می‌توانید پیدا کنید و پیدا کردن دفینه آسایش مردم است و با این لایحه و این وضع مالیات بنده نمی‌دانم تکلیف زراعت توتون و تنباکو در نواحی گیلان و غرب چه خواهد شد؟ البته نمایندگان گیلان و غرب خودشان خواهند فرمود ولی تنباکوی شرق را که بنده می‌دانم زراعتش به کلی از بین می‌رود بنده خودم یکی از موافقین جدی این قانون بودم در موقعی که در دوره هفتم مطرح شد انحصار دخانیات همان من سه قران که برای تنباکو قرار داده بودند بنده در کمیسیون قوانین مالیه مخالفت کردم و شاید در صورت مجلس‌ها هم موجود باشد و گفتم که به کلی زراعت تنباکوی خراسان را از بین می‌برد و نتیجه نداد. حالا که مشاهده می‌کنم می‌بینم فعلاً در طبس سالی هزار خروار عایدات آنجا بوده است و حالا به صد و پنجاه خروار رسیده است. سایر نقاط خراسان از قبیل خواف و اردک و بیرجند و نقاط دیگری هم که زراعت تنباکو داشته به کلی از بین رفته تنباکویی که خراسان عمل می‌آید هیچ وقت از خرواری پانزده تومان ده تومان و هشت تومان تجاوز نمی‌کند یک محصولی که خرواری دوازده تومان قیمت داشته باشد آقا این عملی نیست که شما برای آن خرواری هفتاد تومان مالیات ببندید شما با این طور فکر و این طرز عمل می‌خواستید با نیت آقای رهنما موافقت بکنید بنده به ایشان قول قطعی می‌دهم که هیچ یک از نیت‌شان با این طرز فکر عملی نخواهد شد حالا اگر حقیقتاً آقای وزیر مالیه معتقدند که این لایحه به همین قسم بگذرد بنده از نقطه نظر عقیده که به ایشان دارم و از نقطه نظر روابطی که با شخص ایشان دارم موافقت می‌کنم ولی از ایشان خواهش می‌کنم که راجع به قسمت محصول خراسان یک ترتیب خاصی معین کنند و در نظر بگیرند که مثلاً صد در صد مالیات ببندند بنده هم موافقم اما صد هفتصد که نمی‌شود آقا این یک قسمت. قسمت دیگر اینجا در قسمت (ح) توضیح داده که انواع توتون و سیگارت و سیگارهای خارجه (در صورت اجازه دولت) و انواع کاغذ سیگار و متفرعات آن صدی پنجاه از قیمتی که وارد می‌شود حقوق گمرکی گرفته شود بنده با این مخالفم و معتقد هستم که آنچه از خارجه وارد می‌شود صدی صد باید مالیات گرفته شود و همین طور هم پیشنهاد می‌کنم.

مخبر (کازرونی) - بنده خوب به خاطر دارم اولین قانونی که برای انحصار دخانیات به مجلس آمد بنده و یک عده زیادی از نمایندگان اصولاً مخالف بودیم حتی این که حاضر مجلس هم نشدیم برای این شاید اکثریت حاصل نشود و آن قانون تصویب نشود در اینجا هم نمادیم و رفتیم در باغ بهارستان و جداً معتقد بودیم که این قانون زراعت توتون و تنباکو را به کلی از بین خواهد برد ولی بنده خودم جداً اعتراف می‌کنم که نظریات ما مصداق پیدا نکرد و الان هم توتون و تنباکو زراعت و مصرف می‌شود و چیز مهمی اتفاق نیفتاده و می‌فرمایید که به تنباکوی وسط صد صد سیصد مالیات بسته شد و الان مالیات یعنی حق انحصار تنباکو یک من سه قران است و یک من پنج قران بایستی گرفته شود. پس بر سه قران سابق امروز دو قران اضافه می‌شود. اگر می‌فرمایید از تنباکو که این پنج قران نسبت به سه قران زیاد است باز هم صد سیصد که نمی‌شود. از آن طرف هم ملاحظه بفرمایید از تنباکو یک من پنج قران گرفته می‌شود اما از توتون یک من سه تومان گرفته می‌شود. این فرق را در نظر بگیرید البته دولت تشخیص داده که بایستی یک تحفیقاتی نسبت به تنباکو قائل شود و در صورت اگر چنانچه جنابعالی یک نظریاتی دارید و حقیقت می‌دانید آن نظریات را ممکن است اجرا کنیم پیشنهاد بفرمایید می‌آید به کمیسیون و اطمینان بهتان می‌دهم که در کمیسیون اعضا کمیسیون شاید بیش از جنابعالی جدیت کردند و یک تخفیقاتی هم داده شده و شاید بعد هم اگر ممکن باشد جدیت کنند که یک تخفیفی داده شود.

دکتر سمیعی - تصور می‌کنم قانون انحصار دخانیات یکی از بهترین قوانینی است که به مجلس آمده ولی در صورتی که به معنای تام آن رفتار شود از زمانی که دولت شروع کرد به اجرای این قانون (جمعی از نمایندگان - بلندتر) یک ضررهای کلی به زارعین وارد شده در صورتی که اگر چنانچه معنای این قانون اجرا می‌شد یک تحمیلی بود تحمیلش عمومیت داشت این طور نبود در صورتی که اینجا به عکس ضرر متوجه زارعین می‌شود سابق بر این زارع زراعت خودش را می‌کرد و مالی که به دستش می‌آید به تاجر می‌فروخت ولی پس از اجرای این قانون انحصار تمام تحمیلات را تاجر به آن زارع بدبخت کرد یعنی به زارع می‌گوید فلان قدر مالیات باید داده شود و این هم باید بر جنس افزوده شود در صورتی که پیش این طور نبوده و این تحمیل از زارع گرفته نمی‌شده بنده تصور می‌کنم اگر چنانچه دولت در نظر داشته باشد بهتر این است که به همان معنای آن عمل کند یا به وسیله شرکت‌هایی همان طور که آقای رهنما بیان کردند در دست یک شرکت‌هایی بدهد و آنها عمل کنند یا این که خود دولت به طور مستقیم عمل بکند خودش مستقیماً بخرد و بعد مالیات‌هایی هم که وضع کرده است اضافه کند و به فروش برساند زارع بدبخت همیشه در گیلان معمول بوده تاجر می‌رفتند محصول آنها را خرید می‌کردند با یک منافع خیلی زیادی یعنی در هر تومانی ده شاهی پانزده شاهی منافع به آن می‌بستند ولی پس از این قانون زارع بدبخت شده و این مالیات‌هایی که الان وضع شده است از قیمت حقیقی جنس کسر بوده است در صورتی که نایبستی این کسر تحمیل به زارع بدبخت شود عقیده بنده این بود که این قسمت را دولت در نظر بگیرند حتی الامکان سعی کنند که تاجر خریدارش نباشند و این هم که آقای وزیر مالیه در ضمن بیاناتشان فرمودند در نتیجه رقابت ممکن است که قیمت حقیقی خودش را پیدا بکند این طور نیست در تمام گیلان بنده تصور نمی‌کنم بیش از دو تاجر باشد که معامله توتون بکند و اینها برای منافع شخصی خودشان قطعاً یک تبانی‌هایی با هم دارند (صحیح است) و این تحمیل حتماً به زارعین وارد می‌شود و این قسمت را خواستم آقای وزیر مالیه در نظر بگیرند که در موقعش توجه داشته باشند.

مخبر - خلاصه بکنیم فرمایشات آقا را این طور نتیجه می‌گیریم که دولت باید خودش اداره بکند زیرا که بالاخره فرمودند یک کاری بکنیم که تاجر نخرد اگر تاجر نخرد خوب هر کس که خرید تاجر است که یک چیز دیگری نیست آن که می‌خرد و می‌فروشد تاجر است تاجر که نخرد دولت باید بخرد. دولت اعتراف می‌کند که امروز من وسایل این کار را موجود ندارم بنده اضافه می‌کنم که مصلحت نه زارع است و نه مردم که دولت با وضعیت حاضره دخالت بکند به علاوه اگر دخالت کند چه خواهد کرد آیا از این مالیات کمتر خواهد گرفت خیر قانون همین است اگر فشار بر زارع است همان فشار باقی است و اگر چنانچه بر مصرف کننده است همان هم باقی است و شاید اگر دولت خواست مداخله کند خوب اطلاع دارید که مأمورین جزء طرز معاملاتشان با مردم از چه قرار است و نظر نمایندگان محترم این است که حتی الامکان سعی بکنند تماس مردم را با مأمورین جزء یا مأمورین دولت یا بالاخره دولت کمتر بکنند و بنده هم اکیداً عرض می‌کنم این نظر را امروزه تایید نکنید تا مردم کمتر با دولت تماس داشته باشند این هم برای دولت بهتر است و هم برای مردم در هر صورت اگر جنابعالی دیدید تشخیص دادید که دولت به هر وسیله که هست توانست وسایل اداره کردن را خودش فراهم کند تذکر بدهید این قانون انحصار اصلاً برای همین است و خودشان هم اعتراف کردند که البته بایستی در اولین روزی که اساسش برای ما موجود باشد همین طور بشود.

بعضی از نمایندگان - کافی است

دشتی - بنده مخالفم

رئیس - نوبه آقای اعتبار است.

دشتی - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم

بعضی از نمایندگان - کسی نگفته کافی است.

رئیس - بفرمایید

اعتبار - کسی نگفت کافی است.

دشتی - بنده در کفایت مذاکرات خواستم یک تذکری بدهم بعد وارد شوم در مخالفت بعد از ختم نطق هر ناطقی که سه نفر هوسشان می‌گیرد بگویند مذاکرات کافی است (چند نفر از نمایندگان - کسی نگفت) آقای احتشام‌زاده همسایه بنده و یکی دو نفر اظهار کردند مخابر هم یک وسیله دارد می‌گوید این مطالب را پیشنهاد کنید می‌رود به کمیسیون وقتی که در کلیات مذاکره است می‌گویند آقا در مواد صحبت کنید وقتی که در مواد مذاکره می‌شود می‌گویند پیشنهاد بدهید و در شور دوم هم برای این که رد نشود لایحه از مجلس رأی داده می‌شود و این چیز خیلی مضحکی می‌شود و بالاخره این طور می‌شود که در لایحه دولت مذاکره نمی‌شود بنده یک قصه کوچکی در این باب عرض کنم چند سال قبل از اصفهان می‌آمدم به طهران در درشکه شخصی با یکی از رفقایم بودم این دوست محترم هوس داشت که خودش درشکه را براند و همیشه هم اسبها را می‌زد موقعی که این اسبها را راه می‌برد در سر بالایی می‌گفت اگر اسبها را نزنم نمی‌روند در سرازیری که درشکه خودش به سرعت می‌رفت در زمین صاف هم می‌گفت این پدر سوخته‌ها اینجا هم نباید راه بروند و باز می‌زد حالا مذاکرات آقایان هم همین طور شده در کلیات می‌گویند در مواد صحبت کنید در مواد هم می‌گویند پیشنهاد بدهید در کمیسیون هم به هیچ وجه در پیشنهادات نظری نمی‌شود در شور دوم همین طور بالاخره همان نظریه دولت پیش می‌رود بنده خودم در لایحه یک عرایض مختصری دارم و آن این است که بنده نفهمیدم این لایحه را برای چه دولت آورده برای این که خود بنده یک تطبیق مختصری کردم با لایحه دوره هفتم تقریباً یکی است آقای وزیر مالیه هم اینجا توضیح دادند که این عین همان است یعنی عین همان قانون انحصار بنده نفهمیدم یعنی چه (فاطمی - ماده اولش را فرمودند) بلی ماده اولش را فرمودند تکرار است فقط یک فرق‌های جزئی است یک فرق‌های عبارتی است و این همان طوری که آقای افشار اینجا نشان دادند یک فرقی در مالیات تنباکو پیدا شده که این را یک مقداری اضافه کرده‌اند خوب این را ممکن بود یک ماده واحده می‌آورند که ما سابقاً از این تنباکو سه قران می‌گرفتیم حالا شش قران می‌گیریم و این ارزش ندارد که یک لایحه به این تفصیل بیاورند دلیل این چیست سابقاً از تنباکوی زهر ماری این قدر می‌گرفتیم حالا می‌خواهیم این قدر بگیریم و دیگر داخل این بحث‌ها نمی‌شدیم عرض کنم که این لایحه به شکل لایحه انحصار است ما می‌خواهیم ببینیم که این انحصار شده است یا نه اگر چنانچه دولت می‌خواهد این را انحصار بکند باید یک اعتباری بگیرد تمام ماشین‌ها را هم بخرد و به هیچ کس هم اجازه ندهد سیگار درست کند خودش این کار را بکند همان طور که در ترکیه هست همان طور که در فرانسه و بعضی از ممالک هست رژی را اداره بکند و این اگر ضرر دارد باز یک فایده و آوانتاژی هم دارد فایده‌اش این است که همان طوری که آقای تقی‌زاده اینجا اظهار کردند ممکن است شروع بکند به اصلاح زراعت تنباکو به اصلاح توتون سیگار و بالاخره سیگارهای ایران را مثل سیگارهای ترکیه و مصر قابل کشش بکنند و اداره درست بکنند که تنباکو و توتون و سیگار این مملکت را طوری اصلاح کنند که بتواند در آتیه جای تریاک ایران را بگیرد ولی این طوری که صحبت کردند یک مرتبه اظهار کردند که دولت پول ندارد و یک مرتبه صحبت کردند که ما می‌خواهیم دو میلیون اعتبار بگیریم که اگر تجار خواستند ارزان بخرند دولت بتواند بخرد اینجا معلوم می‌شود که نمی‌خواهند انحصار را عملی بکنند خوب در صورتی که نمی‌خواهند انحصار را عملی بکنند علت نداشت که اسم قانون را بگذارند قانون انحصار اگر دیدید در قند و شکر اسم انحصار گذاشتیم برای این بود که چون از خارج وارد می‌شد نمی‌توانستیم عنوان دیگری برایش قائل شویم ولی این عنوان در مالیات زیاد کردن و تنباکو چیز مضحکی است ما می‌خواهیم خودمان را گول بزنیم. چه لزوم

دارد این کار. اگر دولت می‌خواهد حقیقت انحصار را عملی بکند باید صریحاً و علناً آقای وزیر مالیه بروند پشت تریبون بفرمایند که ما از یک ماه دیگر از یک سال دیگر از پنجاه دیگر خیال داریم که به کلی انحصار را عملی بکنیم که در تمام مملکت هیچ اداره هیچ مغازه برای سیگار نباشد مگر به اجازه دولت آن هم برای فروش و الا خود دولت سیگار را عمل بیاورد بالاخره برای صدور و این که عرض کردم در صورتی است که دولت این تصمیم را بگیرد که سیگار ایران را یک سیگاری بهتری بکند که بالاخره مثل سیگارهای سایر ممالک تهیه شود و بشود کشید و اگر دولت نخواهد انحصار بکند و بخواهد مالیات را زیاد بکند به عقیده بنده لایحه به این عرض و طول لازم نیست اسم انحصار لازم نیست و علاوه بر اینها باید دلیل بیاورد که چرا می‌خواهد مالیات را زیاد کند برای این که مالیات زیاد کردن یک دلیل محکمی باید داشته باشد و آن کسر خرج باید باشد وقتی دولت می‌خواهد مالیات را زیاد کند و یک عایدات جدیدی پیدا کند باید یک لایحه بیاورد به مجلس که ما بودجه‌مان کم است و تکافو نمی‌کند با این مخارج پس باید عایدات زیاد شود و الا اگر کسر ندارد و بی‌جهت هوس کرده‌اند که معنی ندارد همین طور ادارات مالیه که ابداً اطلاع ندارند از غالب نقاط و خیال می‌کنند امور اقتصادی و اجتماعی و سیاسی مثل کارهای ماشینی است و آقای کازرونی که خودشان را همیشه یکی از طرفداران طبقه رنجبر و زارع می‌دانستند اینجا با کمال آزادی چون مخبر کمیسیون هستند پا می‌شوند دفاع می‌کنند بنده عرض می‌کنم که شما گردش کنید در اطراف این مملکت و ببینید که طبقه زارع در چه حال است بدبخت‌ترین تمام طبقات این مملکت زارعین هستند (صحیح است) و عرض می‌کنم اینها در ایران ولی‌النعم ما هستند (صحیح است) اگر زارع نباشد در این مملکت پس ما چه داریم. پس در درجه اول دولت و مجلس شورای ملی باید متوجه حال زارعین باشد و آن وقت ما در هر مالیاتی که وضع می‌کنیم تحمیل بر طبقه زارعین می‌کنیم اینجا مکرر در همین مجلس صحبت شده است یک عقیده و بنده هم به این عقیده معتقد هستم که حتی‌الامکان اگر بشود مالیات غیر مستقیم مالیاتی که به زراعت تحمیل می‌شود بردارند بهتر است آن وقت شما روز به روز تحمیلات زارعین را زیاد بکنید به انواع و اقسام مختلف آن وقت اگر بنده هم مخبر کمیسیون باشم خودم را موظف می‌دانم دفاع کنم پا می‌شوم می‌گویم چه قانونی از این بهتر به زارع چه ضرری وارد می‌آید پارسال دوره هفتم این قانون را گذارندیم خیال می‌کردیم که این زراعت از بین می‌رود ولی دیدیم و خودم دیدم که زراعت توتون از بین نرفت آقای کازرونی چه می‌دانند که زراعت توتون و تنباکو کم نشده کدام احصائیه نشان داده است که از قانونی که در دوره هفتم تصویب شده است به طبقه زارع و طبقه که توتون کارند چقدر ضرر وارد شده ایشان چه می‌دانند ما مجبوریم این حرف‌ها را در کلیات بزنیم و بالاخره دولت یک لایحه که می‌آورد به مجلس و می‌فرستد به کمیسیون غرض این نیست که این لایحه حتماً بگذرد غرض این است که در این لایحه بحث شود تنقیح شود و وقتی که تنقیح شد بیاورند به مجلس و درش گفت و گو بشود بالاخره آن کسی که اجازه می‌گیرد برای هوس اجازه نمی‌گیرد که مقابل میز رئیس مجلس اسامی اجازه گیرندگان پنج شش نفر گذارده شود آن وقت می‌فرمایند کافی است وکیلی که اجازه گرفته باید حرفش را بزند.

مخبر - اولاً به نماینده محترم عرض می‌کنم (بعضی از نمایندگان - بفرمایید پشت تریبون) که هیچ کس مانع صحبت داشتن ایشان در مجلس نبود شما ببینید چند ساعت است ما در اطراف ماده اول و کلیات صحبت می‌داریم پس اینها که صحبت داشتند نماینده نبودند حرف نزدند جواب و سؤال نشد کی مانع شد؟ و اصلاً آقای دشتی که می‌خواستند صحبت بدارند کی گفت صحبت ندارید شاید یک کسی به طور مزاح حرفی زده و به گوش‌شان خورده در صورتی که از طرف مجلس گفتند کسی صحبت نکرده یک شرح مبسوطی در این باب صحبت داشتند خوب البته بدارید مذاکره بکنید شرحی هم از بنده تنقید کردند که طرفدار زارع و فلاح بودم و حالا طرفداری از دولت می‌کنم عرض می‌کنم که دولت و زارع و مردم همه در حکم نفس واحدند همه بذل مساعی می‌کنیم برای اصلاح امور اجتماعی خودمان (صحیح است) ما که نیابستی مخالف دولت باشیم من اگر موافقت با زارع دارم به جهت موافقت با زارع است علاوه بر این رفقای محترم من اطلاع دارند که در کمیسیون خیلی خیلی بیش از این سنگ زارع و مردم را به سینه زدم (یکی از نمایندگان - در کمیسیون سنگ نبود) تا اندازه هم که ممکن بوده است اصلاحاتی کرده‌ام ولی اینجا وظیفه من این است که دفاع از نظر کمیسیون بکنم و در انجام وظیفه بنده خیانت نمی‌کنم کمیسیون محترم به من وظیفه داده که اینجا دفاع کنم

بنده اینجا خیانت کنم نمی‌کنم همچو کاری (صحیح است) می‌فرمایند غرض از آوردن این قانون به مجلس چه بوده این که فرقی ندارد اگر فرقی ندارد پس این داد و بیداد و گفت و گوها چه چیز است پس این حرف‌ها از کجا پیدا می‌شود چرا در هر یک از مواد یا اصلاحاتی دارد یا یک چیز تازه وارد کرده‌اند که من حیث‌المجموع مقتضی این طور بود که تمام قانون را به مجلس بیاورند و این طور تصویب شود و قدری دقت کنید قدری مواد را ببینید از حرف قدمی رو به عمل و مطالعه بگذارید خواهید دید که یک ماده که درش اصلاحی نشده باشد وجود ندارد دولت برای هر یک از مواد یک قانونی بیاورد که این (ه) را اینجا درست کن این (ن) را آنجا درست کن قانون را این طور به مجلس نیاورده‌اند می‌فرمایند کازرونی چه احصائیه دارد که زراعت توتون و تنباکو کم نشده آقا چه احصائیه دارید که زراعت توتون و تنباکو کم شده؟ (با حرارت) احصائیه من احصائیه دولت است دولت به چه دلیل احصائیه‌اش را غلط می‌نویسد چرا؟ برای چه مقصود؟ نذر کرده دروغ بنویسد نذر کرده بر خلاف واقع بنویسد؟ احصائیه دولت نشان می‌دهد که زراعت توتون و تنباکو در این چند ساله اخیر زیاد شده است من هم اعتبار به این احصائیه دارم همین احصائیه را اینجا اظهار می‌کنم می‌گویم زراعتش زیاد شده این است عرایض من و در هر صورت ایشان خوب اگر چنانچه نگویم پیشنهاد بدهید چه بگویم می‌گویم آقا اگر نظر صائب خوبی دارید پیشنهاد بدهید این را هم که نگویم کسی هم که مخالف نیست پس تکلیف چیست عجب (خنده نمایندگان)

بعضی از نمایندگان - کافی است

رئیس - کافی است؟

عراقی - خیر بنده مخالفم.

اعتبار - بنده اجازه خواسته‌ام

رئیس - حقوق ذوی‌الحقوق از بین رفت. بفرمایید.

عراقی - آقای کازرونی خیلی خوب کردند با حالت عصبانی صحبت کردند قبل از این که با حالت عصبانی صحبت کنند متوجه به سؤال بودند و جواب ولی با حالت عصبانی نمی‌دانم متوجه هستند یا نه از این جهت عرض می‌کنم مذاکرات کافی نیست به علاوه در ماده اول این قانون یا هر قانونی که به مجلس می‌آید در ماده اول حق دارند در کلیات و سایر مواد صحبت کنند علاوه بر این که در خود ماده صحبت می‌کنند در تمام مواد حق دارند و نظیرش را خود آقای کازرونی اطلاع دارند که می‌شود ولی قسمت زراعت توتون یک قسمتی از ایران به این کار مبتلا هستند این هم قانونی است راجع به زراعت توتون غرب یک قسمت مهمش مبتلا به این زراعت دارند تنباکو و توتون دارند در خراسان همین طور است آذربایجان همین طور است جنوب خودتان همین طور زراعت تنباکو دارد (یکی از نمایندگان - مازندران) بلی صفحه مازندران دارد این قانون را می‌خواهیم یک قانونی باشد که مثل آن قانون که می‌فرمایید سال دیگر مجبور نباشیم بیاوریم عوض کنیم بلکه یک کاری بکنیم که حتی‌المقدور به عمل نزدیک‌تر باشد در ولایاتی که تنباکو کاری دارند حضرتعالی اگر مسبوق باشید بنده در قسمت خودمان از صفحه عراق خودمان عرض می‌کنم کم شده به واسطه قانونی که سابق بود حالا یا از عامل یا از وضع قانون بود کمتر شده پس شما نباید یک دفعه بگویید کم نشده اگر شما نظرتان به بیان و اظهار رئیس انحصار است اگر رئیس انحصار گفته است کم نشده ممکن است او روی هم رفته گفته باشد ولی آنهایی که از ولایات خودشان اطلاع دارند کم شده من در ولایت اطلاع دارم کم شده بنده تقاضا می‌کنم خسته نشوید التزام هم نداریم حکماً در این جلسه مذاکرات در کلیات کافی شده باشد و ماده اول و دوم و سومش تمام شده باشد چند جلسه صرف می‌کنیم برای این کار و این قانون مجلس برای همین است که در این مسائل کاملاً دقت کند مباحثه کند بدون این که حرف

همدیگر موجب عصبانیت آن یکی باشد نه جنابعالی خیلی بیش از بنده با دولت موافق هستند نه من از شما با رنجبر موافقترم همه‌مان جامعه هستیم که می‌خواهیم اداره این مملکت را بچرخانیم پس نباید حضرتعالی عصبانی شوید و اوقاتتان تلخ شود بنابراین بنده استدعا می‌کنم مذاکرات کافی نباشد جلسه دیگر هم داریم کاری نشده که ما بگوییم مذاکرات کافی است.

رئیس - آقایانی که با کفایت مذاکرات موافقند قیام فرمایند.

(چند نفری برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. آقای اعتبار

اعتبار - آقایان کاملاً خسته شده‌اند بنده هم تصدیق می‌کنم و لذا تکرار نمی‌کنم مطالب گفته شده را ولی یک موضوعی است که باید اینجا عرض کنم آقای وزیر مالیه هم درست متوجه نشدند توجه بفرمایند بنده این اشکالی که هست عرض کنم و اصلاح شود. یک ماده نهی در این قانون هست که می‌گوید: وزارت مالیه مجاز است قبوضی را که از بابت یک من پانزده قران تفاوت توتون نیم کوب در هذلسنه تا تاریخ تصویب این قانون دریافت نموده به صاحبان آنها مسترد دارد. بنده می‌خواستم تاریخچه این ماده نه را به عرض آقایان برسانم که از کجا بالاخره وزارت مالیه دارای قبوضی شده از تجار و از مردم که حالا آن را ببخشند در ماده دو قانون سابق توتون پست مثل مال همدان و بروجرد و نهاوند و ملایر را برایش دو قران و سه قران و پنج قران مالیات معین کردیم و شرح قضیه و عملش این بود که این توتون از بروجرد حمل می‌شد و یک من دو قران مالیاتش را هم می‌داد ولی مصرف توتون خوزستان بود می‌رفت آنجا نیم کوب می‌شد به صورت جیگاره برمی‌گشت و آن وقت مطابق قانون سابق که در ماده دو نوشته است توتون جیگاره یک من سه تومان یک من سه تومان از اینها می‌چسبیدند مطالبه می‌کردند پس از این که این قضیه در خوزستان در بروجرد در همدان تمام تجار در این قضیه مداخله کردند ما اینجا اقدامات کردیم یک دوسیه مبسوط و مشروحی دارد و بنده می‌خواستم استدعا کنم از آقای وزیر مالیه که این دوسیه را از اداره انحصار بگیرند و ملاحظه بکنند این دوسیه چه بود؟ پس از مذاکرات زیاد و بالاخره کمیسیون‌های زیادی که شد آمدند و بالاخره این طوری توافق کردند برای این که آن ترتیب به هم نخورد و مخالف قانون نباشد گفتند آن یک من دو قران و پنج قران که شما داده‌اید بسیار خوب مالیاتش را داده‌اید بقیه را یک قبضی بدهند به ما آن قبض را ما مخصوصاً در کمیسیون مذاکره شده در آنجا قید شد در صورت مجلس هم نوشتیم که برای این که یک راه قانونی داشته باشیم این قبض را به ما بدهید تجار هم قبول کردند آمدند یک قبوضی داده‌اند به اداره انحصار و بالاخره توتون‌های خودشان را به مصرف فروش رساندند و تمام شد حالا این قبوض یک من پانزده قران همان قبوضی است که دولت به آنها می‌بخشد این به جای خودش صحیح بنده در قسمت مالیاتش هم حرف ندارم که بگویم زیاد است کم است مالیاتش را هم بنده عقیده دارم هفت قران نه قران دوازده قران مالیات بدهند این به نظر بنده این قدر اهمیت ندارد این توتون در خود محل مصرف ندارد مصرف فروشش همین طور که عرض کردم به صورت نیم کوب بر می‌گردد آن وقت می‌رود به خوزستان به صورت جیگاره می‌شود اینجا بنده دیدم در قانون اسمی از نیم کوب نبرده‌اند و وقتی که بنده خودم خدمت‌شان عرض کردم فرمودند اصلاً از قلم افتاده در راپورت نوشته نشده و حال این که هیجده قران و بعد در سال سوم سه تومان قائل شده‌اند بنده عرض می‌کنم یک توتونی را که شما نتوانید یک من پانزده قران ازش بگیرید یک محصولی که پانزده قران را نتواند بدهد و شما مطابق ماده نه برگزار می‌کنید و می‌بخشد آن وقت چطور هیجده قران و بیست و چهار قران بدهد اینجا بنده نظرم این است و می‌خواهم اینجا عرض کنم که اداره انحصار دولت اکتفا بکند به همان مالیاتی که در دست اول از او می‌گیرد یعنی آن هفت قران و نه قران و دوازده قران که شما برای او قائل شدید بگیرید و ولش کنید بگذارید آن کسی که می‌برد ببرد مصرف کند فشار شما و سنگینی مالیات این را از بین نمی‌برد یعنی آن که می‌خواهد سیگار جیگاره بکشد می‌کشد ولی از بصره و بین‌النهرین قاچاق صرف می‌کند و شما خودتان هم همیشه طرفدار این قضیه بودید و عملی هم که برای انحصار تریاک کرده‌اید شاهد این امر است که خواستید به وسیله تنزل باندرو

حتی‌الامکان موضوع قاچاق از بین برود و این قضیه تشدید می‌کند مسأله قاچاق را به این جهت بنده می‌خواستم ادعا کنم در این قضیه نیم‌کوب که مصرفش خوزستان و بنادر است تجدیدنظری بفرمایید اگر مالیات هفت و نه قران و دوازده قران را کم می‌دانید دو قران هم بهش اضافه کنید و دیگر ولش کنید که وقتی این مالیات هفت قران را داد و مالش را حمل کرد به خوزستان خواست بفروشد آنجا خواست به صورت نیم‌کوب در بیاورد دو مرتبه از او مطالبه نکنند که بیست و چهار قران دیگری باید بدهی برای این که این را بتوانی مصرف کنی عرض دیگر بنده این است که اینجا در قسمت (ب) می‌نویسد ۱- توتون سیگار یک من سه تومان سایر اجناس دخانیه که بریده می‌شود از قرار یک من سه تومان بنده این را دیگر نفهمیدم سایر اجناس مقصود چیست دمار توتون است؟ چه جنس‌های دیگری ممکن است بریده شود غیر از توتون که یک من سه تومان باید بدهد نظر بنده این بود که خواستم عرض کنم اگر این را توجه نفرمایید بالاخره مجبور می‌شوید از تجار و مردم دو مرتبه بپایید و برخلاف قانون یک قبوضی بگیرید آن وقت یک قانون دیگر بپایید و به آنها تخفیف بدهد.

وزیر مالیه - این قضیه توتون نیم‌کوب همان طور که آقای اعتبار فرمودند از قلم افتاده است در لایحه اشتباهاً حرف (ج) از قلم افتاده منظور این بوده است در قانون قدیم هم این طور بود که توتون سیگار یک مالیاتی داشت توتون نیم‌کوب یک مالیات توتون ساییده یک مالیات این توتون نیم‌کوب که مالیاتش زیاد است زیاده‌تر از توتون چپق است برای این است که این توتون را که می‌برند به سیگار هم استعمال می‌کنند و اگر مالیات ارزان باشد بدیهی است صدمه به توتون سیگار می‌زند و بیشتر آن را داخل می‌کنند به طور قاچاق یعنی سیگارها و جیگارا را وارد می‌کنند برای این که از مالیات فرار کنند اما این که مالیاتی برایش وضع شده به نظر می‌آید این برای این است که سابق بر این فرض بفرمایید شش سال پیش از این مدت هفت سال پیش از این سیگار هم شش قران هفت قران مالیات می‌داد آن وقت‌ها سنگین بوده و متناسب با سایر چیزها آمده‌اند پنج قران گرفته‌اند دو قران هم اضافه کرده‌اند ولی حالا که سه تومان است باز هم قانون بیاوریم که پنج قران بگیریم برای این که در آن موقع سنگین بوده است حالا برای توتون نیم‌کوب ما اینجور فرض می‌کنیم که پانزده قران و از حالا به بعد سال به سال یک چیزی زیاد بشود اما حالا پانزده قران نیست مالیاتش حالا سه تومان است و اگر از سه تومان می‌خواستند مالیات را بالا ببرند چهار تومان و نیم پنج تومان بود اول سه تومان را نصف می‌کنیم مالیات سه تومان را پانزده قران قرار می‌دهیم و بعد در سال‌های دیگر متناسب با سایر چیزها توتون و تنباکو و توتون و سیگار و سایر محصولات مملکتی که مالیاتش بالا می‌رود این مالیات هم به تدریج بالا می‌رود اما این که در گذشته هم اینها مجبور بودند که برای هر منی پانزده قران بدهند و این را تخفیف می‌دهیم می‌بخشیم و معاف می‌کنیم و این مانع می‌شود که سال آینده مثل سایر توتون‌های دیگر تنباکو و سیگار یک چیزی بر مالیاتش اضافه شود این است که این را به تدریج بالا می‌برند حالا بالا می‌برند حالا سه تومان است می‌شود پانزده قران سال دیگر می‌شود هیجده قران در سال‌های دیگر اضافه می‌شود.

روحی - کافی است

رئیس - کافی است؟ (گفته شد - کافی است) پیشنهادی که در این خصوص شده قرائت می‌شود.

پیشنهاد آقای مجد ضیائی

در ماده ۱ اصلاح ذیل را در خدمت خریداری ماشین پیشنهاد می‌کنیم

خریداری ماشین در ادوات مذکوره بر طبق تقویم دو نفر مقوم از طرف مؤسسه و صاحب مال خواهد بود در صورت اختلاف حکم مشترک از میان چهار نفر به قرعه معین تقویم اکثریت قاطع خواهد بود.

۳۱-موقع جلسه بعد- ختم جلسه

رئیس- پیشنهاد شده است جلسه را ختم کنیم (صحیح است)

جلسه آینده یکشنبه بیست و چهارم بهمن سه ساعت قبل از ظهر دستور لایحه دخانیات

(مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی- دادگر

مشروح مذاکرات مجلس ملی، دوره ۸

جلسه: ۷۱

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۵ اسفند ۱۳۱۰ (۱۸ شوال ۱۳۵۰)

فهرست مذاکرات

۱- تصویب صورت مجلس

۲- سؤال آقای رهنما و جواب آقای وزیر مالیه

۳- شور و تصویب لایحه اصلاح بودجه اداره کل فلاح

۴- بقیه شور اول لایحه اصلاح قانون دخانیات

۵- موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یک ساعت و نیم قبل از ظهر به ریاست آقای دادگر تشکیل گردید.

صورت مجلس روز پنجشنبه بیست و هشت بهمن ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

{ ۴- بقیه شور اول لایحه اصلاح قانون دخانیات }

رئیس - خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به اصلاح قانون انحصار دخانیات مطرح است ماده دوم قرائت می شود:

ماده دوم - کلیه اجناس دخانیه پس از برداشت محصول و خشک نمودن باید در ظرف سه الی شش ماه برحسب تشخیص مؤسسه انحصار متدرجاً به انبارهایی که آن مؤسسه در نزدیکترین دسترس زارعین یا مرکز بلوک یا ولایت معین خواهد نمود وارد شود مؤسسه انحصار به اقتضا موارد در هر محل موعدی را که برای ورود اجناسهای دخانیه انبارهای دولتی لازم می داند قبلاً تعیین نموده و در ظرف آن مدت هرگونه نظارتی را که لازم بداند به عمل خواهد آورد.

رئیس - آقای افسر

افسر - بنده در ماده ۳ عرض دارم

رئیس - در این ماده مخالفتی نیست؟

(گفتند - خیر)

رئیس - موافقین با ماده دوم قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

ماده سوم - نسبت به هر یک از انواع اجناس دخانیه تا زمانی که دولت خود مباشر خرید و فروش انحصاری نشده مؤسسه انحصار مجاز است با اخذ حقوق مذکوره ذیل تهیه و تجارت یک قسمت یا تمام اجناس دخانیه را به موجب جواز مخصوص آزاد نماید.

الف - توتون سیگار از قرار یک من سه تومان

ب - سایر اجناس دخانیه که بریده می شود از قرار یک من سه تومان.

ج - توتون چیق اشنو - سلوانی - جرمی - لاهیجان (از محال ساوجبلاغ مکری) و توتون های مشابه آن تا آخر سال ۱۳۱۰ شانزده قران سال ۱۳۱۱ بیست قران سال ۱۳۱۲ به بعد بیست و چهار قران.

د - توتون چیق: سنندج - کرمانشاهان - ساوجبلاغ مکری و توتون های مشابه آن تا آخر سال ۱۳۱۰ یازده قران سال ۱۳۱۱ چهارده قران سال ۱۳۱۲ به بعد هفده قران.

ه - توتون چیق: سقز و بانه - همدان - دهخوارقان نهاوند - تویسرکان اطراف طهران و توتون های مشابه آن تا آخر سال ۱۳۱۰ هفت قران سال ۱۳۱۱ نه قران سال ۱۳۱۲ به بعد یازده قران.

و - کلیه اقسام تنباکو تا آخر سال ۱۳۱۰ از قرار یک من سه قران و در سال ۱۳۱۱ یک من پنج قران و در سال ۱۳۱۲ و سنوات بعد یک من هفت قران تنباکوی چوب قلیانی در صورتی که در قلیان مصرف شود مشمول حقوق تنباکو خواهد بود.

ز - تنباکوی نسواری یک من پانزده قران و انفیه یک من پنج تومان.

ح - انواع توتون و سیگارت و سیگارهای خارجه (در صورت اجازه دولت) و انواع کاغذ سیگار و متفرعات آن صدی پنجاه از قیمتی که وارد می شود (یعنی مجموع قیمت ورودی و حقوق گمرکی و عوارضی که به توسط گمرک مأخوذ می گردد) وارد کردن اجناس دخانیه مذکوره در فوق بدون اجازه مؤسسه انحصار ممنوع و مستلزم ضبط جنس خواهد بود.

رئیس - آقای افسر

افسر - چنانچه در کلیات عرض کردم و سایر آقایان هم یادآوری کردند حقیقتاً قضیه تنباکو و توتون این یک مالیات خیلی سنگینی است که نه متناسب با قیمت تنباکو است و نه متناسب با کشت و کارش و زحمتی که برایش کشیده می شود در چندین نقطه خراسان که تنباکو دارد بهترین تنباکو تنباکوی طبس است خرواری بیست تومان است سایر تنباکوها مثل ترشیز و سبزوار و شاهرود خرواری دوازده تومان و ده تومان است و با این وضعیت مالیات به کلی از میان می رود اما اگر نظر از میان رفتن داشته باشند چنانچه در نسواری داشتند بنده هم عرضی ندارم برای این که تنباکوی نسواری یک چیز مضر است و خیلی بد چیزی است. اگر پنج تومان هم بکند که از بین برود ما حرفی نداریم خیلی خوب است اما نظر دولت از قراری که آقای وزیر مالیه آن روز فرمودند یک قسمتش از نقطه نظر ازدیاد عایدات است برای مملکت حالا که نظر این است... و افتادن تنباکو باید یک تناسبی بین مالیات و تنباکو برقرار شود چنان که ملاحظه فرمودید که در قسمت سیگار و بعضی چیزهای دیگر که از خارج می آید نوشته اند صدی پنجاه این به نظر بنده مالیات متناسبی است و این را بنده عقیده ام این است که برای تنباکو معمول بدارند و هر جایش را

نسبت به قیمت بپردازند تنباکوی شیراز که یک منی چهار تومان است با تنباکوی یک من یک قران یک جور مالیات بدهد و این بی تناسب است و بنده پیشنهاد کردم که قیمت دو سال اخیر تنباکو را بسنجید و حد وسطش را و از آن معادلش صدی پنجاه مالیات بر تنباکو ببندند که یک تناسبی با تنباکو داشته باشد که هم از میان نرفته باشد و هم عواید دولت زیاد شود و بنده پیشنهاد هم کرده‌ام چون امیدوارم که در شور دوم آقای وزیر مالیه یک توجهی بفرمایند و بنده بیش از این عرضی نمی‌کنم و اگر پیشنهاد بنده قبول نشود عرایض خودم را در شور دوم عرض می‌کنم.

وزیر مالیه - مکرر عرض کرده‌ام در این که پیشنهاداتی بشود و در کمیسیون با حضور اعضای کمیسیون و غیر اعضا کمیسیون دقت شود و صحبت شود که واقعاً معلوم شود که فلان چیز نبودنش مفید است و بودنش مضر است بنده کاملاً موافقت داشته‌ام و قبول کرده‌ام و این کار هم در این لایحه که پیشنهاد شده این طور نبود لایحه دولت را با خبر کمیسیون مطالعه بفرمایید ببینید که چندین جلسه در کمیسیون نشست‌هایم در این قسمت مذاکره کرده‌ایم و راجع به طبقه‌بندی بود چندین جلسه هم در این باب صحبت شد و ما سخن‌مان می‌آمد قبول کنیم و آقایان مکرراً و متوالیاً اظهار نگرانی کردند بالاخره ما گفتیم خیلی خوب اگر تا این درجه شدت دارد و نگرانی دارد بعد از ملاحظه و غور در مطلب ما قبول کردیم به شرطی که در عایدات یک چیز محسوس نشود آن را هم میزانش را دوباره پایین‌تر آوردیم البته در این قسمت هم هر نظری آقایان داشته باشند پیشنهاد بفرمایند خودشان هم حاضر می‌شوند در کمیسیون مذاکره می‌کنیم اما در مسأله این که می‌فرمایند به نسبت اصل قیمت می‌خواهم عرض کنم که این در همه جا مطابق نمی‌آید مخصوصاً در یک قسمت از چیزهایی که به اصطلاح می‌گویند لوکس است و تفننی است این چیزها هیچ وقت متناسب با قیمتش نمی‌شود مثلاً فرض بفرمایید تریاک یا بعضی دواجات و همین توتون و تنباکو و توتون سیگار الان مالیاتش هیچ نسبت به اصل قیمتش ندارد این چیزها در مواردی اقتضا می‌کند که این قدر بالا می‌رود در مملکت که آن قیمت اصلی مثل هیچ می‌شود قیمت یک از عشرش است البته چیزهای دیگری که مثلاً گمرک را فرض بفرمایید یک چیزی که وارد مملکت می‌شود و جزو احتیاجات عمومی است گمرکش را صدی پنج صدی ده قرار می‌دهند ولی اگر جزء احتیاجات عمومی نیست و تفننی است و تفریحی است آن را دیگر نظری به قیمتش ندارند ولی در هر حال باز گمرک با قیمت تناسب دارد اما یک چیزهای تفننی با قیمت تناسب ندارد معذک عرض کردم در مسأله طبقه‌بندی‌اش اگر اشکالی باشد چنانچه در قانون سابق اشکالش زیاد بود و آقایان توجه فرمودند معذک دوباره دقت می‌کنیم و اصلاح می‌شود.

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمد - البته ما هم معتقد هستیم و همان طوری که آقای وزیر مالیه فرمودند عایدات مملکت زیاد شود و قبلاً به تناسب مخارج مملکت‌مان ما که از دولت صحیه می‌خواهیم امنیت می‌خواهیم عدلیه می‌خواهیم که در همه اصقاع مملکت دایر کند البته فکر عایدات هم بکنند در این موضوع گمان می‌کنم که دولت به مجلس، هیچ مخالفتی ندارد اما می‌فرمایند بی‌اشیا لوکسی و تفننی مالیات متناسب با آن جنس نیست این را هم بنده تصدیق می‌کنم مثلاً الان تاکسی که دولت از تریاک می‌گیرد خیلی بیش از قیمت تریاک است لیکن وقتی که ما به تفننات گفتیم مالیات ببندند یک تناسبی را بین آنها باید رعایت کرد. این که شبهه ندارد گفتیم از تناسب قیمت زیادتر نگیرند حتمی است دولت هر نظری دارد یک مالیاتی وضع می‌کند روی آنها و می‌گیرد لکن البته تنباکو در این مملکت چند قسم است یک تنباکو داریم که مال حکان است حکان اصفهان که مثلاً یک من پنج تومان شش تومان هفت تومان قیمتش است یکی تنباکوی اعلا شیراز که یک من دو تومان بیست و پنج قران سه تومان قیمتش است لکن یک تنباکوهایی هم داریم در بعضی از نقاط مملکت که یک من دو قران قیمتش است (بعضی از نمایندگان - کمتر) یا یک قران (امیر تیمور - باز هم کمتر) قیمتش است و اینها را نمی‌شود مطابق تنباکوی یک من پنج تومان (افسر - تنباکوی چوب قلیانی خرواری پنج تومان است) و شش تومان مالیات برایش قرار داد البته این متناسب نیست که تنباکوی یک من سی شاهی را با یک من پنج

تومان یک جور مالیات بست (صحیح است) اشکالی که آقای وزیر مالیه فرمودند راجع به طبقه‌بندی بنده این را در آن جلسه هم عرض کردم که تصدیق می‌کنم برای این که طبقه‌بندی برای مالک و رعیت اسباب زحمت است وقتی که در یک دهی یک جور تنباکویی زراعت کرده‌اند و در ده دیگر تنباکوی جور دیگر مأمور مالیه که می‌آید تکلیفش این است که بگوید این جزو طبقه اعلی است آن وقت باید بیایند و ثابت کنند که این تنباکوی پست است و خود این یک اختلافی بین مالک و مأمورین مالیه تولید می‌کند و این البته یک کار بدی است پس باید یک راه‌حلی برایش فکر کرد و بنده اینجا دیدم در پیشنهاداتی که شده بود دو پیشنهاد در این موضوع شده است یکی مال آقای افسر است که قیمت دو ساله تنباکو را معین کنند و نصفش را مالیات بگیرند این یک راه‌حلی است به عقیده بنده بعضی هم دیدم پیشنهاد کرده بودند (پنج نفر شش نفر از آقایان) که اصلاً تنباکوهای ارزان قیمت که یک من دو قران و سه قران قیمت دارد از مالیات معاف باشد این هم یک نظری است و این را هم عرض می‌کنم به آقای وزیر مالیه که دو تا بسته (کیسه) تنباکو فرستاده بودند از کرمان پیش آقای رئیس به مجلس فرستاده بودند که اینها یک من سی شاهی قیمتش است و از ما یک من پنج قران مطالبه مالیات می‌خواهند بکنند و ما نمی‌توانیم از عهده ادای این مالیات برآییم اما مصرف این تنباکو فقط برای خود اهالی قراء همان محل است که عادت کرده‌اند و این تنباکوها را می‌کشند وقتی که این مالیات را ازش گرفتند البته زارعین نمی‌کارند یعنی مردم دست‌شان نمی‌رسد بخرند و آنها هم نمی‌کارند. بعضی از آقایان هم شاید عقیده داشته باشند که بکارند اهمیتی ندارد ولی نه این طور نیست برای این که در جاهایی که اینها را می‌کارند غیر از این چیزی عاید نمی‌شود مالک و رعیت از میان می‌رود باید مالیات این مملکت را بدهد و چیز دیگر هم نمی‌شود زراعت کرد هواهای گرم و آب‌های شور و زمین‌های کفّه غیر از تنباکو هیچ نمی‌شود ازش برداشت تنباکویتش هم خیلی کثیف و بد و سبز رنگ است لکن می‌کشند یک قدرش را آورده‌اند اینجا رنگش عیناً مثل این علف‌های سبز است ولی اهالی آنجا به کشیدن آن عادت دارند و این تنباکوها را می‌کشند در جلسه گذشته خاطرم هست یکی از آقایان موافقین به بنده جواب دادند که این چه وحشتی است که شما دارید به علت این که در ماده ۴ معین کرده است که دولت قیمت را معین می‌کند در حالی که همچو چیزی نیست دولت وقتی که خودش انحصار را اجرا نکند قیمت را معین نمی‌کند اینجا است که ضرر مالک و رعیت می‌شود و من در جلسه گذشته عرض کردم که اگر به جای انحصار حقیقت این لایحه را اجرا کنند ما حرفی نداریم تمام را از پست و اعلی یک من سی شاهی مثلاً بخرد لیکن عجالتاً که انحصار نمی‌کند دولت و قیمت معین نمی‌کند و آزاد گذاشته است بین رعیت و مالک و تاجر می‌برند در انبار پنج هزار مالیات ازش می‌گیرند در قران هم قیمت اصل تنباکو می‌شود هفت هزار آن وقت بدیهی است یک من تنباکو را هفت قران نمی‌خرند و باید همان طور در انبار بماند نه مالیات وصول می‌شود نه عایداتی به مالک و رعیت می‌رسد این است که هیچ فایده به آنها نمی‌رسد و عقیده بنده این است که یا پیشنهاد آقای افسر را کمیسیون بپذیرد که هر چه قیمت دارد قیمتی که پارسال فروخته‌اند و امسال فروخته‌اند صدی پنجاهش را دولت بگیرد (فرض کنیم از خارجه وارد می‌کنیم آن را هم دولت صدی پنجاه می‌گیرد اینها را هم صدی پنجاه بگیرد) یا آن پیشنهاد بعضی از آقایان را که بنده هم عقیده دارم این تنباکوهای پست را اصلاً معاف کنند تا قیمت سه قران را از این مالیات معاف کنند تنباکوهایی که سه قران قیمت دارد یک منش معاف کنند و الا اگر ما بخواهیم این مالیات را روی آن تنباکوی یک من سی شاهی بکشیم از بین می‌رود و این هم بدیهی است ضررش به مالک و رعیت هر دو خواهد خورد و زراعت موقوف می‌شود و ضرر فاحش می‌رسد و بالنتیجه به دولت ضرر خواهد رسید.

وزیر مالیه - این مالیات‌هایی که اینجا منظور شده است ما هم قلم‌انداز ننوشته‌ایم البته همه ملاحظات شده است و حتی‌الامکان به حداقلی که ممکن بوده است پایین آورده‌ایم و در کمیسیون هم دوباره در این باب خیلی صحبت شده و شور شده و درست شده است ولی البته مطلب میزان ندارد یک وقتی اگر یک تومان هم بنویسند می‌گویند یک تومان زیاد است بشود هشت قران - یکی نظرش به شش قران است یکی دیگر سه قران بهتر به نظرش می‌رسد دیگری دو قران را مناسب‌تر می‌داند یا این که تصور می‌شود مالیات را اگر پنج قران بکنند زراعتش موقوف می‌شود یا یکی می‌گوید خیر یک تومان هم بشود موقوف نمی‌شود یکی دیگر گوید اگر دو تومان بشود موقوف خواهد شد و همین طور صحبت در مطلب جاری خواهد بود و به تجربه هم رسیده است و اگر دولت

واقعاً اسبابش را داشت و فراهم می‌بود بنده با کمال اطمینان عرض می‌کردم و قول می‌دادم که هر چه به آن قیمت سابق فروخته می‌شود دولت بخرد یقین دارم از قیمت سابق هم با تجربه که داریم و دیده‌ایم مثلاً یک چیزی را همین چیزهایی را که در بازار می‌فروشد یک قران که قیمتش است یک قران هم که مالیات برش افزوده بشود صاحبش دو قران نمی‌فروشد سه قران می‌فروشد و او از همین بسته شدن مالیات استفاده می‌کند و یک قدری هم گران‌تر می‌فروشد. این طور است. اما در باب توتون‌ها و تنباکوهایی ارزان که صحبت می‌شود بدبختانه اشکال کلی در اینجا هست که آقایان باید توجه بفرمایند این مالیاتی که وضع می‌شود در واقع این مالیات به همان طبقه پست و ارزان است و الا اگر کسی می‌گفت آن تنباکوی اعلی یا توتون اعلی را معاف بکنید چون چیزی ازش حاصل نمی‌شود و کم عمل می‌آید راست است که قطعاً باید هر چیزی که گران قیمت‌تر است اگر صد هزار خروار عمل می‌آید هفتاد هزار خروارش درجه اول و اعلی بشود بیست خروارش هم درجه وسط و پنج هزار خروارش هم درجه پست بعد می‌گفتند که به کلی این جنس پست معاف باشد یک چیزی بود ولی تنباکوی ما اعلایش هیچ قابل نیست و خیلی کم است (افسر- اعلا را بالا ببرید) حالا می‌گویند اعلا را بالا ببریم (افسر- اعلی و وسط را عرض کردم) آقایان تصدیق می‌فرمایند که ما آنچه را که از اعلی می‌خواهیم دو برابر هم بگیریم تازه هیچ چیز نمی‌شود هر چیزی هر مالیاتی در مملکت هست و در بودجه ملاحظه می‌فرمایید که فلان مبلغ کلی عایدات مملکت است برای مخارج عمومی این همه‌اش از چیزهای خورد خورد و چیزهای عمومی است که استعمال می‌شود و عواید می‌دهد و در طبقات عامه استعمال می‌شود و کثیرالاستعمال است اگر به آنها یک مالیات کمتری هم وضع بشود باز یک چیزی عاید می‌شود ولی مالیات‌هایی که درجه اعلا است پنج قران یا ده قران هم بگذاریم تازه چیزی حاصل نمی‌شود این است که مسأله معاف کردن را بدبختانه بنده نمی‌توانم منظور بدارم برای این که مثل این است که لایحه اساساً باطل بشود. باز سابقاً یک چیزی می‌دادند حالا می‌آییم و اصلاً آن را هم از بین می‌بریم و به کلی ملغایش می‌کنیم و معاف می‌کنیم در صورتی که منظور ما این نبوده است که لایحه آورده باشیم که اصل مالیات تنباکو را موقوف کرده باشیم و اما آنچه که فرمودند متناسب با قیمتش باشد مالیات جواب این را هم قبلاً عرض کردم خود آقای مؤید احمدی هم تصدیق کردند که این چیزها را متناسب با اصل قیمتش نمی‌شود مالیات گذاشت برای این که در این صورت عمومیت دارد و خیلی چیزهای دیگری هم که در نظر دارند هیچ در نظر گرفته نمی‌شود. البته اصل قیمت را در بعضی چیزها حتماً باید در نظر داشت ولی آن چیزهایی است که تفننی نیست و چیزهای دیگری است مثلاً فرض بفرمایید اگر مثلاً حیوانات زنده به مملکت وارد می‌کنند اگر حقیقتاً طرف احتیاج باشد و بخواهند گمرکی مثلاً دو برابر اصل قیمتش بر آن بگذارند البته خیلی سنگین می‌شد و راه احتیاج مردم مسدود می‌شد ولی این چیزها غیر از آن است آقا در تمام ممالک دنیا وقتی که به مالیات محتاج می‌شوند بر یک چیزهای تفننی وضع مالیات می‌کنند سر هر سالی به سه چهار فقره چیز تفننی مالیات اضافه می‌کنند البته وقتی که لازم شد و وقتی لازم‌شان نشد ممکن است یک تخفیفی هم بدهند یا زیاد نکنند اما این را نمی‌شود با قیمتش چیز کرد.

رئیس - آقای قشقایی.

اسمعیل خان قشقایی - آن روز آقای وزیر مالیه فرمودند این زراعت تنباکو وقتی که نداشت نشود و نکارد درست است اگر بنا باشد نکنند چیز دیگر عوضش ممکن نیست جای این محصول بکارند اولاً اینها کم است چیزی که قابل باشد جای تنباکو را بگیرد نیست زمین خشک است آب کم است چاه است. جز تنباکو نمی‌شود چیزی کاشت بعد هم ما عرض نمی‌کنیم که از لایحه دولت که می‌آید جلوگیری شود البته دولت مالیات لازم دارد و برای خرج همین مملکت است ولی ما می‌گوییم اگر این محصول زیادتیر بشود مالیات هم زیادتیر عاید خواهد شد و خواهش کردیم که جلوگیری از این تنباکو و زراعت آن نفرمایند و طوری نشود که با مالیات سنگین و غیر متناسب از بین برود و مالیاتی به تناسب خودش معین کنند. بالاخره یا خود دولت خریدار است همین تنباکوهایی که ما عرض می‌کنیم یک من دو قران دولت بدهد از برای زارعین و مالکین باقی دیگر را به هر قیمتی که می‌خواهد

بفروشد این هم که فرمودند در کمیسیون خواهشمندیم که خبر بدهند و در کمیسیون همین تذکرات را بدهند و همین مواد را اصلاح کنند که نه سیخ بسوزد و نه کباب هم لایحه دولت و نظر دولت تأمین بشود و هم مردم و زارعین تشویق شوند.

مخبر (آقای کاررونی) - گمان نمی‌کنم آقای وزیر مالیه اظهار فرموده باشد که زراعت تنباکو نشود بلکه اگر خاطر مبارکتان باشد بنده عرض کردم مخصوصاً به آقایان که ما نمی‌توانیم مردم را مجبور کنیم که قلبان نکشند و سیگار بکشند البته مردم در این قسمت مختارند اما آن قسمتی را که فرمودید که خبر بدهند تا در کمیسیون حاضر بشوید بسیار خوب وقتی که کمیسیون تشکیل و منعقد می‌شود با کمال امتنان از حضرتعالی پذیرایی می‌شود حضرتعالی هم هر نظری دارید هر فرمایشی دارید آزادانه اظهار کنید و البته اگر دلایلی هم داشته باشید کسی معارض با دلیل و صلاح که نیست.

افسر - اینجا هم آزادانه است غیر از آزادانه که نیست.

مخبر - هم اینجا آزادانه است هم کمیسیون.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده در ماده اول و کلیات عرایض کرده و حالا هم لازم می‌دانم بعضی مسائل را به عرض مجلس مقدس برسانم و میل دارم مخصوصاً آقای وزیر مالیه هم توجه بفرمایند. دو سه فقره در نظر دارم که به عرض مجلس می‌رسانم شاید در کمیسیون اصلاح شود اولاً آقای وزیر مالیه فرمودند جنس دخانیات را نمی‌شود ما از روی قیمت مالیات برایش وضع کنیم بنده عرض می‌کنم به چه علت نمی‌شود از روی قیمت مالیات وضع کرد؟ برای این که استعمال کنندگان دخانیات اشخاص مختلفه هستند اشخاصی هستند که سیگار هزاری شش تومان را استعمال می‌کنند کسانی هم هستند که استطاعت ندارند و همان تنباکوی یک من سی شاهی و یک قران و دو قرانی که اینجا مذاکره شد استعمال می‌کنند وقتی که دولت انحصار کرده است و در نظر دارد که مالیاتی بر دخانیات وضع کرده باشد به عقیده بنده حقیقتاً عادلانه‌اش این است که تناسب را در نظر بگیرد طبقات مختلفه در این مملکت هستند یک اشخاصی هستند که فرض کنید می‌توانند سیگارت هزاری پنج تومان و شش تومان و هفت تومان همان طور که از خارجه هم می‌آید استعمال کنند آنها البته به تناسب توانایی که دارند و می‌توانند استعمال کنند زیادتر هم مالیات باید بدهند یک اشخاصی هم هستند که توانایی ندارند و تنباکوی یک من دو قران و سی شاهی یا توتون‌هایی که به طور جیگاره در قسمت‌های خوزستان و کردستان بعضی‌ها استعمال می‌کنند یک من ۵ قران و شش قران و بیش از این قوه ندارند باید آنها هم به تناسب همان قیمت و قوه‌شان مالیات بدهند و دولت باید این نکته را به عقیده بنده رعایت کند که به تناسب استعدادشان هر چیزی که مالیات وضع کند که مصرف کننده بتواند بدهد و بی‌عدالتی نشود حضرتعالی که وزیر مالیه مملکت هستید صورت و احصائیه عمل اداره انحصار دخانیات را دارید عمل کرد و مدارک این صورت را در نظر بگیرید.

کمیسیون قوانین مالیه هم همین صورت را به عقیده بنده باید از اداره دخانیات بخواهد و بگیرد و در نظر بگیرد و به تناسب وضع مالیات کند - اگر نظر دولت این است که صدی صد مالیات وضع کند البته احتیاج دارد وضع کند صدی پنجاه می‌خواهد صدی پنجاه وضع کند صدی دویست هم میل دارند بکنند این کار بهتر است به این ترتیبی که پیشنهاد شده و این ترتیب خوب نیست. برای چه؟ حالا به عنوان مثال عرض می‌کنم برای این که وقتی شما مالیات جنس اعلی را به تناسب خودش زیادتر کردید آن جنس پست به کلی از بین می‌رود و همان طور که اینجا مذاکره شد یک نقاطی هستند که استعداد محل و آب و هوا و زمین آن نقاط اقتضا نمی‌کنند که زراعت بهتری تهیه کنند و این یک چیزی است که ما همه اطلاع داریم (صحیح است) برای زراعت توتون و دخانیات نقاط مختلفی در این مملکت هست و هرکس هم به تناسب خودش یک اطلاعاتی دارد بعضی نقاط هست که تنباکویی

که هست هر قدر هم که زراع بخواهد خوب تدارک کند بهتر از آن نمی‌شود مردمی هستند که استعمال می‌کنند و بالاخره یک مالیاتی می‌دهند همان طور که عرض کردم صدی صد می‌دهند صدی دویست می‌دهند اما در قسمت مالیات که حالا بنده عرض می‌کنم ملاحظه بفرمایید تنباکوی زیر توتون چپق سقز و بانه و همدان و دهخوارقان و نهاوند و تویسرکان و اطراف طهران و مشابه آن هفت قران و نه قران اینها اقسامی هستند که در سابق سه قران و چهار قران و پنج قران بوده (اعتبار - دو هزار بود) و یک دفعه پنج هزار دینار را شما آمده‌اید یازده هزار کرده‌اید این قطعاً در زراعتش تأثیر دارد و بنده یقین دارم که دولت مخصوصاً شخص حضرتعالی حسن نیت دارید و مایل هستید که در اجرای این قانون به زراعت محصول دخانیات نکس وارد نشود و ما هم مقصودمان این است که جلب توجه‌تان شده باشد و اصلاح بفرمایید ممکن است که این بیش از پنج هزار بدهد و آن کسی که استعمال توتون سقز و بانه و همدان و انواع آن را می‌کند او بیشتر از این است او استطاعت ندارد که بدهد و استعمال کند و بالاخره وقتی که بنا شد شما یک مالیات سنگینی وضع کردید این اسباب این می‌شود که زراعتش از بین می‌رود و یک عده اشخاصی که استفاده می‌کنند از کارشان بیکار شوند عرضه کردم این الان صدی دویست مالیات برایش وضع شده و پنج هزار شده یازده هزار و همین طور در قسمت تنباکو که مذاکره شده بنده اینجا شاید بعضی از آقایان هم با این عرض بنده موافق نباشند ولی یک اشخاصی که تنباکوی یک من سه تومان و دو تومان حکان استعمال می‌کنند این دخانیات برای آن یک نوع تفننی است و یک چیزی نیست که خیلی محل احتیاج باشد آن کسی که تفنن می‌کند و یک من دو تومان یا سه تومان استعمال می‌کند آن مالیات را بدهد و او شخص آقای ثقة‌الاسلام خودمان هم باشد ولی فرض کنید یک کسی هست که تفننش در حدود این است که آن تنباکوی پست را می‌خواهد استعمال کند شما می‌خواهید آن شخص را با یک کسی که بالاخره تنباکوی حکان استعمال کرده باشد در یک ردیف قرار بدهید این تناسب ندارد و به عقیده بنده عادلانه نیست و باید اصلاح بکنید و این را در نظر بگیرید که از روی قیمت وضع مالیات کنید صدی صد صدی دویست صدی پنجاه هر چه خواستید عایدی دریافت کنید همه جا همه می‌دهند و صدا هم بلند نمی‌شود و یک موضوعی دیگر هم که آقای اعتبار در آن جلسه تذکر دادند و حالا بنده عرض می‌کنم آن موضوع توتون نیم‌کوب است که به خوزستان حمل می‌شود که در آنجا هم در لایحه گویا از قلم افتاده (کاررونی - اصلاح می‌شود) این را باید در نظر بگیرند که همان توتونی است که از تویسرکان و نهاوند و بروجرد و سقز و بانه فرستاده می‌شود طوری هم باشد که دو مالیات را یک جنس ندهد این را توجه بفرمایند کلیه مالیاتی که در محل باید بدهد پنج قران یا شش قران یا یک تومان که از مجلس گذشته است همان را باید از او گرفت برای خاطر این که یک مالیات در محل باید بدهد و یک مالیات هم به نام توتون که در خوزستان از او بگیرند این دو مالیات می‌شود و این قابل اجرا نیست در پیش هم اداره انحصار پس از آن که دید قابل اجرا نیست یک قبوضی از اشخاص گرفت که در این لایحه هم قید شده است که آن قبوض را باید مسترد کنند که نتوانستند تأدیه مالیات کنند.

وزیر مالیه - عرض کنم بعد از مدتی که این صحبت‌ها شده است و مذاکرات کافی شده است حالا می‌بینیم آقای ملک مدنی برمی‌گردند به طبقه‌بندی یعنی برای تنباکوه‌های پست کمتر بدهند و برای تنباکوه‌های اعلیٰ بیشتر بدهند ولی متناسب با اصل قیمت بنده عرض کردم آنجا بنده این را تصدیق ندارم و دلیلش را هم عرض کردم و دوباره هم عرض می‌کنم شما یک نگرانی دارید و همیشه هم تکرار می‌کنید و آن این است که می‌فرمایید زراعت‌شان از بین می‌رود آقایان مالیات را که از زراع و مالک نمی‌گیرند از مصرف‌کننده می‌گیرند اگر تفتیش کنید آن کسی که اینجا صد خروار تنباکو می‌کاشت و یک من یک قران یا سه قران می‌فروخت باز هم خواهد فروخت اگر دو تومان هم مالیات ببندید به زراع مربوط نیست این را هم در نظر بگیرید که در کارهای تفننی این جور چیزها را ارتباطی با اصل قیمت نمی‌شود داد اگر ارتباط با اصل قیمت داشته باشد بعضی چیزها است که مثلاً قیمتش ده شاهی است و ممکن است یک تومان بفروشند. اما راجع به انحصار بعضی آقایان در ضمن نطق فرمودند که اگر خودتان انحصار بکنید و قیمت را بدهید و هر چه دلتان می‌خواهد بفروشید بفروشید پس معلوم می‌شود نظر به آن نیست عرض می‌کنم البته ممکن است که این نوع چیزها را یک چیزی را یک قران دولت بخرد خودش یک تومان هم بفروشد اما نمی‌شود این را قانونش بنویسند که فلان چیز را صدی هزار مالیات بدهید دولت این را معتقد نیست که مثلاً یک چیزی صدی هزار مالیات بدهید صورت

ظاهرش من نمی‌دانم چطور می‌شود که یک چیزی صد پانصد مالیات داشته باشد بلکه صورت ظاهرش این است که مالیاتش را بدهید و نظر اصلی این است که به زراعتش هم لطمه وارد نیاید و به آن اندازه که می‌کاشت بکارد و به آن نسبت هم که می‌فروخت بفروشد بنده شخصاً اعتقاد دارم و یقین دارم که به زراعت هیچ صدمه وارد نمی‌آید و قیمتش هم کمتر نمی‌شود و زیادتر می‌شود از آن قیمت اصلی ولی باز عرض کردم اگر فرمایشی دارید نظری دارید در طبقه‌بندی است نه مربوط کردن مالیات را به خود قیمت عرض کردم این در همه جا ممکن نیست برای طبقه‌بندی همه آقایان فرمایشاتی کردند در کمیسیون باز هم دقت می‌کنیم و بنده تصور می‌کنم که ما هم اشکالاتی را که می‌فرمایید راجع به طبقه‌بندی باز در کمیسیون گفته می‌شود ما وقتی که لایحه را آوردیم می‌خواستیم که طبقه‌بندی توتون را موقوف کنیم و حالا طبقه‌بندی توتون را که قبول کنیم یک اشکالی بر ما مزید می‌شود در خصوص طبقه‌بندی تنباکو ولی ملاحظه می‌کنیم اگر واقعاً چاره ناپذیر باشد و مردم در یک زحمت فوق‌العاده باشند یک راه حلی پیدا می‌کنیم.

رئیس - آقای طاهری

دکتر طاهری - عرض کنم قانون دخانیات یا اصلاحاتش این مرتبه پنجم یا ششم است که به مجلس می‌آید و بهتر این است که تمام نظریات گفته شود که هر وقت یک لایحه تنظیم می‌شود بهتر از دفعه سابقش بشود معلوم است هر دفعه که این قانون را به مجلس آوردند برای این است که دو نظریه اجرا شود یکی ازدیاد عواید و یکی تسهیل در اجرا و تخفیف اشکالات موجوده که اگر به موانعی برخوردند در اجرا یا بی‌عدالتی‌هایی برخورد کار آن را سهل‌تر می‌کند برای آن که بهتر بشود. دفعه اول این قانون در هزار و دویست و نود و چهار دوره سوم وضع شده است قانون دخانیات و آنجا از روی صدی سی از اصل قیمت مجلس معین کرده است که مالیات اخذ شود دفعه دوم در دوره پنجم بود که غالب ماها هم حضور داشتیم و خود آقای وزیر مالیه هم سمت نمایندگی داشتند و تشریف داشتند و آن دفعه به طور طبقه‌بندی هم در توتون سیگار و هم در توتون چپق و هم در تنباکو مالیات بسته شد و هر کدام را سه درجه معین کردند برای تنباکو از منی دو قران و سه قران و پنج قران و برای توتون چپق سه درجه منی پنج قران و هشت قران و دوازده قران برای توتون سیگار سه درجه هشت قران و دوازده قران و هیجده قران این در دوره پنجم بود ولیکن محال را معین نکرده‌اند نقاط را کلیه سه درجه کردند در دوره هفتم باز تجدید شد قانون دخانیات مالیات دخانیات و قانون انحصار دخانیات تصویب شد در قانون انحصار دخانیات سه درجه شد ولیکن از روی محصول نقاط درجه‌بندی شد. جاهایی که توتونش محصولش بهتر بود مالیات بیشتری رویش گذاردند به استثنای توتون سیگار که همه جا یک نوع است ولی توتون چپق چون تفاوت‌های زیادی داشت محالی که مشابه هم بود آنها را یک طبقه کردند و به تفاوت مالیات معین کردند که آن قانونی است که فعلاً مجری است به استثنای یک اصلاحاتی که بعد کردند در موقع عمل دیدند یک اجحافات شده است و اصلاح کردند در این قسمت تنباکو را یک طبقه کردند ولی توتون چپق را سه قسمت. یک لایحه اصلاحی باز در دوره هفتم آوردند سیزدهم آبان که مالیات انحصار دماری توتون سیگار و چپق را تخفیف دادند از منی سه تومان به منی سه قران چهار قران این تغییری است که مالیات دخانیات از هزار و دویست و نود و چهار تا به حالا پیدا کرده است. این دفعه لایحه پنجمی است که باز به مجلس آمده است این لایحه که اخیراً آمده است باید چند چیز منظور شود یکی منظور دولت است و آن عبارت است از ازدیاد عواید که ما هم حرفی نداریم برای این که وقتی احتیاجات مملکت زیاد شد و مملکت ترقی کرد عواید خزانه هم باید زیاد شود و بهترین مالیات‌ها مالیاتی است که بر این طور چیزهایی که برای مزاج جامعه هم مضر است بسته شود. مطالبی که در اینجا گفته می‌شود برای این است که در عین این که این منظور بایست تأمین شود طوری باشد که یک ضررهایی چه از حیث اجرا و چه از نظر محصول و چه از نقطه نظر زارع و چه از نظر مالک با تجربیاتی که در این شانزده سال در اجرای این قانون شده هرچه ممکن است آن معایب کم شود به طوری که نظریه دولت که ازدیاد عواید است تأمین شود محصول هم از بین نرود و ضرری هم متوجه زارع و مالک نشود این است که این مذاکرات اینجا می‌شود که خاطر محترم اعضای کمیسیون و آقای وزیر مالیه متذکر باشد که قانون طوری نوشته

شود که دوباره باز احتیاج به تجدیدش نشود حالا عرایضی که بنده دارم عرض می‌کنم یکی این است که با این که در قانون سابق برای این که چیزهایی که جزء توتون سیگار بود دولت منی سه تومان ارزش مالیات می‌گرفت و قبوض هم از مالیات بده گرفته است که نتوانستند اداء کنند تأدیه کنند بعد در سیزدهم آبان ۱۳۰۹ که یک سال پیش باشد لایحه آورد به مجلس و مالیات انحصار دمار توتون سیگار و چپق را از منی سه تومان ملغی کرد و آورد به منی سه قران و در ۱۳۱۱ به منی سه قران و دو قران و پنج قران این یک امتحانی بود که کرده بودند حالا در اینجا این را مسکوت گذاشته است که بعد منی سه تومان کرده است.

در قانون فعلی همان قانونی که یک سال پیش در نتیجه امتحانات و تجربیات دیدند که موفق نمی‌شوند به عمل و برخلاف عدالت است که دمار توتون سیگار و چپق یک من سه تومان مالیاتش باشد و لایحه آوردند و ملغی شد همان را حالا آورده‌اند و دوباره منی سه تومان کرده‌اند معلوم می‌شود که نمی‌شود و موجبی هم ندارد از حالا ما باید این را تذکر بدهیم که با این که امتحان شده است تجربه شده است که این صحیح نبوده است و خود آقای وزیر مالیه لایحه‌اش را اصلاح کردند حالا دو دفعه از نظر افتاده است و برگشته است به همان شکل سابق که غیرعملی بوده است این یکی یکی دیگر موضوع تنباکو است آقای وزیر مالیه می‌فرمایند تفاوت جنس یعنی بهتری و بدتری جنس این موجب این نمی‌شود که مالیاتش را کم و زیاد کنیم در صورتی که تصدیق کردند که توتون چپق سه درجه دارد و از همین نقطه نظر خودشان قبول فرمودند موضوع را و معلوم می‌شود که پستی و خوبی جنس گاهی ممکن است به قدری درجات داشته باشد که فقط اشتراک اسم می‌ماند برای جنس یعنی چه؟ یعنی تنباکوی یک من یک قران اسمش را می‌گذارند تنباکوی یک من چهار قران اسمش مشترک است که همه تنباکو است و الا به قدری تفاوت هست که حقاً نمی‌شود که یک مالیاتی که از یک چیز چهار تومانی می‌گیرند از یک چیز یک تومانی هم بگیرند یعنی آن اتومبیلی که چهار هزار قیمتش است مثلاً صد تومان گمرک بدهد اتومبیل دو هزار تومانی هم همان مالیات را بدهد این عادلانه نیست و این به کلی آن را از بین می‌برد و خوب نیست ما حرفی نداریم که تنباکو مالیات بدهد ولیکن برای این که عواید دولت هم محفوظ باشد بهتر این است که تنباکوی خوب را بیشتر مالیات برش وضع کنند و از تنباکوی پست و بد هم کمتر مالیات بگیرند حالا چطور می‌شود که دولت موفق به این کار شود و در محظور نیفتد صدی سی اگر برایش زحمت نباشد صدی پنجاه از قیمت هم می‌گیرند صدی پنجاه از قیمت تنباکوی چهار تومانی دو تومان می‌شود از آن طرف هم تنباکوی سه قرانی هم سی شاهی می‌شود اگر تشخیص این بشود از عین آن جنس ممکن است بگیرند در هر صورت بایست تصدیق بفرمایند که همان طور که قبول کردند توتون چپق به واسطه اختلافی که در خوبی و بدیش هست شایسته است که مالیات مختلف به اقسامش گذاشته شود. تنباکو هم همین حال را دارد و اگر بخواهند همین مالیات را به طور تصاعدی بالا ببرند و تنباکوی خوب را باید مساوی قرار بدهند حقیقتاً اسباب از بین رفتن زراعتش می‌شود ما خودمان در یزد تنباکو داریم که بهترین تنباکوپیش یک من شش قران است امسال هم شش قران است قیمتش عین همان است. آن وقت در انبار حزاری می‌کنند سند می‌گیرند سال دیگر هم می‌روند تنباکوی تر را حزاری می‌کنند و می‌گویند هزار تومان تنباکوی این آدم می‌شود و چون این موضوع اسباب شکایت مردم شده بود در آنجا بنده مذاکره کردم گفتند که نمی‌شود چون از مرکز به ما دستور داده شده است در هر صورت وقتی که از این میزان بالاتر رفت یک من شاه یک تومان هیچ کس نمی‌خرد زیرا که این صادرات است و برای دولت هم ضرر دارد وقتی زراعتش کم شد مصرفش کم شد دولت هم نمی‌تواند استفاده کند پس بهتر است از روی تناسب گرفته شود و آن موضوع دمار سیگار را هم باید در نظر بگیرند برای شور دوم.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

مخبر - اجازه می‌فرمایید جوابشان را عرض کنم؟

رئیس - کافی می‌دانید مذاکرات را دیگر ضرور نیست. پیشنهادات قرائت می‌شود:

مقام منبع ریاست دامت عظمته

چون تنباکوی نسواری قیمتی یک من پانزده قران بیشتر نیست و همین طور انفیه هم قیمتی با او مساوی است چنانچه عوارض کم نشود زراعت آن متروک می‌گردد لذا بنده پیشنهاد می‌کنم که در ماده سه در قسمت (ز) نوشته شود تنباکوی نسواری و انفیه یک من یک قران. یارعلی مقام منبع ریاست عظمی:

در ماده سه بند (و) پیشنهاد می‌شود که در مالیات تنباکو درجه‌بندی شود و تبصره ذیل پیشنهاد می‌شود:

تبصره- انواع تنباکویی که از یک من دو قران قیمت تجاوز ننماید از تأدیه مالیات معاف بوده. امیر تیمور عامری- ثابتی- قشقایی- مؤید احمدی

رئیس- ماده چهارم قرائت می‌شود:

ماده ۴- نسبت به هر یک از انواع اجناس دخانیه و کاغذ سیگار و متفرعات آن و کلیه ماشین آلات در صورتی که دولت خود مباشرت خرید و فروش انحصاری آن را به عهده گرفته باشد مالکین مکلفند اجناس خود را اعم از این که حقوق انحصار آن قبلاً پرداخته شده یا نشده باشد به مؤسسه انحصار دخانیات فروخته و قیمت آن را نقداً دریافت دارند حداقل قیمت خرید اجناس مذکوره در سال اول اجرای این منظور میزان متوسط قیمت‌های عادلانه پنج ساله اخیر بر طبق معاملات تجار خواهد بود و در سنوات بعد همه ساله مؤسسه انحصار دخانیات با در نظر گرفتن وضعیت محصول و بازار نرخ سال جدید را تعیین و یک ماه قبل از برداشت در هر محل اعلان خواهد نمود.

رئیس- پیشنهادی از آقای فهیمی رسیده است قرائت می‌شود:

بنده پیشنهاد می‌کنم در آخر ماده ۴ اضافه شود نسبت به خرید ماشین آلات بر طبق قسمت ماده اول رفتار خواهد شد.

رئیس- ماده پنج قرائت می‌شود:

ماده ۵- هرگاه اجناسی را از قبیل سیگارت و سیگار و اقسام کاغذ سیگار و متفرعات آن که از خارجه با پیشنهاد وزارت مالیه و اجازه دولت وارد مملکت می‌شود و مؤسسه بخواهد آنها را خود خریداری نماید صاحبان آنها حاضر نشوند تقویم مؤسسه انحصار دخانیات را قبول نمایند مؤسسه مزبوره مجاز است قیمت آنها را معادل مبلغی که مقومین گمرکی تعیین نموده به اضافه صدی ده به عنوان منافع وارد کننده پرداخته و اجناس مذکوره را ضبط نماید.

رئیس- مخالفی ندارد. ماده شش قرائت می‌شود:

ماده ۶- هرگاه جنس دخانیه بعد از پرداخت حقوق مقرر در این قانون یا تضمین آن (به وسیله وجه نقد یا سند یا ضمانت معتبر یا مال الضمانه) برای صدور به خارجه حمل شود پس از ارائه تصدیق صدور از اداره گمرک حقوق مأخوذه یا وسایل تضمین مذکور در فوق مسترد خواهد شد.

رئیس- مخالفی نیست. ماده هفت قرائت می‌شود:

ماده ۷- کلیه اجناس دخانیه در موقع صدور به خارج از حقوق گمرکی و مالیات راه معاف خواهد بود.

رئیس - مخالفی ندارد. ماده هشت قرائت می‌شود:

ماده ۸- نسبت به متخلفین از این قانون پس از اعلان وزارت مالیه بر طبق فقرات ذیل رفتار خواهد شد.

الف- کسانی که اشیایی را که به موجب این قانون خرید و فروش و تملک آنها انحصار به دولت یافته قاچاق نمایند مشمول قانون مرتکبین قاچاق مصوب ۱۶ اسفند ۱۳۰۷ خواهند بود.

ب- هرگاه هاون و ماشین توتون‌بری دستی یا موتوری یا ماشین‌های کاغذبری و صحافی کاغذ سیگار و گیلزبری و ماشین‌های سیگار پیچی و متفرعات آنها در محل مشخص و غیر از محل تمرکز ماشین خانه کشف شود عین ماشین و هاون و ادوات مذکوره ضبط و مرتکب و معاونین او هر یک محکوم به پرداخت جریمه نقدی از پنجاه الی یک صد تومان خواهند شد. در صورت تکرار جرم به علاوه جزای نقدی و حبس تأدیبی از یک ماه الی شش ماه محکوم می‌شود.

ج- تخلف از ماده دوم این قانون موجب الزام به تحویل دادن تمام جنس بدون دریافت قیمت از مؤسسه خواهد شد.

د- اختلاط چوب قلیانی کوبیده یا تنباکوی کوبیده و ساییده یا توتون چیق ساییده و توتون نیم کوب یا اجناس غیردخانیه در توتون سیگار بریده یا در سیگار ممنوع است و متخلفین بر طبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۶ اسفندماه ۱۳۰۷ تعقیب خواهند شد.

ه- طبقه وصول جرایم قاچاق دخانیات بر طبق لایحه پیشنهادی نمره ۳۱۹۵۷ دولت راجع به انحصار تریاک خواهد شد.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - بنده نسبت به این ماده دو مشکل به نظر رسیده است یکی این که می‌نویسد (نسبت به متخلفین از این قانون پس از اعلان وزارت مالیه بر طبق فقرات ذیل رفتار خواهد شد). معنایش این است که مادامی که از طرف وزارت مالیه آن اعلانی که در اینجا توضیح نشده است که چیست منتشر نشده تخلف از این قانون جایز است. در صورتی که این قانون تا تماماً تصویب نشده یک قانونی هست که باید بر طبق مقررات آن قانون رفتار شود وقتی هم که این قانون تصویب شد بلافاصله باید رعایت شود پس مجازات تخلف از این قانون موکول به نشر اعلان وزارت مالیه را نمی‌خواهد یعنی چه؟ این یک عبارت غیر لازمی است. یکی دیگر این که بر طبق فقره (ه) می‌نویسد: (طریقه وصول جرایم قاچاق دخانیات بر طبق لایحه پیشنهادی نمره ۳۱۹۵۷ دولت راجع به انحصار تریاک خواهد شد). بنده این را نفهمیدم یعنی از حالا که این قانون تصویب شد آنچه را که دولت در آن لایحه تنظیم کرده و آن چیزی را که دولت پیشنهاد کرده است به منزله قانون است و تصویب جدید دیگر لازم نیست؟ اگر منظور این است که آن لایحه که تصویب شد بر طبق آن رفتار کنند که دیگر در این تذکرش ضرورتی ندارد وقتی که آن قانون تصویب شد طریقه وصول هم معین است و بر طبق آن عمل می‌کنند. و بالاخره اجرای قسمتی از قانونی را موکول به لایحه که هنوز تصویب نگردیده قرار دادن این هم صحیح نیست.

وزیر مالیه - ملاحظات آقای شریعت‌زاده صحیح است ولی چون آن لایحه قبل از این لایحه تقدیم مجلس شورای ملی شده بود و امید این بود که اول آن تصویب شود آنجا مشروحاً درج شده است برای این که اینجا تکرار نشود هیچ لایحه فلان هم ننوشته بودیم

همین قدر نوشته بودیم مطابق قانون جرایم قاچاق در کمیسیون آمدند و آن قانونی که تصویب نشده ذکر کردند و موقتاً اینجا گذاشتند البته در شور دوم اگر آن قانون نگذشته باشد باید صریحاً بنویسیم از جرایمی که باید بگیرند این صحیح است اما آن مسأله اعلان وزارت مالیه را آنچه بنده در خاطر دارم در کمیسیون تقاضا کردند اضافه کردیم و منظور این بود که پس از آن که وزارت مالیه این قانون را اعلان بکند و به اطلاع مردم برساند و این یک رفق و ارفاقی است برای مردم و اگر بخواهند بگویند بلافاصله بعد از تصویب این قانون بنده حرفی ندارم. ولی آنجا صحبت شد که باید به اطلاع مردم برسد که بفهمند و بنده هم قبول کردم که از آن وقت جاری شود (صحیح است)

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - عرض بنده گفته شد.

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - عرضی ندارم.

رئیس - پیشنهادی رسیده است قرائت می شود.

پیشنهاد آقای دبیر سهرابی:

قسمت (ب) از ماده هشت را به طریق ذیل پیشنهاد می نماید:

ب- هرگاه دولت توتون سابی و دمارکوبی و ماشین های سیگار پیچی در منازل اشخاص و غیر از محل تمرکز ماشین خانه کشف شود و همچنین هرگاه معلوم شود که اشخاص هاون یا ماشین توتون بری دستی یا موتور یا ماشین های کاغذبری و صحافی کاغذ سیگار و گیلز بری و متفرعات آنها را برای به کار بردن در کار توتون بری و کاغذ سیگار و گیلز و نظایر آن نگاه داشته و یا برای این مقصود به کار می برند عین ماشین و هاون و ادوات مذکوره ضبط و مرتکب و معاونین او هر یک محکوم به پرداخت جریمه نقدی از پنجاه الی یک صد تومان خواهند شد و در صورت تکرار جرم به علاوه جزای نقدی به حبس تأدیبی از یک ماه الی شش ماه محکوم می شوند.

رئیس - ماده ۹ قرائت می شود:

ماده ۹- وزارت مالیه مجاز است قبوضی را که از بابت یک من ۱۵ قران تفاوت توتون نیم کوب در هذد السنه تا تاریخ تصویب این قانون دریافت نموده به صاحبان آنها مسترد دارد.

رئیس - پیشنهادی رسیده است قرائت می شود.

پیشنهاد آقای مجد ضیائی:

مقام محترم ریاست مجلس دامت شوکته:

در ماده ۹ بنده پیشنهاد می‌کنم- جمله (در هذه السنه حذف شود)

رئیس - ماده دهم قرائت می‌شود:

ماده ۱۰- برای هر یک از اظهارنامه‌ها و تقاضانامه‌های صدور جواز دخانیات دو قران به عنوان حقوق دفتری دریافت و در مقابل تمبر الصاق و باطل خواهد شد حقوق انبارداری و سیم‌بندی عدل‌ها و مهر سربی و غیره مطابق نظامنامه که به تصویب کمیسیون قوانین مالیه خواهد رسید گرفته می‌شود.

رئیس - پیشنهادی از آقای دبیر سهرابی رسیده است قرائت می‌شود:

پیشنهاد آقای دبیر سهرابی:

تبصره ذیل را به ماده دهم پیشنهاد می‌نماید که علاوه شود:

تبصره- اجناسی که با جواز از نقطه به نقطه دیگر حمل می‌نمایند چنانچه بدون عذر موجه پنج روز دیرتر از مدت معینه در جواز وارد انبار مقصد بشود یا به مقصد نرسد علاوه بر حقوق انحصار منی ده شاهی جریمه از آن اخذ می‌شود.

رئیس - ماده یازده قرائت می‌شود:

ماده ۱۱- برای سرمایه انتفاعی مؤسسه انحصار دولتی دخانیات مجاز است با تصویب وزارت مالیه دو میلیون تومان از بانک ملی یا بانک‌های دیگر استقراض و با اجازه وزارت مالیه حق اخذ و مصرف آن را خواهد داشت.

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - در این ماده فقط اجازه داده شده است که دو میلیون تومان قرض کند و به مصرف برساند ولی معلوم نکرده‌اند که آن را از چه محل و به چه ترتیب باید بپردازند زیرا که عواید دخانیات بالاخره باید جزو کلیه عواید مملکتی بشود و اگر از آن محل باید این استهلاك منظور شود باید اجازه آن را در همین ماده بدهند که از محل عواید در ظرف چند سال وجه را استرداد کنند در بودجه هم بنویسند ولی اگر محل دیگری را در نظر گرفته‌اند او را هم باید در اینجا ذکر کنند و توضیح بدهند که آن قرضی را که می‌کنند و به مصرف می‌رسانند و اجازه مصرف رساندن آن را می‌گیرند باید معلوم شود که از چه محلی استهلاك می‌شود عوایدی را که برای استهلاك این قرض تخصیص داده‌اند در اینجا ذکر شود.

وزیر مالیه - مخارجی که اینجا نوشته شده است مربوط به انحصار دخانیات نیست هر خرجی که اداره انحصار دخانیات می‌کند از حیث اعضا و مخارج اداری داشته باشد از بودجه کل مملکتی منظور می‌شود و هر تاکسی و مالیاتی که به موجب قانون می‌گیرد آن هم جزو عواید مملکتی محسوب می‌شود ولی این دو میلیون تومان نه به عایدات مربوط است و نه به مخارج و این یک سرمایه انتفاعی است از مخارجی نیست که بر مخارج تحمیل شود وقتی که خودش تنباکو می‌خرد اگر نخرد به این دو میلیون که محتاج نیست هیچ به دو تومان هم احتیاج ندارد. اما جواز می‌دهد و مالیات می‌گیرد ولی اگر مباشرت نکند محتاج نیست ولی مباشرت می‌کنند مثل این که بعضی جاها می‌کنند خودشان توتون می‌گیرند می‌خرند و می‌فروشند آن سرمایه خرید توتون را باید قرض کنند و وقتی که فروخت از قیمت فروشش سرمایه را به بانک برگرداند همیشه این کارها را می‌کنند سابقه هم داشته است در

قانون گذشته هم بود انحصار تریاک هم همین کار را دارد بر اساس تجارتی کار می‌کنند یک سرمایه انتفاعی دارند حساب علیحده دفاتر علیحده دارند هرچه می‌گیرند و خرید و فروش می‌کنند معلوم است هرچه به عنوان مالیات می‌دهد معین است مثلاً دو قران می‌خرد پنج قران می‌فروشد سه قرانش مالیات است آن دو قرانی که می‌ماند برمی‌گردد به اصل سرمایه که قرض کرده‌اند لذا این جزو بودجه نمی‌آید.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - بنده نظری داشتم که آقای وزیر مالیه فرمودند.

رئیس - پیشنهادی از آقای دبیر سهرابی رسیده است قرائت می‌شود.

پیشنهاد آقای دبیر سهرابی:

اینجانب پیشنهاد می‌نمایم که قسمت ذیل به ماده یازده علاوه شود.

کلیه ماشین‌های توتون بری و گیلز ریزی و ماشین سیگار پیچی و صحافی کاغذ سیگار و متفرعات آنها در صورتی که خود اداره انحصار برای مصرف خود وارد می‌نماید از حقوق گمرکی معاف خواهند بود.

رئیس - ماده دوازده قرائت می‌شود

ماده ۱۲- قانون انحصار دولتی دخانیات مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۰۷ و قانون مصوب ۲۳ آبان ۱۳۰۹ راجع به حقوق انحصار دمار توتون سیگار و چپق و همچنین قانون مصوب ۱۳ آبان ماه ۱۳۰۹ راجع به مجازات اشخاصی که هاون و ماشین توتون بری دستی در منازل خود نگاه می‌دارند از تاریخ تصویب این قانون ملغی خواهد بود.

رئیس - آقای دکتر طاهری

دکتر طاهری - اینجا یک سهوی شده است در تاریخ بیست و سوم آبان ۱۳۰۹ اصلاً قانونی وجود ندارد این قانون به نظر بنده همانی است که بنده اشاره کردم و قانون ۱۳ آبان باید نوشته شود. در ۲۳ آبان راجع به حقوق انحصار دمار توتون سیگار و چپق قانونی نگذاشته است و حتماً این اشتباه شده است و استدعا می‌کنم که اصلاح کنند و برای بعد ۱۳ آبان نوشته شود یکی دیگر هم تذکره راجع به آن موضوعی است که عرض کردم که اینجا آن قانونی که راجع به حقوق انحصار توتون و دمار سیگار و چپق بود که لغو شده است در قانون فعلی چیزی برایش معین نشده است به علاوه در قسمت (ب) طوری نوشته شده است که مشمول می‌شود و منی سه تومان ارزش گرفته می‌شود این را هم باید در شور دوم توجه داشته باشند اصلاح شود.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - بنده موافق نیستم و یک نظری دارم

رئیس - بفرمایید

شریعت‌زاده - اینجا در سطر اول ماده ۱۲ می‌نویسد که از تاریخ تصویب این قانون قوانینی که در سابق بوده است ملغی است بنابراین از تاریخی که این قانون تصویب می‌شود دیگر قانونی وجود ندارد این قانون هم که قبل از مراعات قواعد اداری فوراً قابل اجرا نیست پس باید نوشته شود که این قانون چه وقت اجرا می‌شود و از آن تاریخ قوانین قبلی ملغی است که برای مدتی که در این فاصله است تکلیف دولت معین باشد.

وزیر مالیه - برای رفع شبهه آقای شریعت‌زاده می‌توانیم بنویسیم از تاریخ اجرا.

رئیس - آقایانی که با ورود در شور دوم این قانون موافقت قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند) تصویب شد

[۵ موقع جلسه بعد - ختم جلسه]

رئیس - اگر اجازه می‌فرمایید جلسه را ختم کنیم (صحیح است) جلسه آینده سه‌شنبه دهم اسفندماه سه ساعت قبل از ظهر دستور لوائح موجوده

(مجلس بیست دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

مشروح مذاکرات مجلس ملی، دوره ۸

جلسه: ۷۴

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۱۹ اسفند ۱۳۱۰ (۲ ذیقعه ۱۳۵۰)

فهرست مذاکرات

(۱) تصویب صورت مجلس

(۲) شور و تصویب لایحه انحصار قند و شکر و کبریت

(۳) شور ثانی لایحه اصلاح قانون انحصار دخانیات

(۴) تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه

(۵) موقع جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یک ساعت و سه ربع قبل از ظهر به ریاست آقای دادگر تشکیل گردید.

صورت مجلس روز یکشنبه پانزدهم اسفند ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

اسامی غایبین جلسه قبل که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

{۳- شور ثانی لایحه اصلاح قانون انحصار دخانیات}

رئیس - خبر از کمیسیون قوانین مالیه راجع به انحصار دخانیات مطرح است شور دوم

مخبر کمیسیون قوانین مالیه (کازرونی) - راپورتی در تاریخ ۱۲ اسفند در تحت نمره ۳۰۶ طبع و توزیع شده لکن چون لازم شد که تجدیدنظری شود با حضور آقای وزیر مالیه و اعضا کمیسیون تجدیدنظر کردند و راپورت ثانوی تهیه شد لازم دانستم تذکر بدهم که خبر اخیر ذیل نمره ۳۰۸ مورخه ۱۸ اسفند را مطرح قرار بدهید.

رئیس - ماده اول قرائت می شود.

ماده اول - حق وارد و صادر کردن در حدود مقررات قانون انحصار تجارت خارجی و خرید و فروش و تهیه و نگهداری و حمل و نقل اجناس دخانیه و انواع کاغذ سیگار و متفرعات آن در کلیه مملکت منحصر به دولت و این انحصار موسوم به انحصار دولتی دخانیات خواهد بود و همچنین حق نگهداری و به کار انداختن ادوات توتون بری و ماشین های کاغذبری و صحافی کاغذ سیگار و گیلز ریزی و ماشین های سیگار پیچی و متفرعات آن مختص به مؤسسه انحصار دخانیات است.

مؤسسه انحصار حق خواهد داشت کلیه ادوات و ماشین‌های مذکور در فوق را که اجازه نگهداری و به کار انداختن آنها را به کسی نداده و همچنین ماشین‌ها و ادوات آنها را که اجازه نگهداری و به کار انداختن داده و بعد سلب نموده است از صاحبان آنها خریده و قیمت آنها را بپردازد.

خریداری ماشین و ادوات مذکوره بر طبق تقویم دو مقوم از طرف مؤسسه انحصار و صاحب مال خواهد بود و در صورت عدم توافق مقومین مقوم مشترکی تعیین و تقویم او قاطع خواهد بود و مؤسسه انحصار حق خواهد داشت قیمت مزبور را به صاحب مال پرداخته و ادوات و ماشین‌های مذکوره را تصاحب نماید.

رئیس - آقای وثوق

وثوق - بنده موافقم

رئیس - آقای دیبا

طباطبایی دیبا - بنده با اساس این لایحه موافقم خاصه با اصلاحاتی که در خبر ثانی کمیسیون مالیّه شده است حقیقتاً می‌توان یک درجه امیدوار شد که با این ترتیب که در خبر ثانی کمیسیون هست مالکین و زارعین یک درجه آسوده می‌شوند ولی می‌خواستم عرض کنم که با وجود ماده چهارم که حق انحصار را به معنای حقیقی به دولت می‌دهد دیگر این ماده اول زیاد است. ماده اول هم حق انحصار را به دولت می‌دهد ماده چهارم هم حق انحصار را به معنای حقیقی به دولت می‌دهد یا باید ماده اول را برداشت یا باید نوشت ماده اول در سنه ۱۳۱۲ حق وارد کردن و صادر کردن یعنی انحصار را به معنای حقیقی دولت می‌خواهد حمل کند یا با دولت است. این است که بنده این ماده را زاید می‌دانم. بعد هم اینجا یک لفظ تهیه است که انحصار تهیه دخیات را به دولت می‌دهد. تهیه توتون غیر از تهیه حبوبات و غلات است. حبوبات و غلات همین که می‌رسد می‌برند در صورتی که تهیه توتون بعد از درو کردن خشک کردن می‌خواهد و چیزهایی لازم دارد. اگرچه می‌دانم مقصود دولت از «تهیه دولت» این نبوده که تهیه را هم دولت به خودش اختصاص بدهد ولی چون ممکن است اسباب زحمت شود بنده عقیده‌ام این است که عوض این لفظ (تهیه) عبارت دیگری بگذارند که فردا که زارع خواست تهیه و آماده کند مأمورین دولت نیایند بگویند تهیه هم منحصر به دولت است. این طرز نباشد. بعد اینجا یک لفظ سلب هم هست ماشین‌هایی که دولت به مردم اجازه داده می‌خواهد بعد آنها را سلب کند. این سلب البته بی‌جهت نخواهد بود لابد یک جهتی دارد که می‌خواهد سلب کند آن هم باید در اینجا تصریح شود که به یک جهتی از جهات مشروع در حقیقت دولت می‌تواند سلب کند زیرا دولت تشخیصی که این اجازه را داد دیگر حق سلب نخواهد داشت.

مخبر (آقای کاررونی) - اولاً آنجا که فرمودند ماده چهارم یا ماده اول زیاد است بنده گمان نمی‌کنم زیاد باشد برای این که ماده اول حق انحصار را به دولت می‌دهد ماده بعد می‌گوید دولت می‌تواند این حق را به مردم واگذار کند یعنی آن چیزهایی را که آنجا گفته در ماده چهارم می‌گوید این حق از خود دولت هم سلب شده و این منافاتی ندارد. اما آنجا که فرمودید تهیه ملاحظه فرمایند دولت بعد از خرید و فروش تهیه می‌کند البته دولت که خرید تهیه می‌کند دولتی که می‌خواهد بفروشد البته تهیه هم لازم دارد می‌فرمایید بخرد ولی تهیه نکند! و تهیه نکرده به مردم بفروشد! این که نمی‌شود. یک چیز دیگر هم فرمودید راجع به سلب. بعد از آن که ما گفتیم خرید و فروش و تهیه وارد کردن و سایر چیزهای متعلق به آن با دولت است و حق دولت است. آن وقت این حق را موقتاً می‌تواند به اشخاصی بدهد و همان طور که می‌تواند برای یک سال موقتاً بدهد می‌تواند سلب کند و این منافاتی با هم ندارد.

رئیس - آقای طهرانچی

طهرانچی - بنده می‌خواستم توضیح بفرمایند قسمت اخیر این ماده را که می‌نویسد «و در صورت عدم توافق مقومین مشترکی تعیین و تقویم او قاطع خواهد بود.» این مقوم مشترک را کی باید تعیین کند؟ مقومین باید تعیین کنند یا خود صاحب مال و اداره انحصار؟ در صورتی که صاحب مال و مؤسسه انحصار باید معین کنند اگر توافق پیدا نکردند چه خواهد شد اگر مربوط به مقومین باشد این چندان اشکالی ندارد ولی اگر با خود صاحب مال و اداره دخانیات باشد آن وقت تکلیف چیست خوب است توضیحی بفرمایند که درست معلوم شود.

مخبر - عرض کنم آن دو نفر مقومین که اول گفتیم هر یک از آنها را یکی از طرفین معین کرده و مقوم ثالث را در صورت لزوم به اشتراک معین خواهند کرد. این که فرمودید رأی مقوم ثالث چه صورت خواهد داشت؟ (طهرانچی بنده همچو عرضی نکردم رأی مقوم ثالث حاکم خواهد بود) دولت است از یک طرف و شخص مالک است از طرف دیگر و این هم مفهوم همین معنی است. بعد از آن که یک نفر مقوم مشترک معین کردند این مقوم مشترک منفرداً هم رأیش قاطع است. یعنی اگر مخالف پیدا شد بین این رأی مقوم ثالث به آن دو نفر مقوم اولی رأی ثالث رجحان دارد و قاطع است.

اعتبار - این توضیح نشد.

وزیر مالیه - یک نکته باقی ماند از آنچه که آقای طهرانچی فرمودند راجع به این که اگر در مقوم مشترک موافقت حاصل نشد چه می‌شود. مسلم است هرچه می‌خواهند می‌نویسند این چیزها را در سایر قوانین در قوانین مالیه و قوانین اصلی و لوايح تجارتی هم می‌نویسند. طرفین حکم در حکم مشترک اگر موافقت نشد با قرعه معین می‌کنند همه اینها را می‌شود نوشت ولی این مرسوم مملکت شده است که توافق بکنند یا در باب حکم ثالث و یا در باب قرعه. اگر بخواهید نوشته شود بنده حرفی ندارم ولی همچو اشکالی پیش نخواهد آمد زیرا یک جوری راجع به مقوم مشترک توافق خواهد شد.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - بیاناتی را که آقای طهرانچی فرمودند کاملاً وارد است برای این که مقومینی در ابتدای امر البته معین می‌شوند این مقومین اگر توافق نکردند آن وقت یک مقوم مشترک به عقیده بنده باید برای ضرورت کار آن مقومین معلوم کند آن وقت اینجا ما قائل شده‌ایم مثل همان حکمیتی که آقای وزیر مالیه اشاره کردند. حکمیت با اکثریت است یعنی سه حکم که معین شد و رأی داد اکثریت قاطع است ولی ما اینجا گفتیم که تقویم آن یک نفر مقوم مشترک حل می‌کند قضیه را آن وقت آن دو نفر ذی‌نظر نخواهند بود فقط آن یک نفر مقومی که دو نفر مقومین تعیین کرده‌اند اوست که نظرش هر چه هست قضیه را قطع می‌کند این است که بنده خیال می‌کنم برای این که اشتباه نشود بهتر این است که نوشته شود این یک نفری که آن دو نفر مقوم با توافق معین خواهند کرد برای این که اگر غیر از این باشد ممکن است سه ماه خود این مسأله طول بکشد و اسباب زحمت خواهد شد و به ضرر مردم است.

وزیر مالیه - می‌فرمایند این دو نفر مقوم مقوم ثالث را معین کنند یا صاحبان اصلی مسأله به نظر بنده بهتر است که خود صاحب کار معین کند ولی این که فرمودید این را می‌شود نوشت که در صورت عدم توافق هم به ترتیب انتخاب حکمیت معموله انتخاب می‌شود. این را پیشنهاد بفرمایید قبول می‌کنم. اما این که فرمودید اینجا گفته شد رأی مقوم ثالث قاطع خواهد بود. این طور باشد بهتر است ولی اگر بنویسیم اکثریت اسباب اشکال است زیرا مقوم دولت یک رأی فرض کنید داشت و مقوم مشترک یک رأی. آن

وقت اکثریت حاصل نمی‌شود ولی اگر یکی از دو مقوم رأی مقوم ثالث را دارد حتماً اکثریت است و اگر ندارد رأی ثالث حتماً باید اجرا شود و اما راجع به مقوم مشترک عرض کنم که یا مقومین معین کنند یا صاحب مال و اداره هر طور که می‌خواهید بنویسید و در صورت عدم توافق هم به ترتیب که در حکمیت معمول است باشد مانعی ندارد هر طوری که می‌خواهید بنویسید.

رئیس - پیشنهادی از آقای افسر رسیده است قرائت می‌شود:

پیشنهاد آقای افسر

بنده پیشنهاد می‌کنم اگر دو مقوم اختلاف نظر پیدا کردند آن دو نفر مقوم مشترکی پیدا کنند.

رئیس - آقای افسر

افسر - عرض کنم همین طور که آقای وزیر مالیه فرمودند در این چند سال که حکمیت در قانون عدلیه و مالیه پیدا شد به خیلی مشکلات برخوردند و از همه ساده‌تر و آسان‌تر همین است که اگر دو مقوم اختلاف‌نظری پیدا کردند یک مقوم مشترکی خودشان پیدا کنند و آن وقت همان طور که فرمودند اکثریت حاصل می‌شود یعنی البته یا موافق آن یکی خواهد بود یا با دیگری و الا غیر از این اگر باشد ممکن است او یک رأیی پیدا کند برخلاف هر دو نفر مقوم یعنی نه آن قبول کند و نه این و این فایده ندارد و مناط اکثریت است بنابراین به عقیده بنده بهتر این است که اگر دو نفر اختلاف پیدا کردند یک نفر ثالث را خود آن دو نفر انتخاب کنند.

مخبر - لیکن خوب بود در نظر می‌گرفتید که اگر اکثریت پیدا نشد یعنی آن سه نفر مقوم هر یک یک نظر خاصی داشتند باز باید یک نفر معین شود غرض این است که یک رأی قاطعی در قانون ما باید در نظر بگیریم و چون ممکن است که هر یک از این مقومین یک نظر خاصی پیدا کنند و در این صورت اکثریت ندارد و با نظر جنابعالی نمی‌شود موافقت کرد مگر این که اصلاح بفرمایید پیشنهادتان را.

افسر - بنده پیشنهاد کرده‌ام یک نفر خودشان معین کنند.

اسمعیل خان قشقایی - باید نوشته شود رأی مقوم ثالث قاطع است.

وزیر مالیه - ایشان صحیح می‌فرمایند ولی بدون اکثریت اگر نظرتان این است که مقومین ثالث را معین کنند مانعی ندارد.

افسر - مقصود همین است بنده اصراری در اکثریت ندارم.

رئیس - یک بار دیگر پیشنهاد آقای افسر خوانده می‌شود آقای وزیر مالیه ملاحظه بفرمایند.

پیشنهاد آقای افسر

بنده پیشنهاد می‌کنم اگر دو مقوم اختلاف‌نظر پیدا کردند آن دو نفر مقوم مشترکی پیدا کنند.

افسر - معین کنید نوشته شود

رئیس - آقای مخبر موافقتند؟

مخبر - بلی.

رئیس - پیشنهاد آقای مؤید احمدی قرائت می‌شود:

پیشنهاد آقای مؤید احمدی

بنده پیشنهاد می‌کنم عبارت اخیر این قسم نوشته شود: در صورت عدم توافق مقومین اداره انحصار و مالک مقوم مشترکی تعیین الی آخر ماده.

رئیس - آقای مؤید احمدی.

مؤید احمدی - چون در اینجا این حکم مشترک قاطع است این طور پیش‌بینی شده نه اکثریت همان طور که آقای وزیر مالیه فرمودند بنده عقیده‌ام این است که اگر توافق نظر بین مقومین پیدا نشد اداره انحصار و مالک مشترکاً یک نفر را انتخاب کنند که رأی او قاطع باشد برای این که هم اداره انحصار او را معین کرده هم صاحب مال آن وقت قیمتی که او معین می‌کند رأیش قاطع است ولی در صورتی که مقومین معین کنند نه صاحب مال معین کرده و نه اداره انحصار از این جهت به نظر بنده این پیشنهاد عملی‌تر و بهتر است.

وزیر مالیه - آقا این پیشنهاد این مسأله را حل نمی‌کند منظور این است که آیا مقومین این مقوم ثالث را معین کنند یا صاحب مال یک مطلب دیگر این است که اگر توافق نظر حاصل نشد وقتی که بگوییم دو نفر مقوم توافق نظر حاصل نکردند آن وقت باز باید برود به دو نفر اصلی رجوع کنند و باز باید بگوییم که اگر دو نفر اصلی توافق حاصل نکردند چه می‌شود؟ بالاخره باید یکی از این دوتا را معین کرد یا مقومین یا صاحبان مال آن وقت باید معین کرد که اگر آن دو نفری که باید مقوم ثالث را انتخاب کنند توافق نظر حاصل نکردند به ترتیبی که در حکمیت‌ها معمول است عمل بشود.

رئیس - این دو تا پیشنهاد با همدیگر مخالفت پیدا کردند برای این که پیشنهاد آقای افسر را قبول کردند که مقومین باشد.

وزیر مالیه - باید یک کلمه فقط اضافه کرد که اگر طرفین در انتخاب مقوم مشترک توافق نظر حاصل نکردند به ترتیبی که در حکمیت‌ها معمول است عمل خواهد شد.

افسر - بسیار خوب ما قبول داریم.

رئیس - نظر آقای اعتبار هم تأمین است؟

اعتبار - اجازه می‌فرمایید؟

رئیس - پیشنهادتان را بخوانند بعد بفرمایید.

پیشنهاد آقای اعتبار

پیشنهاد می‌کنم بعد از کلمه مقوم مشترکی اضافه شود به انتخاب مقومین.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - عرض کنم این به نظر بنده هیچ اشکالی پیدا نمی‌کند نمی‌توانیم مطابق قانون حکمیت این را حل کنیم برای این که در اینجا نوشته‌ایم در صورت عدم توافق مقومین مقوم مشترک تعیین و رأی او قاطع است او که گفتیم مقصود آن شخص سوم است یعنی دیگر مقوم بنده و یا طرف هیچ تأثیری ندارد و در موضوع هم نمی‌تواند وارد شوند فقط مقوم سوم است که مطلب را در نظر می‌گیرد و هرچه که او تشخیص داد و رأی داد قاطع است و این را بگوییم که اگر توافق نشد برای تعیین مقوم ثالث آن وقت برود روی قانون حکمیت نمی‌شود برای این که قانون حکمیت نظر اکثریت است به نظر بنده بهتر این است که این را همین طور که هست بگذاریم فقط اضافه کنیم که تعیین مقوم مشترک را مقومین بکنند و این را از این جهت بنده پیشنهاد کردم که مقومین معین کنند که صاحبان مال یا دولت ممکن است موافقت نظرشان موجب تأخیر شود و هرکدام نظر خاصی داشته باشند ولی مقومین این اشکال را ندارد برای این که مطلب قطع شود و این کار را تمام کنند توافق می‌کنند این بود نظر بنده.

وزیر مالیه - بنده تصور می‌کردم این مطلب خیلی جزئی است اول دو مطلب بیشتر نبود بعضی از آقایان می‌گفتند که مقوم مشترک از این دو مقوم معین کنند یا صاحب مال و اداره انحصار این یک موضوع بود این موضوع معلوم شد که دو نفر مقوم معین بکنند و یک موضوع دیگر این بود که اگر آن دو نفر مقوم توافق نکردند چه کار بکنند غیر از مطالب مطلب ثالثی نداشتیم این البته به خاطر می‌آید آمدند توافق نکردند در مقوم مشترک و همین طور مسأله ماند این یک راه حلی می‌خواهد بنده عرض کردم به ترتیبی که در حکمیت‌ها معمول است عمل بکنند عرض نکردم مطابق قانون حکمیت حالا وقتی که پنج نظر را در آخر ماده بنویسند بالاخره آن پنج نظر را تکرار بفرمایند باز می‌گردد روی همان نظر بنده که مطابق ترتیب حکمیت عمل کنند بنده عرض نکردم شامل کنیم سایر شرایطش را روی آن قانون که اگر اکثریت پیدا نشد یا چطور شد یا به محکمه تجارت رجوع شود این مسأله که توافق بین حکمین راجع به حکم مشترک نشد این معمول شده است در حکمیت و غیرحکمیت هم معمول شده است حتی در انتخاب مقومین هم معمول شده است این را رجوع کنند به آنجا به ترتیبی که معمول است یعنی قرعه می‌کشند عوض این که تمام آن نظر را بنویسیم می‌نویسیم به آن ترتیب حل می‌شود برای این که اشکالی باقی نماند و الا چیز دیگری نیست.

رئیس - رأی بگیریم آقای اعتبار به پیشنهادتان؟

اعتبار - خیر بنده عرضی ندارم.

رئیس - پیشنهاد دیگری از آقای شریعت‌زاده رسیده است:

پیشنهاد آقای شریعت‌زاده

قسمت اخیر ماده اول را به ترتیب ذیل اصلاح می‌کنم: اگر بین دو مقوم توافق حاصل نشود اداره انحصار و صاحب مال به تراضی مقوم مشترکی معین خواهند نمود در صورت عدم توافق بین مالک و اداره مقوم مشترک به وسیله قرعه بین اشخاصی که مالک و اداره به عده مساوی معرفی خواهند نمود معین می‌شود. رأی مقوم مشترک قطعی خواهد بود.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - در اینجا اشتباهی شده و آن قیاس در تعیین خبره با حکم است و در اجرای این امر در موقع تعیین خبره با حکم اشتباه شده اینجا یک خبره معین می‌کنند که متخصص است ولی حکمیت یک نوع قضاوت است بنابراین چون مطلب اهمیت دارد باید طرفین دخالت داشته باشند در تعیین خبره و فقط قانون موردی را باید منظور کنند که موافقت حاصل شود آن هم وسیله صحیح وسیله قرعه است این بود که بنده این طور پیشنهاد کردم که با رضایت مالک و اداره انحصار در صورتی که بین آن دو مقوم اختلاف‌نظری حاصل شد یک خبره مشترک یعنی مقوم مشترک انتخاب کنند و اگر توافق در تعیین مقوم مشترک حاصل نشد مثلاً سه نفر از این طرف و سه نفر از آن طرف معین شود و بین آنها به قرعه معین کنند و این هم یک اصولی است معمول همه جا حالا خوب است آقای وزیر مالیه برای این که مباحثه قطع شود همین را قبول کنند.

وزیر مالیه - مطلب غیر از طولش عیبی ندارد اما این که بنده عرض کردم خیلی کوتاه‌تر بود این که بنده عرض کردم که اگر توافق نشد مطابق ترتیب حکمیت عمل کنند منظور این نیست که حکم معین کنند و عمل تفاوت داشته باشد و سایر مطالبی که در حکمیت هست اینجا بیاوریم آنجا برای حکم مشترک یک ترتیبی گذاشته‌اند و عوض این که آن دو سطر را بنویسیم می‌توانستیم همان طور که عرض کردم نوشته شود ولی اگر یک کلمه آنجا نمی‌نوشتید عیب نداشت حالا آقای شریعت‌زاده یک چیزی هم اضافه کرده‌اند که اول مقومین مقوم مشترک معین کنند اگر آن نشد صاحب مال و اداره (شریعت‌زاده - بنده همچو عرض نکردم) و بعد اگر توافق نکردند آن وقت تازه باید بروند و اسم بنویسند و خیلی مفصل‌تر است و بنده تصور می‌کنم آن پیشنهاد اولی بهتر است که مقوم طرفین یک مقوم مشترک معین کنند و اگر توافق حاصل نشد به ترتیبی که در انتخاب حکم و غیره معین است عمل شود.

شریعت‌زاده - اجازه می‌فرمایید.

رئیس - یک مرتبه بیشتر نمی‌شود مذاکره کرد.

شریعت‌زاده - یک اشتباهی شده است.

رئیس - معمول نیست.

شریعت‌زاده - سوء تفاهمی در پیشنهاد بنده شده است. اجازه می‌فرمایید.

رئیس - بفرمایید.

شریعت‌زاده - بنده عرض نکردم خبره‌های طرفین معین کنند بنده از اول عرض کردم طرفین در صورتی که موافقت کنند خودشان و الا به ترتیب قرعه و به هیچ وجه خبره‌های طرفین را دخالت ندادم.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای شریعت‌زاده را قابل توجه می‌دانند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه شد. آقای وزیر مالیه حالا لایحه دو وضعیت پیدا کرد یکی این است که لایحه به کمیسیون اعاده شود برای این که مطابق نظامنامه اگر پیشنهادی قابل توجه شد در همان روز نمی‌شود رأی قطعی گرفت یکی دیگر این که بقیه مواد را تعقیب کنیم و این ماده برود به کمیسیون.

وزیر مالیه - بنده که موافق بودم فقط گفتم که طولانی است و عرض کردم عیبی ندارد مگر این که قدری طولانی و مفصل است و مناسب‌تر است مختصرتر باشد حالا اگر بنده قبول کنم عیبی ندارد و آقایان اشکالی نمی‌بینند که رأی گرفته شود؟

رئیس - ماده بعد را طرح می‌کنیم تا این باب فکر کنیم. ماده دوم قرائت می‌شود:

ماده دوم- کلیه اجناس دخانیه پس از برداشت محصول و خشک نمودن باید در ظرف سه الی شش ماه برحسب تشخیص مؤسسه انحصار متدرجاً به انبارهایی که آن مؤسسه در نزدیک‌ترین محل دسترس زارعین یا مرکز بلوک یا ولایت معین خواهد نمود وارد شود. مؤسسه انحصار در هر محل به اقتضای موارد موعدی را برای ورود اجناس دخانیه به انبارهای دولتی لازم می‌دانند قبلاً معین نموده و در ظرف آن مدت هرگونه نظارتی را که لازم بداند به عمل خواهد آورد.

مخبر - اول سطر چهارم (یعنی قبل از خواهد نمود) یک حرف (که) زیاد طبع شده حذفش بفرمایند.

رئیس - در قرائت اگر رعایت فرمودید تلفظ نشد. اگر منظورتان این است که سایر نسخه‌ها (که دست آقایان است) اصلاح شود عیبی ندارد. آقای ملک

ملک مدنی - به عقیده بنده قسمت آخر این ماده لزومی ندارد می‌خواستم آقای وزیر مالیه توجه بفرمایند ولی تشریف ندارند می‌نویسد: مؤسسه انحصار در هر محل به اقتضای موارد موعدی را برای ورود اجناس دخانیه به انبارهای دولتی لازم می‌داند قبلاً تعیین نموده و در ظرف آن مدت هرگونه نظارتی را که لازم بداند به عمل خواهد آورد. اول معین می‌کنند در ظرف آن مدت وارد خواهد شد وقتی که یک مدتی برای رسیدن انبار معین می‌کنند دیگر آن نظارت به عقیده بنده موردی ندارد اجناس دخانیه هم برخلاف سایر چیزها چیزی نیست که قاچاق بشود برای این که تا به حال دیده نشده است و این قسمت اگر در قانون باشد یک حقی برای بعضی از مأمورین جزء می‌شود که در بعضی قرا تولید یک زحمتهایی بکنند به عقیده بنده اگر موافقت بفرمایند این قسمت عبارت اخیر را از ماده حذف کنند بهتر است برای این که احتیاج ندارد وقتی که اداره انحصار یک انبارهایی معین می‌کند و زارعین مکلفند که تا سه ماه یا شش ماه اجناس خودشان را هر قدر که اداره انحصار معین کرد اجناس خودشان را به اداره انحصار وارد کنند و بعد از این مدت تحت نظر خودشان است و کنترل و نظارت لازم ندارد اگر ما این را قائل شویم یک تولید اشکال و زحمتی برای زارعین می‌کند.

وزیر مالیه - این ماده قانون عین همان ماده قدیم است و برای این که بعضی اصلاحات درش شد صلاح این طور دانسته شد که تمام از اول تا آخر نوشته شود و برعکس اگر ملاحظه بفرمایید این ماده در کمیسیون اصلاحی هم شد که در نزدیک‌ترین محل و دسترس آنها بگذارند و چاره هم نداریم و در یک ماده دیگری که بعد ملاحظه خواهید فرمود که این کار را حتماً باید بکنند که انحصار عملی شود اگر این کار نشود قاچاق می‌شود این است که به آنها مهلت داده می‌شود که تا شش ماه حق دارند که به انبارهایی که دولت معین می‌کند بیاورند و آقایان در این باب چون زیاد بحث شده است مسبوق هستند که عمده مسائل همان آوردن به انبار است. بعد از آن به انبار دیگر زحمتی ندارد و اگر در این باب مسامحه نشود دیگر اشکالی باقی نمی‌ماند و همه نوع

مجازات و جریمه برای همین است و دیگر لزومی ندارد که مأمورین به دهات بروند و در راه‌ها تفتیش کنند که ببینند چیزی قاچاق می‌کنند یا خیر اگر این قسمت اصلاح شود و به انبار بیاورند دیگر اشکالی ندارد.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - بنده یک نظری دارم که خودم هم به صحتش اطمینان ندارم این است که به صورت استفسار عرض می‌کنم و آن این است که هر زارعی بعد از برداشت محصول و خشک کردن مکلف است در ظرف شش ماه به انبار بیاورد فرض بفرمایید بنده یک تاجری هستم انبار دارم و می‌خواهم مقداری توتون برای یک سال تهیه کنم و کهنه شود مناط اعتبار در منع نگاهداری در انبار فروش است که حتماً باید بفروشد یا خیر آیا این ماده شامل منع این معنی هم هست که یک رعیت یا یک زارعی اگر انبار صحیح خودش داشته باشد و وقتی خواست بفروشد تسلیم اداره کند مانعی دارد؟ خواستم این را بفهمم.

وزیر مالیه - این جای نگرانی ندارد اولاً مسأله انبار که دولت بنا کرده منظور نیست در هر بلوکی دولت همان انبار مردم را اسمش را انبار دولتی می‌گذارد و یک نظارتی دارد که به آسانی می‌توانند جنس خودشان را آنجا بیاورند و بعد از آوردن به انبار مال خودش است و فقط شرطش آوردن است در انبار دولت یعنی در تحت نظارت دولت هر وقت که بخواهد می‌تواند بفروشد و هر قدر که بخواهد می‌تواند نگاه دارد و هیچ نوع زحمتی نیست و اگر آقایان از خارج اطلاع کامل داشته باشند در موضوع دخانیات خیلی ارفاق و سهل‌گیری و وسعت در کار است که همه نوع تسهیل می‌شود حتی از شهری به شهری می‌توانند حمل کنند یک جواز سفیدی درست کرده‌اند که بدون این که تاکسش را بدهند می‌توانند ببرند و بفروشند وقتی که فروخت آن وقت تاکسش را می‌دهد تمام این سهولت‌ها را داده‌اند و هیچ جای نگرانی نیست.

رئیس - آقایانی که با ماده دوم موافقت دارند قیام فرمایند. (اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سوم قرائت می‌شود:

ماده سوم - در سال ۱۳۱۱ مؤسسه انحصار مجاز است نسبت به هر یک از انواع و اجناس دخانیه با اخذ حقوق مذکوره ذیل تهیه و تجارت یک قسمت یا تمام اجناس دخانیه را به موجب جواز مخصوص آزاد نماید.

۱ - توتون سیگار و سایر اجناس دخانیه که برای مصرف در سیگار بریده می‌شود از قرار یک من ۳ تومان

ب- توتون چپق نیم‌کوپ از قرار یک من ۱۸ قران

ج- توتون چپق اشنو- سلوانه- لاهیجان (از محال ساوجبلاغ مکرری) و توتون‌های مشابه آن ۱۶ قران

د- توتون چپق سنندج- کرمانشاهان- ساوجبلاغ مکرری و توتون‌های مشابه آن ۱۱ قران

ه- توتون چپق سقز و بانه- همدان- دهخوارقان نه‌اوند- تویسرکان- اطراف طهران و توتون‌های مشابه آن ۷ قران

و- کلیه اقسام تنباکو از قرار یک من چهار قران و پانصد دینار

تبصره- تنباکوی چوب قلیانی در صورتی که در قلیان مصرف شود مشمول حقوق تنباکو خواهد بود.

ز- تنباکوی نسواری یک من ۱۵ قران و انفیه یک من ۵ تومان.

ح- انواع توتون و سیگارت و سیگارهای خارجه در صورتی که ممنوعیت فعلی آن مرتفع گردد صدی دویست از قیمتی که وارد می‌شود.

ط- انواع کاغذ سیگار و متفرعات آن صدی پنجاه از قیمتی که وارد می‌شود.

تبصره ۱ قیمت ورودی عبارت است از قیمت خرید و خرج جنس در دفتر ورود به اضافه حقوق گمرکی و عوارض دیگری که به توسط گمرک مأخوذ می‌گردد.

تبصره ۲- وارد کردن اجناس دخانیه مذکور در فقرات ح و ط در صورتی که ورود آنها موانع قانونی دیگری نداشته باشد بدون اجازه مؤسسه انحصار دخانیات ممنوع بوده و مستلزم ضبط جنس خواهد بود.

رئیس - آقای دیبا

طباطبایی دیبا- بنده عرضی ندارم.

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی- لایحه که سابقاً از طرف دولت در این موضوع تهیه شده بود و تقدیم مجلس شد در شور اول نظری داشتند که آقایان وکلای ولایاتی که تنباکوی پست دارد که این مالیات نسبت به آنها سنگین است و نمی‌توانند از عهده برآیند حقیقتاً بنده نسبت به سهم خودم خیلی تشکر می‌کنم از هیئت دولت و اعضا کمیسیون که آن نظری که ما داشتیم در شور اول که انحصار را به معنی حقیقی خودش اجرا کنند و مالکین و زارعین را از این زحمت خلاص کنند در ماده چهار این نظر را تأمین کردند و حقیقتاً قابل تقدیر و تشکر است لکن بنده عرضی که داشتم این بود که در ماده سوم مالیات‌هایی که وضع شده است برای توتون و تنباکو اینها مطابق ماده چهارم برای یک سال وضع شده است در قسمت تنباکو می‌خواستم عرض کنم همان طور که اطلاع دارند آقای وزیر مالیه بیشتر تنباکو عجلتاً به خارجه می‌رود یعنی مقدار مهمی از تنباکوی ایران به خارجه می‌رود این قسمت که از مالیات معاف است یعنی پس می‌دهد اگر هم پولی گرفته باشد برای حقوق انحصار وقتی که از گمرک خارج شد و صادر شد آن پول را پس می‌دهد این یک موضوع موضوع دوم این است که قلیان و تنباکو عجلتاً مصرفش کم شده است در داخله نسبت به چند سال قبل مصرفش کم شده است الان آدم قلیانی خیلی کم پیدا می‌شود قسمت عمده‌اش هم که حمل به خارجه می‌شود باقی می‌ماند یک قسمت جزئی که اشکالی که ما در لایحه داشتیم در این یک سال باقی می‌ماند یعنی تنباکوی ارزان قیمت یک من دوقران را باز باید چهار هزار و ده شاهی مالیات بدهد آن هم برای یک سال تصدیق می‌کنم که این برای یک سال است یعنی برای ۱۳۱۱ است از ۱۳۱۲ که البته قیمت جنس را مطابق سنوات سابقش دولت معین می‌کند و به صاحب جنس می‌دهد البته برای رعیت و مالک دیگر هیچ زحمتی نیست مالیاتی است که واقعاً بر یک شیئی زایدی وضع شده و خیلی هم خوب مالیاتی است ولی اشکالی که در تنباکو عرض کردیم همین بود که ما در ایران تنباکوهایی داریم که یک من یک قران دو قران حد اعلی سه قران قیمت دارد و از اینها چهار هزار ده شاهی مالیات گرفتن متناسب نیست و چون عرض کردم یک قسمت عمده تنباکو به خارجه می‌رود که

مالیات ندارد و یک قسمت که در داخل مصرف می‌شود مصرفش خیلی کم شده است از این جهت استدعا می‌کنم از آقای وزیر مالیه که اگر موافقت بفرمایند تنباکو را در همان مالیات سابقش باقی بگذارند. برای این که امسال یک من سی شاهی تفاوت کرده تقریباً سه قران بود این را همان سه قران بگیرند چندان ضرری هم به دولت وارد نمی‌آید.

وزیر مالیه - بعد از همه این اصلاحاتی که شده است بنده تصور نمی‌کردم که دیگر اصلاً ارزش این را داشته باشد که در این باب مذاکره شود اولاً صحبتی که اینجا می‌شد بیشتر برای این بود که می‌گفتند در سال دوم و سوم و اینها می‌رسد به هفت قران و شش قران و تنباکو تاب این را ندارد و زراعتش زمین می‌خورد و آن وقت ما هم این را قبول نداشتیم می‌گفتیم زمین نمی‌خورد اما همه نگرانی از آن درجه اعلی بود و سال اول دلیلی ندارد که ندهد می‌فرمایید تنباکوی دوقرانی یا فرض بفرمایید پنج قرانی (همه جور هست تنباکوی پنج تومانی هم هست) در صورتی که آن تنباکوی دو قرانی الان هم می‌دهد یک من سه قران را فقط یک چیزی برای یک سال اضافه می‌شود و این را دیگر ترتیبش را اداره دخانیات باید متناسب کند و آن چیزی که به خارج می‌رود البته مالیاتش را نمی‌گیرند از توتون هم نمی‌گیرند از توتون سیگار هم نمی‌گیرند اما در داخله هر دیناری یک عایداتی است برای دولت حالا چه نگرانی ممکن است در این باب داشته باشند حتی همچو فرض کنیم که همان اضافه مالیات سال اول هم همچو فرض خیلی مستبعد را بکنیم که به قدری سنگین باشد که برای زارعین مشکل باشد و در دست‌شان بماند یک قدری از محصول‌شان بماند در دست‌شان آخر سال که انحصار عملی می‌شود که دولت باید بخرد هرچه را نتوانستند بفروشند در سال آتیه باقیش را که دولت می‌خرد پول نقد می‌دهد مطابق قیمت‌های پنج ساله اخیر در این صورت هیچ جای نگرانی نیست و مذاکره کردن در باب این ده شاهی و یک تومان دیگر لزوم ندارد برای این که ما منظورمان معلوم است و از هر جایی یک مختصری مالیات برای دولت زیاد می‌شود و خیلی هم سنگین نیست وقتی که توتون سیگار و توتون چپق نیم کوب و توتون چپق‌های مختلف می‌دهد تنباکو هم الان که سه قران می‌دهد یک چیزی هم اضافه بدهد و چون منظور اصلی ایشان حاصل شده امیدوارم دیگر در این باب اشکالی به میان نیاید همه یک نواخت شده است قبولش هم برای یک سال است و بعد از آن هم انحصار می‌شود.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - موافقم

جمعی از نمایندگان - کافی است.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر راجع به کدام ماده است

دکتر طاهری - راجع به همین ماده که مطرح است.

رئیس - قرائت می‌شود.

پیشنهاد آقای دکتر طاهری

پیشنهاد می‌شود در آخر سطر تبصره اول عبارت در دفتر ورود تبدیل شود تا دفتر ورود.

دکتر طاهری - این پیشنهاد بنده یک چیز واضحی است زیرا که می‌نویسد قسمت ورودی عبارت است از قیمت خرید و خرج جنس در دفتر ورود یعنی تا اینجا که آمده باید خرج را معین کنند و این اشتباه شده.

مخبر - بنده قبول می‌کنم.

رئیس - آقای وزیر مالیه.

وزیر مالیه - بلی قبول است مطلبی نیست.

رئیس - رأی می‌گیریم به ماده سوم با مختصر اصلاحی که از طرف آقای دکتر طاهری پیشنهاد شده موافقین قیام فرمایند. (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهارم قرائت می‌شود:

ماده چهارم - از اول سال هزار و سیصد و دوازده دولت مکلف است خرید و فروش کلیه محصول دخانیه آن سنه و سنوات بعد را خود مباشرت نماید.

مالکین محصولات دخانیه و اجناس و ادوات مربوطه به آن مکلف خواهند بود که اموال مذکوره را با اخذ قیمت نقدی آن به مؤسسه انحصار دخانیات بفروشند.

حداقل قیمت خرید اجناس مذکوره در هزار و سیصد و دوازده میزان متوسط قیمت پنج سال اخیر بر طبق معاملات تجار خواهد بود و در سنوات بعد همه ساله مؤسسه انحصار دخانیات با در نظر گرفتن وضعیت محصول و بازار نرخ آن سال را معین و یک ماه قبل از برداشت محصول در محل اعلان خواهد بود.

نظامنامه مربوط به عملی نمودن انحصار دخانیات قبل از هزار و سیصد و دوازده از طرف وزارت مالیه تهیه شده و به تصویب کمیسیون قوانین مالیه خواهد رسید.

رئیس - آقای طهرانچی

طهرانچی - بنده در این ماده عرضی که دارم این بود که اصل فواید انحصار که اکثر آقایان طرفدار آن بودند این بود که انحصار به تمام معنی اجرا شود و فوایدش برای محصول دخانیه این بود که وقتی زارع زحمت کشید و حاضر کرد دولت مکلف است پول او را بدهد. یعنی بخرد و در این قانون این را پیش‌بینی نکرده زیرا که اینجا می‌نویسد مالکین محصولات دخانیه و اجناس و ادوات مربوطه به آن مکلف خواهند بود که اموال مذکوره را با اخذ قیمت نقدی آن به مؤسسه انحصار دخانیات بفروشند آنها مکلفند بفروشند ولی اداره انحصار مکلف نیست بخرد یعنی می‌تواند وقتی که مال من حاضر شد بگوید من حالا لازم ندارم صبر کن آن وقت فوایدی که خیال می‌کردیم در اجرای کامل‌العیار قانون انحصار به محصور و زارع مترتب است تأمین نشده بنده معتقدم در آخر این ماده اضافه شود اداره انحصار هم مکلف به خرید خواهد بود و الا صاحب جنس مکلف به فروش باشد ولی اداره انحصار مکلف به خرید نباشد فایده نخواهد داشت.

وزیر مالیه - معلوم می شود که همچو احتمال می دهند که دولت بخرد و بعد پولش را ندهد (طهرانچی - اصلاً نخرد) یا این که بگوید حالا نمی خرم بنده به سر کار اطمینان می دهم که غیر از این احتمال نود و نه احتمال دیگر هم می رود که باید بنویسیم که مثلاً اسکناس هم بدهد اگر پول سفید بدهد سنگین می شود اما این چه احتمال است بنده قبول می کنم می فرمایید بنویسیم پولش را هم بدهد و بخرد هر چه که می فرمایید قبول می کنم بنده اطمینان می دهم که دولت همان روز اول خواهد خرید و همچو احتمالی هیچ نیست هر چه که ایشان پیشنهاد بفرمایند بنده قبول می کنم.

رئیس - آقای اعتبار.

اعتبار - موافقم.

رئیس - آقای طهرانچی پیشنهادی دارید

طهرانچی - بلی تقدیم می کنم

پیشنهاد آقای طهرانچی

اینجانب پیشنهاد می کنم به آخر جمله به مؤسسه انحصار بفروشد اضافه شود و اداره انحصار مکلف به خرید آن می باشد.

طهرانچی - بنده می خواستم در این باب توضیح عرض کرده باشم آقای وزیر مالیه فرمودند بنده نظرم این بود که دولت جنس او را بخرد و پول او را ندهد بنده نظرم این نبود غرض بنده این بود که دولت مکلف به خرید نیست یعنی ممکن است وقتی مال حاضر شد اداره انحصار نخرد بگوید حالا لازم ندارم نه این که بخرد و پولش را ندهد بنده همچو عرضی نکردم و دولت هم این نظر را ندارد بنده عرض کردم همان طور که مالک را مکلف کرده در خاتمه این اضافه شود که اداره انحصار هم مکلف به خرید باشد.

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - بنده تصور می کنم اگر آقای طهرانچی به سطر اول ماده مراجعه بفرمایند دولت مکلف به خرید است وقتی که دولت مکلف به خرید است و زارع هم مکلف به فروش دیگر این پیشنهاد محتاج نیست (طهرانچی - مباشرت خرید و فروش غیر از خرید و فروش است) اجازه بفرمایید بنده عبارت را می خوانم از اول سال ۱۳۱۲ دولت مکلف است خرید و فروش کلیه محصول دخانه آن سنه و سنوات بعد را خود مباشرت نماید یعنی مباشرت خرید شود یعنی دولت مکلف است به خرید و به نظر بنده با این پیشنهاد تکرار می شود.

مخبر - اجازه می فرمایید با این که قانون صراحت دارد به این که آشکارا می رساند که دولت مکلف است به خرید معذالک برای این که نظریه آقا به وجه اکمل رعایت شود با تبدیل اداره به مؤسسه پیشنهاد ایشان را بنده قبول می کنم.

رئیس - آقایانی که با ماده چهارم با توضیح واضحی که آقا تعهد کردند قبول دارند موافقت می فرمایند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده پنجم:

ماده پنجم - هرگاه در سال ۱۳۱۱ کسانی اجناسی از قبیل کاغذ سیگار و گیلز و متفرعات آن و ماشین آلات راجع به تهیه سیگار و سیگارت پس از تحصیل اجازه از مقامات صلاحیت دار وارد مملکت نمایند و مؤسسه انحصار دخانیات بخواهد آنها را خریداری کند و صاحبان آنها تقویم مؤسسه انحصار دخانیات را قبول نمایند مؤسسه مزبوره مجاز است قیمت آنها را معادل مبلغی که مقومین طرفین تعیین نموده پرداخته و اجناس مذکوره را تصاحب نماید و در صورت عدم توافق مقومین یک نفر مقوم مشترک تعیین و تقویم او قاطع است.

رئیس - آقای دیبا.

طباطبایی دیبا - اشکالی که در ماده اول و در قسمت حکمیت آن شد اینجا هم وارد است و بنده عقیده دارم که این ماده هم باید به کمیسیون برود تا تکلیف آن پیشنهاد آقای شریعت زاده معلوم شود.

رئیس - پیشنهادی از آقای اعتبار دایر به منظور آقا رسیده است.

پیشنهاد آقای اعتبار.

پیشنهاد می کنم در آخر ماده پنج عبارت ذیل اضافه شود.

در صورتی که برای تعیین مقوم مشترک توافق حاصل نشود به ترتیبی که در قانون حکمیت برای تعیین حکم مشترک پیش بینی شده عمل و مقوم مشترک تعیین خواهد گشت.

اعتبار - بنده اینجا عین نظریه آقای وزیر مالیه را پیشنهاد کردم که این ماده که رفت به کمیسیون به همین نحو اصلاح شود زیرا نظر آقای شریعت زاده هم این بود که مقوم مشترک به این ترتیب تعیین شود. بنده پیشنهاد کردم مطابق قانون حکمیت که راجع به انتخاب سه حکم است به همان ترتیب مقوم مشترک انتخاب خواهد شد.

وزیر مالیه - یک دفعه دیگر قرائت شود.

رئیس - قبل از این که قرائت شود بنده توجه آقای وزیر مالیه را به آن پیشنهاد آقای شریعت زاده جلب می کنم که این دو تا باید با هم موزون باشد.

(پیشنهاد آقای اعتبار مجدداً قرائت شد)

وزیر مالیه - نکته ای که آقای رئیس فرمودند صحیح است و این هم باید برود به کمیسیون و هر دو به یک شکل درست بشود.

رئیس - ماده ششم قرائت می شود.

ماده ششم- کلیه اجناس دخانیه داخلی در موقع صدور به خارج از حقوق گمرکی معاف خواهد بود. و عوارض انحصاری مأخوذه از آنها مسترد می‌شود.

رئیس- موافقین با ماده ششم قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان برخاستند)

رئیس- تصویب شد. ماده هفتم:

ماده هفتم- از تاریخ اجرای این قانون نسبت به متخلفین از مقررات آن بر طبق فقرات ذیل رفتار خواهد شد.

الف- هرکس اشیایی را که به موجب این قانون خرید و فروش و تملک آنها انحصار به دولت یافته قاچاق نماید مشمول قانون مرتکبین قاچاق مصوب ۱۶ اسفند ۱۳۰۷ خواهد بود.

ب- هرگاه ادوات توتون سایی و دمارکوبی و ماشین‌های سیگارپیچی در منازل اشخاص و غیر از تمرکز محل ماشین خانه کشف شود و همچنین هرگاه معلوم شود که اشخاصی هاون یا ماشین توتون بری دستی یا موتر یا ماشین‌های کاغذبری و صحافی کاغذ سیگار و گیلزریزی و متفرعات آنها را برای به کار بردن در کار توتون بری و کاغذ سیگار و گیلز و نظایر آن نگاهداشته و یا برای این مقصود به کار می‌برند عین ماشین و هاون و ادوات مذکوره ضبط و مرتکب و معاونین او هریک محکوم به پرداخت جریمه نقدی از پنجاه الی یک صد تومان خواهند شد و در صورت تکرار جرم به علاوه جزای نقدی به حبس تأدیبی از یک ماه الی شش ماه محکوم می‌شوند.

ج- تخلف از ماده دوم این قانون موجب الزام به تحویل دادن تمام جنس بدون دریافت قیمت از مؤسسه انحصار خواهد شد.

د- اختلاط چوب قلیانی کوبیده یا تنباکوی کوبیده و ساییده یا توتون چیق ساییده و توتون نیم‌کوب یا اجناس غیردخانیه در توتون سیگار بریده یا در سیگار ممنوع و در حکم قاچاق است و متخلفین بر طبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۱۶ اسفند ماه ۱۳۰۷ تعقیب خواهند شد.

رئیس- اشکالی نیست (نمایندگان- خیر) موافقین با ماده هفتم قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس- تصویب شد. ماده هشتم قرائت می‌شود:

ماده هشتم- وزارت مالیه مجاز است قبوضی را که از بابت یک من یازده قران تفاوت حقوق توتون نیم‌کوب که تا تاریخ تصویب این قانون دریافت نموده‌اند به صاحبان آنها مسترد دارد.

رئیس- آقایانی که با ماده هشتم موافقت نظر دارند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده نهم قرائت می‌شود:

ماده نهم- برای هر یک از اظهارنامه‌ها و تقاضانامه‌های صدور جواز دخانیات برای نقل و انتقال در داخله دو قران به عنوان حقوق دفتری دریافت و در مقابل تمبرالصاق و باطل خواهد شد- حقوق انبارداری و سیم‌بندی عدل‌ها و مهر سربی و غیره مطابق نظامنامه که به تصویب کمیسیون قوانین مالیه مجلس شورای ملی خواهد رسید گرفته می‌شود.

تبصره- اجناسی که با جواز از نقطه به نقطه دیگر حمل می‌نمایند چنانچه بدون عذر موجه پنج روز دیرتر از مدت معینه در جواز وارد انبار مقصد بشود یا به مقصد نرسد علاوه بر حقوق انحصار منی ده شاهی جریمه از آن اخذ می‌شود.

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده می‌خواستم از آقای وزیر مالیه سؤال کنم که مقدار قیمت پلمب و سیم کشی و اینها را به همان شکل و قیمتی که تمام می‌شود دولت می‌گیرد یا این که از این بابت هم یک مقداری اضافه می‌شود.

وزیر مالیه - اینجا چیزی اضافه نمی‌شود و در عمل پلمپ و سیم و اینها یک چیزی معمول بود این را خواستیم قانونی شود و همان چیزی که خرج می‌شود گرفته می‌شود.

رئیس - آقای مؤید احمدی

مؤید احمدی - بنده با این تبصره کاملاً مخالفم دلیلش را هم عرض می‌کنم فرض بفرمایید جنس را آوردند انبار به وظیفه‌اش عمل کرده آورده به انبار حالا می‌خواهد حمل کند به یک نقطه دیگر جواز هم اداره داده است پلمب هم کرده تمام کارهاش را کرده اینجا می‌نویسد چنانچه بدون عذر موجه پنج روز دیرتر از مدت معینه در جواز وارد انبار مقصد بشود یا به مقصد نرسد یک من ده شاهی جریمه بدهد فرض بفرمایید با یک کامیونی حمل کرده شکست وسط راه آن وقت یک من ده شاهی جریمه بدهد که سر پنج روز نرسیده به عقیده بنده یک راهی بایست برای این بگذارید علتی پیدا کرد، مانع پیدا شد، برف گرفت راه‌ها را نتوانست سر پنج روز برای چه جریمه شود؟ با داشتن عذر موجه گرفتن جریمه ازش معنی ندارد.

وزیر مالیه - اولاً نوشته شده با نداشتن عذر موجه نوشته نشده با داشتن عذر موجه هم گرفته شود و تا آقا از ترتیب کار مسبوق نباشند متوجه نخواهند بود که برای چه این نوشته شده این را ما سه روز نوشته بودیم حتی سه روز هم اداره انحصار زیاد می‌دانست ولی آقایان فرمودند تا پنج روز مهلت داده شود. یک چیزی را از رشت یا تبریز می‌دهند بیاورد طهران هشت روز سه روز چهار روز می‌آورد پنج روز هم بهش اضافه کرده‌اند که در آن موعد برساند یعنی پولش را نداده است. این اتفاق افتاده است که می‌آورند در این نزدیکی‌ها می‌گذارند بعد می‌آیند وسط راه یکی دیگر را می‌آورند جواز دستش است برای این که قاچاق کند و برای جلوگیری از قاچاق مجبورند یک حدی بگذارند و این حد هم حد طبیعی است و پنج روز رویش گذاشته شده و باز نوشته شده با نداشتن عذر موجه اگر برف گرفته باشد بیست روز هم می‌تواند دیر بیاورد.

رئیس - آقای وثوق

وثوق - عرضی ندارم

رئیس - آقای طهرانچی

طهرانچی - در این قسمت عرایض بنده را آقای مؤید احمدی فرمودند و این که آقای وزیر مالیه فرمودند که اگر مال را فرصت داشته باشد دوباره جنس دیگری می‌برد و قاچاق می‌شود این را بنده نتوانستم قانع شوم برای این که این جنس پلمپ شده اظهارنامه داده شده جواز گرفته شده اینها همه به موجب یک قبض‌هایی است ته چک‌هایی است یک دفاتری است اینها ممکن نیست قاچاق شود اگر نیاید اینها انبار و از بین برود از آن تاجری که اظهارنامه را داده قطعاً مطالبه می‌کنند و قاچاقچی است حبس می‌شود و تمام مقررات قانون قاچاق درباره او مجری می‌شود ولی اینجا موردی پیدا نخواهد کرد فقط یک چیزی که هست یک‌چارواداری همان طور که فرمودند محض این که دو استفاده کرده باشد دوباره بیاورد برساند دیرتر بیاورد برساند و این هم تقصیر تاجر نخواهد بود به فرمایش خودشان یعنی آن کسی که جواز حمل می‌گیرد تقصیر ندارد چاروادار از برای این که یک استفاده بکند وسط راه می‌اندازد که یک بار دیگر را هم آورده باشد دو بار آورده باشد سه بار آورده باشد تقصیر آن تاجر بیچاره چیست که جریمه‌اش را بدهد آن چاروادار این کار را کرده است و بنده تصور می‌کنم که اگر موافقت بفرمایند این تبصره حذف شود هیچ قاچاق نخواهد شد.

وزیر مالیه - کاملاً به اصل موضوع توجه نفرمودید حق هم دارید برای این که تمام کارهای انحصار را مسبوق نیستید این مسأله چاروادار و اینها نیست اگر این را حذف بفرمایید نتیجه‌اش این می‌شود که هیچ جواز نمی‌دهند اداره انحصار مجبور نیست جواز بدهد این یک مسامحه و سهولتی است که اول هم عرض کردم اداره انحصار دخانیات ارفاق زیادی درباره تاجر و مردم می‌کند که پول نداده‌اند حتی استمهال می‌دهد برای پولش که بروند بفروشند و پولش را بدهند انواع و اقسام تسهیلات را می‌کند یکی از آن تسهیلات این است که جواز سفید می‌دهد برای این که تاکس را نگرفتند. تاجر ببرد به آنجا برساند و اگر این بداند که امکان دارد آن را از تبریز بیاورد حضرت عبدالعظیم بگذارد آن وقت برگردد برود از قزوین هم به موجب جواز بیاورد اینجا آن یکی را هم که از حضرت عبدالعظیم آوردنش صعبی ندارد ولی آن وقت این مسأله باعث این می‌شود که این تسهیلاتی را که قانوناً مکلف نیست که تاکس نگرفته جواز بدهد آن را نکند.

رئیس - آقای وثوق

وثوق - موافقم

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرض کنم بنده هم اتفاقاً با این تبصره مخالفم و این که آقای وزیر مالیه فرمودند اگر تبصره حذف شود ممکن است قاچاق شود بنده عرض می‌کنم اگر ساربان جنسی را به موجب جواز سفید حمل کرد یا به وسیله یک شوفر و آن صاحب ماشین آمد و تأخیر کرد و نرساند به موقع در آن بارنامه هم قید شده فرض کنید ده روز به مقصد برساند و او تأخیر کرد و دیر رسید و عذر موجهی هم نداشت بالاخره این صاحب مال از بین برود برای این که حامل آمده قصور کرده این منطقی نیست به عقیده بنده اینجا اگر ما بخواهیم یک جریمه قائل شویم در صورتی که متصدی تخلف کرده باشد جریمه را متوجه به خود او بکنیم متوجه تاجر نکنیم برای این که او آمده است و به سرویس حمل و نقلی که در یک نقطه هست جنس را تحویل داده و جوازی هم گرفته است آن اداره حمل و نقل نرسانده است آن وقت این جنس او را ضبط کنند برای این که حامل تأخیر کرده است منطقی نیست.

مخبر - عرض می‌کنم این فرض حضرت آقای ملک مدنی گمان می‌کنم عبارت از همان عذر موجه باشد فرضاً از محلی پیک موتوری مال داده شد بیاورد و موتورچی خیانت کرد و تخلف کرد و برخلاف سندی که معمول است و مبادله می‌کنند رفت و مالی را معطل گذاشت و ثابت شد که این معطل گذاشته از برای صاحب مال خود این یک عذر موجهی است و منظور از عذر موجه یک عذر معینی که نیست همین طور چاروادار همین طور سایر حوادث اتفاقیه و گمان می‌کنم جای نگرانی نباشد.

جمعی از نمایندگان - کافی است.

رئیس - پیشنهاد آقای فرش‌ی قرائت می‌شود:

پیشنهاد آقای فرش‌ی:

این بنده پیشنهاد می‌کنم تبصره ماده نه حذف شود.

فرشی - به عقیده بنده این پیشنهاد

مخبر - بلندتر آقا

فرشی (در پشت کرسی نطق) - بنده عقیده‌ام این است که این تبصره حذف شود برای این که این تبصره قطع نظر از این که تولید اشکالات بین تجار و مکاریان و انحصار دخانیات می‌کند ابداً فایده برای اداره انحصار دخانیات نخواهد داشت مثلاً می‌نویسد اگر بیشتر از پنج روز تأخیر کرد فلان مقدار تومانی ده شاهی باید صاحب مال جرم بدهد حالا تصور بفرمایید یک چارواداری مال را حمل می‌کند و این حمل و مسافرت معلول است به حوادث آنچه که پیش می‌آید فرضاً در نتیجه یک حوادثی اگر چه اینجا می‌نویسد اگر عذر موجه نداشته باشد یعنی عمداً تأخیر نشده باشد اولاً اثبات این خیلی اشکال دارد ثانیاً فرض کنید قصور کرد چاروادار این مال را پنج روز شش روز ده روز دیرتر آورد آن وقت این تومانی ده شاهی را باید صاحب مال بدهد این چه عدالتی است که یک ثالثی یک اجیری قصور کرده من که تقصیر نداشتم باید جرم بدهم؟ این است که بنده این را زائد می‌دانم و پیشنهاد کردم که حذف شود.

وزیر مالیه - این که آقای فرش‌ی اظهار نگرانی فرمودند که ممکن است اسباب زحمت شود و همچو قانونی وضع می‌کنید و مردم به اشکال می‌افتند عرض کردم که موجود است این قانون در قانون سابق هم بوده خیلی کمتر از این و هیچ اسباب اشکال هم نشده همیشه هم همه می‌آورند و در موعدش می‌رسانند و اگر نیاورند البته جریمه هم می‌گیرند اما آمدم شوفر دیرتر آورد این را جوابش را آقای کارزونی دادند اولاً این است که اگر شوفر مبتلا به زحمت شده باشد و دیرتر بیاورد عذر موجهی است و هرکس با کاراژ یک قراردادی می‌بندد که این را در فلان جا و فلان محل برساند اگر از من که مجبور شدم در یک موردی بدون عذر موجه یک جریمه بدهم بگیرند من هم اقامه دعوی می‌کنم بر علیه آن کسی که او باعث ضرر من شده است ولی نمی‌شود این را آزاد بگذاریم اگر آزاد بگذاریم باعث شیوع قاچاق می‌شود و غیرممکن است یعنی باعث موقوفی این سهولتی است که الان تجار دارند برای این که مطابق قانون انحصاری که شما گذاشته‌اید هرکس که در انبار آورد مثل تریاک باید تاکسش را بدهد و ببرد خوب بعد از این هم همین طور خواهد شد که اگر کسی تاکس را ندهد نمی‌تواند یک فرسخ آن طرف بدهد مثل گمرک مثل تریاک حالا در رشت تاجر نمی‌دهد می‌آورد طهران می‌فروشد آن وقت می‌دهد و این کار موقوف می‌شود آن وقت در صورتی که این فرضیاتی که می‌شود در عمل

اسباب اشکال می‌شود و در تمام عمل این طور نیست در هزار نفر یک نفر ممکن است که این کار را بکند و البته باید جریمه بشود برای این که قصد بد داشته.

رئیس - پیشنهادی از آقای اعتبار رسیده است قرائت می‌شود:

پیشنهاد آقای اعتبار:

در آخر تبصره عبارت ذیل را پیشنهاد می‌کنم:

در صورتی که معلوم گردد تعلل و تأخیر از حامل جنس بوده صاحب مال مورد مؤاخذه و تعقیب واقع نمی‌شود.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - اینجا آقایانی که عقیده دارند تبصره حذف شود این به نظر بنده به ضرر صاحبان مال و تجار دارندگان محصول تنباکو است برای این که اگر چنانچه ما این تبصره را حذف کنیم مؤسسه انحصار به هیچ وجه مکلف نیست به آنها جواز بدهد باید پولش را بگیرد به آنها جواز بدهد وقتی که جنسی در یک محلی فروش نرفت و صاحب مال این طور تشخیص داد که در محل دیگری ممکن است به فروش برود این جواز سفید می‌گیرد به یک محل دیگری می‌برد می‌فروشد و این ارفاق و کمکی است و اگر این را برداریم به آنها ضرری وارد می‌آید و این کمک و موافقت را باید با آنها کرد اما برای این که تولید سوء تفاهات بعدها نشود که اگر چنانچه چاروا دار یا شوfer تأخیر کرد در رساندن جنس به محل آن وقت بیایند یقه صاحب مال را بگیرند بنده این پیشنهاد را کردم که اگر اتفاقاً واقع شد صاحب مال مورد تعقیب واقع نشود و آن طرف قضیه را هم بگیریم که اگر چنانچه این را به کلی برداریم ممکن است که یک شوfer با یک جواز پنج تا مال دیگر را حمل کند همان طور که آقای وزیر مالیه فرمودند این مال را ممکن است بگذارد برود مال دیگر را حمل کند بالاخره اسباب اشکال و تولید زحمت می‌کند و اسباب قاچاق را بیشتر تهیه می‌کند.

وزیر مالیه - عرض کنم تمام امور جزایی و جریمه که در مملکت معمول است برای افراد همین حال را دارد اگر من به یک کسی چیزی را فروخته‌ام که در فلان موقع باید تحویل بدهم و یک کسی آمد در خانه من و آن جنس را برد آن صاحب مال دیگر محکوم نمی‌شود؟! اداره دخانیات نمی‌تواند شوferها را مسئول قرار بدهد اصلاً شوferها چه مسئولیتی دارند که اداره انحصار یقه آنها را بچسبد. صاحب مال می‌رود با گاراژ و شوfer قرار می‌گذارد می‌گوید تا فلان تاریخ باید برسانی فعلاً سه‌شنبه تا پنج‌شنبه هم بتو مهلت میدهم پنج روز هم علاوه بر مدت حق دارد اما بدان که اگر برسانی برای من اسباب زحمت است و باید من جریمه بدهم و تصدیق کنید که اگر این جریمه گرفته نشود اداره انحصار با صاحب مال طرف است نمی‌تواند آنها را ول کند و بچسبد به شوferها خودتان تصدیق بفرمایید آن وقت اداره انحصار مثل اداره نظمیه و مأمورین امنیه و نظمیه باید در این کار دخالت کنند عملیش همین است اتفاق هم کم می‌افتد همین جور ماده هم چند سال است مجری است و اگر اتفاق بیفتد صاحب مال جریمه باید بدهد برای این که چون می‌داند باید جریمه بدهد به موقعش می‌رساند و وقتی که جریمه را داد آن وقت برود از شوfer بگیرد.

اعتبار - بنده استرداد می‌کنم

رئیس - شبیه این پیشنهاد را آقای شریعت‌زاده کردند.

شریعت‌زاده - بخوانند

رئیس - به عین مساوی است.

اعتبار - بخوانند

پیشنهاد آقای شریعت‌زاده

پیشنهاد می‌کنم عبارت ذیل بر قسمت اخیر تبصره اضافه شود. مشروط بر این که جهت تعویق عمداً از طرف مالک ایجاد نشده باشد.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - عرض می‌شود که تأخیر وصول این مال یا ناشی از مالک است یا از حمل‌کننده اگر به واسطه تقصیر حمل و نقل‌چی تأخیر شده باشد البته نمی‌شود مالک را تعقیب کرد و نباید جریمه شود و به علاوه مسأله این که تأخیر منسوب به مالک باشد و عمدی باشد این را هم تصریح کرد اگر نشود به طور کلی هر مالی که تأخیر شود از طرف مالک این صحیح نیست به نظر بنده این قسمت اخیر پیشنهادش از طرف بنده برای این بوده است که (بنده می‌خواستم پیشنهاد حذف این را بکنم این ضرورت ندارد) باید یک نظامنامه خاصی در خصوص حمل و نقل از طرف دولت پیشنهاد به مجلس شود و اشخاصی که حمل و نقل‌چی هستند چون موضوع حمل و نقل خیلی مهم است از نقطه نظر اوضاع عمومی مملکت این را یک ترتیب صحیحی بدهند و الا هیچ تاجری نمی‌آید عمداً تأخیر بکند در کار به این ملاحظه بنده این پیشنهاد را کردم که لااقل آقای وزیر مالیه بپذیرند.

مخبر (آقای کاررونی) - اگرچه جواب این را قبلاً آقای وزیر مالیه دادند لکن اگر عین عبارتی را که آقای شریعت‌زاده پیشنهاد کردند بپذیریم (جمعی از نمایندگان - نشنیدیم آقا بلندتر بفرمایید) بایستی دولت همیشه رجوع به تاجر طرف بکند (ملک مدنی بفرمایید پشت تریبون) که ببینند که عمداً کرده است یا نکرده است (همهمه نمایندگان - زنگ رئیس) در صورتی که او باید ثابت کند (نمایندگان - آقا بفرمایید پشت تریبون نمی‌شنویم) (دستی همین بهتر است که مختصر بفرمایند) که عمداً همچو کاری کرده یا نکرده در هر صورت نظر خوبی است سابقه هم دارد عمل هم مبتنی بر این است هیچ وقت هم ایجاد اشکالی نکرده

رئیس - آقابانی که پیشنهاد آقای شریعت‌زاده را قابل توجه می‌دانند قیام فرمایند.

(عده قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهادی از آقای دهستانی رسیده قرائت می‌شود.

پیشنهاد آقای دهستانی:

پیشنهاد می‌کنم بعد از کلمه جریمه نوشته شود از محل کرایه مکاری اخذ می‌شود.

کاررونی - خدا رحمت کند قاضی بلخ را

رئیس - آقای دهستانی

دهستانی - عرض کنم که آقایان تازه خیال می‌کنند یک جنسی از محلی می‌خواهد به محلی حمل شود خیر این قضیه سابقه دارد معمول این است که کسر بار تأخیر رساندن به مقصد همیشه معمولاً با حامل بوده است حامل که مقصر شد از تاجر و صاحب مال چرا باید این جریمه را بگیرند و این دور از انصاف است و بنده بهتر از این نظر نظری ندیدم.

وزیر مالیه - اگرچه بنده جواب عرض کرده‌ام ولیکن مقصود این است که هم منظور دولت حاصل شود هم منظور آقایان. هرکس با یک کاراژ معتبری با یک شوفری حمل و نقل می‌کند همان شرط را با او بکند. نظر بنده این است که اداره انحصار نمی‌تواند با شوفرها طرف بشود و در عمل هم اشکالی تولید نمی‌شود اگر هم اشکال شد عرض کردم که از تاجر باید بگیرد.

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای دهستانی را قابل توجه می‌دانند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. آقای ملک شما هم پیشنهادتان را تعقیب می‌کنید.

ملک مدنی - این مفاد همان پیشنهادی است که آقای اعتبارالدوله کردند.

رئیس - می‌خوانیم

پیشنهاد می‌نمایم عبارت ذیل به تبصره اضافه شود چنانچه حامل در رساندن جنس دخانیه غفلت نماید صاحب مال مسئولیت نخواهد داشت.

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - عرض کنم بنده عرایضی که کردم آقای مخبر هم فرمودند که این همان عذر موجه است و آقای وزیر مالیه هم تأیید کردند این نظر را منتهی آقای اعتبار پیشنهاد کردند که در اصل تبصره باشد همین قدر که فرمودند عذر موجه قبول کردم قانع شدم حالا در نتیجه این پیشنهاداتی که شد و موافقت تقریباً نشد این طور معلوم شد که نظراتان این است که اگر چنانچه تأخیر در رساندن یک مال دخانیه شد صاحب مال مسئول است و همان طور که در قانون قید شده باید مال او ضبط شود یا جریمه شود بنده با این نظر موافق نیستم مجلس هم می‌خواهد موافقت کند بکند بنده برخلاف حق و انصاف می‌دانم زیرا یک نفر تاجری که مالی را به مکاری داده که باید او در یک وقت معینی برساند دربار نامه‌اش هم قید شده و اگر او تأخیر کند و نرساند باید مال تاجر را ضبط کرد؟

وزیر مالیه - آقا فرمودند که باید مالش را ضبط بکنند کجا نوشته است؟ بعد از این همه حرف‌ها نباید مال ضبط شود. دولت که ضبط نمی‌کند! دولت یک من ده شاهی علاوه می‌گیرد و آن چیزی که بنده عرض کردم منجزاً این است که اگر این اتفاق بیفتد که شوفر در راه اتومبیلش بشکند و تأخیر کند این عذر موجه است چه برای شوفر و چه برای صاحب مال عذر موجهی اتفاق بیفتد اما اگر شوفر و صاحب مال هیچ کدام عذر موجه نداشتند شوفر نیآورده غفلت کرده عرض کردم اداره انحصار نمی‌تواند با شوفر طرف شود. صاحب مال وقتی مالش در فلان وقت نرسیده است اداره انحصار حق دارد سوء ظن کند که مبنی بر خیالی است که او

خواسته استفاده کند عذر موجهی هم نتوانست ثابت کند البته در این صورت باید جریمه را بدهد و از شوفور بگیرد و در قراردادهای قید کنند هم عذر موجه و هم سایر معاذیر موجه که خود صاحب مال برایش اتفاق می‌افتد. عذر موجه تخصیص به اینجا ندارد در همه جا هست در حضور و غیبت اشخاص که می‌روند در یک هیئتی در یک اداره عذر موجه معلوم است وقتی که موجه باشد قبول می‌شود موجه نباشد باید جریمه‌اش را بدهد ضبط مال هم اینجا ننوشته.

ملک مدنی - استرداد می‌کنم.

رئیس - رأی می‌گیریم به ماده نه موافقین قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دهم قرائت می‌شود.

ماده دهم - اداره کل تجارت و اداره گمرکات مکلف خواهد بود که قبل از دادن تصدیق صدور نسبت به مواد دخانیات که صادر می‌گردد و با دادن جواز ورود برای اجناس و ادوات مربوطه به دخانیات اجازه کتبی انحصار دخانیات را از صادر یا وارد کننده تقاضا نماید.

رئیس - آقای طهرانچی

طهرانچی - خوب است بفرمایید اجازه کتبی در موضوع صادرات است در مسأله دخانیات و اجناس دخانیه همان جوازهایشان چون بالطبع هر حق صدور جوازی خواهد بود اجازه کتبی غیر از آن جواز است یا همان جواز است؟ اگر سوای آن باشد یک مشکلاتی از برای صادرات تولید می‌شود که غیر از آن جوازی را بگیرد یک اجازه کتبی هم باید بگیرد و این تماس زیاد صاحب مال است. واردات دولتی و قدری تولید اشکال می‌کند.

وزیر مالیه - این مسأله دو طرف دارد دو شرط دارد یکی این است که خود اداره فعلاً جواز ورود نمی‌دهد جزو امتعه مجاز نیست در قانون انحصار تجارت. منظور این است اگر یک جوازی بدهند یعنی در یکی از سال‌ها جزو سهمیه امتعه وارده مملکت بشود در آن سال می‌شود مثل یک سال قبل در آن وقت هم باید از اداره دخانیات جواز بگیرد.

طهرانچی - صادر را عرض کردم البته ورود را از اداره انحصار باید جواز بگیرد.

وزیر مالیه - اینجا صحبت از صدور است صدور هم البته جواز دارد دیگر یعنی منظور این است که اداره گمرک جواز را مطالبه بکند منظور همان است.

رئیس - قبول کردید؟

طهرانچی - توضیح دادند که اجازه کتبی همان جواز است

رئیس - موافقین با ماده دهم قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده یازدهم قرائت می شود.

ماده یازدهم- برای سرمایه انتفاعی مؤسسه انحصار دولتی دخانیات مجاز است با تصویب وزارت مالیه دو میلیون تومان از بانک ملی و یا بانک های دیگر استقراض و با اجازه وزارت مالیه حق اخذ و مصرف آن را خواهد داشت.

رئیس - آقای دیبا

دیبا - در این ماده استقراض را اجازه داده شده ولی پرداخت را آنجا ننوشته اند بنده عقیده ام این است چنان که در ماده سوم قانون انحصار قند و شکر نوشته شد که استقراض کنند بعد بپردازند آن عبارت عیناً اینجا نوشته شود. بعد هم اینجا نوشته که حق اخذ و مصرف آن را خواهد داشت. در صورتی که استقراض را اجازه می دهند البته حق اخذ و مصرف هم خواهد داشت و این عبارت دیگر لازم نیست.

وزیر مالیه - عرض کنم این ماده در قانون سابق هم بود اول سال یک قراردادی با بانک ملی می گذارند محتاج دو میلیون هم اغلب نشده است بعضی اوقات یک میلیون و یک میلیون و نیم الی دو میلیون حساب جاری باز می کند برای خرید و فروش توتون و اینها و آخر سال هم تسویه می کنند و بعضی اوقات در آخر سال هم یک چیزی باقی می ماند می برند به حساب جاری سال آینده عمل بر این جاری است همین طور هم می شود اگر هم می خواهید آخرش بنویسید که رد بکنند بنویسید ولی ننویسید که در همان سال رد بکنند در همان سال لازم نیست البته رد می کند قرض دایمی که نمی کند.

رئیس - آقای نواب

حسین قلی خان نواب - عرض کنم که اینجا می نویسند دو میلیون تومان از بانک ملی یا بانک های دیگر. خوب است نوشته شود که مقصود بانک هایی است که تأسیس شان در ایران است یا جاهای دیگر و اگر منظورشان بانک هایی است که در ایران تأسیس شده خوب است ذکر شود.

وزیر مالیه - صحیح است نکته را که فرمودید مقصود بانک هایی است که در ایران هستند یا داخلی یا خارجی. ما از بانک ملی می گیریم ولی بانک های دیگر می نویسیم برای این که در قانون حاجت نیست دولت خودش را مجبور کند که از یک بانک بگیرد. برای این که اگر معامله نشد از جای دیگر بتواند بگیرد مانعی ندارد نوشته شود بانک ملی یا بانک های دیگر که در ایران است.

رئیس - پیشنهادی از آقای ارباب کیخسرو رسیده قرائت می شود:

پیشنهاد آقای ارباب کیخسرو:

اصلاح ماده یازدهم دخانیات را این قسم پیشنهاد می کنم.

ماده یازدهم- برای سرمایه انتفاعی مؤسسه انحصار دولتی دخانیات مجاز است دو میلیون تومان از بانک ملی و یا بانک های دیگر با تصویب و اجازه وزارت مالیه استقراض و اخذ و به مصرف رساند.

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

ارباب کیخسرو - این اصلاحی که بنده پیشنهاد کرده‌ام تقریباً همان ماده است منتهی بعضی عبارت‌هایش پیش و پس شده است و محتاج به اصلاح است اینجا مشاوره هم شد به آقای وزیر مالیه و مخبر کمیسیون تصویب کردند فقط چیزی که اینجا علاوه خواهد شد همان چیزی است که تذکر هم داده شد نسبت به بانک‌ها که ذکر شود بانک‌های داخلی.

مخبر - بله البته پیشنهاد آقای ارباب مختصرتر است و قبول می‌کنیم لکن بانک‌های دیگر که فرمودند بانک‌های داخلی در ایران.

بعضی از نمایندگان - بانک‌های دیگر در ایران

مخبر - بانک‌های داخلی در ایران یا بانک‌های دیگر در ایران

رئیس - آقای ارباب این تصحیح را شما می‌کنید.

ارباب کیخسرو - بلی

رئیس - این تصحیح عبارت است از (یا بانک‌های دیگر در ایران). پیشنهادی از آقای دیبا رسیده است:

پیشنهاد آقای دیبا:

پیشنهاد می‌نمایم ماده یازدهم اصلاح ذیل بشود: و با اجازه وزارت مالیه اخذ و مصرف نموده و اصل و فرع آن را از محل عواید حاصله از معاملات دخانیات بپردازد.

رئیس - آقای طباطبایی

طباطبایی دیبا - توضیحش را عرض کردم اینجا استقراض که نوشته می‌شود پرداخت هم باید نوشته شود آقای وزیر مالیه فرمودند که مربوط به همان سال نباشد بنده هم قبول کردم.

وزیر مالیه - این موضوع را اول عرض کردم صحیح است قبول هم می‌کنم ولی از عواید حاصله باید نوشته شود از عواید تجارتي نه از تاکس و اینها.

طباطبایی دیبا - خیلی خوب از عواید تجارتي نوشته شود.

رئیس - این اصلاحی است بر اصلاح آقای ارباب باید کتاب بفرمایید.

(تصحیح پیشنهاد از طرف آقای دیبا تقدیم شد)

رئیس - قرائت شد حالا تصحیح کردیم با تصحیح قرائت می‌شود:

و با اجازه وزارت مالیه اخذ و مصرف نموده اصل و فرع آن را از محل عواید تجارتی معاملات دخانیات بپردازد.

مخبر - اجازه می‌فرمایید قبول می‌کنم لکن عبارتی که نوشته می‌شود تجارتی به طور اطلاق البته منظورشان تجارتی دخانیات است.

رئیس - حالا مجموع را تصحیح می‌کنم و قرائت می‌شود:

ماده ۱۱ - برای سرمایه انتفاعی مؤسسه انحصار دولتی دخانیات مجاز است دو میلیون تومان از بانک ملی یا بانک‌های دیگر در ایران با تصویب و اجازه وزارت مالیه استقراض و اخذ و مصرف نموده اصل و فرع آن را استقراض و اخذ و مصرف نموده اصل و فرع آن را از محل عواید تجارتی از معاملات دخانیات بپردازد.

مخبر - قبول می‌کنم.

رئیس - آقای وزیر مالیه هم این اصلاحات را قبول می‌کنید؟

وزیر مالیه - بلی

رئیس - موافقین با ماده یازدهم به طریقی که اصلاح شد قیام فرمایند.

(اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوازدهم قرائت می‌شود.

ماده دوازدهم - کلیه ماشین‌های توتون بری و گیلز ریزی و ماشین سیگارپیچی و صحافی کاغذ سیگار و متفرعات آنها در صورتی که خود اداره انحصار برای مصرف خود وارد نماید از حقوق گمرکی معاف خواهد بود.

رئیس - آقای فرش‌ی

فرشی - این ماده به عقیده بنده اصلاً زیادی است زیرا به موجب قانونی که دوره هفتم از مجلس گذشت ورود ماشین آلات برای مملکت از تأدیه گمرکی معاف است دیگر دوباره در اینجا ماشین‌ها را داخل کردن و اسم بردن بنده عقیده‌ام این است که لزومی ندارد.

وزیر مالیه - آقا ممکن است آن عبارت قانون سابق اگر نظرتان هست بفرمایند. (فرشی - الان در دست ندارم خاطرمد بود) چون آن طوری که ما تصور کردیم شامل آن نمی‌شود و این تصریح لازم است.

رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - عرضی ندارم.

رئیس - آقایانی که با ماده دوازدهم موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده سیزدهم قرائت می‌شود:

ماده سیزدهم - قانون انحصار دولتی دخانیات مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۰۷ و قانون مصوب سیزدهم آبان ماه ۱۳۰۹ راجع به حقوق انحصار دمار توتون سیگار و چپق و همچنین قانون مصوب سیزدهم آبان ماه ۱۳۰۹ راجع به مجازات اشخاصی که هاون و ماشین توتون برای دستی در منازل خود نگاه می‌دارند از تاریخ تصویب این قانون ملغی خواهد بود.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - بنده راجع به این قسمت در شور اول اشکالی کرده‌ام عرض کردم که اگر از تاریخ تصویب این قانون سابق ملغی شود چون تاریخ اجرای این قانون با تاریخ تصویبش تفاوت دارد لازمه‌اش این است که در یک مدتی راجع به این مسائل قانونی نباشد این است که بنده نظرم این است که نوشته شود آن قانون از تاریخ اجرای این قانون ملغی خواهد بود نه از این تاریخ زیرا اگر از این تاریخ ملغی شود لازم می‌آید یک مدتی قانونی در مملکت نباشد در صورتی که خود دولت هم این نظر را ندارد.

وزیر مالیه - صحیح می‌فرمایند به جای تصویب اجرا باید نوشته شود.

رئیس - رأی می‌گیریم به ماده سیزدهم با اصلاحات مختصری که از طرف آقای شریعت‌زاده شد موافقین قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهاردهم قرائت می‌شود:

ماده چهاردهم - وزارت مالیه مأمور اجرای این قانون خواهد بود.

رئیس - آقای شریعت‌زاده

شریعت‌زاده - بنده معتقد هستم که در اینجا لازم است تاریخ اجرای این قانون معین شود اگر دولت موافق است نوشته شود از اول فروردین به موقع اجرا گذارده می‌شود.

وزیر مالیه - این هم مانعی ندارد.

رئیس - که تاریخ اجرای این قانون از اول فروردین باشد؟

وزیر مالیه - بلی

رئیس - آقایانی که با ماده چهاردهم با اصلاحی که شد موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. برای ورود در شور کلیات چون دو ماده به کمیسیون مرجوع شده باید انتظار اصلاح آن را داشته باشیم. آقای وزیر مالیه

(۴ - تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه)

وزیر مالیه - دو لایحه دارم که به مجلس تقدیم می‌کنم یکی راجع است به اخذ اعتباری از ذخیره مملکتی برای مصرف مهمات لشگری و یکی دیگر خود بودجه مملکتی هزار و سیصد و یازده است بودجه مملکتی را امروز تقدیم می‌کنم البته ترتیب جاری می‌شود و طبع و توزیع هم ممکن است بشود ولی برای سهولت کار خود بنده هم این کار را کرده‌ام یعنی ماشین کرده‌ایم به عده کافی امروز تمنا کردیم به آقایان داده شود اگر لازم بدانند که دوباره طبع و توزیع شود و الا همان را کافی بدانند.

[۵- موقع جلسه - بعد ختم جلسه]

رئیس - اگر موافقت می‌فرمایید جلسه را ختم می‌کنیم (صحیح است) جلسه آینده یکشنبه ۲۲ اسفند سه ساعت قبل از ظهر دستور لوايح موجوده

(مجلس یک ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

مشروح مذاکرات مجلس ملی، دوره ۸

جلسه: ۷۶

صورت مشروح روز پنجشنبه ۲۶ اسفند ماه ۱۳۱۰ (۹ ذیقعه ۱۳۵۰)

فهرست مذاکرات

۱- تصویب صورت مجلس

۲- تصویب لایحه اعتبار تهیه و تکمیل مهمات قشونی

۳- تصویب لایحه اصلاح قانون دخانیات

۴- تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه

۵- شور و تصویب لایحه استخدام رئیس کل صحیه

۶- موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس یک ساعت قبل از ظهر به ریاست آقای دادگر تشکیل گردید.

صورت مجلس روز یکشنبه ۲۲ اسفند ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند

{ ۳- تصویب لایحه اصلاح قانون دخانیات }

رئیس - خبر کمیسیون قوانین مالیه راجع به اصلاح قانون دخانیات مطرح است. قرائت می‌شود:

خبر کمیسیون

کمیسیون قوانین مالیه پیشنهادات آقایان نمایندگان محترم را در ضمن شور دوم لایحه اصلاح قانون انحصار دخانیات مطرح و به ترتیب ذیل با حضور آقای وزیر مالیه اصلاح و اینک خبر آن را تقدیم می‌دارد.

ماده ۱- حق وارد و صادر کردن در حدود مقررات قانون انحصار تجارت خارجی خرید و فروش و تهیه و نگاهداری و حمل و نقل اجناس دخانیه و انواع کاغذ سیگار و متفرعات آن در کلیه مملکت منحصر به دولت و این انحصار موسوم به انحصار دولتی دخانیات خواهد بود و همچنین حق نگاهداری و به کار انداختن ادوات توتون بری و ماشین‌های کاغذبری و صحافی کاغذ سیگار و گیلز ریزی و ماشین‌های سیگارپیچی و متفرعات آن مختص به مؤسسه انحصار دخانیات است. مؤسسه انحصار حق خواهد داشت کلیه ادوات و ماشین‌های مذکوره در فوق که اجازه نگاهداری و به کار انداختن آنها را به کسی نداده و همچنین ماشین‌ها و ادوات آنها را که اجازه نگاهداری و به کار انداختن داده و بعد سلب نموده است از صاحبان آنها خریده و قیمت آن را بپردازد.

خریداری ماشین و ادوات مذکوره بر طبق تقویم دو نفر مقوم از طرف مؤسسه انحصار و صاحب مال خواهد بود و در صورت عدم توافق مقومین از طرف مؤسسه انحصار و صاحب مال مقوم مشترکی به تراضی تعیین و تقویم او قاطع خواهد بود و در صورت عدم توافق در تعیین مقوم مشترک به حکم قرعه از میان شش نفر به عده مساوی که از طرفین پیشنهاد می‌شود تعیین خواهد شد و

تقویم او قاطع خواهد بود مؤسسه انحصار حق خواهد داشت قیمت مزبور را به صاحب مال پرداخته ادوات و ماشین‌های مذکور را تصاحب نماید.

ماده ۵- هرگاه در سال ۱۳۱۱ کسانی اجناسی از قبیل کاغذ سیگار و گیلز و متفرعات آن و ماشین‌آلات راجع به تهیه سیگار و سیگارت پس از تحصیل اجازه از مقامات صلاحیت‌دار وارد مملکت نمایند و مؤسسه انحصار دخانیات بخواهد آنها را خریداری کند و صاحبان آنها تقویم مؤسسه انحصار دخانیات را قبول ننمایند مؤسسه مزبوره مجاز است قیمت آنها را معادل مبلغی که مقومین طرفین یا مقوم مشترک تعیین نموده پرداخته و اجناس مزبوره را تصاحب نماید تعیین مقوم مشترک به ترتیبی است که در ماده اول ذکر شده است.

رئیس - ماده اول مطرح است. آقای اعتبار.

اعتبار - موافقم. مخالفی ندارد. (صحیح است).

رئیس - موافقت با ماده اول قیام فرمایند.

(عده‌ای قیام کردند)

رئیس - بفرمایید گویا عده کافی نبود.

(پس از چند دقیقه عده به حد نصاب (۸۹) رسید)

رئیس - حالا رأی می‌گیریم به ماده اول آقایانی که با ماده اول موافقت دارند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده پنجم مطرح است در این هم گویا اشکالی نیست (صحیح است) آقایانی که با ماده پنجم موافقت قیام فرمایند.

(عده زیادی قیام کردند)

رئیس - تصویب شد. مذاکره در کلیات است مخالفی نیست؟ آقای فرهمند بفرمایید.

فرهمند - عرض کنم که قانون دخانیات مخصوصاً با اصلاحی که اخیراً شده است رفع نگرانی کرده است و بالاخره یک قانون مفیدی است فقط چیزی را که بنده می‌خواهم تذکر بدهم این است که نسبت به اشخاصی که متهم می‌شوند و اداره انحصار از آنها مطابق قانون جرمی را می‌گیرد و بعد که آنها را به عدلیه مراجعه می‌کنند بعد از آن که مراجعه به عدلیه می‌کنند یا محکوم می‌شوند یا تبرئه می‌شوند و غالباً دیده شده است که بعضی‌ها که مراجعه کرده‌اند و تبرئه شده‌اند در پرداخت آن جرمی که گرفته‌اند از شان از طرف اداره مربوطه یا خودداری شده است یا این که مسامحه شده است در صورتی که بنده عقیده‌ام این است که آن کسی که متهم است اول باید محاکمه شود بعد از او جریمه بگیرند ولی حالا اینها جرم را می‌گیرند بعد محاکمه می‌کنند بعد از

آن که تبرئه شد همان پولی را که از او گرفته‌اند و یک زحمت و مشقتی برایش وارد کرده‌اند آنها را بدون تردید و تأمل بهش مسترد کنند که اسباب شکایت‌شان فراهم نشود.

(صحیح است)

وزیر مالیه - این قسمت را که فرمودید البته در نظر دارید که دو قسمت و دو جزء دارد آن قسمت آخری که راجع به پس دادن پولش است به نظر بنده تا آن اندازه که اطلاع دارم هیچ وقت تأخیری و تسامحی پیش نیامده است و آقایان نگران نباشند و اگر اطلاع پیدا شده است که تأخیر شده است شاید کارش قدری به تعویق افتاده باشد و الا هیچ مسامحه و تأخیری نمی‌شود. و بنده خودم از اول سال تا آخر سال به موجب قانون متمم بودجه پارسال که وجوه غیرقانونی را همیشه می‌شود استرداد کرد دائماً درخواست امضا کرده‌ام از هر کسی که یک وجهی گرفته شده است چه غلط گرفته شده است چه مالیات چه جریمه پس داده‌اند و اگر گیری باشد یا این که تأخیری در کار شده باشد و مواردی باشد که معطل شده است هر کس اطلاع داشته باشد اطلاع بدهد فوری پس داده خواهد شد. اما راجع به وجوه جریمه که اول بگیرند و بعد از آن که به عدلیه رفت بگیرند آقایان مسبقند که در این باب برای این که این کارها اصلاح شود و از ترتیب حالیه بهتر باشد و به اساس قانونی متکی باشد در لایحه تریاک موادی مندرج شد ولی در لایحه دخانیات به خیال این که لایحه تریاک قبلاً می‌گذرد ذکر نشد فقط یک ماده بود که طریقه وصول جریمه را مطابق همان ترتیب لایحه تریاک قرار دادند و به آن لایحه موکول شده بود ولی چون تأخیر یافت لایحه تریاک و این لایحه مطرح شد خواستیم همه آن را در اینجا منتقل کنیم آن هم دیدیم خیلی مفصل می‌شد. لهذا اصلاً مسکوت گذاشتیم تا وقتی که لایحه تریاک می‌گذرد یک ماده در یک جایش قید می‌کنیم که این ترتیب جرایم شامل دخانیات هم خواهد شد البته آن وقت منظم‌تر و مرتب‌تر خواهد شد. اما راجع به پرداخت ما همیشه دستور داده‌ایم و تأکید کرده‌ایم که مرتباً بپردازند و حالا هرکس اطلاع پیدا کند هرکس از آقایان از خارجی و از داخل اطلاع بدهد فوراً اقدام می‌کنیم.

رئیس - اشکال دیگری نیست. رأی می‌گیریم موافقین با مجموع قانون ورقه سفید خواهند داد.

[اخذ و استخراج آراء به عمل آمد ۷۹ ورقه سفید تعداد شد]

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی ۹۲ با اکثریت ۷۹ رأی تصویب شد

اسامی رأی دهندگان - آقایان : دکتر طاهری - ارگانی - دکتر ضیایی - مسعود ثابتی - صفاری - باستانی - دکتر لقمان - سمیعی - ساکینیان - طالش خان - مهدوی - اعظم زنگنه - فرهمند - میرزا یانس - شریعت زاده - نواب - بیات - کفایی - حیدری - ناصری - دبیر سهرابی - مقدم - مسعودی - فاطمی - اسعد - ملک مدنی - چاپچی - بختیاری - عراقی - لاریجانی - هزار جریبی - شریفی - امیر اعلم - دکتر شیخ - معتصم سنگ - مجد ضیایی - حسنعلی میرزا دولتشاهی - طباطبایی دیبا - ملک‌زاده آملی - مفتی - حبیبی - امیر دولتشاهی - افخمی - مولوی - وهاب زاده - بوشهری - یونس آقا وهاب زاده - قراگوزلو - دادور - وثوق - دهستانی - دربانی - طهرانی - مؤید احمدی - لیقوانی - طهرانچی - احتشام زاده - افسر - ابراهیمی - دکتر ملک‌زاده - میرزا محمد حسین نواب - حکمت - خواجهوی - محمدناصرخان قشقایی - سید کاظم یزدی - جهانشاهی - طباطبایی وکیلی - فرشی - فهیمی - تربیت - بیات ماکو - فتوحی - حاج محمد رضا بهبهانی - فرونی - معتضدی - اسدی - احتشام زاده .

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع به استخدام رئیس کل صحیه مطرح است. آقای وزیر مالیه فرمایشی دارید؟

مشروح مذاکرات مجلس ملی، دوره ۸

جلسه: ۱۱۴

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۱۹ آبان ماه ۱۳۱۱ (۱۰ رجب ۱۳۵۱)

فهرست مذاکرات

۱- تصویب صورت مجلس

۲- اعلام وصول لایحه تفریغ بودجه سال ۱۳۱۰ مجلس

۳- تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر مالیه

۴- شور و تصویب لایحه اصلاح قانون انحصار دخانیات

{ ۴- شور و تصویب لایحه اصلاح قانون دخانیات }

رئیس - لایحه راجع به دخانیات قرائت می‌شود.

ساحت محترم مجلس شورای ملی

نظر به این که مباشرت مستقیم دولت در کلیه معاملات و به دست گرفتن عمل انحصار انواع اجناس دخانیه از سنه آتیه ۱۳۱۲ به واسطه ضیق وقت و جلو بودن زمستان از حیث تدارک ساختمان‌های لازم و انبار کافی و بالخصوص از جهت فراهم نبودن سرمایه کافی میسر نیست. و نظر به این که توسعه زراعت انواع اجناس دخانیه و ترفیه حال زارعین و مالکین و همچنین افرادی که مشغول داد و ستد و تجارت توتون چیق و تنباکو می‌باشند تجدید نظر در مواد سه و چهار قانون اصلاح دخانیات مصوب ۲۶ اسفند ۱۳۱۰ را ایجاب می‌نماید و نظر به این که در طول مدت تدارک مقدمات اجرا انحصار کامل تکلیف وزارت مالیه در وصول حقوق انحصار و تجار در خریداری محصول و زارعین در کشت و زرع انواع اجناس دخانیه معلوم باشد لذا ماده واحده ذیل که جانشین مواد سه و چهار قانون اصلاح دخانیات مصوب ۲۶ اسفند ۱۳۱۰ می‌باشد تقدیم و تصویب آن را با قید دو فوریت تقاضا می‌نماید.

ماده واحده- ماده سوم و چهارم قانون دخانیات ۲۶ اسفند ۱۳۱۰ به طریق ذیل اصلاح می‌شود:

۱- به جای ماده سوم قانون ۲۶ اسفند ۱۳۱۰ مؤسسه دخانیات مجاز است از تاریخ تصویب این قانون تا آخر سال ۱۳۱۱ و سنوات ۱۳۱۲ و ۱۳۱۳ نسبت به هر یک از انواع و اجناس دخانیه که عمل انحصار آن را به دست نگرفته با اخذ حقوق مذکور ذیل تهیه و تجارت یک قسمت با تمام اجناس دخانیه را به موجب جواز مخصوص آزاد نماید.

الف- توتون سیگار و سایر اجناس دخانیه که برای مصرف در سیگار بریده می‌شود از قرار یک من سی ریال

ب- توتون چیق نیم‌کوب از قرار یک من هیجده ریال

ج- توتون چیق اشنو- سلوانه- لاهیجان (از محل ساوجبلاغ مکر) و توتون‌های مشابه آن از تاریخ تصویب این قانون تا آخر سال ۱۳۱۱ از قرار یک من ۱۲ ریال ۱۳۱۲- ۱۴ ریال ۱۳۱۲- ۱۶ ریال

د- توتون چیق سنندج- کرمانشاهان- ساوجبلاغ مکر- و توتون‌های مشابه آن از تاریخ تصویب این قانون تا آخر سال ۱۳۱۱ هشت ریال ۱۳۱۲ ده ریال ۱۳۱۳ دوازده ریال

ه- توتون چیق سقر و بنه- همدان- دهخوارقان- نهاوند- تویسرکان- اطراف تهران و توتون‌های مشابه آن از تاریخ تصویب این قانون تا آخر سال ۱۳۱۱ پنج ریال ۱۳۱۲ شش ریال ۱۳۱۳ هفت ریال

و- تنباکوی شیراز- اصفهان- گلپایگان- کمره و خوانسار- دشتی و دشتستان و تنباکوه‌های مشابه آن از تاریخ تصویب این قانون تا آخر سال ۱۳۱۱ چهار ریال ۱۳۱۲ چهار ریال و نیم ۱۳۱۳ پنج ریال.

ز- تنباکوی کرمان- یزد- حوزه خراسان- سمنان- دامغان- شاهرود و تنباکوه‌های مشابه آن از تاریخ تصویب این قانون تا آخر سال ۱۳۱۱ سه ریال ۱۳۱۲ سه ریال و نیم ۱۳۱۳ چهار ریال

ح- تنباکوی چوب قلیانی- میخکی- چوله و تنباکوه‌های مشابه آن از تاریخ تصویب این قانون از قرار یک من دو ریال

ط- نسوار ساخته از تاریخ تصویب این قانون یک من ۱۵ ریال و انفیه ساخت داخله یک من بیست ریال

ی- انواع توتون و سیگار و انفیه ساخت خارجه در صورتی که ممنوعیت فعلی آن مرتفع گردد صدی دویست از قیمتی که وارد شده.

ک- انواع کاغذ سیگار و متفرعات آن صدی پنجاه از قیمتی که وارد می‌شود.

تبصره ۱- قیمت ورود عبارت است از قیمت خرید و خرج جنس تا دفتر ورود به اضافه حقوق گمرکی و عوارض دیگری که به توسط گمرک مأخوذ می‌گردد.

تبصره ۲- وارد کردن اجناس دخانیه مذکوره در فقره (ی) و (ک) در صورتی که ورود آنها موانع قانونی دیگری نداشته باشد بدون اجازه موسسه انحصار دخانیات ممنوع بوده و مستلزم ضبط جنس خواهد بود.

تبصره ۳- وزارت مالیه مجاز است قبوضی را که از بابت یک من یک ریال تنباکوه‌های پست و یک من دو ریال چوب تنباکو معروف به چوله و میخکی تا تاریخ تصویب این قانون دریافت نموده به صاحبان آنها مسترد دارد.

تبصره ۴- اجناس دخانیه‌ای که با جواز سفید با دادن وثیقه حمل و تا تاریخ تصویب این قانون حقوق انحصار آنها نقداً مأخوذ نگردیده از حیث حقوق انحصاری مشمول این قانون خواهد بود.

۲- به جای ماده ۴ قانون ۲۶ اسفند ۱۳۱۰ دولت مکلف است خرید و فروش توتون سیگار محصول ۱۳۱۲ و سنوات بعد را خود مباشرت نماید و ترتیب خرید توتون مزبور و همچنین خرید انواع اجناس دخانیه دیگر در موقعی که دولت خود مباشرت را به دست می‌گیرد به ترتیب ذیل خواهد بود.

پس از مباشرت دولت به انحصار عملی هر یک از انواع دخانیه مالکین محصولات آن نوع و اجناس و ادوات مربوطه به آن مکلف خواهند بود که اموال مذکوره را با اخذ قیمت نقدی آن به مؤسسه انحصار دخانیات بفروشند و مؤسسه انحصار مکلف به خرید آن می‌باشد.

حداقل قیمت خرید اجناس مذکوره در سال اول مباشرت دولت نسبت به هر یک از اجناس دخانیه میزان متوسط قیمت پنج سال اخیر بر طبق معاملات تجار خواهد بود و در سنوات بعد همه ساله مؤسسه انحصار دخانیات با در نظر گرفتن وضعیت محصول و بازار نرخ آن سال را معین و یک ماه قبل از برداشت محصول در محل اعلان خواهد نمود.

نظامنامه مربوط به عملی نمودن انحصار دخانیات قبل از ۱۳۱۲ از طرف وزارت مالیه تهیه شده و به تصویب کمیسیون قوانین مالیه خواهد رسید.

تبصره- استخدام عمال و کارگران کارخانه‌ها و ماشین‌خانه‌های توتون بری و توتوفسایی و گیلزریزی و سیگار پیچی و کیسه‌گیری و جور کردن و غیره و پرداخت اجرت آنها و همچنین معاملات اجناس دخانیه مورد انحصار تابع مقررات قانون استخدام و قوانین محاسبات عمومی و بودجه خواهد بود.

رئیس - فوریت مطرح است. آقای وثوق

آقا سید مرتضی وثوق - مخالفی نیست.

رئیس - آقایانی که با فوریت موافقت قیام فرمایند

(اکثراً برخاستند)

رئیس - تصویب شد. فوریت دوم مطرح است مخالفی نیست (خیر) موافقین قیام فرمایند.

(اکثراً قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده واحده مطرح است.

آقای وثوق

وثوق - موافقم

رئیس - آقای فرهمند.

مخبر فرهمند - عرض کنم بنده به طوری که در فراکسیون هم عرض کردم در یک قسمت از ماده که مربوط است به تنباکوی چوب قلیانی و مشابه آن که سابقاً یک من چهار قران و ده شاهی در قانونی که هست الان و هنوز ملغی نشده است مالیات برایش وضع کردند و به طوری که شکایت رسیده است از نهانود و نقاطی که این محصول در آنجاها هست اصل خود قیمت این جنس تنباکو خروارای پنج قران است آقای وزیر مالیه فرمودند برای وضع مالیات قیمت منطقی نیست بنده می‌خواهم عرض کنم علت این که این قوانین هر روز تغییر پیدا می‌کند و به عنوان ارفاق و این چیزها قانون دیگری می‌آید جایش این است که قابل اجرا نیست یعنی به قدری سنگین است که بالاخره دولت و خود مأمورین اجرای قانون هم قضیه را که تطبیق می‌کنند می‌بینند که قانون قابل اجرا نیست و بالاخره مجبورند برای حفظ عایدی آن را اصلاح کنند در این قسمت بنده گمان می‌کنم که دولت باز مجبور می‌شود که یک من یک قران یا کمتر یا بیشتر با تصویب‌نامه تخفیف موقتی بدهد بعد آن وقت یک بار دیگر بیاید و آن تخفیف را رسمی بکند و آن را پس بدهند به مردم پس بهتر این است که اگر آقا اجازه می‌فرمایند و صلاح می‌دانند اینجا را اصلاح کنند برای این که از این تنباکو یک من دو ریال هم به دست نمی‌آید و آن وقت بعدها اگر یک قران ده شاهی هم دولت بخواهد بگیرد از آن هم چیزی عاید نمی‌شود و یک ضرری هم دارد اصلاً قیمت خود این تنباکو چیست؟ پس مالیاتش البته اگر یک قدری کمتر باشد و وصول بشود بهتر است از این که سنگین باشد و عملی نباشد و از بین برود.

وزیر مالیه - بنده در خارج هم خدمت آقای فرهمند عرض کردم که بهترین چیز همان طور که فرمودید آزمایش و تجربه است و در این مدتی که قانون سابق گذشت تا به حال خود ما هم آزمایش کردیم و از همه ولایات نوشتند مأمورین مالیه که بعضی چیزها آن قدر پیشرفت ندارد و یک قدری تخفیف لازم دارد و بعضی چیزها جریان معمولی خودش را دارد از جمله در مورد همین چیزها آنچه که از ولایات می‌نویسند تنباکوهای پستی هست که اگر یک من یک ریال به منی یک قران قدیم هم تخفیف داده شود کافی است ما هم موقوف‌المطالبه گذاشتیم و تا به حال نمی‌گیریم حالا به موجب این قانون ترتیب قانونیش درست می‌شود ملاحظه بفرمایید در قسمت تنباکوی چوب قلیانی دو ریال و پنجاه دینار تخفیف داده شده است یعنی از نه قسمت پنج قسمتش حذف شده و چهار قسمتش مانده البته بنده تصدیق دارم که هر چه تخفیف داده شود بهتر است ولی از طرفی هم باید تناسب داشته باشد و تا آن حدی که ممکن الوصول است و تحمیل زیادی بر مردم نیست آن را دیگر از آن پایین‌تر نباید آورد مالیات هم می‌دانید که شاهی شاهی جمع می‌شود بعضی اشیاء البته با قیمت اصل جنس مالیاتش مناسبتی ندارد مثلاً بعضی چیزهای تفنی ممکن است مالیاتش ده برابر قیمت اصل خود جنس باشد و باز هم قابل تحمل باشد و بعضی چیزهای ضروری زندگی یک عشر هم که تحمیل شود شاید قابل تحمل نباشد (صحیح است) و باز هم تمنا می‌کنم موافقت بفرمایند آقا که تصویب شود و بنده اطمینان می‌دهم به سرکار که اگر باز یک چیزی دیدیم که واقعاً بر مردم تحمیل است خود بنده قانونش را می‌آورم به مجلس و تقاضا می‌کنم که تغییر بدهند (صحیح است)

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده هم عرضی ندارم

رئیس - آقای طباطبایی

طباطبایی دیبا - بنده هم موافقم ولی می‌خواهم عرض کنم که این لفظ یک من در این قانون مکرر ذکر شده است و بدیهی است مقصود از من اینجا همان من معمولی تبریز است که معاملات دولت هم با اوست در اینجا باید ذکر شود من تبریز که بعد هم اسباب زحمت مردم نشود.

وزیر مالیه - اگر احتمال شبهه باشد بنده موافقم مانعی ندارد لفظ تبریز در مرتبه اول اضافه شود ولی به طور کلی تمام قوانینی که از مجلس گذشته اوزان رسمی همیشه من تبریز بوده است.

رئیس - افزودن این کلمه با این که گفته شد زائد است آقایانی که با ماده واحده موافقت دارند ورقه سفید خواهند داد.

(اخذ و تعداد آراء به عمل آمده ۶۸ ورقه سفید شماره شد)

رئیس - عده حاضر در موقع اعلام رأی هشتاد و سه نفر با اکثریت ۶۸ رأی تصویب شد. اسامی رأی دهندگان - آقایان : رهنما - درباری - مهدوی - احتشامزاده - ملک مدنی - طباطبایی دیبا - اقبال - امیر تیمور کلالی - اورنگ - لاریجانی - طالش خان - یونس آقا وهابزاده - افسر - دادور - شریفی - دکتر سمیعی - سید مرتضی وثوق - میرزا محمد حسین نواب - سید کاظم یزدی - دکتر لقمان - مولوی - دهستانی - فهیمی - امیر ابراهیمی - معتمد سنک - همراز - دکتر احتشام - محیط - وهابزاده - مصدق جهانشاهی - دکتر ملکزاده - آخوند یار علی - میرزا صادق خان اکبر - حسینقلی خان نواب - جمشیدی - هزار جریبی - قوام - ملکزاده آملی - دکتر سنگ - علی خان اعظم زنگنه - امیر دولتشاهی - حکمت - دکتر ضیایی - ثقةالاسلامی - مفتی - دبستانی کرمانی - سهراب خان ساکینیان - فتحعلی خان بختیار - محمد علی میرزا دولتشاهی - حاج میرزا محمد حسن خان اسفندیاری - فتوحی - مقدم - لیقوانی - طباطبایی وکیلی - معتضدی - ایزدی - مخبر فرهمند - ارکانی - روحی - افخمی - مؤید احمدی - طاهری - حاج میرزا حسین خان فاطمی - میرزا محمد خان وکیل - مسعودی - رهبری - مجد ضیایی - ابوالحسن خان پیرنیا .

صورت مشروع مذاکرات مجلس روز پنجشنبه چهارم آذر ماه ۱۳۳۳

فهرست مطالب:

۱- تصویب صورت مجلس

۲- تقدیم چهار فقره سؤال به وسیله آقایان خرازی - شوشتری - مهندس شاهرخشاهی

۳- سؤال آقای فرود راجع به دیوان محاسبات و جواب آقای وزیر دارایی

۴- سؤال آقای رضا افشار راجع به انتصاب آقای مهندس غلامعلی فریور به نمایندگی بازرگانی آلمان و جواب آقای وزیر اقتصاد ملی

۵- سؤال آقای رضا افشار راجع به قانون انحصار دخانیات و جواب آقای وزیر دارایی

۵- سؤال آقای افشار راجع به قانون انحصار دخانیات و جواب آقای وزیر دارایی.

رئیس- آقای رضا افشار از وزارت دارایی سؤالی کرده‌اید راجع به قانون انحصار دخانیات بفرمایید.

رضا افشار- عرض کنم یک قانون انحصار دخانیاتی از تصویب مجلس شورای گذشته است و طبق این قانون دولت مشتری منحصر به فرد خرید توتونی است که در این مملکت تولید می‌شود عمل قانون مزبور یک معایبی دارد استدعا می‌کنم آقایان درست توجه بفرمایند که بنده آن معایب را به آقایان عرض کنم در رضاییه در حدود ۹ هزار هکتار توتون کاری می‌شود دولت، مأمورین مالیه در تحویل گرفتن این توتون اهمال می‌کنند هر کس البته بتواند دهن مأمورین دخانیات را شیرین‌تر کند شاید جنس او را زودتر تحویل بگیرند

(شوشتری- کارشناس بفرمایید گرگان هم مبتلاست عرض کنم علاوه بر این دولت انبار ندارد آن رعیتی که آن توتون را تولید کرده باید به مصرف برساند تأمین نیازمندی‌های خودش را بکند این را می‌گویند آقا شما نگهدارید ما موقعش به شما اخطار می‌کنیم اطلاع می‌دهیم که تحویل بدهید علاوه بر این توتونی که مردم تولید می‌کنند حداکثر بیست و هفت ریال هر کیلویی دولت خریداری می‌کند دولت از یک کیلو توتون ۴۵ تومان سیگار می‌فروشد (صحیح است) و ثانیاً درجه‌بندی کرده درجه یک و دو و سه و چهار در خود این درجه‌بندی‌ها هم برای این که جنس تولیدی رعیت یک ارزشی داشته باشد اگر چنانچه به مأمور دخانیات چیزی داده نشد درجه توتون عوض می‌شود اگر چیزی داده نشد غیر ممکن است محال است به آن شخص قسط قیمت توتون را بپردازند اقساط توتون مردم داده نمی‌شود و در نتیجه این توتونی که شاید بیش از یکصد و پنجاه میلیون تومان برای دولت عایدات

دارد در اثر این سو تشکیلات دخانیات از بین میرود من به آقایان اطمینان میدهم که هیچ گونه غرض و نظری به دخانیات ندارم علاقه‌ام به این است که میزان تولید افراد این مملکت بیشتر شود تا سطح زندگانشان بالا بیاید و با این عملی که مأمورین دخانیه میکنند این توتونی که در سال گذشته در رضاییه و قطعات دیگر آذربایجان، گرگان تولید شد که این رو به تقلیل خواهد گذاشت اگر هدف این است که منابع عایدات ما را خشک نکنید این یک چیزی است ولی اگر هدف این است که به مردم ارفاق بکند از طرف دیگر تقویت کنید محصول مملکت و بنیه زارع را به ارزش جنس اهمیت قائل شوید مناسب ندارد یک کیلو توتونی را که دولت چهل پنج تومان می‌فروشد از مردم بیست و هفت تومان بخرند شما اگر میزان قیمت را قدری بالا ببرید هم مردم تشویق در تولید می‌شود و هم دولت انتفاعش زیاده‌تر خواهد شد و جهت این که این آمده‌اند روی قضیه قانون اختیارات دکتر مصدق مالیات بر درآمد سه را از خود توتون می‌خواهد وقتی که این آدم دکتر مصدق در زمان اختیار خودش قانون اختیارش را نتوانست به موقع اجرا بگذارد ما مگر مأمور دکتر مصدق هستیم مگر مأمورین وزارت دارایی و اداره دخانیات عهد و پیمانی برای اجرای قوانین دکتر مصدق دارند، قوانین دکتر مصدق روی میل و هوس‌های شخصی این مملکت، در مجلس به اجبار تحت اکره، تحت فشارهای خارج از میل مجلس به تصویب رسیده مجلس نظر خوبی نسبت به آن قوانین مطلقاً ندارد و دولت فعلی هم گمان نمی‌کنم نظری به تأمین مقاصد سوء دولت و دکتر مصدق داشته باشد و این نظر نیست که ما بیایم تولید کننده را به کلی از بین ببریم. یک وجه اشتراکی بین تولید کننده ایرانی و عوامل خارجی ایجاد نکنیم این را استدعا می‌کنم آقای وزیر دارایی جواب بدهند.

رئیس- آقای وزیر دارایی بفرمایید.

وزیر دارایی- گمان می‌کنم جناب آقای افشار چون متأسف شدند مثل این که متن سؤال را قرائت نفرمودند و حالا بنده آن را قرائت می‌کنم و بعد توضیح عرض می‌کنم و تمام توضیحشان در اطراف جزییات بود در صورتی که ایشان یک سؤال خیلی کلی فرمودند. سؤال ایشان این است: «وجود قانون انحصار دخانیات ملازم میزان تهدید کشت آن نمی‌باشد و تشخیص طبقه‌بندی محصول مزبور منحصر از طرف خریدار منافی انصاف است و موضوع تعیین قیمت نیز از طرف خریدار منحصر به فرد بر خلاف اصول تشویق کشت و زرع توتون و تقویت منابع تولید است به علاوه رویه مزبور موجب فعل و انفعالاتی شده و می‌شود که تفصیل آن در موقع طرح سؤال به عرض خواهد رسید» بنابراین سؤالی که جناب آقای افشار فرمودند یک سؤال کلی است که قانون دخانیات در اثر این که خریدار منحصر به فرد هست معایبی دارد یکی این که چون خریدار منحصر است بنابراین تجدید کشت می‌شود در صورتی که این ملازمه به انحصار ندارد بنده توجه ایشان را چون مرد اقتصادی هست جلب می‌کنم که فرض بفرمایید که انحصار نبود و آزاد بود تا میزان محصول روی عرضه و تقاضا و مصرف بود و این خوش یک تحدید طبیعی است حالا که دولت و موسسه انحصار دخانیات جایگزین یک خریدار فردی شده طبیعتاً باید حساب بکند و ببیند میزان مصرفی داخلی، میزانی که ممکن است صادر شود و نوع جنس و ترتیبی که برای این کار است در نظر بگیرد و بگوید آقا من در سال فلان، فلان مقدار می‌خرم و به این کیفیت می‌خرم و بعد هم در فلان عراضی که مساعد باشد و محصول آن به آن کیفیت باشد و مرغوب باشد می‌خرم و بنابراین بنده عرض می‌کنم که این استدلال را حقیقتاً متوجه نشدم که اگر احظار شده ملازمه با تهدید دارد تصور بفرمایید که دولت اگر بنا باشد که یک جنسی که در همه جای دنیا انحصار است این را اجازه بدهد هر کس هر چه بخواهد بکارد هر کجا که بخواهد بکارد و به هر کیفیتی که بخواهد برداشت کند این را باید یک پولی بدهد که یک عده زارع از آن متمتع بشوند و آلا عمل عمل بازرگانی نیست بعد هم فرمودند که تشخیص درجه‌بندی محصول از طرف خریدار این موجب نکث محصول خواهد شد در صورتی که سابق وقتی خود تجار می‌خریدند شاید بعضی اشخاص اینجا باشند که آن قسمت یادشان بیاید بنده یادم نمی‌آید قطعاً عمل آنها این بود که سعی می‌کردند هر چه قدر ممکن است محصول ارزانتر باشد سلف خری می‌کردند و انداع و اقسام تحمیلات راهم به زارعین می‌کردند و آنها هم البته مرجع و پناهی نداشتند و چاره‌ای نداشتند که بفروشدند و تابع و تسلیم نظر خریداران بودند و بهترین دلیل این است که در اثر عمل دولت که بنده نمی‌خواهم دفاع کرده باشم میزان کشت زیاده‌تر شده این است که در سال ۱۳۱۳ که سال اول انحصار

بوده محصول توتون کشور ۲۶۵۲ تن بوده در صورتی که سال گذشته محصول شانزده هزار تن بوده پس بنابراین هر قدر هم دولت بد عمل کرده باشد خود این ازدیاد محصول دلیل بر این است که زارعین ناراضی نیستند هر کالایی بالاخره درجه‌بندی دارد شما نمی‌توانید کالای درجه یک درجه دو، درجه سه و درجه چهار را به یک قیمت بخرید و اگر شما طبقه‌بندی نکنید این به نظر من بر خلاف تشویق و تولید محصول خوب است (شوشتی - صحیح است) و مسلماً جنس نامرغوب خواهد شد آن کار شناسایی که می‌روند برای تشخیص به طرزی که از طرف دخانیات معین شده است البته ممکن است یک اعمال نظری بشود و بنده منکرش نیستم ولی یک کمیسیون هست که ممکن است زارعین و فروشندگان از تشخیص ارزیاب به آن کمیسیون شکایت بکنند حالا آن کمیسیون هم مثل کمیسیون تشخیص مالیات بر درآمد باشد بنده نمی‌دانم بنابراین عمل صحیحی است منتهی آن اشخاصی که مجری دستور هستند اعم از ارزیاب و کمیسیون باید سعی کرد که از اشخاص خوب انتخاب شود که به زارعین اجحافی نشود پس این اجحاف در طرز عمل نیست یک قسمت هم آقای افشار مرقوم فرمودند که تعیین قیمت از طرف خریدار منحصر به فرد این هم برخلاف عدالت است (صحیح است) به نظر بنده اگر قرار بود که همین طور رقابت عادی بشود تازه معلوم نبود که قیمت از این بالاتر می‌رفت (عمیدی نوری - چرا آقا، بیست و هفت ریال با چهل و پنج تومان خیلی

فرق دارد) وقتی آقایان در نظر بگیرند که این توتونی که ما می‌خریم و الان یک مقدار زیادی در انبار ما هست و یک مقدار توتون ما را که مانده است به آن میزانی که آقا می‌فرمایید مصرف نمی‌شود بهترین دلیل در سال گذشته بدون توجه به میزان مصرف و تصور این که چه قدر می‌شود صادر کرد آمدند اجازه دادند تا مقادیر زیادی کاشتند امسال علت این که ما نتوانستیم اقساط را بپردازیم دلیل بر این بود که توانایی پرداخت ما محدود بود. وقتی شما زارع را تشویق کردید برای کار باید اینها را در نظر بگیرید اگر چنانچه اراضی مناسب برای این کار نباشد و جنس مرغوب به دست نیامد در داخله مصرف می‌شود و نه در خارج و حالا نمی‌خواهیم وارد جزئیات بشوم نمایندگان محترم آذربایجان و راضیه که اینجا تشریف دارند میدادند که توتونی هست به اسم سامسون که این توتون از نظر معطر بودن مصرف زیادی ندارد و (افشارصادقی - اسم آن توتون باسمه است) باسمه، بخشیدن توتون باسمه را که ما می‌خریم این از نظر معطر بودن مصرف زیادی ندارد مع‌ذکال به این که از آقایان تقاضا کردیم یک قدری میزان تولیدش را پایین بیاورد و چون مقدور نبود امسال هم خریدیم بنابراین آن وقتی که باید بشود این دقت نمی‌شود و یک قسمت از این مشکلات که پیش می‌آید در اثر این که مطالعه دقیق نمی‌شود و آلا اگر این محدود باشد به احتیاج که ما بتوانیم در داخله مصرف بکنیم یا صادر بکنیم این اشکالات پیش نمی‌آید به هر حال امسال به اطلاع آقایان رسید در قیمت تجدیدنظر کردیم و قیمت را بالا بردیم هم نسبت به توتون و هم نسبت به تنباکو (یکی از نمایندگان - چه قدر؟) شيفرش يادم نيست. علی ای حال یک قسمت ایرادی که آقای افشار دارند مربوط به سوء عملی است که رضاییه شده هیئت بازرسی فرستاده شده است و مشغول هستیم البته توتون نامرغوب را به جای مرغوب خریده‌اند یک قسمت دیگر ایراد وارد راجع به تاخیر در پرداخت قست توتون کارهاست و با این که بنده خودم بستگی به گیلان دارم و نسبت به گیلانی‌ها و نمایندگان گیلان ارادت دارم و نسبت با وجود این باید عرض کنم در گیلان و آذربایجان برای پرداخت قیمت توتون گرفتاریم و این را هم تصدیق بفرمایید که انحصار دخانیات اگر به طرز بازرگانی عمل می‌شد بایستی اول درآمد خوش را انحصار می‌داد بیکاری‌های خودش هم مازاد در آتمدش را می‌داد به دولت (صحیح است) متأسفانه صدی صد درآمد دخانیات را ما می‌گیریم پرداخت حقوق و سایر مصارفش را می‌کنیم و اگر چیزی باقی ماند به زارعین می‌دهم و امیدوارم که اگر گشایشی در کار دولت پیدا شد از سال دیگر اقساط را به نوبت بپردازیم و اگر ایرادی مربوط به کارمندان و مامورین باشد امیدوارم که تجدیدنظر بشود ولی آن قسمت اصل ایراد جناب آقای افشار راجع به انحصار وارد نیست. (احسنت)

رئیس - آقای افشار بفرمایید.

رضا افشار - من متأسفم که جناب آقای وزیر مالیه یک قدری معذرت می‌خواهم ماجراجویی فرمودند من با قانون انحصار که مجلس تصویب کرده است مخالفت نکردم من نگفتم انحصار را از بین ببرید من گفتم مشتری منحصر به فرد همیشه جنس تولید شده را

ارزان بخرد اگر شما قصد تشویق زارع را دارید اگر میل دارید این رقم صادراتی رو به تکثیر گذارد باید قیمت را طوری تعیین کنید که تشویق برای تولید بشود وقتی که شما خوتان فقط بازرس داشتید مقوم داشتید خودتان تقویم فرمودید خوتان قیمت داده‌اید بالطبع شما رعایت مصلحت و صرفه زارع را نخواهید کرد اسلم شقوق این است که این قیمت انحصار محفوظ بماند قیمت انحصار محفوظ بماند کسی مخالف نیست ولی درو تعیین قیمت باید لااقل انجمن بلدی و زارع یک نماینده داشته باشد که تشخیص بدهد که این قیمتی را که شما می‌گذارید این قیمت صحیح است. یا نابه‌جاست (صحیح است) به علاوه فلان جنس توتونی که مطلوب میل شما نیست یا مورد مصرف ندارد بذرش را شما می‌دهید بذرش را ندهید و ثانیاً در قسمت تعیین میزان کشت شما خودتان خیلی خوب می‌دانید که توتون در خارجه خریدار دارد منتهی شما نیازمندید در اینجا انبارهایی تهیه بکنید که این توتون فرمانته بشود شما توتون خام را از مردم با کمال عجله به قیمت‌هایی که دلتان می‌خواهد می‌خرید و آن وقت انبار هم ندارید و این مردم هم در دست شما مستأصل و پریشانند به علاوه اجازه‌ای که به افراد می‌دهند به آن آدم نیازمند بی‌پول که در دستگاه دخانیات نفوذ ندارد اجازه نمی‌دهید اجازه کشت را به کسی می‌دهید که دو تا مرغ و کره را می‌تواند به عنوان ناز شست به طرف بدهد و تحصیل اجازه بکند این رویه است که بنده در این مسافرت اخیر در رضاییه دیدم.

رئیس- وارد دستور می‌شویم یعنی وارد دستور هستیم سؤالات تمام شد دو لایحه یعنی یک طرف و یک لایحه از مجلس سنا برگشته طرح مربوط به بازنشستگان است مجلس سنا دو تبصره و ماده واحد را قبول کرده و دو تبصره اضافه کرده ولی در لایحه فرهنگیان تغییرات نسبتاً زیادی داده شده من تصور می‌کنم

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی، دوره ۱۸

جلسه: ۲۲۶

صورت مشروح مذاکرات مجلس صبح روز یکشنبه ۲۷ اسفند ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب:

۱- تصویب صورت مجلس

۲- بقیه‌ی مذاکره در لایحه بودجه کل کشور

۳- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

پیشنهاد دیگری قرائت می‌شود:

(به شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد می‌کنم تبصره زیر به لایحه بودجه سال ۳۵ کشور اضافه شود:

از تاریخ تصویب لایحه بودجه سال ۳۵ کشور وزارت دارایی مکلف است ثلث درآمد حاصله از فروش مواد مختلفه دخانیات را به تدریج که مواد مزبور به فروش می‌رسد بلافاصله در اختیار مؤسسه دخانیات بگذارد و دو ثلث دیگر آن را به حساب خزانه عمومی کشور منظور دارد مؤسسه دخانیات مکلف است از برای یک ثلث درآمد بالا مواد مختلفه دخانیات را نقدا خریداری نماید و در حدود بودجه مصوبه خود هزینه‌های اداری خود را بپردازد و در پایان سال مالی اگر مازادی داشت آن را در حساب خزانه داری کل کشور منظور نماید.

مهندس کاظم جفرودی

نایب رئیس- آقای مهندس جفرودی

مهندس جفرودی- این پیشنهاد در حقیقت از طرف نمایندگان گیلان به من مأموریت داده شده است و چون آن روز آقایان تشریف نداشتند بنده امضاء کردم بنده در این پیشنهاد توجه مخصوص نمایندگان مازندران- گیلان- آذربایجان- کردستان را مخصوصاً جلب می‌کنم (اکبر- گرگان) و گرگان را پیشنهاد را می‌خوانم یک توضیحی می‌دهم و از حضور جناب آقای وزیر دارایی استدعا می‌کنم این نام نیک را برای خودشان بگذارند و با این پیشنهاد موافقت بکنند، تبصره: از تاریخ تصویب لایحه بودجه سال ۳۵ کشور وزارت دارایی مکلف است ثلث درآمد حاصله از فروش مواد مختلفه دخانیات را به تدریج که مواد مزبور به فروش می‌رسد بلافاصله در اختیار مؤسسه دخانیات بگذارد و دو ثلث دیگر آن را به حساب خزانه عمومی کشور منظور دارد مؤسسه دخانیات مکلف است از برای یک ثلث درآمد بالا مواد مختلفه دخانیات را نقدا خریداری نماید و در حدود بودجه مصوبه خود هزینه‌های اداری خود را بپردازد و در پایان سال مالی اگر مازادی داشت آن را در حساب خزانه‌داری کل کشور منظور نماید. (قنات آبادی- مگر قبلاً نسبی

می‌خریدند) الان نسیه می‌خرند بنده قبلاً تشریح می‌کنم ببینید دولت جنس را که از دست یک فروشنده می‌خرد پولش را چه جور می‌دهد و به این کار یک مرتبه خاتمه داده شود که افتخار این کار نصیب دولت آقای علاء شود، عرض کنم که محصول توتون ایران در سراسر کشور تا دوسال پیش در حدود ۱۵ هزارتن بود برای این ۱۵ هزار تن آقایان ملاحظه می‌فرمایید در بودجه مملکت در حدود سیصد میلیون تومان یعنی قریب به یک ششم یا یک هفتم درآمد کشور منظور شده، بنابراین محصول توتون یکی از پایه‌های اساسی درآمد دولت محسوب می‌شود (احمد فرامرزی- نفت هم همین طور همه چیز را از نفت می‌خواهند چیز عجیبی است دولت یعنی مدیرخانه) این محصول توتون گیلان در حدود سه تومان خریداری می‌شود و به طور متوسط ر ۳۰ تومان به فروش می‌رسد بنابراین درآمدی که عاید خزانه مملکت از مابه‌التفاوت ۲۷ تومان از قرار هر کیلویی است حالا چه می‌شود؟ بر اثر سخت‌گیری‌هایی که الان تشریح می‌کنم این محصول توتون، از دوسال پیش از ۱۵ هزار تن به ۹ هزار تن تقلیل پیدا کرده است یعنی ۶ هزار تن از محصول را که دولت عایدات خودش را از راه آن تأمین می‌کند بر اثر سخت‌گیری‌ها و مشکلاتی که وجود دارد پایین آمده است. توتون را زارع تهیه می‌کند و تحویل نماینده دولت می‌دهد بعد باید خودش ماه‌ها بدود و نمایندگان آن‌ها اعم از نمایندگان آذربایجان، کردستان، مازندران، گیلان و گرگان، اصفهان، ماه‌ها بدوند تا پول فروش توتون را که مال زارع است بگیرند بدهند، بنده پیشنهاد کردم که به تدریج که محصول توتون فروش می‌رود یک ثلث را بگذارند در اختیار دخانیات، دو ثلث آن برود در خزانه در حدود بودجه‌اش که قبلاً تصویب می‌شود هم وزارت دارایی تصویب می‌کند و هم مجلس با یک ثلث محصول نقد بخرد تا اقلأً زارع نباید برای محصولی که به دولت می‌دهد واز این محصول یک هفتم عایدات مملکت تأمین می‌شود برود قرض بگیرد و ماه‌ها دوندگی بکند، بنده از جناب آقای فروهر تقاضا می‌کنم که با این پیشنهاد موافقت بفرمایند.

نایب رئیس- آقای قنات‌آبادی مخالفید بفرمایید.

قنات‌آبادی- هر وقت می‌خواهند یک خوابی ببینند یا یک مطلبی را آبش کنند پای مالک و کارگر و زارع را به میان می‌کشند در این مورد هم همین طور است به عنوان این که پول توتون زارع برسد پیشنهاد می‌کنند و می‌خواهند یک اصلی از اصول در هم ریخته شود (خلع‌بری- مالک توتون ندارد) اجازه بفرمایید (ارباب- این‌ها یا خرده مالک یا زارع هستند) یعنی می‌فرمایید که زارعین خودشان مستقیماً با اداره دخانیات و دولت طرفند (دکتر عدل- در همه جا) بنده هر جا که رفتم دیدم که مالکین توتون را از زارعین می‌خرند (دکتر عدل- نخیر، نخیر، این طور نیست) اجازه بفرمایید جناب آقای دکتر این اصل دلیل مخالفت من با این مطلب نیست دلیل مخالفت من با این مطلب این است که اگر بنا شد هر مؤسسه‌ای خودش یک اختیاراتی مستقل داشته باشد اساساً ما دیگر وزارت دارایی نمی‌خواهیم باید این تشکیلات را به هم زد فردا هم پیشنهاد می‌رسد و فلان مؤسسه می‌گوید از عایدات و درآمد من فلان مبلغ به من بده عوض یک وزارت دارایی ما باید تعدادی مؤسسات مستقل داشته باشیم و نتیجه این کار این هرج و مرج‌هایی است در توی مملکت این را توجه بفرمایند.

نایب رئیس- آقای وزیر دارایی.

وزیر دارایی- عرض کنم حضور آقایان محترم بنده می‌دانم جناب آقای مهندس جفرودی چرا این پیشنهاد را فرمودند ایشان من حیث این که نماینده گیلان هستند (مهندس جفرودی- نخیر قربان) اجازه بفرمایید بنده عرض بکنم من حیث این که ایشان نماینده گیلان هستند متأسفانه در اثر بدی وضع بودجه‌ای خزانه که بر هیچ یک از آقایان پوشیده نیست قدری در پرداخت پول تأخیر شده که بنده خیلی متأسفم از این که این کار شده (مهندس جفرودی- در زمان شما تسریع شده) اجازه بفرمایید که عرض کنم ایشان با توجه به این که واقعاً پول جنسی را که از یک کسی بخرید باید به او بدهید تحت تأثیر این وضع قرار گرفتند و این پیشنهاد را فرمودند از نظر وضع اخلاقی و فکری ایشان حق داشتند این پیشنهاد را بکنند بنده خواستم یک تذکری خدمت‌تان عرض کنم و خیال می‌کنم که می‌شود این عرض را کرد هیچ اشکالی ندارد تقریباً دو سه هفته قبل دو نفر از آقایان نمایندگان

گیلان به من مراجعه کردند از آقایان سناتورها و بنده خدمت‌شان عرض کردم که به طور قطع یک پولی خواهیم رساند و خیال می‌کنم بقول خودم تا حدی عمل کردم (صحیح است) ولی بنده می‌خواستم یک مسئله را تذکر بدهم اگر احیاناً یک وقتی یک سالی یک وضع استثنائی پیش بیاید نباید این وضع موجب شود که یک اساس اصولی را به هم بزنند این پیشنهادی که می‌فرمایید خلاصه‌اش این است خلاصه مفهومی این است در حدود دویست و هفتاد و کسری میلیون تومان در بودجه به عنوان عایدات دخانیات پیش‌بینی شده تقریباً دویست و نود میلیون تومان این را که مرقوم می‌فرمایید که یک ثلثش را بدهیم یعنی ما مجبور می‌شویم که تقریباً در حدود نود میلیون تومان را از بودجه عمومی دولت کنار بگذاریم، و بگذاریم در اختیار اداره دخانیات و آن وقت طبق همان پیشنهادی که فرمودید صرف خرید مواد دخانی شود و در حدود بودجه، اولاً خریداری مواد دخانی این قدر پولش نمی‌شود، توجه کردید که چه عرض می‌کنم و اگر اختصاص بدهیم این مبلغ را به آن کمابیش یک پیشنهاد خرجی تلقی می‌شود این یکی، قسمت دوم آقایان می‌خواهید با این ترتیب اساس یک مؤسسه‌ای را و اساس یک قانونی را که اسمش قانون انحصار دخانیات است برای یک وضع استثنائی متزلزل بفرمایید خوب حالا بیایم خیلی خصوصی صحبت کنیم مقرر می‌فرمایید که یک ثلث این پول در اختیار مؤسسه دخانیات قرار بگیرد، مؤسسه دخانیات هم که بالاخره یک دستگاه دولتی است خوب اگر این اطمینان و اعتماد نباشد آن جناب وزیر این کار را نمی‌کند می‌آید بیست دلیل ذکر می‌کند می‌گوید پول نداشتیم، بودجه کم بود چه و چه و چه از این حرف‌ها می‌زند و آن وقت مقصود نهایی آقایان حاصل نمی‌شود در صورتی که عرض کردم حضور مبارک‌تان دستگاه دخانیات را به هم می‌زند بنده با تصدیق به این که در پرداخت وجوه دخانیه قدری تأخیر شده است کما این که جناب آقای جعفری یا بنده با تلفن صحبت می‌فرمودند و جناب آقای گلشائیان تلگرافاً از رضائیه تذکر دادند با هر سختی و گرفتاری که بود در همان اول قریب ده میلیون تومان حواله کردیم و بعد هم که دو، سه روز قبل که بنده فرمودید بنده از همکار عزیزم آقای انواری استدعا کردم که هر جور شده است دو میلیون تومان دیگر هم التفات بفرمایید (انواری- امروز هم یک میلیون حواله کردیم) امروز هم الان می‌فرمایند که یک میلیون حواله کردیم (مهندس جفرودی- ایشان که مخالف توتون کارها هستند) استدعا می‌کنم وضع استثنائی را دلیل بهم زدن یک مؤسسه قانونی قرار ندهید و بنده این جا صراحتاً عرض می‌کنم که هر کس وزیر دارایی باشد اگر پول توی صندوقش باشد قطعاً خواهد پرداخت، و بنده هم این جا می‌گویم که دولت سعی می‌کند که تمام این اجناس دخانیه را نقداً بخرد نه از نظر دخانیات جناب آقای جفرودی از نظر این که دولت می‌خواهد امور فلاحتی و کشاورزی را تشویق بکند، با توجه به این عرایض و این که واقعاً این کار اساس مؤسسه دخانیات را متزلزل می‌کند و ما را گرفتار یک اشکالات اداری می‌کند استدعا می‌کنم که مسترد بفرمایید و بنده قول می‌دهم که دستور بدهم اقدام بکنند و تعهد می‌کنم تمام این کارها را بکنیم.

مهندس جفرودی- با این که می‌بینم مجلس با تصویب این پیشنهاد موافق است چون ایشان وزیر دارایی یک دولت شریف هستند و قول صریح می‌دهند توتون را نقد بخرند بنده پیشنهادم را پس می‌گیرم.

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی، دوره ۲۱

جلسه: ۲۸۰

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۹ تیر ماه ۱۳۴۵

فهرست مطالب:

۱-قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

۲-بیانات قبل از دستور آقای دکتر معتمد وزیری

۳- طرح و تصویب گزارش کمیسیون دادگستری مربوط به اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی تشکیل شورای داوری و ابلاغ به دولت

۴-شور اول گزارش کمیسیون نظام راجع به اضافه شدن یک تبصره به ماده ۶ قانون مربوط به خدمت نظام وظیفه مشمولین فارغ التحصیل دیپلمه به بالا

۵- شور اول گزارش کمیسیون دارایی راجع به اجازه عدم استرداد وجوه پرداختی وزارتخانه‌ها به شهرداری بابت عوارض

۶- شور اول گزارش کمیسیون دارایی راجع به اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات

۶- شور اول گزارش کمیسیون دارایی راجع به اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات.

رئیس- گزارش شور اول راجع به اصلاح ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مطرح است قرائت می‌شود.

(به شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دارایی به مجلس شورای ملی

کمیسیون دارایی در جلسه ۴ تیر ماه ۱۳۴۵ با حضور آقای دکتر آموزگار وزیر دارایی لایحه شماره ۶۴۶۳- ۱۳۴۵/۳/۱۸ دولت راجع به اصلاح ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ را که به شماره ۱۹۰۹ چاپ گردیده بود مورد رسیدگی قرار داد و به شرح زیر تصویب نمود.

اینک گزارش آن را به مجلس شورای ملی تقدیم می‌دارد.

ماده واحده- ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ اصلاح می‌شود.

کلیه کالاهای خام دخانیه (انواع توتون سیگار و توتون چیق و تنباکو) که در مناطق مجاز کشت طبق تشخیص مؤسسه به عمل می‌آید پس از برداشت و خشک نمودن باید ظرف مدت حداکثر هفت ماه بر حسب تشخیص مؤسسه انحصار دخانیات به وسیله صاحبان آن به مراکز خرید که از طرف مؤسسه مذکور تعیین می‌شود برای فروش و تحویل حمل شود. مؤسسه انحصار دخانیات ایران مدت خرید کالاهای خام دخانیه هر محل را به اقتضای مورد و منطقه با ذکر تاریخ شروع و خاتمه آن از طریق آگهی رسماً به اطلاع کشاورزان می‌رساند.

وزارت دارایی مأمور اجرای این قانون خواهد بود

نایب رئیس کمیسیون دارایی - تهرانی

رئیس - کلیات این لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شور ماده واحده رأی می‌گیریم خانم‌ها و آقایانی که موافقت خواهش می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ آقای آقایان بفرمایید.

آقایان - عرض کنم که در این لایحه مقرر شده است که صاحبان محصولات دخانیه آنها را حمل کنند و بیاورند و به مراکز خرید دخانیات و نوشته شده است که دخانیات هم قیمت خرید و مدت تحویل را اعلام خواهد کرد ولی صراحت ندارد دخانیات هم مکلف است که بخرد بنده استدعا می‌کنم یا دولت تأیید کند که منظور سطر آخر این است که ملحوظ شده است تعهد خرید هم از طرف دخانیات هست والا پیشنهادی تهیه نکنیم چون شور اول است در شور دوم قید بکنند که عرضه شود ولی دولت هم مجبور باشد که بخرد اگر این شخص برداشت و محصول را آورد آنجا که آقا این را بخرد بعد گفتند که اینجایش کج است و یا جنس نامرغوب است این نماد روی دستش یک خرج اضافی هم کرده باشد بنده عرض دیگری ندارم.

رئیس - آقای دکتر اسفندیاری بفرمایید.

دکتر اسفندیاری - این اصلاحی که در ماده دوم قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ به عمل آمده در واقع انبارهایی که دولت قبلاً تعیین می‌کرده و تهیه‌کنندگان کالاهای دخانیاتی را وادار می‌کرده که بیاورند کالاهای شان را آنجا در اینجا حذف شده و در عوض گفته دولت آگهی می‌کند که در چه محل کالا را بیاورد و به چه صورت و به چه قیمتی بفروشد خواستم من این قسمت را متذکر بشوم که دولت خودش توجه دارد ولی اگر یک روزی دولت آمد گفت استثنائاً همه اینها را بیاورند به تهران بفروشند این چه صورتی پیدا می‌کند چون در اینجا ذکری ندارد و دست دولت باز گذاشته شده و به طور کلی برای هر منطقه است و به دولت نگفته که در همان منطقه هم جایی برای خرید تعیین بکند خواستم جناب آقای وزیر مشاور توضیح بدهند و اقلأً در صورت مجلس منعکس باشد که دولت این توتون کاران را مجبور نمی‌کند که مثلاً انبار ما در تبریز است برونند آنجا بفروشند اما ایرادی که آقای آقایان متذکر شدند از نظر من اشکالی ندارد برای این که قیمت را دولت تعیین می‌کند دولت هم چون خریدار کالای انحصاری است قیمت توتون را هر سال تعیین می‌کند و باید قیمت توتون تعیین بشود برای خریداران عرض کردم دولت چون خریدار انحصاری هست وقتی خریداری نبود کالا در هر جا و در هر مورد کالای انحصاری است و دولت عملاً موظف است که بخرد مثل کارخانه‌های قند که وقتی چغندر را می‌آورند و عرضه می‌کنند دولت خود به خود همه را می‌خرد و هیچ چیز روی دست به اصطلاح تولید کننده نمی‌ماند.

دکتر مهندس بهبودی - آقای دکتر اسفندیاری تذکر بفرمایید که این لایحه چندمی است از وزارت دارایی که مطرح می‌شود و نماینده وزارت دارایی در مجلس نیستند.

رئیس- آقای دکتر امامی بفرمایید.

دکتر امامی خویی- این لایحه دولت الان به دست بنده رسیده و بنده تاکنون ندیده بودم. عرض کنم باید گفت این لایحه تقریباً لایحه منع کشت توتون است چون در قانون گذشته کشت توتون این طور بود که دولت موظف بود در نزدیک‌ترین منطقه توتونکاری برای خرید توتون شعبانی داشته باشد متأسفانه در این لایحه این قسمت حذف شده و کار را برای توتونکاران مشکل می‌کند جناب آقای دکتر یگانه ملاحظه بفرمایید منطقه‌ای که دولت تعیین می‌کند برود توتون را تحویل بدهد اگر توتونکار آذربایجانی اهل خوی یا ماکو یا رضاییه (موسوی ماکویی- وضع آشفته توتونکاران ماکو را هم بفرمایید) چشم، برایش تکلیف تعیین کردند که برود در رشت توتون را تحویل بدهد تکلیفش چیست؟ یک توتونکار که فرض بفرمایید صد کیلو توتون دارد این بیاید صد کیلو توتون را بیاورد در رشت و بیست روز معطل بماند که توتون را آیا تحویل بگیرند یا نگیرند بنابراین بنده از فرصت استفاده می‌کنم و همان طور که جناب آقای موسوی ماکویی فرمودند عرض می‌کنم که برای توتونکاران آذربایجانی مشکلاتی فراهم کرده‌اند یعنی درست موقعی که کشاورزان توتونکار زمین را برای کشت آماده کرده‌اند مشکلات ایجاد شده است برای این که برای کشت توتون زمین‌های مخصوصی هست که کود اضافی می‌دهند زمینی است که مقدار زیادی خاکستر می‌دهند و در آن زمین چیز دیگری نمی‌توانند بکارند اداره دخانیات موقعی که می‌خواستند قرارداد ببندند یعنی درست در موقع کشت توتون از کشت توتون در آذربایجان ممانعت کرد برای این که می‌گفتند به عنوان این که ما برنامه ۵ ساله‌ای داریم می‌خواهیم کشت را کم کنیم البته با اقداماتی که از طریق آقای موسوی و نمایندگان دیگر آذربایجان شد تا مقداری رفع آن محظور شد ولی جناب آقای دکتر یگانه باید به این آقایان این موارد را اطلاع بدهید که باید یک ضرب الاجلی گذاشت، درست موقعی که می‌خواهند کشت کنند یقه آقایان را گرفته بودند که شما حق کشت ندارید و یک عده توتونکار آذربایجانی سرگردان بودند.

رئیس- آقای پروین بفرمایید.

پروین- بنده چون سابقه در کار دخانیات به خصوص داشته‌ام اینجا با فرمایشاتی که آقایان فرمودند و شنیدیم بر خودم واجب دانستم که توضیح عرض کنم (دکتر مهندس بهبودی- در کشیدن سیگار سابقه دارید؟) این که عرض کردم راجع به دخانیات سابقه دارم نه از جهت کشیدنش بلکه درباره خرید و کشت توتون و جمع‌آوری اداره انحصار دخانیات، عرض می‌کنم اینجا چند مطلب بحث شده است یکی این که آقای آقایان فرمودند که برای خرید در این قانون که الان مورد بحث ما است اینجا الزام نکرده است که از او بخرند و ممکن است که زارع توتونش را بیاورد و از او بخرند می‌خواهم عرض کنم هیچ این طور نیست اولاً خود قانون انحصار دخانیات در متن قانون، خرید تصریح شده است یعنی این جنس در انحصار دولت و خریدار دولت است و زارعین به موجب پروانه‌های اولیه کشت می‌کنند و اجازه برای کشت می‌گیرند از ابتدا تا انتها همه‌اش تحت نظر دخانیات تحت نظر قسمت کشت انحصار دخانیات هست برای این که می‌توانند مقداری از آن را برداشت کنند و قاچاق ببرند آن قدر که توانایی گسترش اداری دارند زیر نظر می‌گیرند و کوشش می‌کنند که تمام محصول را به انبارهای موقتی بیاورند و خرید در متن قانون انحصار هست که دولت موظف است که آنها را بخرد (آقایان- چه بهتر که نماینده دولت تأیید بکند و در اینجا منعکس بشود) اما بحث دیگری که شد و در اصل چیزی که مطرح است در قانون دخانیات که دولت موظف است که جنس انحصاری را بخرد دیگر تکرارش همان قانون است (دکتر امامی- چه جوری بخرد به هر قیمتی که خواست؟) حالا دیگر آن بسته به نظر مجلس است که اگر لازم بود در نظر بگیرد و قید بکند.

رئیس- آقای پروین در شور اول لایحه هستیم اگر پیشنهادی باشد در کمیسیون‌ها مطرح می‌شود.

پروین- بله همین طور است، مورد دیگری که در اینجا مطرح شد این بود که برای انبار یعنی موقعی که محصول را در مزرعه به دست می‌آورند و خشک می‌کنند همیشه اداره انحصار دخانیات کوشش دارد در نزدیک‌ترین قسمتی که به مزرعه‌ها امکان داشته باشد انبار و دستگاه خرید را آنجا تأسیس کرده و می‌کنند و هیچ این طور نیست که مثلاً یک توتونکار آذربایجانی از یک راه دور بیست، سی فرسخ توتون را ببرد رشت و گیلان به فروش برساند و امثال این که اینجا گفته شد هیچ وقت صورت وقوع پیدا نمی‌کند بلکه خود اداره دخانیات همواره برای این که بهتر جمع‌آوری بکند و رضایت زارعین را جلب بکند همیشه انبارهای خرید و دستگاه‌های خرید را در نزدیک‌ترین قسمت به مزرعه‌ها قرار می‌دهد که بتواند بیشتر برداشت کند و بهتر خرید بکند و گمان می‌کنم در این لایحه این توهمان وارد نیست.

رئیس- آنچه که پیشنهاد هست یقیناً در کمیسیون‌ها مطالعه می‌شود آقای دکتر یگانه بفرمایید.

دکتر یگانه (وزیر مشاور)- من راجع به چند نکته که جناب آقای دکتر امامی و جناب آقای دکتر اسفندیاری و جناب آقای آقایان فرمودند توضیح خیلی مختصر عرض می‌کنم این لایحه علت تقدیمش به مجلس محترم فقط برای تغییر مدت ۳ ماه به ۷ ماه بود که در راه کمک کردن به زارعین و توتونکاران گذاشته شده در قانون قدیم عین همین عبارات بود النهایه می‌گفت دولت مکلف است ظرف سه ماه پس از برداشت تحویل بدهد و در جای دیگر مدت سه ماه بسیار زیاد بود در نقاطی که خیلی نزدیک بود به انبار آن فاصله یعنی سه ماه تا هفت ماه ضروری نبوده ده روز هم زارع به علت نزدیکی به انبار می‌توانست توتونش را تحویل بدهد این قسمت در هیأت دولت که مطرح شد شاید دیدیم آن علتی که در سال ۱۳۱۰ بود با سرعت وسایط نقلیه امروزه اقتضا نمی‌کند از این جهت برای کسانی که محل کشتشان نزدیک انبارها است اجازه بدهیم که ۵ روز بعد از برداشتش بدهد چون طبق قانون اولی دولت اصلاً اجازه نداشت که ۵ روز پس از برداشت تحویل بگیرد ولی در این قانون حداکثر هفت ماه معین شده ولی هر جا که دولت مجهز باشد و انبارها آماده باشد و توتون آماده باشد با یک آگهی به فاصله چند روز تحویل می‌گیرد و نسبت به مسائلی که فرمودند بنده کاملاً تصدیق می‌کنم که انبارها باید حتماً نزدیک به مراکز کشت باشد درش شکی نیست راجع به الزام دولت بخريد عرض می‌کنم این قید در ماده ۲ قانون انحصار کاملاً به خاطر دارم این است که به موجب قراردادی که بین مؤسسه انحصار دخانیات و زارعین با پروانه، منعقد می‌شود کشت می‌شود و دولت تا این ساعت هم محصول را خریده و بنده اطمینان دارم از فعالیت‌های مؤسسه انحصار دخانیات و مخصوصاً در مورد این لایحه که تسهیل کارشان باشد نمایندگان محترم کاملاً استحضار دارند که این لایحه فقط به منظور کمک به زارعین است.

رئیس- نظر دیگری در ماده واحده نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادهای رسیده قرائت می‌شود.

(به شرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست معظم مجلس شورای ملی

پیشنهاد می‌نماید مقرر فرمایید جمله زیر به ماده واحده اصلاح قانون انحصار دخانیات اضافه شود:

دولت موظف است در نزدیک‌ترین منطقه کشت توتون مرکز خرید دایر نماید. دکتر امامی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در لایحه شماره ۱۹۲۲ در ماده واحده در سطر پنجم ظرف مدت حذف و نوشته حداکثر ظرف هفت ماه

با تقدیم احترام- نادر ادیب سمیعی

رئیس- لایحه و پیشنهادها برای شور دوم به کمیسیون‌های مربوط ارجاع می‌شود.

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی، دوره ۲۱

جلسه: ۳۰۰

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه (۱۹) آبان ماه ۱۳۴۵

فهرست مطالب:

۱- قرائت اسامی غایبین جلسه قبل

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: مجید محسنی - دکتر الموتی - سیفی

۳- تصویب صورت جلسه

۴- معرفی آقای اکبرزاد به معاونت پارلمانی وزارت فرهنگ و هنر به وسیله آقای وزیر فرهنگ و هنر

۵- تقدیم یک فقره لایحه به قید یک فوریت به وسیله آقای دکتر یگانه وزیر مشاور.

۶- طرح و تصویب یک فوریت لایحه واگذاری سه قطعه از اراضی خالصه اصفهان به دانشگاه صنعتی آریامهر

۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارایی راجع به افتتاح حساب بانکی جهت کارکنان شاغل و بازنشستگان و موظفان و مستمری بگیران وزارتخانه‌ها و ارسال به مجلس سنا

۸- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارایی راجع به اجازه فروش مصنوعات آموزشگاه‌های حرفه‌ای تا میزان یکصد هزار ریال بدون رعایت قانون محاسبات عمومی و ارسال به مجلس سنا

۹- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارایی راجع به اصلاح ماده دوم قانون انحصار دخانیات و ارسال به مجلس سنا

۱۰- طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور استخدام دایر بر منتفی بودن لایحه تأسیس شورای عالی اداری کشور و ارسال به مجلس سنا

۹- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارایی راجع به اصلاح ماده دوم قانون انحصار دخانیات و ارسال به مجلس سنا

نایب رئیس- گزارش شور دوم لایحه راجع به اصلاح ماده دوم قانون انحصار دخانیات مطرح است قرائت می‌شود.

(به شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دارایی به مجلس شورای ملی

کمیسیون دارایی در جلسه ۱۶ آبان ماه ۱۳۴۵ با حضور آقای قوام صدری معاون وزارت دارایی لایحه شماره ۶۴۶۳-۱۳۴۵/۳/۱۸ دولت راجع به اصلاح ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ را که گزارش شور اول آن به شماره ۱۹۲۳ چاپ گردیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و با توجه به پیشنهادهای واصله گزارش شور اول را با اصلاحاتی تصویب نمود.

اینک گزارش آن را به مجلس شورای ملی تقدیم می‌دارد.

ماده واحده- ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ اصلاح می‌شود. کلیه کالاهای خام دخانیه (انواع توتون سیگار و توتون چپق و تنباکو) که در مناطق مجاز کشت طبق تشخیص مؤسسه به عمل می‌آید پس از برداشت و خشک نمودن باید حداکثر ظرف هفت ماه برحسب تشخیص مؤسسه انحصار دخانیات به وسیله صاحبان آن به مراکز خرید که از طرف مؤسسه مذکور تعیین می‌شود برای فروش و تحویل حمل شود. مؤسسه انحصار دخانیات ایران مدت خرید کالاهای خام دخانیه هر محل را به اقتضای مورد و منطقه با ذکر تاریخ شروع و خاتمه آن از طریق آگهی رسماً به اطلاع کشاورزان می‌رساند.

تبصره- دولت مکلف است در مناطق کشت توتون اعم از بخش یا شهرستان مرکز خرید توتون دائر نماید.

مخبر کمیسیون دارایی- عزت‌الله اوزار

نایب رئیس- ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ماده واحده و کلیات آخر آن رأی می‌گیریم خانم‌ها و آقایانی که موافقت خواهند خواش می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد لایحه برای تصویب به مجلس سنا فرستاده می‌شود.

مشروح مذاکرات مجلس سنا، دوره ۴

جلسه: ۱۷۸

دوشنبه سیام آبان ماه ۱۳۴۵

(سال‌های ۱۳۴۵ و ۱۳۴۶ اجلاسیه)

فهرست مطالب:

۱- تصویب صورت مجلس

۲- تقدیم سؤال به وسیله آقای جعفری

۳- بیانات قبل از دستور آقای یارافشار

۴- شور اول لایحه راجع به نحوه پرداخت مطالبات ورثه مرحوم بوشهری

۵- شور اول قانون اصلاح ماده ۲ قانون انحصار دخانیات

۶- شور اول قانون واگذاری شش دانگ یک باب عمارت و باغچه به جمعیت آسیب‌دیدگان از سوختگی

۵- شور اول لایحه اصلاح ماده ۲ قانون انحصار دخانیات

رئیس - لایحه اصلاح ماده ۲ قانون انحصار دخانیات مصوب ۲۶/۱۲/۱۳۱۰ برای شور اول مطرح است گزارش کمیسیون شماره ۴ قرائت می‌شود.

(به شرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون شماره چهار دارایی به مجلس سنا

لایحه اصلاح ماده ۲ قانون انحصار دخانیات مصوب ۲۶/۱۲/۱۳۱۰ که از مجلس شورای ملی ارسال به کمیسیون شماره چهار (دارایی) ارجاع گردیده بود با حضور آقای قوام صدی معاون وزارت دارایی مورد رسیدگی قرار گرفت و پس از بحث و مذاکرات لازم اصلاحاتی در آن به عمل آمد و تصویب گردید اینک گزارش آن برای شور اول تقدیم مجلس محترم سنا می‌گردد.

رئیس کمیسیون شماره چهار - به جای مخبر - دکتر سجادی

قانون اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۲/۲۶

ماده واحده - ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ اصلاح می‌شود.

کلیه کالاهای خام دخانیه (انواع توتون سیگار و توتون چپق و تنباکو) که در مناطق مجاز کشت به عمل می‌آید پس از برداشت و خشک نمودن باید حداکثر ظرف هفت ماه به وسیله صاحبان آن به مراکز خرید که از طرف مؤسسه دخانیات تعیین می‌شود برای فروش و تحویل حمل شود.

مؤسسه انحصار دخانیات ایران مناطق مجاز کشت و مدت خرید کالاهای خام دخانیه هر محل را به اقتضای مورد و منطقه با ذکر تاریخ شروع و خاتمه حمل تعیین و از طریق آگهی رسماً به اطلاع کشاورزان می‌رساند.

تبصره - دولت موظف است در مناطق کشت توتون اعم از بخش یا شهرستان مرکز خرید توتون دایر نماید.

رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای دکتر شفق بفرمایید.

دکتر شفق - می‌خواستم استدعا کنم چون به کلی از این قضیه بی‌اطلاع هستم یک توضیحاتی بفرمایند

رئیس - آقای معاون وزارت دارایی بفرمایید

معاون وزارت دارایی (قوام صدی) - به طوری که ملاحظه می‌فرمایند اینجا ماده دوم انحصار دخانیات اصلاح شده است و قانون اصلی ضرب‌الاجل برای خرید این مواد سه ماه است و چون عملاً ما متوجه شدیم که در ظرف سه ماه فرصت نیست برای این که مواد دخانیه خریداری بشود استدعا شده است که این ضرب‌الاجل تا هفت ماه ترقی داده بشود و حالا چرا این ضرب‌الاجل به این صورت درآمده است عرض می‌کنم به طوری که استحضار دارید مواد دخانیه محل حمل و نقل و فروش و استفاده از آن در انحصار دولت است و بنابراین در خارج از آن موارد اگر کسی اقدام به حمل و نقل یا خرید یا مبادله این نوع کالای مربوط به دولت بکند در واقع قاچاق محسوب می‌شود و از این نظر بوده است که در قانون اخیر هم برای این فروش ضرب‌الاجل قائل شده‌اند که زارعین بتوانند در آن مدتی که معین می‌شود برای هر منطقه برحسب زمان به دست آمدن محصول و دوری و نزدیکی محل خرید یا محل تولید و امثال اینها این مدت را تعیین می‌کنند بتوان این کالا را حمل و نقل کنند بیاورند و ببرند و اسباب زحمتشان نباشد یعنی در واقع کار خلاف قانونی انجام نداده باشند برای این که بعد از گذشت آن زمان قاعدتاً اگر یک کسی را گیر بیاورند با یک بار و یا یک بسته از توتون در واقع مثل این است که عمل قاچاق می‌کنند این عنوان را دارد به همین دلیل چون در ظرف سه ماه نمی‌شد این کارها را کرد ما استدعا کردیم که این مدت به هفت ماه ترقی داده بشود که این نوع اشکال کوچکی که برای دهاقین و زارعین هست مرتفع شده باشد.

رئیس - آقای دکتر شفق بفرمایید

دکتر شفق - موضوع دیگری را که می‌خواستم توضیح بدهند این بود که الان واقعا مورد تصدیق همه است که سیگار و نظایرش دخانیات در ایران به بهترین وجهی تهیه می‌شود گرچه اساساً بنده آن را مضر و غیرلازم می‌دانم و آن بحث دیگری است اما از لحاظ بسته‌بندی و نوع و جنس امروز شاید بهترین دخانیات خاورمیانه و شاید دنیا باشد با این همه بنده نمی‌دانم چرا هر جا سر هر کوچه‌ای سیگار خارجی که می‌گویند قاچاق است رواج دارد و حتی خود بنده تازگی چیز عجیبی شنیدم که یک جوانی که

امیدوارم جوان‌های دیگر از این کارها نکنند چند تا سیگار ایرانی خریده است و در قوطی سیگار خارجی که آن را وینستون می‌گویند ریخته که وقتی صرف می‌کند اقلأً جلدش فرنگی باشد خواستم ببینم آن طور که مشهود است شاید میلیون‌ها تومان تا آنجا که بنده اطلاع دارم ما میلیون‌ها تومان برای سیگار قاچاق می‌دهیم قاچاق تریاک که ما ملت را به کلی زبون کرده است تا این دقیقه راهی پیدا نشده است تا ما از این بلا راحت بشویم در باب سیگار و سایر دخانیات می‌خواستم ببینم آخر دولت در چه فکری است و برای جلوگیری از قاچاق چه باید کرد اگر واقعاً ممنوع است چه راه‌هایی در نظر دارید که جلوگیری کنید اگر ممنوع نیست آن را هم ما بدانیم (صمصام - ممنوع است ولی دولت از عهده بر نمی‌آید)

رئیس - آقای معاون وزارت دارایی بفرماید.

معاون وزارت دارایی (قوام‌صدری) - بنده خیلی متشکرم از توجه مخصوص جناب آقای سناتور محترم راجع به کار سیگار ما و این امر قاچاق که انگشت خودشان را درست جای دردناک دستگاه ما گذاشته‌اند همان طور که توجه فرمودید قربان شاید پنجاه درصد آنچه را که ملاحظه می‌فرمایید از لحاظ استعمال سیگار همان جنبه‌ای را دارد که فرمودید چه بسا که سیگار ایرانی را با آن طمع و خواهش در قوطی‌های فرنگی می‌گذارند فقط برای ارضای آن حس نمی‌دانم اسمش را چه بگذارم لوکس پرستی یا تظاهر به لوکس پرستی را مثال اینها البته یک مطلب هم هست که بعضی آقایان کع مدعی هستند به ذائقه‌شان طعم سیگارهای ما نمی‌سازد و این مسلم است که سیگار و چای و شاید بعضی از تفننات دیگر به کلی مطلب ذائقه‌ای است آن کسی که می‌گوید من سیگار ایرانی به ذائقه‌ام نمی‌چسبد بنده فکر می‌کنم که اولین دفعه خود ایشان شروع کردند که ذائقه‌شان بچسبد به سیگار ایرانی برای این که سیگار ایرانی را اگر بکشند و واقعاً استفاده از آن بکنند آن ذائقه عادت می‌کند و خیلی از آن سیگار بیشتر خوششان می‌آید تا از یک سیگار فرنگی که بسیار اشخاصی را بنده دیده‌ام که سیگار زر را مطلقاً با بهترین سیگارهای فرنگی حاضر نیستند عوض کنند و سیگار ایرانی می‌کشند و سیگار فرنگی را رد می‌کنند و می‌گویند که با سینه‌ی من نمی‌سازد این مطلب هست و درباره بهبود سیگارها هم مؤسسه دخانیات با تلاش مداوم مشغول کار است و منتهی توجه می‌فرمایند که کار سیگارسازی و به خصوص به دست آوردن ذائقه‌های مختلف و ترکیب توتون احتیاج به آزمایشگاه‌ها و لابراتوارها و خلاصه صرف بسیار سنگینی دارد که مؤسسه دخانیات شروع کرده ولی هنوز متأسفانه به علت نداشتن اعتبار و بودجه کافی هنوز به آن نقطه که هدف خودش است نرسیده است ولی به طور مسلم می‌توانم عرض کنم که روز به روز در حال پیشرفت هستند در مورد قاچاق همان طوری که فرمودند سیگار فرنگی قاچاق است و برای گرفتنش هم مبارزه می‌شود منتهی این مثل همه‌ی دنیا با مشکلاتی برخورد می‌کند باید خدمتتان عرض کنم البته بهتر از بنده استحضار دارید که در تمام دنیا در بزرگ‌ترین ممالک با صرف هزینه‌های بسیار سنگین و مبارزات خونین حتی نتوانستند جلوی قاچاق را به طور کلی بگیرند قاچاق در تمام ممالک هست به خصوص در کشور پهنآوری با این سرحدات وسیع و باز و با آن وسایل کمی که ما داریم ولی البته مسئله مورد توجه شدید دولت هست و و منتها در این امر وزارت دارایی و یا مؤسسه دخانیات دخالت ندارند دولت شدیداً متوجه این کار هست و کمیسیون‌ها و مطالعات زیادی شده است. بنده تصور می‌کنم در آتیه خیلی نزدیکی یک قانون جدید و مدرن که تمام جوانب کار قاچاق را با شدت عمل مورد توجه قرار بدهد تقدیم ساحت مقدس مجلس بشود و با آن وسیله ما امیدوار هستیم که بتوانیم با نتیجه بیشتری با قاچاق مبارزه بکنیم ولی به هر حال مسلم است که سیگار فرنگی در مملکت قاچاق است و خوب کسانی هم که مصرف می‌کنند چه جور به خودشان اجازه می‌دهند بنده نمی‌دانم.

رئیس - دیگر نظری نیست - (اظهار نشد) رأی می‌گیریم به ورود در شور ماده واحده سناتورهایی که موافقت قیام فرمایند - (اکثر برخاستند) - تصویب شد ماده واحده مطرح است. خانم دکتر مصاحب بفرماید

خانم دکتر مصاحب - بنده تصور می‌کنم در سطر اول ماده واحده یک مطلبی افتاده باشد چون اینجا نوشته است ((ماده واحده - ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۲۶/۱۲/۱۳۱۰ اصلاح می‌شود)).

در صورتی که اگر بنویسیم به شرح زیر اصلاح می‌شود بهتر است و بنده پیشنهاد می‌کنم که (به شرح زیر) اضافه شود.

(معاون وزارت دارایی - عیبی ندارد.)

رئیس - پیشنهاد بفرمایند در کمیسیون مورد توجه قرار خواهد گرفت. آقای دکتر شفق بفرمایند.

دکتر شفق - در این لایحه دو جا نوشته شده است (دخانیه) و کالاهای دخانیه این لغت خیلی تازگی دارد و صحیح نیست لذا همان - دخانیات - به عقیده بنده ادای مقصود را می‌کند

رئیس - پیشنهاد بفرمایید

دکتر شفق - یکی هم در سطر چهارم نوشته شده است (مؤسسه دخانیات تعیین می‌شود برای فروش و تحویل) اول فروخته می‌شود بعد تحویل داده می‌شود یا به عکس اول تحویل بعد فروش.

رئیس - بسته به این است که چه جور قرار بگذارند می‌فروشند، بعد تحویل می‌دهند، به هر حال اگر نظری دارید مرقوم بفرمایید در کمیسیون رسیدگی خواهد شد آقای رام بفرمایید.

رام - بنده راجه به ماده واحده پیشنهادی دولت عرضی ندارم و موافقم برای این که مدت کم بوده است سه ماه بوده است هفت ماه کردند فقط برای جلب توجه دولت عرض می‌کنم موقعی که این کار کامل می‌شود که بتوانند یک مؤسسه‌ای به وجود بیاورند که این مؤسسه برود کالاهای دخانیه را حمل بکند یعنی کالاهای دخانیه پس از این که در محل توزیع تهیه شدند دیگر حمل و نقل آن از محل توزیع با آن مؤسسه باشد که اداره دخانیات باید آن را به وجود بیاورد، نظیر این قبیل مؤسسات در تمام نقاط دنیا هست که وقتی تولیدکننده آن کالایی را که دولت مقرر کرد تولید کرد دیگر زحمت حمل و نقل و گرفتاری آوردن کالا که آیا در راه قاچاق شده، کم شده، زیاد شده نخواهد داشت. یک کمیسیون‌های سیار به عنوان یک مؤسسه مخصوصی برای جمع‌آوری و حمل کالاهای دخانیات تأسیس بکنند که آن مؤسسه برود از روی صورتی که دارد اجناس را جمع‌آوری بکند آن روز می‌توان گفت که دخانیات تشکیلات جمع‌آوری‌اش تکمیل شده است. بنده فقط از لحاظ جلب توجه دولت این موضوع را عرض کردم.

رئیس - بسیار خوب آقای صفوی بفرمایید.

صفوی - البته این اقدام دولت خیلی به نفع زارعین و آنهایی که با کشت توتون و دخانیات سر و کار دارند مفید است اما بنده می‌خواهم توجه دولت را به وضع خرید کالاهای دخانیه معطوف بدارم برای این که اینجا ذکر از خرید که با چه قیمتی دولت خواهد خرید نشده است از طرفی بنده اطلاع دارم و وارد بودم و سال ها وکیل جنوب بودم و اطلاع دارم که کشاورزان جنوب مخصوصا در برازجان که تنباکوی آن خیلی مورد توجه ممالک خارجه و اطراف بود و مورد توجه آنها هست به زارعین بیچاره برازجان کیلویی دو قران اداره دخانیات می‌داد و بعد مدتی می‌ماند تا خشک شود و از حیث وزن هم به آنها یک خسارتی وارد می‌شد برای این که در مورد برداشت محصول مأمور دخانیات جنس آنها را نمی‌خرید و مدتی می‌ماند و خشک می‌شد و بعد از آن که خشک می‌شد از وزنش کم می‌شود بعد کیلویی دو قران می‌خواستند به آنها بدهند و بعد که ما اقداماتی کردیم و با دولت وقت

صحت کردیم گویا قیمت را ۵/۲ یا ۳ ریال می‌خرند در حالی که از حاصل دست رنج آن زارعین استفاده بیشتری می‌شود. بنده می‌خواستم توجه دولت را به این موضوع معطوف بدارم حالا که خرید کالای آنها منحصر به دولت است و به خارجی نمی‌توانند بفروشند در صورتی که تنباکوی شیراز امروز ضرب‌المثل است، تنباکوی برازجان امروز ضرب‌المثل است ولی خریدار خارجی ندارد. اگر بخواهد با کس دیگر معامله کند همان طوری که فرمودند حکم قاچاق است بنابراین وقتی که خرید منحصر به مؤسسه دخانیات است و از طرفی آنها هم باید مطابق این قرارداد حمل کنند به یک محل مخصوص که نماینده دخانیات معلوم می‌کند و کرایه محل را هم باید بدهند یک عملی بکنند که برای آنها نتیجه داشته باشد.

چون می‌دانید که زارعین در آنجا آب ندارند و بایستی با نهایت زحمت از چاه‌های خیلی خیلی دور و نزدیک یک قطره آبی به دست بیاورند و این کالای دخانیه را که مورد توجه تمام همسایه‌های خارجی هم هست به دست بیاورند و منحصرأً به مؤسسه دخانیات بفروشند و اداره دخانیات هم استفاده خوب ببرد و خیلی به قیمت گران هم می‌فروشند. همان وقتی که کیلویی دو قران می‌خریدند شاید کیلویی ۲۵ تا ۳۰ ریال می‌فروختند بنابراین برای زارعین چیزی باقی نمی‌ماند و زارع بیچاره با آن همه زحمتی که می‌کشید نتیجه‌ای به دست نمی‌آورد. بنده تقاضا می‌کنم که راجع به این قسمت فروش هم دولت توجهی بکنند و مؤسسه دخانیات با این زارعین طوری عمل کنند که آنها مأیوس نشوند و از زحمتی که می‌کشند و از کالایی که به دست می‌آورند نفعی هم به دستشان برسد

رئیس- دیگر نظری نیست- اظهاری نشد- رأی می‌گیریم به ورود در شور دوم ماده واحده و تبصره آن سناتورهای که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند)- تصویب شد- لایحه برای شور دوم به کمیسیون شماره ۴ ارجاع می‌شود

پیشنهادی از آقای دکتر شفق و خانم دکتر مصاحب رسیده است که قرائت می‌شود و به کمیسیون ارجاع می‌گردد.

(به شرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد راجع به لایحه ۱۷۸ (دخانیات) به جای کلمه (دخانیه) همان لغات معمول دخانیات ادای مقصود می‌کند- دکتر رضازاده شفق

مقام محترم ریاست مجلس سنا

بنده پیشنهاد می‌کنم در سط اول ماده واحده " قانون اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات " بعد از عبارات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ عبارت " به شرح زیر " اضافه می‌شود.

دکتر شمس‌الملوک مصاحب

مشروح مذاکرات مجلس سنا، دوره ۴

جلسه: ۱۸۰

روز دوشنبه چهاردهم آذر ماه ۱۳۴۵

(سال‌های ۴۵ و ۴۶ اجلاسیه)

فهرست مطالب:

۱- تصویب صورت مجلس

۲- بیانات قبل از دستور آقایان دکتر رضازاده شفق و صمصام

۳- تقدیم سؤال به وسیله آقای دکتر کاظمی

۴- جواب سؤال آقای جعفری به وسیله آقای معاون وزارت راه

۵- اعلام وصول لایحه قانون متمم بودجه سال ۱۳۴۵ کل کشور

۶- اعلام وصول لایحه اخذ عوارض فرود و توقف هواپیماها

۷- تقدیم سؤال به وسیله آقای دکتر سجادی از وزارت اقتصاد

۸- تصویب قانون اساسنامه بانک کشاورزی ایران

۹- تصویب قانون اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات

۱۰- تصویب قانون اجازه فروش مصنوعات آموزشگاه‌های حرفه‌ای تا یک صد هزار ریال

۹- تصویب قانون اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات و اعاده به مجلس شورای ملی

رئیس- لایحه اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات برای شور دوم مطرح است. گزارش کمیسیون شماره چهار قرائت می‌شود.

(به شرح زیر قرائت شد:)

گزارش از کمیسیون شماره چهار (دارایی) به مجلس سنا

لایحه اصلاح ماده ۲ قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ که برای شور دوم به کمیسیون شماره چهار (دارایی) ارجاع گردیده بود با حضور آقای سراج‌حجازی نماینده دولت مورد رسیدگی قرار گرفت و پس از بحث و مذاکرات لازم و توجه به پیشنهادهای واصل ضمن شور اول اصلاحی در آن به عمل آمد و تصویب گردید. اینک گزارش آن برای شور دوم تقدیم مجلس محترم سنا می‌گردد.

مخبر کمیسیون شماره چهار- دکتر کاظمی

قانون اصلاح ماده ۲ قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶

ماده واحده- ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

کلیه کالاهای خام دخانیه (انواع توتون سیگار و توتون چپق و تنباکو) که در مناطق مجاز کشت به عمل می‌آید پس از برداشت و خشک نمودن باید حداکثر ظرف هفت ماه به وسیله صاحبان آن به مراکز خرید که از طرف مؤسسه دخانیات تعیین می‌شود برای فروش و تحویل حمل شود. مؤسسه انحصار دخانیات ایران مناطق مجاز کشت و مدت خرید کالاهای خام دخانیه هر محل را به اقتضای مورد و منطقه با ذکر تاریخ شروع و خاتمه حمل تعیین و از طریق آگهی رسماً به اطلاع کشاورزان می‌رساند.

تبصره- دولت مکلف است در مناطق کشت توتون اعم از بخش یا شهرستان مرکز خرید توتون دایر نماید.

رئیس- ماده واحده مطرح است. نظری هست می‌فرمایند؟ نظری نیست (اظهاری نشد) رأی می‌گیریم به ماده واحده. سناتورهای که موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر مطرح است. نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی می‌گیریم به کلیه لایحه. سناتورهایی که موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه چون اصلاح شده است به مجلس شورای ملی اعاده می‌شود.

مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی، دوره ۲۱

جلسه: ۳۱۳

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه ۲۷ آذرماه ۱۳۴۵

فهرست مطالب:

۱- قرائت اسامی غایبین جلسه قبل

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: فولادوند - ادیب‌سمیعی - حاذقی - ریگی

۳- طرح و تصویب گزارش کمیسیون دارایی دایر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی افتتاح حساب جهت کارکنان شاغل و بازنشستگان و موظفان و مستمری بگیران وزارتخانه‌ها و ابلاغ به دولت

۴- تصویب صورت جلسه

۵- طرح و تصویب گزارش کمیسیون دارایی دایر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی واگذاری شش دانگ یک باب عمارت و باغچه به جمعیت آسیب‌دیدگان از سوختگی جهت ساختن بیمارستان و ابلاغ به دولت

۶- تقدیم دو فقره لایحه به وسیله آقای وزیر کشاورزی.

۷- تقدیم ۶ فقره صورت دیون به وسیله آقای معاون وزارت دارایی

۸- طرح تصویب گزارش کمیسیون دارایی دایر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی اصلاح ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات و ابلاغ به دولت

۹- بیانات بعد از دستور آقای توسلی - بانو تربیت

۸- طرح تصویب گزارش کمیسیون دارایی دایر به تأیید اصلاحات مجلس سنا در لایحه قانونی اصلاح ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات و ابلاغ به دولت

رئیس- گزارش کمیسیون راجع به اصلاح ماده دوم قانون اصلاح انحصار دخانیات مطرح است قرائت می‌شود.

(به شرح زیر خوانده شد)

گزارش دارایی در جلسه ۲۲ آذر ماه ۱۳۴۵ با حضور آقای قوام صدوری معاون وزارت دارایی لایحه شماره ۶۴۶۳-۱۳۴۵/۳/۱۸ راجع به اصلاح ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ را که در مجلس شورای ملی تصویب و در مجلس سنا اصلاح گردیده بود مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه مجلس سنا را تصویب نمود. اینک گزارش آن را به مجلس شورای ملی تقدیم می‌دارد.

ماده واحده- ماده دوم قانون اصلاح قانون انحصار دخانیات مصوب ۱۳۱۰/۱۲/۲۶ به شرح زیر اصلاح می‌شود. کلیه کالاهای خام دخانیه (انواع توتون سیگار و توتون چپق و تنباکو) که در مناطق مجاز کشت به عمل می‌آید پس از برداشت و خشک نمودن باید حداکثر ظرف هفت ماه به وسیله صاحبان آن به مراکز خرید که از طرف مؤسسه مذکور تعیین می‌شود برای فروش و تحویل حمل شود. مؤسسه انحصار دخانیات ایران مناطق مجاز کشت و مدت خرید کالاهای خام دخانیه هر محل را به اقتضای مورد و منطقه با ذکر تاریخ شروع و خاتمه حمل تعیین و از طریق آگهی رسماً به اطلاع کشاورزان می‌رساند.

تبصره- دولت مکلف است در مناطق کشت توتون اعم از بخش یا شهرستان مرکز خرید توتون دائر نماید.

مخبر کمیسیون دارائی- عزت الله اوزار اصلاحات مجلس سنا

۱- در سطر اول ماده واحده بعد از کلمات (۱۳۱۰/۱۲/۲۶) جمله (به شرح زیر) اضافه شده است.

۲- در سطر چهارم ماده واحده بعد از کلمه (کشت) کلمات (طبق تشخیص مؤسسه) حذف شده است.

۳- در سطر پنجم، بعد از کلمه (هفت ماه) عبارت «برحسب تشخیص مؤسسه انحصار دخانیات» حذف شده است.

۴- در سطر ششم بعد از کلمه مؤسسه کلمه (مذکور) به (دخانیات) تبدیل شده است.

۵- در سطر هفتم بعد از کلمه ایران عبارت «مناطق مجاز کشت» اضافه شده است.

۶- در سطر هشتم بعد از کلمه خاتمه کلمه (آن) حذف و کلمات (حمل و تعیین) اضافه شده است.

رئیس- نسبت به گزارش کمیسیون نظری نیست؟ (اضهاری نشد) به گزارش کمیسیون رأی می‌گیریم خانم‌ها و آقایانانی که موافقت خواهش می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه به دولت ابلاغ می‌شود.

مشروح مذاکرات مجلس سنا، دوره ۴

جلسه: ۲۰۰

روز دوشنبه یازدهم اردیبهشت ماه ۱۳۴۶

(سال‌های ۴۵ و ۴۶ اجلاسیه)

فهرست مطالب:

۲۹- تصویب قانون نحوه مصرف یا نابود کردن مواد دخانیه

رئیس- لایحه نحوه مصرف و یا نابود کردن مواد دخانیه قاچاق برای شور اول مطرح است. گزارش کمیسیون شماره ۴ قرائت می‌شود.

(به شرح زیر قرائت شد):

گزارش از کمیسیون شماره چهار (دارایی) به مجلس سنا

لایحه نحوه مصرف و یا امحای سیگارهای مکشوفه قاچاق که از مجلس شورای ملی ارسال و به کمیسیون شماره چهار (دارایی) ارجاع گردیده بود قبل از اخذ تصمیم در کمیسیون شماره چهار جهت اظهار نظر به کمیسیون شماره ۳ (دادگستری) ارسال و کمیسیون مزبور لایحه مذکور را با حضور آقای قوام‌صدری معاون وزارت دارایی مورد بررسی قرار داده و با اصلاحاتی آن را تصویب و اعاده نمود. کمیسیون دارایی مجدداً لایحه را با حضور نماینده مؤسسه دخانیات مورد بررسی قرار داده و ضمن تأیید اصلاحات کمیسیون شماره ۳ با اصلاحات اضافی دیگری آن را تصویب نمود.

اینک گزارش آن برای شور اول تقدیم مجلس محترم سنا می‌گردد.

رئیس کمیسیون شماره ۴ به جای مخبر- دکتر سجادی

قانون نحوه مصرف یا نابود کردن مواد دخانیه قاچاق

ماده واحده:

وزارت دارایی مجاز است کلیه سیگارهای فیلتردار و بدون فیلتر و توتون سیگارت و توتون پپ و سیگار برگ خارجی که به عنوان قاچاق کشف شده و یا بعداً کشف و ضبط شود حداکثر ظرف سه ماه آن چه قابل مصرف در فرآورده‌های مؤسسه باشد از کاغذ جدا و مصرف کرده و آن چه که فاسد و غیر قابل مصرف شده باشد با حضور کمیسیونی مرکب از نماینده دادستان و نماینده

وزارت دارایی و نماینده مؤسسه و در شهرستان‌ها با حضور دادستان و پیشکار یا رئیس دارایی و رئیس دخانیات با تنظیم صورت مجلس بسوزاند.

رئیس- آقای قوام‌صدری بفرمایید.

قوام‌صدری (معاون وزارت دارایی)- با اجازه مقام محترم ریاست می‌خواستم استدعا کنم که اگر اجازه می‌فرمایند تقاضا شود این لایحه با فوریت رسیدگی شود برای این که مدتی است که در جریان کار ماده است و انبارهای ما دچار مضیقه شده است و برای این که تکلیف این انبارها معین شود اگر اجازه می‌فرمایند این لایحه با فوریت رسیدگی شود و تکلیفش معلوم شود.

رئیس- نظر مخالفی نیست (اظهاری نشد) رأی می‌گیریم به فوریت لایحه. سناتورهایی که موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات لایحه مطرح است. آقای دکتر امیر حکمت بفرمایید.

دکتر امیر حکمت- بنده درست نفهمیدم که این که نوشته شده است آن چه که قابل مصرف است از کاغذ جدا کنند، چرا جدا کنند و چرا عین سیگار را باندربول زنند و به فروش برسانند خواستم ببینم دلیلش چیست؟ چه اشکال دارد که همان سیگار به هر صورتی که هست باندربول زده بشود و به فروش برود.

رئیس- آقای قوام‌صدری بفرمایید.

معاون وزارت دارایی- این مطلبی است قربان که شاید برای بسیاری از اشخاص این فکر پیدا شود که چه دلیل دارد که این سیگارها را نمی‌فروشند. بنده خیال می‌کنم که خیلی روشن باشد که هیچ دستگاهی حاضر نیست کالای به اصطلاح رقیب کالای خودش را به دست خودش به فروش برساند گذشته از این استحضار دارند که کار سیگار و چاپ امری است ذائقه‌ای و همین که ذائقه‌ای به نوع مخصوصی از توتون یا چاپ عادت کرد بعد انصراف از آن عادت بسیار مشکل است و گاهی از اوقات در واقع غیر ممکن است.

اگر دخانیات بیاید و سیگاری را که جنبه قاچاق هم داشته است اضافه بر قاچاق فرض بفرمایید قاچاق هم نباشد رواج بدهد چون اغلب گفته می‌شود که چه عیبی دارد که دخانیات این سیگار را وارد بکند و بفروشد و اگر دخانیات این کار را بکند و سیگار خارجی را رواج بدهد در واقع مثل این است که سیگار خودش را از بازار خارج کند و این کار کار صحیحی نیست و عملاً هم اجرا نشد و اگر نظر مبارک آقایان باشد چند سال قبل مؤسسه دخانیات مقداری از سیگارهای خارجی وارد کرد و همان طور که فرمودید با باندربول به معرض فروش گذاشت ولی نتیجه این کار خوب نبود و به فروش سیگار ما لطمه زد و چون در کشور ما موضوع سیگار تنها موضوع درآمد دولت و کار سیگار تنها نیست بلکه جنبه مهم‌تر از آن موضوع کشاورزان و کشت توتون است که در واقع قسمت مهمی از بخش معتبر کشاورزی کشور ما است که بایستی تقویت شود و محفوظ بماند هیچ گاه انحصار دخانیات نمی‌تواند اجازه بدهد که سیگاری غیر از انواع سیگارهای خودش به رواج گذاشته شود و به معرض فروش و معامله قرار بگیرد. این هم که این جا به عرض رسیده باز به صورت اختلاط با فرآورده‌های خودمان است در صورتی که بشود بهبودی به نوع سیگارهای خودمان ببخشند و الا عرضه کردن سیگار به آن صورت مخالف با سیاست اقتصادی و کشاورزی و مالی مؤسسه انحصار دخانیات است.

رئیس- آقای صمصام بفرمایید.

صمصام- وضع نامطلوب بازرسی از طرف مؤسسه دخانیات تمام مسافریین شهرستان‌ها به مرکز و بالعکس را ناراحت کرده است. بنده نمی‌دانم وزارت دارایی چه فکری برای این کار خواهد کرد. آیا قبل از این قانون این طور بوده؟ بعد از تصویب این قانون چه خواهد شود. باز هم مردم را با شدت جریمه می‌کنند و قبضی هم صادر نمی‌فرمایند این پول کجا می‌رود و چه خواهد شد اگر یک کسی ۴ عدد سیگار برای مصرف شخصی خودش دارد این را می‌گیرند و هزار جور توهین به او می‌کنند آیا بعد از تصویب این قانون این وضع نامطلوب ادامه خواهد داشت یا نه؟

رئیس- آقای قوام‌صدری بفرمایید.

معاون وزارت دارایی- خاطر مبارک آقایان مستحضر است که امر مبارزه با قاچاق منحصرأ به انحصار دخانیات مربوط نیست. ما کالاهای ممنوع‌المصرف متعددی در کشور داریم که دستگاه‌های مختلفی مشغول مبارزه و جلوگیری از آن هستند و ممکن است که مأمورینی از دخانیات بوده‌اند که می‌فرمایند مزاحمتی از این نوع فراهم کرده‌اند ولی ممکن هم هست که مأمورین سایر دستگاه‌ها بوده‌اند. به هر حال تصدیق می‌فرمایند که مبارزه با قاچاق امری است اجتناب‌ناپذیر و به هر صورت بایستی با کمال شدت ادامه پیدا کند و وسعت پیدا بکند و خیال می‌کنم همه آقایان محترم با توجه به وضعی که در مورد سیگار تنها من می‌توانم نشان بدهم سایر موارد را بهتر است صحبت کنیم در مورد سیگار تنها که ملاحظه می‌فرمایند وضعی است که امروز شاید همه قبول بکنند که باید مبارزه‌ای خیلی شدیدتر و جدی‌تر از آن چه هست به عمل آید، بنابراین رسیدگی و بازرسی و جلوگیری از حمل و نقل مواد دخانیه قاچاق حتماً وجود خواهد داشت و حتماً وسعت پیدا خواهد کرد ولی بنده استدعا می‌کنم چنان چه مواردی پیش آمد که آن طوری که فرمودند که لازم است بنده در خدمتشان خواهیم رفت بپرسیم که چه شده است که جریمه کرده‌اند و قبضی صادر نشده است و یا احیاناً خدای نکرده در حین انجام کار و انجام وظیفه ترتیبی شده است که موجب عدم رضایت مسافریین فراهم شده است اینها را البته ما باید جلوگیری بکنیم ولی خود بازرسی خود رسیدگی خود تعقیب قاچاق همه آقایان گمان می‌کنم با این نظر موافق باشند که بایستی ادامه پیدا کند و روز به روز هم جدی‌تر و دنبالش برویم و اگر روزی این کار ضعیف شود گمان می‌کنم این یک نقصی است که بایستی مورد پرسش و بازخواست آقایان محترم قرار بگیرد.

رئیس- آقای دکتر شفق بفرمایید.

دکتر رضازاده شفق- بنده در تنظیم این لایحه اشکالی داشتم که در بالا گفته است سیگارهای مکشوفه در صورتی که در متن قانون گفته است سیگارهای فیلتردار و بدون فیلتر و توتون سیگارت و توتون پیپ و سیگار برگ خارجی جا داشت که آن جا می‌نوشتند مواد دخانیه در خود ماده واحده چه لزومی دارد و حتی می‌گوییم فیلتردار بدون فیلتر (که مردم فیلتر تلفظ می‌کنند) چه اشکالی دارد وقتی می‌گوییم کلیه سیگارها کافی است. بنده پیشنهاد می‌کنم اگر موافق باشند این دو کلمه سنگین را بردارند کلمه سیگارها البته در زبان خودمان به فیلتر صافی می‌گوییم ولی چون معمولی نیست شاید مطبوع نباشد و این جمله لازم نیست.

رئیس- آقای قوام‌صدری بفرمایید.

معاون وزارت دارایی- راجع به آن عنوانی که اشاره فرمودند بایستی عرض کنم به این مطلب در کمیسیون محترم دارایی توجه شد و در همین نظرانی که سناتور محترم فرمودند در آن جا هم عنوان لایحه عوض شد و اصلاح شد و هم عبارت‌ها فارسی شد و امحا را برداشتند و نابود کردن گذاشتند، مکشوفه را عوض کردند و این اصلاحاتی که لازم بود انجام گرفته است. در گزارش کمیسیون به همام ترتیبی که سابقاً عنوان لایحه بود نوشته شده و الا عنوان لایحه روشن است (دکتر شفق- کلمه سیگارها را عرض کردم) راجع

به کلمه فیلتردار و بدون فیلتر با توجه به عبارتی که فرمودید و قید این مطلب که سیگارت اعم است از فیلتردار و بدون فیلتر و در صورت مجلس هم طبع و انتشار خواهد یافت که نظر به هر دوی این مطلب است به نظر بنده اگر مجلس محترم موافقت فرمایند حذفش مانعی ندارد.

رئیس- وقتی گفتند کلیه سیگارت‌ها کلیه سیگارها و توتون و عنوان دیگرش را هم شامل می‌شود و لزومی ندارد که تصریح شود. آقای دکتر شفق پیشنهادتان را لطف کنید. آقای دکتر صدیق.

دکتر صدیق- در لایحه نوشته شده است این مواد دخانیه را از کاغذ جدا کنند، بنده چون وارد نیستم می‌خواستم بدانم که تمام این مواد توی کاغذ است یا بعضی در کاغذ. لذا خوب است کلمه کاغذ را حذف کنیم، شاید کاغذش را هم احتیاج داشته باشند هر طوری که بخواهند مصرف کنند و اختیار داشته باشند مصرف نکنند. چرا نوشته شده است که از کاغذ جدا بکنند. بعضی از اینها توی کاغذ نباشد توی مقوا باشد یا توی چوب باشد. خواستم این را توضیح بدهند.

رئیس- آقای معاون وزارت دارایی.

معاون وزارت دارایی (قوام‌صدری)- این موضوع جدا کردن از کاغذ لغتی بود فنی که مصطلح دخانیات بود، البته کلمه (بوراک) بود که بعد در کمیسیون ما ارشاد شدیم و متوجه شدیم که ریشه این کلمه همان کلمه فرانسوی (وراک) است که به صورت فله در اصطلاح است منتهی برای این که (بوراک) که معمول و متداول این کلمه مورد استفاده دستگاه‌های فنی است که کلمه صحیحی تشخیص نشد گذاشته نشود و ما به ازای آن در متن قانون گنجاندند لایحه اول عبارت بوراک در آن بود و اگر این کلمه نباشد و به جای آن آنچه قابل مصرف است باشد نتیجه‌اش این خواهد شد که ما سیگارها را به صورت عادی مصرف کنیم و سیگار را به مصرف عادی مصرف کردن یعنی به معرض فروش گذاشتن چون ما خودمان که مصرف نمی‌کنیم بنابراین چون کلمه از کاغذ جدا کردن که در واقع همان کلمه فنی (بوراک) است که در متن لایحه بوده است و عوض شده خواستم استدعا کنم که حتماً باید باشد برای این که این صراحت لازم است که مصرف این منحصرأ به صورت فله و توتون و باز باید باشد که در فرآورده‌های خود دخانیات باشد و آن اشکالی که عرض کردم در آینده مورد استناد قرار نگیرد که سیگار را مصرف کنند چون مصرف کردن سیگارت است و یک نوع مصرف کردن این است که ما بفروشیم و این منظور ما نیست.

رئیس- بانو دکتر مصاحب بفرمایید.

بانو دکتر مصاحب- در این ماده واحده گفته شده است: وزارت دارایی مجاز است کلیه سیگارت‌های فیلتردار بدون فیلتر و توتون سیگارت و توتون پیپ و سیگار برگ خارجی که به عنوان قاچاق کشف شده و یا بعداً کشف و ضبط شود حداکثر ظرف سه ماه آن چه قابل مصرف از فرآورده‌های مؤسسه باشد این جا به طور مطلق نوشته شده است مؤسسه و اشاره به مؤسسه دخانیات نشده.

معاون وزارت دارایی- اجازه بفرمایید (کلمه دخانیات) اضافه شود.

رئیس- با پیشنهاد آقای دکتر شفق کلمات فیلتردار و بدون فیلتر حذف خواهد شد و در سطر سوم بعد از مؤسسه دخانیات اضافه شود که دیگر ابهامی باقی نخواهد ماند. (دکتر متین‌دفتری- کلمه کلیه هم حذف می‌شود). خیر کلیه سیگارت‌ها باقی می‌ماند. نسبت به لایحه دیگر نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی می‌گیریم به ورود در شور ماده واحده. سناتورهای که موافقت قیام فرمایند اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است. نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی می‌گیریم به ماده واحده، با اصلاحاتی که صورت گرفت یعنی با حذف کلمه (فیلتردار و بدون فیلتر) و اضافه کردن (دخانیات) بعد از مؤسسه. سناتورهای که موافقت قیام

فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر مطرح است. نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی می‌گیریم به کلیه لایحه. سناتورهایی که موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه چون اصلاح شده است به مجلس شورای ملی اعاده می‌گردد.

مشروح مذاکرات مجلس سنا ، دوره ۵

جلسه : ۱۳

دوشنبه یازدهم دی ماه ۱۳۴۶

(دوره چهل و شش و چهل و هفت اجلاسیه)

فهرست مطالب :

۱۵- شور اول لایحه لازم الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای

۱۵- شور اول لایحه لازم الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران

رئیس- لایحه لازم الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران برای شور اول مطرح است گزارش کمیسیون شماره ۴ قرائت می شود.

به شرح زیر قرائت شد

گزارش از کمیسیون شماره چهار-دارایی-به مجلس سنا

لایحه لازم الاجرا بودن قراردادهای بین ادارات دخانیات و توتونکاران که از مجلسین شورای ملی ارسال و به کمیسیون شماره ۴ دارایی ارجاع گردیده بود با حضور آقای قوام صدی معاون وزارت دارایی مورد رسیدگی قرار گرفت و پس از بحث لازم کمیسیون چنین نظر داد که رسیدگی به لایحه مزبور در صلاحیت کمیسیون شماره ۳ (دادگستری) بوده و بعداً کمیسیون شماره چهار از لحاظ مالی اظهارنظر نماید لذا لایحه به کمیسیون شماره ۳ ارسال و کمیسیون مزبور با حضور آقای پرتو معاون وزارت دادگستری و آقای قوام صدی معاون وزارت دارایی لایحه مزبور را مورد رسیدگی قرارداد و اصلاحاتی در عنوان و متمم آن به عمل آورده و به کمیسیون شماره چهار اعاده نمودند و کمیسیون شماره ۴ اصلاحات مزبور را تأیید نمود. اینک گزارش آن برای شور اول تقدیم مجلس محترم سنا می گردد.

مخبر کمیسیون شماره چهار-رام

قانون لازم الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای توتونکاران و چایکاران

ماده واحده

قراردادهای عادی که به منظور کشت توتون سیگار و چپق با تنباکو و پرداخت وام یا مساعده به منظور ساختمان ابنیه یا خرید تراکتور و یا تحصیل آب برای توتونکاری امثال آن بین ادارات دخانیات و توتونکاران منعقد می گردد و همچنین قراردادهای عادی که به منظور پرداخت وام یا مساعده برای کشت و اصلاح باغات چای بین سازمان چای و چایکاران منعقد می شود در صورتی جمع

وجوه پرداختی هر قرارداد زاید بر یکصد هزار ریال نباشد مشمول مقررات تبصره ۳۲ قانون بودجه سال ۱۳۳۶ است و در صورت استنکاف بدهکاران از انجام تعهدات و اجرای مفاد قراردادهای منعقد مؤسسه انحصار دخانیات و یا سازمان چای می‌تواند با استفاده از مقررات تبصره مزبور براساس آئین‌نامه اجرایی وصول مالیات‌ها اقدام نماید به شکایات اجرایی در مورد فوق طبق ماده ۲۹۱ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۴۵ رسیدگی می‌شود متن قراردادهای مزبور برحسب مورد از طرف مؤسسه دخانیات و یا سازمان چای تهیه خواهد شد انعقاد قراردادهای عاید زاید بر یکصد هزار ریال ممنوع است.

رئیس- قبل از این که وارد رسیدگی لایحه بشویم لازم است یک توضیحی راجع به مقدمه گزارش کمیسیون که از طرف آقای مخبر امضاء شده است بدهم که برحسب روشی که متداول است لوایحی که از مجلس شورای ملی می‌رسد به همان کمیسیون‌هایی ارجاع می‌شود که در مجلس شورای ملی ارجاع شده است ولی آقایان بعد از این که تشخیص دادند که مسئله بایستی در کمیسیون شماره ۳ هم بررسی بشود البته به آنجا ارسال شد ولی خواستم فراموش نشود که تشخیص این که لوایح به کدام کمیسیون بایستی ارجاع بشود در حق رئیس مجلس است البته این روشی هم که ما داشتیم همیشه مراعات شده است که به کمیسیون‌هایی که در مجلس شوری ارجاع می‌شده است به همان کمیسیون‌ها ارجاع بشود. منتهی گاهی از مواقع پیش می‌آید که ملاحظه می‌شود که در آنجا یا به بعضی از کمیسیون‌ها که لازم بوده است ارجاع بشود فراموش شده یا این که اساساً ممکن است که وظایف کمیسیون‌هایی که در مجلس شورای ملی دارند کاملاً منطبق با آن که ما در اینجا داریم نباشد این است که گاهی اوقات پیش می‌آید که ما از آن روش عادی و متداول خودمان ناچاریم که انحراف پیدا بکنیم و به هر ترتیبی که مصلحت ایجاب می‌کند عمل بکنیم- این توضیح را بنده لازم دانستم که به عرض برسانم کلیات مطرح است آقای دکتر آقایان بفرمایند.

دکتر آقایان- لایحه‌ای که مجلس شورای ملی به مجلس سنا ارسال کرده بود مقرر می‌داشت که قراردادهایی که دخانیات با کشاورزان توتونکار منعقد می‌کند در حکم اسناد رسمی محبوس است کمیسیون دادگستری مجلس سنا خوشبختانه یک قدری در این امر تعدیل کرد که گفت این قراردادهای عادی که دخانیات با توتونکار منعقد می‌کند در حکم مطالبات مالیاتی باشد خلاصه کلام این است که می‌خواهند مجوز کسب بکنند که توتونکار را بتوانند بدون هیچ مقدمه‌ای بگیرند و زندانی بکنند. (دکتر سجادی- بدون مقدمه نمی‌گیرند زندانی کنند این طور نیست) الان بنده توضیح عرض می‌کنم جنابعالی هم لطفاً جواب بفرمایید یا بنده قانع می‌شوم یا جنابعالی (دکتر سجادی- بنده قانع شده‌ام) به هر حال این موضوع زندانی کردن یک بدهکار یعنی بدهکاری که هیچ گونه جرمی مرتکب نشده فقط بدهکار است و در آن روز معین نمی‌تواند پرداخت بکند یا اشکالی دارد این مقررات کاملاً ظالمانه است برای این که بخواهیم چه نخواهیم ما مجبوریم این اصل را قبول کنیم که کسی را که زندانی می‌کنند مجازات شده چون زندان رفتن مجازات است نه فقط مجازات برای شخص زندانی است بلکه مجازات دسته‌جمعی برای خانواده او می‌باشد بنابراین عدالت چه حکم می‌کند عدالت حکم می‌کند که کسی که جرمی مرتکب نشده و کلاهبرداری نکرده و تقلبی نکرده این را زندانی نکنند حالا بنده سعی خواهیم کرد که با این زبان تا توانم ثابت کنم که این مقررات ظالمانه‌ای که از قرون وسطی به ارث برده شده است کاملاً غلط است و نباید دامنه این مقررات غلط را ما باز هم توسعه بدهیم.

مخصوصاً در مورد یک قرارداد بازرگانی که بین توتونکار و اداره دخانیات که خودمان تصویب کرده‌ایم که مثل یک مؤسسه بازرگانی اداره بشود حالا این کار زندانی کردن کسی که مرتکب جرمی نشده است اولاً از نظر انسانی غلط است برای این که آزادی بزرگترین و گرانبهاترین ودیعه انسانی است یک شخصی که آزاد به دنیا آمده است اصولاً غلط است که ما بگوییم به او بگوییم تو که آزاد به دنیا آمده‌ای ولو جرمی مرتکب نشده‌ای فقط به صرف این که بدهکار هستی بیا برو زندان.

این اصلاً از بردگی هم بدتر است و این خلاف همین عدالت اجتماعی است که پادشاه ما قهرمان آن است. از نظر حقوقی که غلط‌تر است غلط محض است برای این که تن انسان و تن افراد مال‌التجاره که نیست شما بتوانید توقیف کنید و مورد معامله قرار بدهید

اگر کسی بدهکار است اموالش هست که باید جوابگوی دهی او باشد نه تنش تن او آزاد به دنیا آمده است و تنها تن را فقط در موردی می‌توان زجر داد و تنبیه کرد که مرتکب جرم یا گناهی شده باشد البته اهل سفسطه همیشه خواهند گفت برود اگر نمی‌تواند بدهد اعسار بدهد حالا تا این اعسار را کی بدهد و کجا بدهد و کی عملی بشود زندگی او از هم پاشیده می‌شود.

اصلاً عدل و انصاف نیست که این کار بشود حالا ما یک مقررات خیلی شخصی داریم که در تمام دنیا محکوم شده است یعنی یونان و رم دو هزار سال پیش زندانی کردن شخص بدهکار را از بین بردند بیش از صد سال است که دنیای متری و متمدن همه این را محکوم کرده‌اند اصلاً در کتب حقوقی امروز اصلاً این موضوع تدریس نمی‌شود و اصلاً درس نمی‌دهند و محصلین این را نمی‌خوانند چون واقعاً این کار خیلی ظالمانه است.

از نظر اقتصادی هم که این یک کاری است کاملاً غلط برای این که این بابایی که می‌آید یک قراردادی می‌بندد اول که با امضاء این قرارداد تنش را گرو می‌گذارد بعد هم خیلی اشخاص ممکن است این قراردادها را امضاء نکنند برای این که ممکن است یک اشکالی پیش بیاید و این شخص نتواند روز معین بدهی‌اش را بدهد اگر فهمید که می‌تواند او را بگیرند و زندانی بکنند ممکن است این قرارداد را قبلاً امضاء نکند از طرف دیگر اگر این کار صحیح بود تمام دنیا تمام این ممالک متری از این رویه پیروی می‌کردند.

شما هم واقعاً فکر می‌کنید که تنها طریقه تسهیل وصول مطالبات زندان است پس چرا فقط به زندان اکتفا می‌کنید بگیرند زندانی کنند اگر باز هم نداد روزی ۵۰ ضربه شلاق بزنند و اگر باز نداد آن وقت دستش را ببرید این که صحیح نیست ممکن است بگویید که یک مترسک است ما هیچ وقت چنین نمی‌کنیم که یک نفر کشاورز را توقیف بکنیم فقط این را می‌خواهیم توی قرارداد باشد که بترسد و باید بدهد به نظر بنده مترسک در این حال و در این فصل و در این قرن اصلاً معنی ندارد به هر حال بنده زیاد اصرار نمی‌کنم یک پیشنهادی تقدیم کرده‌ام که اگر می‌خواهید لازم‌الاجرا باشد لازم‌الاجرا باشد ولی حق توقیف شخصی در آن نباشد زیرا این موضوع زندان زندگی اشخاص را به هم می‌ریزد و فعالیت‌ها را بطئی می‌کند.

بنابراین این نکته را باید همیشه در نظر داشته باشیم که وقتی کسی که جرمی را مرتکب نشده است و کسی که گناهکار نیست بگیریم زندانش کنیم در این کار یک عیب بزرگی پیدا می‌شود که آن عیب غیرقابل جبران است کسی که رفت زندان آبرویش رفته است اگر یک امیدی بود که این شخص بتواند به نحوی فعالیتش ادامه بدهد و بیاید قرضش را بدهد آن امید هم از بین می‌رود یعنی یک طلبی که یک شانس وصول باز هم داشتید به کلی از بین می‌برید. و این اصول را اقتصاد دنیا قبول کرده حالا در خاتمه عرایض به این نکته اکتفا می‌کنم که من فکر می‌کنم که اگر دخانیات پایه معاملاتش را ببرد روی اعتبار مثل تمام دنیا خیلی بهتر موفق خواهد شد تا این که بیاید کسب اجازه کند که اشخاصی که ممکن است گناهکار نباشد زندانی بکند.

رئیس-آقای رام بفرمایید.

رام-بنده اجازه می‌خواهم بدوً راجع به بیانات جناب آقای رئیس عرض کنم که رویه‌ای که در مجلس سنا اتخاذ شده است طبق دستور مقام ریاست کاملاً مطابق آئین‌نامه است. در این مورد چون در کمیسیون موادی آمد و مطرح شد که مربوط به دادگستری بود تقاضا شد که از نظر صلاحیت کمیسیون دادگستری اجازه بفرمایند در کمیسیون دادگستری هم مورد مطالعه و دقت قرار بگیرد و همین اقدام هم شد خواستم این توضیح را عرض کرده باشم که رویه مجلس سنا همین است که عمل می‌شود و کاملاً مطابق آئین‌نامه است حالا اگر در مجلس شورای ملی غفلت شده است یا توجه نشده است یا مقررات دیگری دارند بنده نمی‌دانم به هر حال چون موادی در این لایحه بود که ارتباط به دادگستری داشت تقاضا شد که آن کمیسیون هم مطالعه بکند و دستور فرمودند و اقدام هم شد.

اما راجع به بیانات سناتور محترم بنده این طور استنباط کردم که توجه ایشان به مقررات و قوانین دیگری است که آن قوانین و مقررات با این لایحه ارتباط پیدا نمی‌کند چون در این صورت لایحه صحبت زندانی شدن و زندانی نشدن نیست (دکتر آقایان - چرا هست). صحبت زندانی شدن و زندانی نشدن مربوط به این لایحه بخصوص نیست مربوط به کلیه اسناد رسمی است که از جانب مقامات رسمی صادر می‌شود مثل اسناد رسمی در ثبت اسناد و اسناد رسمی در محاکم و اسناد رسمی و مقررات مربوط به دارایی و وصول مالیات‌ها و صدور چک‌ها و غیره موارد متعددی است که مدیون اگر به تکالیفی که در قرارداد معین شده است رفتار نکند مقرراتی هست در قوانین دادگستری و ثبت اسناد در موارد مالیات‌ها در وزارت دارایی در موضوع چک‌ها و سفته‌ها که همه مربوط به آن مسایل است البته سناتور محترم شاید مواردی را توجه کرده‌اند که شاید یک مدیونی گرفتار شده است نتوانسته است به تعهدات خودش عمل کند و زندانی شده است و حالا خواسته‌اند در این مورد این مسایل را بیان بکنند و آلا در اینجا یک نظر دیگر و یک نوع کمکی و تسهیلی است برای کسانی که برای راه انداختن کارشان پول از موسسه دخیانیات یا از موسسه چای می‌خواهند اگر این تسهیل را ما انجام ندهیم یعنی آن‌ها مجبورند که مطابق مقررات وقتی وام می‌دهند اسناد رسمی در ثبت اسناد تهیه کنند و در دفاتر مربوطه ثبت شود وقتی هم که مدیون نتوانست بدهد طبق مقررات ثبتی با آنها رفتار خواهد شد برای جلوگیری از اتلاف وقت و برای این که معطل نمانند و حاجت کسانی که احتیاج به این وام دارند فوری برطرف شود تجویز می‌شود که مطابق این لایحه که با اسناد غیررسمی هم می‌تواند معامله کنند منتها اداره دخیانیات یا موسسه چای به کسی که پول می‌خواهد می‌گوید این پول را به شما می‌دهم ولی بدانید اگر در مواردی که مقرر است ندهی مشمول مقررات مالیاتی هست و مانند یک مؤدی مالیاتی با شما رفتار خواهد شد بنده وارد فلسفه احکامی که در این باب هست نمی‌شوم که اگر بنا بود مدیونین بدانند که اگر به تعهد خودشان رفتار نکنند زندانی نمی‌شوند و اموالشان را می‌توانند مخفی کنند و فرار کند بر ضرر ارباب حاجت است زیرا کسی به کسی پول وام نمی‌دهد بنده وارد این بحث نمی‌شوم مربوط به بنده هم نیست درموقعی که راجع به قوانین دادگستری و ثبت اسناد بحث می‌شود می‌توانند تذکر بفرمایند اما در این قسمت تکرار می‌کنم که یک نوع فراهم آوردن وسایل سرعت و تسهیل کار برای صاحبان حاجت است یک کسی که در موسسه دخیانیات مشغول کار است و پنج هزار تومان پول فوری احتیاج دارد اگر بنا باشد تمام مقررات قانونی طی بشود باید برود در دفتر ثبت اسناد و از آن جا اسنادی تهیه کند و در دفاتر ثبت کند قبوضی صادر کنند و تعهداتی انجام بشود و بعد از اتمام این کارها پول بدهند مدتی معطل می‌ماند و ممکن است زبانی متوجه آن کسی که حاجت دارد بشود گفته شده است که با همین اسناد معمولی انجام بدهند و قرارداد تنظیم کنند و همان ساعتی که او مراجعه می‌کند به او پول بدهند منتها اگر در موقع خودش به انجام تعهداتش رفتار نکرد بتوانند این را مشمول مقررات مالیاتی قرار بدهند حالا اگر بیانات نماینده محترم را در نظر بگیریم انجام آن مقررات و تشریفات مالیاتی یا ثبتی و قوانین دادگستری را ظلم می‌دانند در آن مورد باید صحبت بفرمایند و آلا این یک نوع کمکی است به زارعین که کارشان معطل می‌ماند.

رئیس-نسبت به کلیات دیگر نظری نیست؟ اظهاری نشد-رأی می‌گیریم به ورود در شور ماده واحده-سناتورهایی که موافقت قیام فرمایند-اکثر برخاستند-تصویب شد ماده واحده مطرح است پیشنهادی از طرف آقای فیلکس آقایان رسیده است که قرائت می‌شود.

(به شرح زیر قرائت شد)

ریاست معظم مجلس سنا

پیشنهاد می‌نماید در ماده واحده بعد از می‌تواند و قبل از با استفاده از مقررات تبصره بدون حق توقیف شخص قید گردد. فیلکس آقایان

رئیس- به کمیسیون برای رسیدگی ارجاع خواهد شد آقای جعفری بفرمایید.

جعفری- بنده عرضی در عنوان ماده واحده دارم چون در خود ماده واحده فکر می‌کنم یک کلمه‌ای افتاده است زیرا نوشته شده است قانون لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات در صورتی که باید نوشته شود (قراردادهای منعقد بین مؤسسه دخانیات) فکر می‌کنم کلمه منعقد یا غیرمنعقد لازم باشد کما این که در خود ماده واحده هم ذکر از انعقاد و تنظیم قرارداد است به این جهت پیشنهادی در این مورد تهیه کرده‌ام که تقدیم می‌کنم اما نسبت به موضوع ماده واحده آن‌چه که بنده استنباط می‌کنم منظور این است که کلیه قراردادهایی که به منظور پرداخت وام یا مساعده جهت این منظورهای یکی کشت توتون چپق و تنباکو و یکی برای ساختن ابنیه یا خرید تراکتور یا تحصیل آب کلیه این قراردادها که برای پرداخت وام یا مساعده منعقد می‌شود این قراردادها به موجب این ماده واحده لازم‌الاجرا خواهد بود. اگر این طور است عبارت سطر اول ماده واحده که نوشته شده است قراردادهای عادی که به منظور کشت توتون سیگار و چپق و تنباکو صحبتی از پرداخت وام یا مساعده برای این قسمت هیچ نیست بعد نوشته شده است که "پرداخت وام یا مساعده به منظور ساختمان ابنیه" - پس پرداخت وام یا مساعده اطلاق به ساختمان ابنیه و یا خرید تراکتور می‌شود اگر ماده واحده به این نحو باقی بماند پس منظور پرداخت مساعده یا وام برای کشت توتون سیگار یا چپق نخواهد بود بنابراین اگر منظور شما پرداخت وام برای این قسمت هم هست باید ماده واحده اصلاح شود به این جهت بنده پیشنهادی تهیه کرده‌ام که می‌خوانم.

پیشنهادهای آقای جعفری به شرح زیر قرائت شد.

مقام محترم ریاست مجلس سنا

به این وسیله پیشنهاد می‌شود عنوان لایحه لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چای‌کاران به شرح ذیل اصلاح می‌شود.

قانون لازم‌الاجرا بودن قراردادهای منعقد بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران.

با تقدیم احترام. جعفری

مقام محترم ریاست مجلس سنا

به این وسیله پیشنهاد می‌شود قسمت اول ماده واحده به ترتیب ذیل اصلاح گردد.

ماده واحده- قراردادهای عادی که به منظور پرداخت وام یا مساعده جهت کشت توتون سیگار و چپق یا تنباکو و یا به منظور ساختمان ابنیه الخ

با تقدیم احترام. جعفری

رئیس- به کمیسیون ارجاع خواهد شد. نسبت به ماده واحده دیگر نظری نیست؟ اظهاری نشد- رأی می‌گیریم به ورود در شور دوم ماده واحده سناتورهای که موافقت قیام فرمایند- اکثر بخواستند- تصویب شد لایحه برای شور دوم به کمیسیون شماره ۴ ارجاع خواهد شد که نظر کمیسیون شماره ۳ را هم بگیرند.

مشروح مذاکرات مجلس سنا، دوره ۵

جلسه: ۱۶

دوشنبه دوم بهمن ماه ۱۳۴۶

(سال‌های ۴۶ و ۴۷ اجلاسیه)

فهرست مطالب:

۱- تصویب صورت مجلس

۱۱- قانون لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و چایکاران و اعاده آن به کمیسیون

رئیس- لایحه لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران برای شور دوم مطرح است گزارش کمیسیون شماره ۴ قرائت می‌شود.

به شرح زیر قرائت می‌شود

گزارش کمیسیون شماره ۴ (دارایی) به مجلس سنا

لایحه لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران که برای شور دوم به کمیسیون شماره ۴ (دارایی) ارجاع گردیده بود احور آقای قوام صدی معاون وزارت دارایی مورد رسیدگی قرار گرفت و پس از بحث لازم و اوجه به پیشنهاد اوجه واصل ضمن شور اول گزارش شور اول عیناً تصویب و جهت اظهارنظر به کمیسیون شماره ۳ (دادگستری) ارسال و کمیسیون مزبور نظر این کمیسیون را تأیید نمود.

اینک گزارش آن برای شور دوم تقدیم مجلس محترم سنا می‌گردد.

مخبر کمیسیون شماره ۴- رام

قانون لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران

ماده واحده

قراردادهای عادی که به منظور کشت توتون سیگار و چپق با تنباکو پرداخت وام و یا مساعده به منظور ساختمان ابنیه با خرید تراکتور و یا تحصیل آب برای توتونکاری و امثال آن بین ادارات دخانیات و توتونکاران منعقد می‌گردد و همچنین قراردادهای عادی که به منظور پرداخت وام یا مساعده برای کشت و اصلاح باغات چای بین سازمان چای و چایکاران منعقد می‌شود در صورتی که

جمع وجوه پرداختی هر قرارداد زائد بر یکصد هزار ریال نباشد مشمول مقررات تبصره ۳۲ قانون بودجه سال ۱۳۳۶ است و در صورت استنکاف بدهکاران از انجام تعهدات و اجرا مفاد قراردادهای انعقد مؤسسه انحصار دخانیات و یا سازمان چای می‌تواند با استفاده از مقررات تبصره مزبور بر اساس آئین‌نامه اجرا نرخ وصول مالیات‌ها اقدام نماید به شکایات اجرایی در مورد فوق طبق ماده ۲۹۱ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۴۵ رسیدگی می‌شود متن قراردادهای مزبور برحسب مود از طرف مؤسسه دخانیات و یا سازمان چای تهیه خواهد شد.

انعقاد قراردادهای عادی زائد بر یکصد هزار ریال ممنوع است.

رئیس- ماده واحده مطرح است آقای دکتر آقایان بفرمایید.

دکتر آقایان- بنده در شور اول این لایحه یک پیشنهادی تقدیم کرده بودم که مورد عنایت کمیسیون قرار نگیرد (دکتر سجادی مورد عنایت قرار گرفت ولی مورد قبول واقع نشد) و اینک با اجازه مقام محترم ریاست پیشنهادم را تجدید می‌کنم. پیشنهاد بنده این بود که این قراردادهایی که با یک شرکت سهامی که دخانیات بعداً رأی دادید و شرکت سهامی شد منعقد می‌شود لازم‌الاجرا بشود ولی لازم‌الاجرا در مورد زندانی کردن اشخاص نشود توضیح عرض کردم در شور اول که حبس کردن اشخاص بیگانه که هیچگونه جرمی مرتکب نشده‌اند ظلم است و این ظلم در قوانین ما هست و یک ننگ بزرگی است و حالا نباید بیاییم دامنه این ننگ را توسعه بدهیم و یک قراردادی که دخانیات با یک توتونکار می‌بندد توی آن قید کنیم که سر موعد اگر پول را نداد بتوانند شخص توتونکار را زندانی کنند.

به نظر بنده هیچ صحیح نیست و از آنجایی که اصولاً قوانین یک مملکت آیین تمدن آن مملکت است چرا بیاییم این قوانین را توسعه بدهیم یک توتونکاری یک معامله‌ای می‌کند فرض کنید روی اعتبار و امکاناتش اگر می‌شناسیدش که آدم درستی است که به او بدهید و الا این حربه‌ای باشد همیشه که بتوانند او را زندانی کنند در موقعی که هیچگونه جرمی مرتکب نشده است این خلاف انسانیت است و خلاف حقوق بشری است که غیر مجرم و غیر گناهکار را زندانی کنند بنابراین بنده این پیشنهاد را تجدید می‌کنم و استدعا می‌کنم که قبول بفرمایند.

رئیس- آقای معاون وزارت دادگستری بفرمایند.

پرتو- سناتورهای محترم به خوبی استحضار دارند که خمیر مایه فعالیت اقتصادی در هر اجتماعی اطمینان کافی است- برای داد و ستد اگر امر دایر شود به این که صاحب سرمایه‌ای پولش را به کسی قرض بدهد و مطمئن نباشد که در رأس موعد پول را به او برمی‌گرداند اولاً این سبب خواهد شد که جلوی فعالیت‌های اقتصادی گرفته شود و سرمایه در گردش نباشد و متوقف بشود بالنتیجه بر اثر این عدم اعتماد هیچ کس در کارهای سرمایه‌گذاری قدم به پیش نمی‌گذارد قوانین فعلی هم این را نمی‌گوید که اگر کسی نداشت باز او را بازداشت کنند به مصداق (المفلس فی امان الله) اگر اعسار کسی در محکمه ثابت بشود این قبول اعسار مانع از عملیات اجرایی است و فوراً آن شخص از زندان آزاد می‌شود و دیگر مأمورین اجرا مزاحمتی برای او فراهم نخواهند کرد تا موقعی که از او مالی به دست بیاید و آن وقت می‌تواند قروض خود را بعد این خود بپردازد وضع قراردادی هم که دخانیات با توتونکار می‌بندد همین طور است اگر اطمینان خاطر نباشد که آن توتونکار که از این بهره‌مند شده است و گرهی از کارهایش گشاده شده است تواند به موقع پول را برگرداند به دخانیات، دخانیات دیگر قادر نخواهد بود این پول را به توتونکار دوم بدهد که گشایش و فرجی در کار او حاصل شود بنابراین موضوع اجرا حتماً لازم است کمکی که دولت کرده در این لایحه این بوده است که این توتونکار را از آمدن به حضور رسمی که غالباً در محل کشت و فعالیت او نیست و مجبور است که فعالیت کشاورزی را ترک کند و

بیاید [ناخوانا] که در محضر [ناخوانا] را امضا کند و از طرفی پرداخت حق‌الثبت و حق تحریر و از این قبیل را هم معاف می‌کند و وصولش را هم برای دستگاه دولت آسان می‌کند.

الان میلیون‌ها تومان مالیات را که کمیسیون‌های مالیاتی حل و فصل می‌کنند و رقم قطعی تعیین می‌کنند به وسیله مأمورین خود وزارت دارایی وصول می‌شود بدون این که مراجعه شود به ثبت اسناد و باز ثبت را با این کادر ناقص و ضعیفی که دارند در سراسر کشور زیاده‌تر بکنند.

بنابراین در قانون پیش‌بینی شده این ضمانت اجرا به عهده همان کمیسیونی است که میلیون‌ها تومان مالیات را وصول می‌کند و تصمیم آن کمیسیون هم قطعی است به طریق اولی این اختیار را خواهد داشت قراردادهایی بیش از ده هزار تومان نیست وصول بکند.

رئیس- آقای رام بفرمایید.

رام- راجع به بحث اصولی که آقای معاون وزارت دادگستری بیان کردند بنده چیزی عرض نمی‌کنم بیان ایشان به عقیده بنده کامل بود. می‌خواهم نتیجه اجرای نظریه جناب آقای دکتر آقایان را عرض کنم نتیجه این خواهد شد که از این مساعدت توتونکاران و چایکاران محروم بشوند زیرا این مساعدت با طبقه‌ای می‌شود که دارای وثیقه نیستند دارای ضامن معتبری نیستند و مؤسسه می‌خواهد به آنها مساعدت کند پول متعلق به خزانه کشور است آن کسی که پول در اختیارش هست در مقابل وزارتخانه مربوط و وزارتخانه در مقابل مجلسین و ملت مسئولیت دارد که هر پولی که از خزانه می‌پردازد برگردد اگر این تأمین حذف بشود نتیجه‌اش این خواهد بود که این وام را نمی‌دهند و توتونکاران و چایکاران از این مساعدت محروم می‌شوند و این نقض غرض است که ایشان در این بابت دارند آن نظری که ایشان دارند باید به قوانین دیگری که مربوط به دادگستری است هر وقت که بحث بفرمایند و الا در این مورد اگر این شرط را بردارند و یک قیدی بکنند که در قوانین دیگر نیست نتیجه اثر این خواهد شد که توتونکاران و چایکاران از این مساعدت محروم بشوند.

رئیس- تیمسار وره‌رام بفرمایید.

تیمسار وره‌رام- آقایان استحضار دارند که یکی از مهمترین مناطق توتونکاری اشنوه و رضاییه است دولت آمده است آنجا مساعدتهایی داده است به زارعین برای کارهای معین از توتونکاری تلمبار بسازند یا کارهای دیگر آن موقعی که این کار را کرده ۱۲ هزار هکتار زیر کشت توتون پیش‌بینی شده است و به همین جهت هم برای ۱۲ هزار هکتار به مردم مساعده داده یک مرتبه امسال آورده به سه هزار هکتار مردمی که قرض گرفته بودند و تلمبار ساخته‌اند برای توتون حالا می‌گویند نکار پول من را بده می‌گویند نکار زارع این زارع این کار را انجام داده حالا چه کار کند حالا که می‌گویند کشت نکنید اینها را ببرید به زندان، دارایی آنها را ضبط کنند برای این که مساعدت دولت را وصول کنند دولت در مقابل کشت توتون این قرض را داده وقتی که اجازه کشت توتون نمی‌دهید و زارع این را خرج کرده از کجا بیاورد بدهد. بنده خواهش می‌کنم راجع به این موضوع که گزارشات مفصلی از طرف استاندار و سایر مراجع به وزارتخانه مربوط رسیده راجع این شکایات است رسیدگی بکنند این زارع بیچاره که می‌خواهند به او مساعدت کنند فردا یک گاوی هم که دارد باید بفروشد و بدهد به اداره دخانیات و این نقض غرض است که شما این پول را دادید که من توتون بکارم بعداً آمیدید گفتید توتونکاری لازم نیست- این قرض را من خرج کرده‌ام- برای این کار از کجا بیاورم بدهم بنده خواهش می‌کنم راجع به این موضوع دقت بفرمایید.

رئیس- آقای پرتو بفرمایید.

پرتو (معاون وزارت دادگستری)- اگر دخانیات توجه پیدا کرد که عدم کشت توتون مستند به عمل خود زارع و توتونکار نیست و در اثر دستور خود دخانیات بوده که گفته‌اند توتون نمی‌خواهیم کشت شود و مسلماً در اقدام به وصول طلب هم مهلت قائل خواهد شد که هر وقت داشت و توتون کاشت وصول کنند تردیدی ندارد وقتی که این عمل مستند به عمل خود زارع نیست مسئول آن هم نیست در صورتی می‌تواند این پول را بپردازد که برای آن علتی که وام داده شده به کار رفته باشد اگر در این سال وامی گرفته باشد برای کشت توتون ولی سیاست دخانیات این اقتضا را داشته که در آن سال اصلاً توتون نکارند در آن سال هم آن طلب وصول نخواهد شد مسلماً برای این که سناتور محترم باید توجه داشت باشند که هدف از تقدیم این لایحه دولت تسهیل کار و رفاه بیشتر برای توتونکار است- نه این که تضییقی در وضع او پیدا بشود این حسن نیت در کار بوده است که با تقدیم این لایحه و تصویبش گشایشی در کار توتونکار پیدا شود و به طریق سهل‌تری بتواند وام بگیرد نظر این نبود است که کارش را مشکل‌تر بکنند.

رئیس- پیشنهادی از طرف تیمسار سپهبد وهرام رسیده است که قرائت می‌شود.

به شرح زیر قرائت شد.

مقام معظم ریاست

پیشنهاد می‌کنم برای بررسی مجدد به کمیسیون ارجاع گردد - سپهبد وهرام

رئیس- نسبت به این پیشنهاد مخالفی هست؟

دکتر شفق- بنده موافق هستم.

رئیس- اگر مخالفید صحبت بفرمایید. رأی می‌گیریم به پیشنهاد تیمسار سپهبد وهرام سناتورهایی که موافقند قیام فرمایید (اکثر برخاستند) تصویب شد برای بررسی بیشتر به کمیسیون اعاده می‌شود و خواهش می‌کنم از تیمسار که خودشان در کمیسیون حضور به هم برسانند که توضیحات بیشتری بدهند که برای اتخاذ تصمیم مؤثر باشد.

مشروح مذاکرات مجلس سنا، دوره ۵

جلسه: ۲۰

دوشنبه بیست و سوم بهمن ماه ۱۳۴۶

(سال‌های ۴۶ و ۴۷ اجلاسیه)

فهرست مطالب:

۹- تصویب قانون لایحه لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران

نایب رئیس- لایحه لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران برای شور دوم مطرح است گزارش کمیسیون شماره ۴ قرائت می‌شود.

(به شرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون شماره چهار (دارایی) به مجلس سنا

لایحه لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران که در جلسه علنی روز دوشنبه دوم بهمن ۱۳۴۶ ضمن شور دوم بنا به پیشنهاد تیمسار سپهبد ورهرام برای رسیدگی بیشتر به کمیسیون شماره چهار (دارایی) ارجاع گردیده بود با حضور آقای قوام صدوری معاون وزارت دارایی و آقای رهبری معاون وزارت تولیدات و مواد مصرفی مورد رسیدگی قرار گرفت و پس از بحث لازم گزارش شور دوم عیناً تأیید گردید و راجع به شکایت توتونکاران رضاییه چون مربوط به این لایحه نبود نتیجه رسیدگی کمیسیون جداگانه گزارش خواهد شد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس محترم سنا می‌گردد.

مخبر کمیسیون شماره چهار - رام

قانون لازم‌الاجرا بودن قراردادهای بین مؤسسه دخانیات و سازمان چای با توتونکاران و چایکاران.

ماده واحده- قراردادهای عادی که به منظور کشت توتون سیگار و چپق یا تنباکو و پرداخت وام و یا مساعده به منظور ساختمان ابنیه یا خرید تراکتور و یا تحصیل آب برای توتون‌کاری و امثال آن بین ادارات دخانیات و توتونکاران منعقد می‌گردد و همچنین قراردادهای عادی که به منظور پرداخت وام یا مساعده برای کشت و اصلاح باغات چای بین سازمان چای و چایکاران منعقد می‌شود در صورتی که جمع وجوه پرداختی هر قرارداد زائد بر یکصد هزار ریال نباشد مشمول مقررات تبصره ۳۲ قانون بودجه سال ۱۳۳۶ است و در صورت استنکاف بدهکاران از انجام تعهدات و اجرای مفاد قراردادهای منعقد مؤسسه انحصار دخانیات و یا سازمان چای می‌تواند با استفاده از مقررات تبصره مزبور بر اساس آیین‌نامه اجرایی وصول مالیات‌ها اقدام نماید. به شکایات اجرایی در مورد فوق

طبق ماده ۲۹۱ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب اسفند ماه ۱۳۴۵ رسیدگی می‌شود متن قراردادهای مزبور بر حسب مورد از طرف مؤسسه دخانیات و یا سازمان چای تهیه خواهد شد.

انعقاد قراردادهای عادی زائد بر یکصد هزار ریال ممنوع است.

رئیس - ماده واحده مطرح است اگر نظری هست می‌فرمایند (اظهاری نشد) نظری نیست؟ رأی می‌گیریم به ماده واحده سناتورهای که موافق هستند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر مطرح است اگر نظری باشد می‌فرمایند نظری نیست رأی می‌گیریم به کلیه لایحه سناتورهای که موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد چون لایحه اصلاح شده به مجلس شورای ملی اعاده می‌شود.

مشروح مذاکرات مجلس سنا، دوره ۵

جلسه: ۴۳

چهارشنبه نهم مرداد ماه ۱۳۴۷

(سال های ۴۶ و ۴۷ اجلاسیه)

فهرست مطالب:

۱- تصویب صورت مجلس

۱۹- اعلام وصول لایحه اساسنامه شرکت دخانیات ایران

۱۹- اعلام وصول لایحه اساسنامه شرکت دخانیات ایران از مجلس شورای ملی رسیده است که وصول آن اعلام می شود.

مراسله مجلس شورای ملی قرائت می شود.

(به شرح زیر قرائت شد)

ریاست محترم مجلس سنا

در اجرای تبصره ذیل ماده ۳ قانون تشکیل وزارت تولیدات کشاورزی و مواد مصرفی اساسنامه شرکت دخانیات ایران در جلسه روز پنجشنبه ۱۳۴۷/۴/۶ طی نامه شماره ۶۲۶۸ مورخ ۱۳۴۷/۴/۴ جهت تصویب به کمیسیون های مربوط و همچنین دارایی و امور استخدامی مجلسین تقدیم گردید.

کمیسیون های تولیدات کشاورزی و دارایی در جلسه سوم مرداد ماه ۱۳۴۷ و امور استخدام و سازمان های اداری در جلسه پنجم مرداد ماه ۱۳۴۷ اساسنامه مزبور را مورد رسیدگی قرار داده و تصویب نمودند اینک اساسنامه شرکت دخانیات ایران جهت تصویب کمیسیون های مربوط و همچنین دارایی و استخدام آن مجلس محترم به ضمیمه ایفاد می گردد.

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

رئیس- این لایحه نیز جهت رسیدگی به کمیسیون مربوط ارجاع می گردد.

تذکر:

- مطالب این متن از سایت کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی به نشانی www.ical.ir صرفاً برای مطالعه اعضا استخراج شده و قابل تکثیر و انتشار نیست.

منبع:

- سایت کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی به نشانی www.ical.ir